
BÜYÜK ÇÖKÜŞ
cokus.wordpress.com
SEÇME YAZILAR
"Kötümser diye aydınlanmış iyimsere denir."

Büyük Çöküş
cokus.wordpress.com
Seçme Yazılar

İÇİNDEKİLER

Sunuş

27 Mayıs 2009'da şöyle yazmıştım: *İçinde bulunduğumuz medeniyetin yavaş yavaş sonu geliyor. Ana akım basının ısrarla atladığı kilit noktaları çıkarınca bu konular sıradan "hayat gailesi" gibi algılanmakta. Batı dillerinde yayın yapan alternatif basın ve muhalif internet toplulukları basının atladığı noktaları birleştiriyor ve yeni bir resim çiziyor. Bu resmi çizen tek bir Türkçe site ya da weblog bulamadım. Bu iş şimdilik bana düşüyor…*

2000'lerin ikinci yarısında bankacılık ve petrol piyasasındaki dalgalanma dikkatimi çekti ve sıradan biri olarak bu konuları araştırmaya başladım. Gerçek anlamda bilincine varılması zor olan odadaki fili fark ettim: **Modern uygarlık çöküyordu.** Uygarlığın birikimi diyebileceğimiz ekonomik düzen, yerel ve küresel ekoloji, tarım, endüstri, madencilik, politika, sivil toplum gibi sistemler…

Gözlerim bu saptamamı paylaşan birilerini aradı. Ne yazık ki bulduğum herkes Batı'da, yurt dışındaydı. Bu ülke hiç olmadığı kadar kabuğuna çekildi, karanlıkta kaldı. Kötü haberci olmak bana düştü. Aksi gibi bu konunun anlatılması da zordu. Ülkenin aydın insanlarının ve cahil yığınların olanca vurdumduymazlığına karşın belki duyan olur diye Türkçe internet içeriği hazırlamaya başladım. Birkaç yazım alıntılandı, kimisi kopyalandı. Ortaya güncel olmaktan çok zamansız bir bilgi hapları öbeği görünümünde bir internet günlüğü çıktı. Bu zamansızlığı kitapçık biçimine getirmek kolay bir işti. Umarım zihni açık, yüzü geleceğe dönük insanlara bir yararı olur, raflarda veya sabit disklerde yerini alarak zamansızlaşır.

Bugüne dek yazdıklarımızın içinde bulunduğumuz çok yönlü çöküş sürecinin bir büyük resmini çizdiğini düşünüyorum. İçinde bulunduğumuz değişim süreçlerini herkesin tanımlayıp iyiyi kötüden ayırabilmesi, çözümmüş gibi sunulan tuzaklardan korunabilmesi, toplumsal çıkarını kollayabilmesi için düşünme alışkanlığında kökten bir değişiklik yapması için burada yazılanların itici güç olacağını sanıyorum.

Amacım umutsuzluk aşılamak değil, tersine, konfora batmış, rehavete kapılmış ve uçurumun kenarına sürüklenmiş bir toplumu bu derin uykusundan uyandırmak, zihinsel kaslarını dürtmek, paradigmalarını değiştirmeye özendirmek. Batan bir gemide gemi batıyor demek umutsuzluk değil, kurtulma umududur. Durumu umutsuz olanlar cahillerdir, uyanmış olanlar değil.

N. Atay

KESİŞEN YOLLAR

Ekonomi-Ekoloji-Enerji

Yayınlanma 27 May 2009

"Her mesele kabul edilene kadar üç aşamadan geçer: İlkinde alay edilir. İkincisinde muhalefet edilir. Üçüncüsünde doğal sayılır."

- Arthur Schopenhauer

Ekonomi, sandığımız gibi anlaması zor bir mekanizma değildir. Yanılgıya düştüğümüz nokta, ekonomiyi ekonomistlere bırakmak gerektiğidir. Hakim yönetim anlayışı, eğitim sistemi, basın, devlet, hatta ekonomi kitapları bile bize bunu söyler. Ama bu çok büyük bir yalandır. Temelleri kavradıktan sonra hepimiz ekonomiyi ilgilendiren konularda fikir sahibi olabiliriz.

Belki bir kaç kitap okuyarak edineceğiniz bilgiyi size bu kısacık yazıda vermeye çalışacağım. Yani okuyacağınız yazı özetin özetidir. Ayrıntılı bilgi edinmek isteyeni elbette kütüphaneler kollarını açmış bekliyor, ancak İngilizce biliyorsanız yazının sonunda verdiğim linkleri karıştırarak işe başlayabilirsiniz. Bu konuda asla aklımızdan çıkarmamanız gereken şudur: Dünyanın tamamını ilgilendiren konularda herkesin bilgi sahibi olması istenmez. Bu, güç sahiplerinin işine gelmez. Bu yüzden birçok bilgi kaynağında bilgiler eksik ya da taraflı olarak verilmiştir.

Bu makale birbirinden ayrı gibi görünen disiplinleri çakıştırarak günümüzdeki gidişatı toptan kavramanıza yardım etmek amaçlıdır. Ekonomi, ekoloji ve enerji konuları birbirine paraleldir. Bu konuların(esasen kriz potansiyellerinin) kesiştiği noktayı(toptan çöküşü) anladığınızda, belki de bu hayatınız boyunca duyduğunuz en önemli, en sarsıcı haber olacak. Sizden "ezbere" bildiğiniz bazı gerçekleri, denklemleri geçici olarak unutmanızı, önyargı ve inançlarınızdan kurtulmanızı rica ediyorum.

I

Büyük değişimler

Geleceğin geçmişe ya da bugüne benzemeyeceğini kabul etmemiz gerekiyor. İnsanız, doğamız gereği böyle bir bilgiye direniyoruz ve kabul etmeme eğiliminde oluyoruz. Çünkü bilgi ve tecrübe dediğimiz şeyler yakın geçmişte yaşadıklarımızdan ve gördüklerimizden ibaret. Zayıflığımız da bundan kaynaklanıyor. İlk defa yaşayacağımız olaylara tamamen hazırlıksızız. Köklü değişimler olacağını bilmemiz bu değişimlere ayak uydurmak için zorunludur.

Yazının başında ekonomi, ekoloji ve enerji dedim. Ekonomiden başlayalım. Ekonomiye bugünlerde ne olduğunu merak ediyoruz. Emin olmamız gereken, sistemin sürdürülebilir olmadığıdır. Nihayetinde geçen yıl kredi balonu sürdürülemedi ve patladı, "1930 bunalımından daha büyük" bir bunalımın başındayız. Ekonomide köklü değişimler kapıda.

Enerjiye gelince, Peak Oil'in bugünlerde gerçekleşiyor olması kuvvetle muhtemel. Bundan sonrası sürekli iniş. Yani her geçen gün dünyanın toplam enerji tüketimi azalmak zorunda. Bunun ne anlama geldiğini daha sonra açacağım.

İklim değişikliği, küresel gıda krizi, yaygınlaşan kirlilik felaketleri gibi sorunlar üst üste eklenerek büyük bir ekoloji krizine dönüşüyor. 20yy medeniyetinin ekosistemi resmen tüketerek işleyebildiğini hatırlatmama gerek yok sanırım. Kredinin, toplam enerjinin ve doğal kaynakların hep birlikte azalmaya başladığı bir ortamdan söz ediyorum. Böyle bir ortam tarihin hiç bir döneminde bu şiddette ve bu ölçekte(bütün dünya nüfusunu kapsayacak şekilde) yaşanmadı. Dolayısıyla rahatlıkla söyleyebiliriz ki, gelecek geçmişe hiç ama hiç benzemeyecek. Bu konuların herhangi birine ilgi duyuyorsanız sizi uyarmak zorundayım: Bu üç konuyu birbirinden bağımsız olarak düşünüp değerlendirmek sizi daima yanlış sonuçlara ulaştırır.

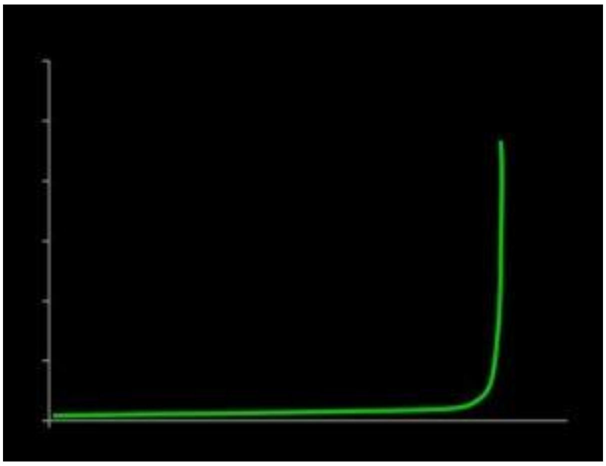
II

Üstel fonksiyon nedir?

Bildiğimizi sandığımız ama aslında anlamadığımız kavramlardan en önemlisi üstel fonksiyonudur. Bilinen bir hikaye üzerinden anlatayım:

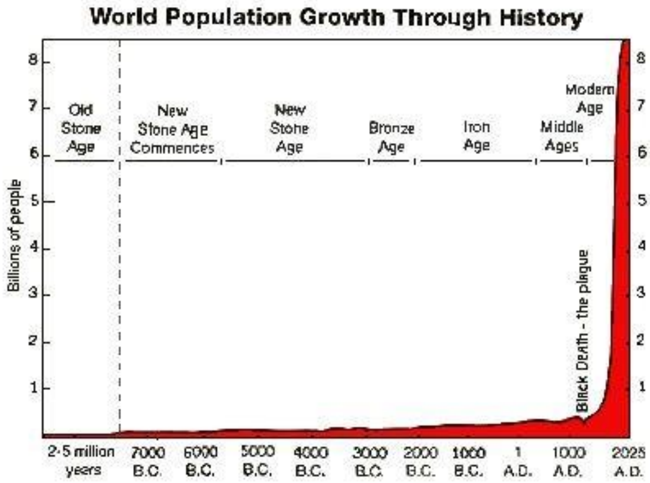
Hint Mihracesi satranç oyununu bulan sadrazamını ödüllendirmek ister. Akıllı sadrazam 'Majesteleri, bu satranç tahtasının ilk karesine l, ikincisine 2, üçüncüsüne 4, dördüncüsüne

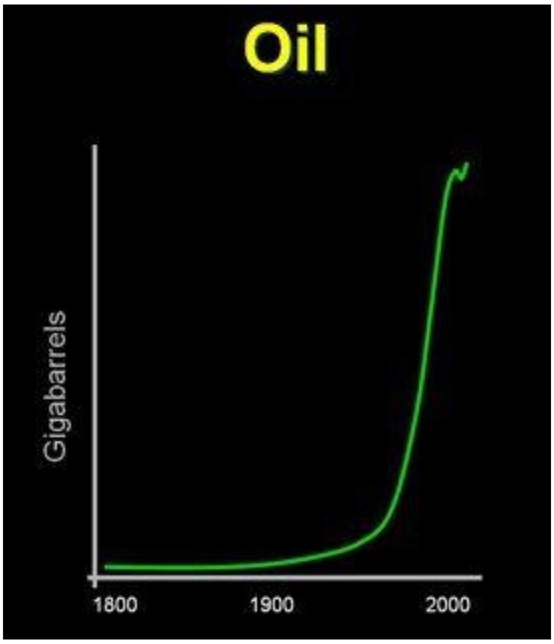
8 tane buğday koysalar ve her bir kareye bir öncekinin iki katı buğday koyarak 64 kareyi doldursalar yeter' der. Bu aslında bir üstel fonksiyondur. Her adıma artış oranı %100'dür. Mucize denebilecek türden bir oyunu ilk bulan kişiye yaptığı eli açık bağışın hazinesine pek pahalıya gelmeyeceğini düşünerek sevinen mihrace, sadrazamına, 'isteğin şüphesiz yerine getirilecek. Ancak çok küçük bir istekte bulunuyorsun sadık vezirim,' der. Ve huzura bir çuval buğday getirilmesini buyurur. Birinci kareye 1, ikinciye 2, üçüncüye 4, dördüncüye 8 buğday tanesi koyarak sayma işi başladığında daha yirminci kareye gelmeden bir çuval bitiverir. Konulması gereken buğday tanesi sayısı bir öncekine göre öyle artar ki, sonunda mihrace Hindistan'ın bütün buğdayının sadrazama söz verdiği kadarına yetmeyeceğini anlar. Sözünü yerine getirmek için dünyada yaklaşık iki bin yıl boyunca yetişen buğdaya ihtiyaç vardır. Mihrace üstel fonksiyonu bilmemektedir, dolayısıyla kendisini bekleyen sürprizi anlayamamıştır. Şimdi kendinizi onun yerine koyun.

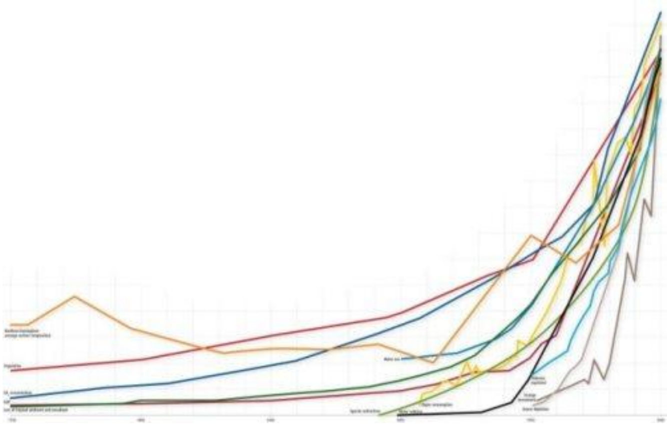
Resimde örneğini gördüğünüz grafik tipik bir üstel eğrisidir. Ya da daha tanıdık bir ifadeyle sabit faiz eğrisi. Bu eğride anlamamız gereken, artış yüzdesi ne olursa olsun eğrinin o gördüğünüz "köşe"yi oluşturacağıdır. Düşük yüzde oranında köşeye daha geç, yüksek yüzde oranında daha erken ulaşırsınız, ama mutlaka ulaşırsınız. Köşeyi döndükten sonra ise yüzde ne kadar küçük olursa olsun grafiğin giderek artan hızla yükselmesi kesindir.

Şimdi ikinci grafiğe bakın. Birincisine ne kadar benziyor değil mi? Bu grafik dünya nüfusunun grafiği. Dünya nüfusunun artış hızı ender düşüşler dışında ortalama olarak yılda en fazla yüzde 1 olagelmiştir. Yüzde 1 çok küçük bir oran değil mi? Yeşil çizgi şimdiye kadar gerçekleşen(yüz bin ila bir milyon yıl arasında tahmin ediliyor) nüfus, kırmızı çizgi ise önümüzdeki 40 yıl içinde BM tarafından gerçekleşmesi beklenen nüfus. Şimdi okumayı bırakıp bir kaç dakika bunun üzerinde düşünmenizi istiyorum.

Üçüncü grafik petrol tüketimini gösteriyor. Yıllık artış oranı yüzde 3. Yani nüfus artış oranından çok daha fazla. Dolayısıyla 200 yıldan az bir sürede grafik "köşe"yi dönmüş.

Bu grafik ise 1750-2000 yılları arasında dünyanın toplam su tüketimini, soyu tükenen tür sayısını, tüketilen balık av sahası sayısını, ormansızlaşmayı, kağıt tüketimini, motorlu taşıt sayısını, karbondioksit yoğunluğunu gösteriyor. Bu grafiklere arka arkaya bakın. Yaşadığımız son yüz – iki yüz yılda DEĞİŞİM HIZININ ARTTIĞINI görebiliyor musunuz? Bu grafikler bize para arzının, maden, su, yiyecek tüketiminin, doğanın yok oluşunun eş zamanlı olmasının bir tesadüf olmadığını, hepsinin birbiriyle doğrudan ilişkili olduğunu gösteriyor. İçinde bulunduğumuz zaman diliminde insanlık logaritmik artış fonksiyonunun bizi doğanın sınırlarına getirip devam edemeyecek hale getirdiğine tanık olacak. Şimdiye kadar hayal bile etmediğiniz olaylara tanık olacağımızı söylüyorum. Şu anda bu grafiklerin ucundayız. Yani tam olarak **mihracenin ülkedeki bütün buğdayın yetmeyeceğini anlamak üzere olduğu aşamadayız**. Sanırım konunun önemi yeterince anlaşılmıştır.

III

Büyüme nedir?

Bize yıllardır öğretilen, söylene söylene *mantra* haline getirilen, büyümenin refaha denk olduğu, hatta anlamdaş olduğudur. Peki, bu doğru mudur?

Büyüme esasen kaynak varlığının sonucudur. Sözgelimi, vücudumuz sadece yaktığımızdan fazlasını yersek büyür. Yani şişmanlar. Yediğimizi yakarsak vücudumuz büyümez. Benzer şekilde, refah kaynağa bağlıdır. Evli bir çift olarak ayda 1000'er lira maaş(kaynak) alıyor ve tamamını harcıyorsanız ay sonunda birikmiş paranız olmaz. Ama maaşlarınıza zam yapılırsa fazladan gelen para ile bir çocuk sahibi olup ona bakmayı(büyümeyi) ya da parayı zevkiniz için harcamayı ya da biriktirmeyi(refahınızı artırmayı) seçebilirsiniz. Ama ikisini birden yapamazsınız. Dolayısıyla ya büyümeyi ya da refahınızı artırmayı seçmek zorundasınız. Aile için geçerli olan bu örnek bir köy, şehir, ülke ve bütün dünya için de geçerlidir. Sonuçta kaynak sınırlıdır. Bize öğretilen büyüme=refah denklemi yanlıştır.

Peki, geçtiğimiz bir iki yüzyılda hem nüfusumuzu, hem de refahımızı artırmayı nasıl başardık? Kaynağımız çoktu. O kadar çoktu ki, seçim yapmak zorunda kalmadık. Bir önceki maddedeki grafiklere tekrar bakın. Kaynakları tüketme hızımızın nasıl arttığını görüyor musunuz? Peki, bu grafiklerin bu şekilde artan hızla tırmanamayacağını biliyor musunuz? Artık biliyorsunuz. Bir süre sonra büyürken aynı anda refahımızı artıramaz duruma geleceğiz. Bir aşama sonra ise ikisini de yapamaz hale gelip, en nihayetinde küçülürken yaşam standartlarımızı düşürmek zorunda kalacağız. Küçülürken yaşam standartlarını düşürmek zorunda kalmış bir toplum hatırlıyor musunuz? Ben de hatırlamıyorum. Bunu neden yapmak zorunda kalacağımızı birazdan açıklayacağım.

IV

Para nedir?

Ekonominin nasıl çalıştığını anlamak için para kavramını iyi anlamamız gerekiyor. Kitabi anlamda paranın üç özelliği olması gerekiyor: Birikim aracı olması, değişim aracı olarak kabul görmesi ve ölçü birimi olması. Peki, para gerçekte neyi ölçüyor? Para işgücünün ve malın değerini ölçüyor. Mal dediğimiz ise doğada ya da evlerimizde kullanıma hazır olarak beliren bir şey değil. Er ya da geç bir insan tarafından işlemden geçirilmesi gerekiyor. Pınardan akan su, toprakta biten tahıl, yerin altında ya da üstünde dağınık bir şekilde bekleyen maden*mal*ın orijinal, el değmemiş halleri. Bunların ekonomiye kazandırılıp nüfus tarafından paylaşılması ve tüketilmesi için emek gerekiyor. Yani pınardan akan suyu içince para ödemiyoruz. O suyu birisi şişeleyip evinize kadar getirdiğinde para ödüyoruz. Yani aslında parayı o insanın emeğine ödüyoruz. Yiyecek ve maden için de aynı hikaye geçerli. Bir kaç küçük istisna dışında bütün malların ve değerlerin kökeni de bu üçü olduğuna göre, paranın sadece ve sadece emeği ölçtüğünü söyleyebiliriz. Peki, bu emeğin gerçekleşmiş olması gerekir mi? Günümüzde gerekmez. Bankadan aldığınız krediye karşılık gelen emek(sizinki) henüz gerçekleşmemiştir. Yani aslında para, karşılığı emekle ödenen "hak ediş"tir.

Cisim olarak ise para herhangi bir şey olabilir. Cebimizde dolaştırdığımız kağıtlara para diyoruz. Peki, bu kağıtlar neyi temsil ediyor? Kağıt paranın ortaya çıkışı çok kısaca şöyledir:

Önceleri altın ve gümüş sikkeler paranın kendisi idi. Altın ve gümüş sikkeleri biriken, taşımak ya da korumak zor olduğu için endişelenen insanlar için Avrupa'da bazı kuyumcular saklama hizmeti

vermeye başladı. Altınınızı kuyumcuya teslim ediyor, karşılığında teslim ettiğinizin kanıtı olan bir sertifika alıyordunuz. Zamanla bu sertifikalar yaygınlaştı, altın yerine kullanılmaya başlandı. Bu durum yaygınlaşınca çok başlılığı ortadan kaldırmak için bu kağıt sertifikaları(banknot) her bağımsız ülkede tek bir kurum basmaya başladı. Yani paranın "altın karşılığı" olması, paranızı basan kurumun(örneğin merkez bankası) kasasında paranıza karşılık size teslim edebileceği altının olması anlamına gelir. Yakın geçmişe kadar dünyada ve ülkemizde durum böyleydi. Yani sözgelimi (1 gram altın)=(3 dolar)=(5 lira)=(7 dinar) gibi herkesin bildiği bir denklem vardı. Bu hiç değişmezdi. Bugün ise dünyanın hemen hiç bir ülkesinde paranın altın karşılığı yoktur. Bunun nedenlerini daha sonraki yazılarımda anlatacağım. Dolayısıyla denklem her gün, hatta her saat değişmektedir. Peki, o zaman paranın temsil ettiği değer nedir?

Sözgelimi 1 doların temsil ettiği değer, insanların nazarında 1 dolar ne ediyorsa odur. Bir somun ekmeğin 1 dolar olduğunu herkes kabul ettiği için 1 dolardır. Piyasadaki dolarlara kıyasla ekmek sayısı değişmezse doların değeri değişmez. Ama ekmek sayısına göre giderek daha fazla dolar dolaşımda ise ekmeğin fiyatı artar, doların değeri düşer. Bu da enflasyondur. Piyasadaki para miktarını sürekli artırırsanız 1 birim paranın temsil ettiği değer sürekli düşecektir. Değer için alt limit yoktur. Yani limit sıfırdır. Kaynaklar bize şimdiye kadar 3800 farklı para biriminin alt limitine ulaştığını, yani işlevsiz hale gelip tedavülden kaldırıldığını söylüyor. Aslında enflasyonun sıfırdan büyük olduğu her ortamda para, yukarıda bahsettiğim üç işlevden birincisini, yani birikim aracı özelliğini kaybetmiş oluyor. Bu durumda "yatırım aracı" dediğimiz kavram ortaya çıkmak zorunda kalıyor. Çok değil, yüz yıl önce böyle bir kavram yoktu. Çünkü yatağın altına sıkıştırdığınız parayı torunlarınıza bırakabiliyordunuz. Bugün paramızı elimizde tutamayız. **Harcamak** ya da gerçek değer ifade eden bir şeylerle değiştirmek zorundayız. Çünkü enflasyon her yerde. Yani bugün **dünya üzerindeki hiç bir para birimi, paranın birinci özelliğine, birikim aracı olması özelliğine sahip değil.**

V

Paranın *yaratılması*

1000 lira birikiminiz var diyelim. Bu bin liranın nasıl ortaya çıktığına daha sonra döneceğim. Bu birikiminizi bankaya yatırmak istiyorsunuz, tam da o gün yeni bir banka kurulmuş ve hiç mevduatı yok. Banka sizin yatırdığınız 1000 lirayı alır, kredi için başvuran insanlara 900 lira olarak borç verir. Yani banka sizin paranızın tamamını emanette saklamaz. Bunun nedeni ülkemiz yasalarının kısmi rezerv bankacılığına izin vermesidir (yukarıda altın karşılığı sisteminin terk edildiğinden bahsetmiştim, karşılık sistemi olsaydı bu mümkün olmayacaktı). 900 liralık kredi alan kişi ise bunu çeşitli yerlerde harcar, yani para başkalarının eline geçer. Bu kişiler de nihayetinde parayı cari ya da mevduat hesaplarına yatırırlar. Hangi bankaya yatırdıkları hesabımızı değiştirmiyor. Aynı banka varsayalım. Şimdi bankanın elinde kredi olarak dağıtılacak yeni 900 lira olmuş oldu. Banka bu paranın da %90'ını, yani 810 lirayı kredi olarak verir. Aynı döngüler sonunda bankanın eline 729 lira geçer, bunu piyasaya dağıtır, 656 lira olarak kendisine geri döner ve bu böyle sürüp gider. En sonunda hesaplarız ki sizin bankaya mevduat olarak yatırdığınız 1000 lira piyasada dolaşan 10000 liraya dönüşmüş. Uygulamada bu oran on kattan da fazladır.

Şimdi dikkat edin: Birincisi, bankada şu anda 1000 lira rezerv bulunmakta. İkincisi, değişik banka hesaplarında toplam 10000 lira ve 9000 liralık kredi. Banka sadece 1000 lira rezerv tuttu fakat verilen 9000 liralık kredinin tamamına karşılık gelen mevduat, mevduatın da tamamına karşılık gelen kredi var. Peki, bugün her mevduat sahibi parasını çekmek isterse banka bunu verebilir mi? Sadece elindekini, yani onda birini verebilir. Bu sistemin çalışması için asla ve asla insanların para çekme kuyruklarına girmemesi gerekir. İnsanların bankalara paralarını almak için hücum etmeleri, bankaların ödeme yapabilmek için kredileri geri çağırmaları, kredi sahiplerinin borçlarını ödeyememeleri gibi durumlarda ise "kriz" çıkıyor. Bu konulara ilerleyen bölümlerde gireceğim. Şimdi umarım paranın aslında **yoktan var edilen kredi** olduğunu, kredi geri ödenince paranın yok olduğunu anladınız. Bu noktada aklınıza saadet zincirleri geldiyse konuyu anladığınızdan emin olabilirsiniz!

Bu örnekte bir şeyi atladım fark ettiyseniz. Faizi. Alınan 9000 liralık kredi faiziyle geri ödenmeye kalkılsa bu para nereden gelecekti? Sistemin yumuşak karnı, kara deliği, gayya kuyusu… ne derseniz deyin, bu sisteme **sürdürülemez** özelliğini veren ikinci unsur faiz.

VI

Merkez Bankaları Nasıl Çalışır?

Vergilerin ne için toplandığını biliyoruz, kamu harcamaları için. Peki devlet yeterli vergi toplayamamışsa, ya da ayağını yorganına göre uzatmamış, fazla harcama yapmışsa açığı nasıl kapatır? Hazine bonosuyla. Aslında hazinenin sadece adı hazinedir. Hazinede koca kasalar ve içinde harcanmayı bekleyen milyarlar yoktur. Hazine aslında beş parasızdır. Eline geçen parayı en iyi ihtimalle bir kaç haftaya kalmadan harcar bitirir. Yani biz, millet, hiç birikmiş paramız olmadan, çoğu zaman hesabımızda eksi bakiyeyle yaşıyoruz. Bu durum 1950'lerden beri böyle. Dünyanın diğer milletleri de çok farklı değil. Bu konuyu daha sonra açacağım, şimdi hazine bonosuna dönüyorum.

Hazine bonosu satışı yapıldığında bankalar kasalarındaki para ile alım yaparlar. Bu paranın kaynağını önceki bölümde anlatmıştım. Peki, Merkez Bankası(MB) bu bonoları piyasadan almak istediğinde ne olur? MB'nin kasasında parası olması gerekmez. Kendi parasını basar ve bu bonoları alır. Kısaca, özel bankalar sadece %10 karşılığını tuttukları parayla, MB ise yoktan var ettiği parayla bize borç verir. Bu borcu faiziyle geri öderiz. Ya da ödeyemez, daha fazla bono satarız. Bu çevrimin bu şekilde olmadığını düşünüyorsanız, bir şeyleri atladığımı, ya da abarttığımı düşünüyorsanız durmayın, bu konuda elinize geçen her kaynağı karıştırın. Aksini biliyorsanız çekinmeyin, yazın.

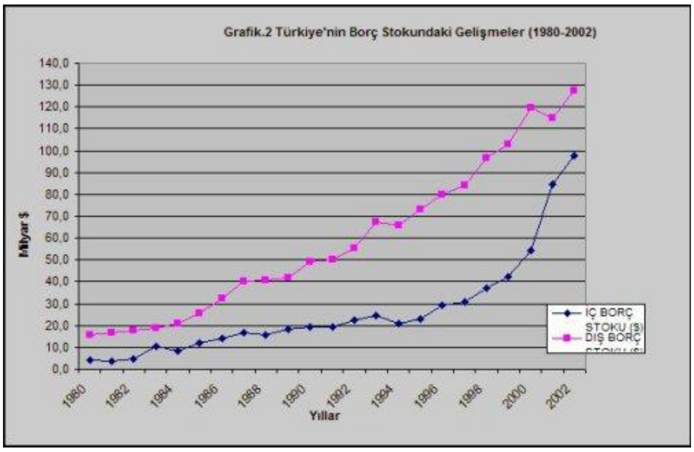
Bu sistemin kısır döngüsü şudur: Piyasadaki toplam borç, kamu ya da özel fark etmez, sürekli arttığı için bu borcu kapatmak ve üstüne faizini ödemek için MB ve bankalar eliyle piyasaya sürekli yeni para girmesi gerekir. Kabaca her yıl piyasadaki para, ortalama borç faizi kadar artmalıdır. MB'nin "ayarladığı, düzenlediği" şey basitçe budur. Beğenelim ya da beğenmeyelim, anlamamız gereken bu sistemin sonsuza kadar devam edemeyeceğidir. Çünkü kaynaklar ve insan nüfusu sonsuza kadar artamayacaktır. Bunun nereye kadar devam edebileceğini merak ediyorsanız şimdilik yukarıdaki grafikler üzerinde tekrar düşünün, bugünlerde bunalıma dönüşme sürecinde olan 2008 krizinin nedenleri üzerine daha fazla okuma yapın. Günümüzdeki para ve bankacılık sisteminin çok yeni(40 yaşından genç) olduğunu unutmayın.

VII

Borç

Önce borcu tanımlayalım. Borç, ödenecek paranın sözüdür. Bugün alınan borç, gelecekte daha fazla paraya sahip olunacağı, yani refahın artacağı beklentisidir. **Gelecekte bugündekinden daha büyük, daha müreffeh olacağımız varsayımıdır.** Borçlu kamu ise gelecekte kamunun daha zengin olacağı ve daha fazla değer üreteceği, borçlu kişi ise kişinin gelecekte daha zengin olup daha fazla değer üreteceği varsayımıdır. Borçlu zenginleşemezse borcunu ödeyemez ve iflas eder. Bütün borçlular aynı anada iflas ederse sistem çöker. Şimdiye kadar böyle bir şey büyük ölçekte gerçekleşmediği için bankaların buna karşı korunma mekanizması yoktur.

Şimdi gelelim bizim durumumuza:

Bu grafik Türkiye'nin iç ve dış borç stoku hakkında bize bir fikir veriyor. İki eğriyi üst üste bindirirseniz grafiğin köşesi daha da belirginleşir.

Şimdi şunu düşünün: Önceki yıl hazinenin aldığı borç nasıl geri ödenir? Borcun bir yıllık olduğunu varsayarsak bir sonraki yıl devletin borcu ve faizini ödemeye yetecek kadar vergi toplaması gerekir değil mi? Bu grafiğin sonlarındaki yıllardan birinde iseniz pratik olarak devletin iki kat vergi toplaması gerekir. Ya da bütün kamu harcamalarını durdurup o yılı borcunu kapatarak geçirmesi gerekir. Bunun ne kadar zor olduğunu düşünün. Peki, hazine ne

yapıyor? Borcu çevirmek için yeni borç alıyor. Yani hem anapara, hem faiz sürekli artıyor. Bir sonraki sene artmış anapara ve faizi karşılamak için daha da fazla borç alıyor. Peki, bu böyle mi devam edecek? Elbette hayır, durum daha da kötü olacak. Çünkü artan nüfus; artan şehirleşme, artan öğrenci sayısı, artan emekli sayısı, daha fazla yol, daha fazla elektrik santrali, daha fazla hastane vb. ihtiyaçlar demek. Yani daha da fazla kamu harcaması demek. Bu grafiklerin gittikçe daha dik açıyla tırmanması demek. Borçtaki bu hızlı artış da enflasyon gibi yeni gözlenen bir şey. Hatta enflasyondan çok daha kısa bir geçmişe sahip. Kullandığımız enerji kaynaklarının, doğal kaynakların gittikçe daha da hızlı artacağını varsayarsak teorik olarak bu grafikleri devam ettirebileceğimizi söyleyebiliriz. Şimdi kullandığımız enerji ve doğal kaynakların bu hızda artıp artamayacağına bakalım.

Şimdi bildiğimiz iki kavramı yan yana koyalım:

Para insan emeğinin ölçüsüdür.

Borç gelecekte ödenecek paradır.

Bunları birleştirirsek şu tanımı yapabiliriz: **Borç, gelecekteki insan emeğinin üzerindeki haktır/hak ediştir.**

VIII

Enerji bunalımı/Peak Oil

Ekonominin genel ve yerel gidişatı hakkında bir fikir sahibi olduk. Bu kapsamda sürdürülebilirlik kavramını en naif, en iyimser haliyle zihnimizde şu şekilde canlandırabiliriz: Enflasyon ve borçlanma bizi sürekli kovalar, büyüme ve refah artışı kaçar. Büyüme ve/veya refah artışını sağlayamazsak işler değişir. Şimdi sıra bunları neden sağlayamayacağımızı öğrenmeye geldi. Bu yazıda esasen üç ana unsurun çakışmasını anlatmak istediğimden enerji bunalımı konusunu ayrıntılara girmeden geçeceğim. Doyurucu ayrıntıyı kaynaklar listesinde bulabilirsiniz.

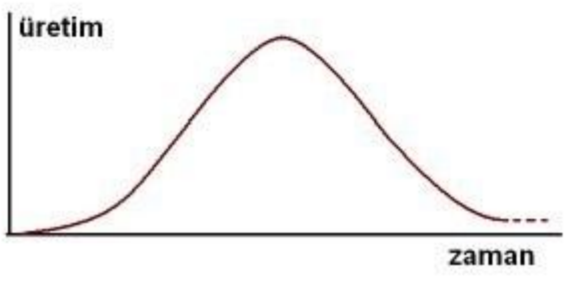
-Medeniyet-enerji ilişkisi

Önceki bölümlerde üstel fonksiyonu, büyümenin doğal kaynak artışına nasıl bağlı olduğunu izah etmiştim. Peak oil, Türkçeye iki kelimeyle çevrilememekle birlikte, basitçe "petrolün tükenmeye başlaması" olarak tanımlanabilir. Önce şu yanılgımızdan kurtulalım: Petrol sadece ulaşım için kullanılmıyor. Biz medeni insanlar petrolü kelimenin gerçek anlamıyla yiyor, içiyor, üzerimize giyiyor ve içinde barınıyoruz. Petrol olmadan dünya nüfusu bir yüzyılda 1,5 milyardan 6 milyara çıkamazdı. Tarlalarımızı petrol olmadan sulayamaz, ilaçlayamaz, gübreleyemez, karnımızı doyuramazdık. Şehirlerimize su getiremez, baraj, nükleer santral, rüzgar türbini yapamaz, elektrik üretemezdik. Petrokimya denen teknoloji var olmaz, yapay tekstil, ambalaj malzemesi, sağlık gereçleri, plastiklerden mahrum kalırdık. İnşaat malzemeleri neredeyse sadece taş ve kereste ile sınırlı kalırdı. Daha sayamayacağım birçok kullanma alanından dolayı fosil yakıtlar, özellikle de petrol son 60~70 yıldır bizim **hayatta kalmamızı** sağlıyor.

Hala ikna olmadıysanız dünya nüfusu grafiğini petrol üretimi grafiğinin üzerine oturtunca ortaya çıkan manzara üzerinde düşünün. Daha sonra bu grafikte "kağıt para"nın kullanılmaya başlamasının yerini işaretleyin. Yetinmeyin, bildiğiniz meslek dallarının, bugünkü anlamıyla bankacılığın, şehir hayatının ortaya çıkıp geliştiği zaman dilimini işaretleyin…

-Petrol

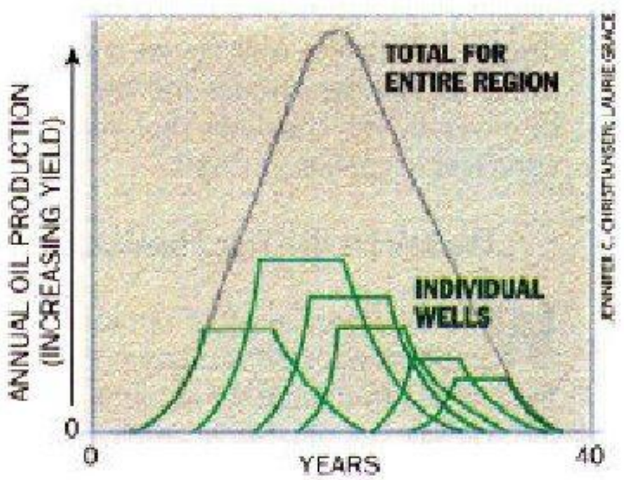
Önce bizim hayati olan petrolü nasıl elde ettiğimizi öğrenelim. Petrol yandaki resimde gördüğümüz gibi deldiğimiz yerden fışkırmıyor. Bu genelde bakir yataklarda açılan ilk kuyularda görülen bir durum. Gerçekte petrol yatağı bir kayaç tabakasından ibaret. Sıvıyı çıkarmak için güç kullanılıyor, yerin altına su ve hava pompalamak gerekebiliyor. Petrol miktarı azaldıkça sıvıyı yüzeye çıkarmak için kullanılan güç artıyor. Bir yatak keşfedildikten sonra çıkarılan petrolün debi eğrisi yaklaşık olarak bir çan eğrisi oluyor.

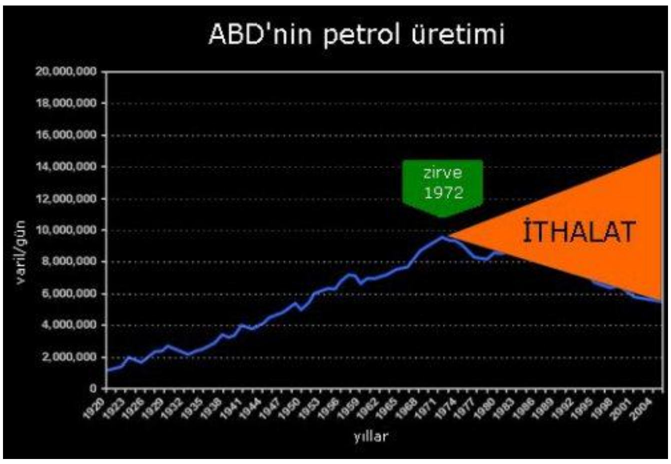
Bu grafiğin şekli yatağın ne kadar büyük olduğundan ya da açılan kuyu sayısından bağımsız.

Bir yatak geliştirilmeye başlandıktan sonra her bir pompanın/kuyunun çan eğrisi büyük, tek bir çan eğrisi oluşturuyor.

Bir kıtanın ya da ülkenin bütün yataklarının toplamı ise yine bir çan eğrisi oluşturuyor.

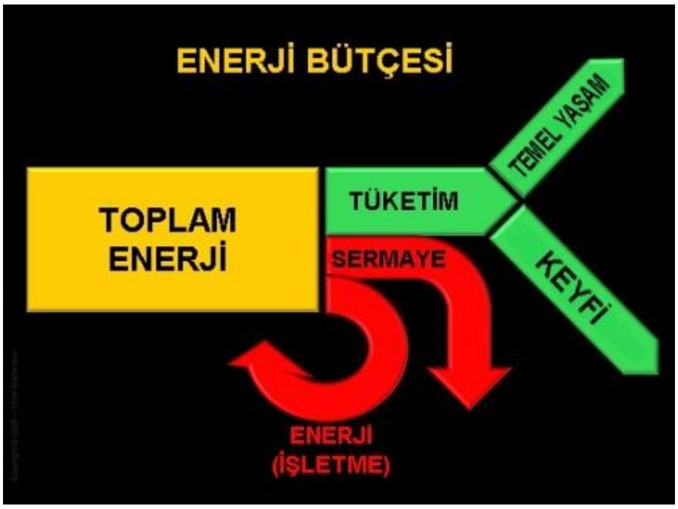
Gördüğünüz gibi Petrol üretiminin bıçak gibi kesilmesi söz konusu değil. Yani "50 yıllık petrolümüz kaldı" demek, petrolü bir 50 yıl daha bu hızda kullanıp bir sabah uyandığımızda bitirmiş olacağımız anlamına gelmiyor. Zirveye(peak) ulaşmak için geçen süre kadar bir sürekli düşüş devresi oluyor. Burada anlamamız gereken şu: Çan eğrisinin ikinci yarısına geçtiğimizde, her bir varil petrol için harcamamız gereken enerji artıyor. İşte birim hacimde petrolü çıkarmak için gereken enerji ve para karlılık sınırının altına indiğinde kuyular terk ediliyor. Yani rezerv yüzde yüz tüketilmeden bir miktar petrol yerin altında bırakılmak zorunda kalıyor.

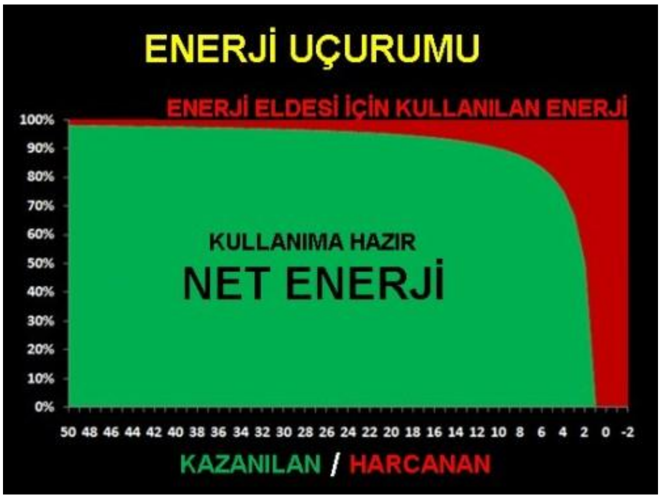
ABD bu zirveye 1972'de ulaştı. 1972'den sonra ABD'nin günlük petrol üretimi artmadı, artamadı. Talep ise artmaya devam ettiği için ABD o zamandan beri açığını ithal yoluyla kapamak zorunda. ABD'nin petrol üretimi değil ama rezerv keşifleri 1930'larda zirve yaptı. Keşiflerle üretim arasındaki ilişkiyi çözen M.King Hubbert isimli Amerikalı jeolog keşiflerin zirve yapmasından 40 yıl sonra üretimin zirve yapacağını öngördü. Nitekim yanılmadı. Alttaki grafikte dünya çapındaki keşifleri görüyorsunuz. 1964'teki zirveye 40 yıl eklerseniz 2008'i bulursunuz. 2007'den beri dünyanın günlük üretiminin 85 milyar varilde sabit kaldığını söylemiş miydim? Peki, 80'lerden beri hiç bir büyük keşif yapılmadığını?

Petrol fiyatının bu süreci değiştireceğini düşünmeyin. 2004'te 50 dolar olan varil fiyatı 2008'de 142 dolarla zirve yaptığında bile üretim artmadı. Nedenine gelelim...

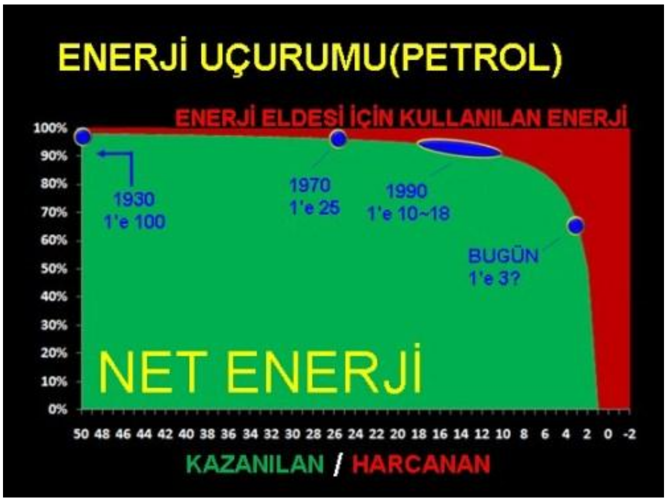
-***Net enerji***

Bir enerji kaynağı kullanıma açarken "enerji bütçesi" yapılır. Elde edilen enerjinin bir kısmı sürecin sürekliliğini sağlamak için yatırıma geri döner. Petrol kuyusu işletiyorsanız elde ettiğiniz enerjinin bir kısmını yeni petrol aramaya, mevcut rezervlere yeni kuyular açmaya, mevcut kuyunuzun bakımına harcarsınız. Barajınız varsa elde ettiğiniz bir kısmını barajın sabit giderleri ve bakımına harcarsınız. Enerji kaynağınız rüzgar türbini ise elde ettiğiniz enerjiyi yeni bir rüzgar türbini yapmak için kullanmalısınız ki, ömrü dolduğunda yenisi ile değiştirebilesiniz. Yani enerji eldesi için bir miktar enerjiyi önceden harcamak gereklidir. Geri kalan enerji ile medeni hayatın işlevlerini yerine getirirsiniz. Bu bize **net enerji** kavramını verir. Grafiği de doğal olarak aşağıdaki gibi oluşmaktadır. Önceki bölümlerde gördüğünüz "köşeli" grafikleri hatırlayın.

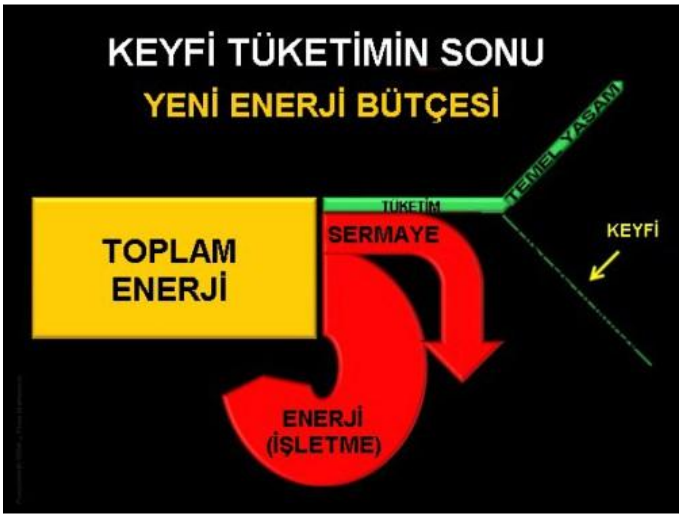

Enerji eldesi için gereken enerji yükseldikçe bize kalan net fayda azalır. Gereken enerjinin elde edilen enerjiye oranı 1 olduğunda ise artık enerjiyi elde etmenin hiç bir anlamı kalmamıştır(elde var sıfır). Şimdi bugün grafiğin neresinde olduğumuza bakalım.

Geri dönüşü olmayan köşeyi "dönmek üzere" olduğumuzu gördünüz mü? Büyük puntolarla yazılmayan, manşetlere çıkmayan haber üretimin ARTAMADIĞIDIR. Zirveyi geçip günlük üretimi düşmeye başlayan ülkeler arasında İran, Libya, Venezuela, Endonezya, Malezya, Suriye, İngiltere, Norveç, Avustralya ve Meksika da var. Zirveyi geçmemiş ülkeler ise S. Arabistan, Kuveyt gibi birkaç körfez ülkesinden ibaret.

Peak oil, üzerinde tartışılan bir kavram değildir. Petrol sonsuz değildir. Herkese yetecek kadar petrolün olmadığı günlere sandığınızdan çok daha yakın olabiliriz. Doğalgazda ve kömürde durum farklı değildir. Hayatta kalmak ve ekonomiyi işletebilmek için petrol, kömür ve doğalgaz üçlüsüne mecburuz. Alternatif enerji kaynakları bize petrokimya ürünlerini, karnımızı doyurmak için gereken suni gübreyi ve zirai ilaçları vermez. Ekonomiyi bugünkü hızıyla işletebilmek için gereken muazzam miktarda enerjiyi fosil yakıtlar dışındaki hiç bir kaynak veremez. Teknoloji ise sadece verimliliği artırabilir, enerjiyi yoktan var edemez, ona olan ihtiyacımızı ortadan kaldıramaz. Alternatif enerji kaynaklarının TAMAMI petrol ve diğer fosil yakıtlardan elde edilecek başlangıç yatırımına ve altyapıya ihtiyaç duyarlar. Hemen bugün varımızı yoğumuzu alternatif enerjiye yatırsak bile böyle bir ekonomik ve teknik düzenleme için gerekecek petrol enerjisi muazzam boyutlarda olacaktır. İronik, değil mi? Kısa vadede yukarıdaki şemanın dönüşeceği şekil şöyle olacaktır:

IX

Doğal kaynaklar

ABD'de bulunan ilk petrol yataklarından bazıları sadece 30 metre derinliğindeydi. Bugün 3000 metre derinliğindeki okyanusun dibinin bir 2000 metre daha altındaki orta büyüklükteki rezervlerin kullanıma açılması için hesaplar yapılmakta. Doğal olarak insanlar önce kolay ulaşılabilir kaynaklara, talep artarsa görece zor ulaşılan kaynaklara yöneliyor. Bu süreç yukarıda anlattığım başa baş noktasına gelene kadar devam ediyor. Petrol için anlattığım olan bu süreç bütün doğal kaynak sömürü mekanizmaları için geçerli. İlk bakır madenleri komik sayılabilecek derinlikteydi. Hatta nehir yataklarında koca koca saf bakır kütleleri bulunuyordu.

Bugün bakır madenlerinin aldığı görünüm aşağıdadır. İnsan eliyle yaratılan bu vadi ve kraterlerden(mesela yukarıdaki kraterin çapı 4km'dir.) bugün dünya üzerinde onlarca olduğunu söylersem madenlerin ne kadar seyrekleştiği anlaşılır umarım. Aynı şey toprak için de geçerli.

Nüfusumuz çok daha az iken, yani sofradaki boğaz sayısı az iken sadece en verimli, en sulak topraklar ekiliyordu. Bugün çorak araziler taşlardan arındırılarak, kilometrelerce öteden ya da yerin yüzlerce metre altından getirilen su ile sulanarak işlenmeye başlanıyor. Bu arada karlılığı ve getirisi azalıyor. Uzun sözün kısası, net getirinin azalması bütün doğal kaynak kullanımı sürecine hakim.

Bütün bu veriler doğal kaynakların sonuna her zamankinden daha yakın olduğumuz anlamına geliyor. Bu gerçek kömür, doğalgaz, petrol, uranyum, alüminyum, bakır, gümüş, çinko, fosfor, hatta yeraltı suyu ve tarım toprağı için de geçerli. Soyu tükenen türlerin grafiğini hatırlayın. Dünya her taraftan alarm veriyor. Daha küçük, daha fakir, çok daha düşük hayat standartlı bir geleceğe hazırlanmak yerine daha fazla doğal kaynak tüketmek üzere planlar yapıyoruz, düşüncesizce çoğalarak nüfusumuzu artırıyoruz.

-Artan nüfusun artan enerji ihtiyacı için her zamankinden daha fazla doğal kaynağa ihtiyaç duyuyoruz. İhtiyaç artarken enerji kaynaklarının sonuna geliyoruz.

-Daha fazla nüfusun ihtiyacı için daha fazla madene, daha fazla maden için daha fazla enerjiye ihtiyaç duyuyoruz. İhtiyaç artarken kaynakların sonuna geliyoruz.

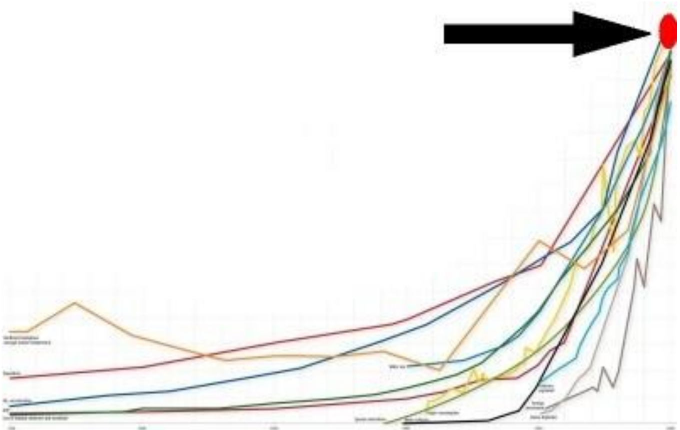
-Artan nüfusu beslemek için endüstriyel tarım ve hayvancılığa ve dolayısıyla daha fazla çevre tahribatına, daha büyük salgın risklerine katlanmak zorunda kalıyoruz.

-Suyun ve gıdanın daha fazla bireye dağıtımı için daha fazla enerjiye ihtiyaç duyuyoruz. İhtiyaç artarken kaynakların sonuna geliyoruz.

-Artan nüfusu beslemek için daha fazla arsaya, arsa oluşturmak için daha fazla tarım toprağından vazgeçmeye gereksinim duyuyoruz.

-Endüstriyel tarımın yüksek enerji ihtiyacı nedeniyle yüksek gıda maliyetlerine katlanmak zorunda kalacağız.

Bu sürecin neresindeyiz? Burasındayız:

Durumlar değişmeye başlarken, enerji, ekoloji, ekonomi üçlüsü çok yakında elimizden bu hayat tarzını çekip alacaktır. İlk darbe vuran ekonomi olacaktır. Bu darbelerin ilki 2008'de başlayan, halen "kriz" zannedilen bunalımdır.

X

Ne yapmalı?

Para ve kredi sisteminin bundan sonra çalışmayacağını, kapatılamayacak bir enerji açığının varlığını, doğanın bize eskisi kadar merhamet etmeyeceğini biliyoruz. Bu bilginin ışığında bazı öngörüler yapmak zorundayız. Zorundayız diyorum, çünkü geleceğin bugüne benzemeyeceğini bilen aklı başında birinden bu beklenir. En basit varsayım, gelecekte kişisel ve toplumsal güvenliğimizin azalacağıdır. Azalan güvenlik algısı karşısında ilk verilmesi gereken tepkileri vermek beklenir: Borçlanmamak, tasarruf etmek, uzun vadeli planlardan -özellikle iyimser olanlarından- vazgeçmek. Bunun ötesinde şimdilik önerim yok, çünkü yapılması gereken şeyleri tehlike algınıza göre sizin belirlemeniz gerekiyor. Herkesin algısı ve öngörüsü farklı. Benim en büyük tavsiyem bu konuları öğrenmeye vakit ayırmanızdır. Size tarihin hiç bir döneminde yaşanmamış olayların ve değişimlerin bizi beklediğini anlatmaya çalışıyorum. Bu konuyu daha fazla nasıl vurgulayabilirim, açıkçası bilmiyorum. Bilimsel bütün veriler

geleceğin çok farklı olacağını bize gösteriyor. Hazırlanmak için önce bunu kabullenmemiz lazım.

Peki, hazırlanmakla kaybedeceğimiz ne var? Şuna cevap verin: Beklenmedik değişimlere hazırlıksız yakalanıp büyük zararlar mı görmek yeğdir, çok daha hafif değişimlere gereğinden fazla hazırlanmış olmanın vereceği aptallık hissi mi?

Ben bu blogu öncelikle insanlara yaklaşan tehlikenin farkına varmaları, daha sonra ne yapmalı sorusuna yanıt aramaları için başlattım. Yani öncelik olayları kavramakta. İlerleyen günlerde konuları derinlemesine inceleyecek ve ne yapmalı konusuna ağırlık vereceğim. Olan biteni doğru analiz edemezseniz yanlış sonuçlara varır, dolayısıyla yanlış planlar yapar ya da hiç bir yapmamayı seçebilirsiniz. Okumak ve daha fazla bilgi edinmek için kaynaklardan faydalanabilirsiniz. Yeni bir şeyler öğrendiğinizi ve benim doğru tespitler yaptığımı düşünüyorsanız sizden ricam bu blogu tanıdıklarınıza duyurmanızdır. Yok, bunları zaten biliyordu iseniz, bir süredir üzerinde çalışıyordu iseniz sizi bloga yazar olarak katılmaya davet ediyorum. Tezlerimin gerçek dışı olduğunu, çürütebileceğinizi düşünüyorsanız yorum yazabilir ya da eposta ile iletişime geçebilirsiniz.

Daha fazla okuma için kaynaklar:

http://www.chrismartenson.com – *Yazının ana fikrinde ve şemalarda buradan yararlandım. İngilizce bilenlere Crash Course'u tavsiye ederim.*

Forgotten Fundamentals of the Energy Crisis(Enerji Krizinin Unutulan Kökenleri) – *Fizik profesörü Albert Bartlett üstel fonksiyon, büyüme, enerji ve nüfus sorunlarına anlaşılır bir İngilizce ve çok basit matematiksel örneklerle açıklık getiriyor.*

http://www.energybulletin.net – *Enerji ve petrol hakkında güncel kaynak.*

http://www.eroei.com – *Net enerji kavramını ayrıntılarıyla ele alıyor.*

World Scientists' Warning to Humanity – *Saygın bilim adamlarının ekolojinin günümüz insan aktivielerini daha fazla kaldıramayacağı hakkında uyarısı ve çağrısı.*

Peak oil hakkında tek Türkçe kaynak: Petrolsüz Dünya – Doğan Aydal

*Yukarıdaki bileşik kaynak tüketimini gösteren grafiğin büyük boyutlu halini*http://countryofblindfolded.blogspot.com/2008/10/folly-of-folly.html adresinde görebilirsiniz.

PARA – FAİZ – BANKA

Para

Yayınlanma 17 Ağu 2009

"Kağıt para eninde sonunda gerçek değerine döner. Sıfıra."
-Voltaire, 1729

"Lenin haklıydı. Toplum düzenini yok etmenin en emin, en etkili, en kurnaz yolu para birimini saptırmaktır."
-John Maynard Keynes

Paranın, ilk kullananlar olduklarını tahmin ettiğimiz Lidyalılar zamanından bir kaç asır öncesine kadar ifade ettiği anlamla, son asırlarda, hele hele günümüzde ifade ettiği anlam arasında hiç bir ilgi ve yakınlık yoktur. Bugün para bambaşka bir kavram haline gelmiş durumda. Para artık bir değişim aracı değil. Sahip olduğu iddia edilen üç özelliğe de sahip değil. Bu durumu Kesişen Yollar yazımda anlatmıştım. Para kavramı tanınmayacak hale geldi. Dahası, bugün insanlığın rasyonaliteyle, analitik düşünceyle arasında duran en büyük engel oldu.

IMF, Dünya Bankası, BIS, DTÖ, merkez bankaları gibi kuruluşlar bugün bankacılık elitinin güç ve hakimiyetlerini artırmaya hizmet eden komplolardan başka bir şey değildir. Durmadan karmaşık kavramlar ve özel bir jargonla kafamızı karıştıran ekonomistler bizim, yani sıradan insanların ekonomiye burnunu sokmamasını ve "gereğinden" fazlasını öğrenmemesini telkin etmekteler. Hayattaki her hareketimizi yönlendiren para ve onu kontrol eden mekanizmalar yüzünden, bugün para insanlara hizmet eder durumdan çıktı, onları kendi kölesi haline getirdi.

Paranın kısa tarihi

Kağıt paranın ortaya çıkışı ortaçağ Avrupa'sında başlar. Altın para taşımak ve saklamak zor olduğundan bazı sarraflar sertifika karşılığı altınları emanet etme hizmeti vermeye başladı. Bu nedenle kendilerine para değiştirici dendi. Bunun yaygınlaşması sonucu insanlar altınlar yerine doğrudan sertifika alış verişi yapmaya başladılar. Çoğu insanın altınını geri istemediğini fark eden sarraflar hile yapmakta gecikmedi. Karşılıksız sertifika bastılar. Karşılıksız basılan sertifikalar

sarrafların hızlı bir biçimde zenginleşmelerine ve daha çok borç verebilmelerine olanak sağladı.

MS 12.yy'da İngiltere kralı Henry krallığı sarrafların hilelerinden ve spekülasyonlarından korumak amacıyla ağaç dallarından yontulmuş çubukları(Talley sticks) para olarak kullanmaya başladı. Hazine bu para ile hazine borçlandığı gibi, bunları vergi olarak da kabul ediyordu. Sahteciliği engellemek için üretilen her çubuğun yarısı hazinede saklı kalıyordu. Bu çubuklar 19.yy'a kadar başarıyla kullanıldı. Kraliçe Elizabeth 16.yy'da kendi adına para basarak sarrafların etkisini azalttı. Bu durum 1642'deki ihtilale kadar sürdü. İhtilal sonrası tekrar güç kazanan sarraflar sonraki 50 yıllık dönemde İmparatorluğun sonu gelmeyen savaşlar nedeniyle borçlanması sayesinde palazlanıp politik arenada iyice yerleştiler.

Bank of England

Nitekim 1694'te para basma yetkisi tamamen özel bir banka olan Bank of England'a verildi. Kulağa resmi kurum gibi gelmesi için bankaya "İngiltere Bankası" adı verildi. Bankaya rezervindeki altının bir kaç katı kadar para basma yetkisi verildi. Bu, kısmi rezerv bankacılığının ilk uygulamasıdır. Yani önceki yüzyıllarda sarrafların yaptığı hilenin yasal hale getirilmesinden başka bir şey değildir. Dünyanın diğer merkez bankaları da (TCMB dahil) BOE örnek alınarak kurulmuştur.

FED

"Amerikan halkı özel bankalara para basma yetkisi verirse, önce enflasyon, sonra deflasyonla bankalar onu bütün mülklerinden yoksun bırakacaktır. Çocukları, atalarının fethettiği ülkede evsiz olarak uyanacaklardır."
-Thomas Jefferson

"Ülkemizin 30 milyon dolar bono basabileceğini ama 30 milyon dolar para basamayacağını söylemek absürttür. Her ikisi de ödeme garantisidir, ama bir garanti tefecileri şişmanlatırken diğeri halka yardım eder."
-Thomas Edison

Amerika'nın merkez bankası öyküsü vatanseverlerle yağmacıların epik ve trajik bir mücadelesini anlatır. ABD merkez bankası FED'in kuruluşu öncesinde First National Bank, Second National Bank isimleriyle iki özel mülkiyetli merkez bankası girişimi olduysa da vatansever devlet adamları tarafından engellenmiş ve kaldırılmışlardı. İç savaş sırasında borçları ödeyebilmek başkan Lincoln tamamen karşılıksız olan "greenback" dolarları basarak merkez bankası olmadan da işlerin yürüyebildiğini göstermişti. ABD'nin sonsuz görünen doğal kaynakları ve büyük işgücüyle ağızları sulanan bankerler insanları bir merkez bankasının gerekliliğine ikna etmek ve ülkeyi hakimiyet altına alabilmek için 1907'de kasıtlı olarak kriz çıkardılar. 1913'te bankerler tarafından finanse edilen başkan Wilson döneminde, bankerlerle gizli anlaşmalar yapan kongre üyeleri sayesinde ülkenin büyük özel bankaların birlikte merkez bankası yetkilerini devralmalarına hükmeden Federal Reserve yasası çıkarıldı. Yine devlete ait olduğu izlenimini vermek için Federal ismi özenle seçildi. İlginç ki, aynı yıllarda ABD vatandaşlarının federal hükümete gelir vergisi ödemesini gerektiren anayasa değişikliği yapıldı. 1930 bunalımı da FED tarafından tasarlanıp yaratılmıştır. Merkez bankalarının iddia edildiği gibi son sığınılacak liman olma ve istikrar sağlama özelliklerine sahip olmadığı daha bu yıllarda kanıtlanmıştır. 1933'te çıkarılan yasayla ABD halkının elindeki altını hazineye satması mecbur tutuldu. Bu tarihten sonra altının fiyatı 35 dolara sabitlendi.

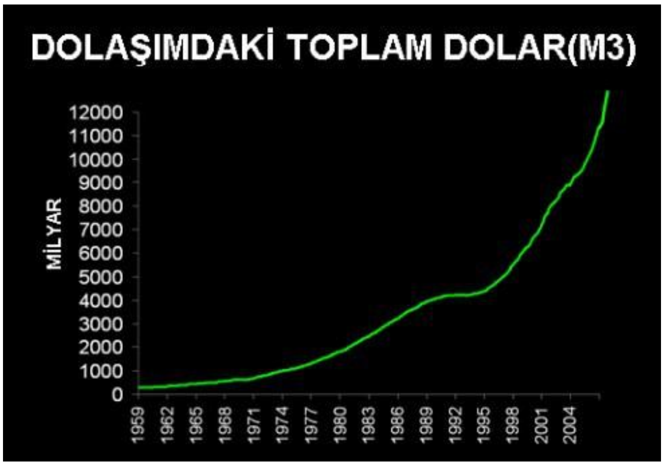
Bretton-Woods

2. dünya savaşına girmek için zorla bahane yaratan ABD, savaşan Avrupa ülkelerine altınla borç vererek önemli bir avantaj elde etti. 1944'te gelişmiş kapitalist ülkelerin katıldığı Bretton-Woods anlaşması ile ABD ekonomisinin ve dış ticaretinin büyüklüğünden ötürü dolar uluslararası para birimi olarak kabul edildi. Yabancı ülkeler ellerindeki dolar rezervlerini sabit fiyattan FED'in elindeki altınlarla değiştirebilecekti. Elindeki doları getiren de altın alabilecekti. Her ülkenin parasının değeri sabitti. Ancak FED'in dolar arzını denetleyen yoktu. Yani FED'in dünya piyasalarına sürdüğü dolara karşılık gelen altını zamanla azalabilirdi. Nitekim Vietnam savaşı yıllarında Fransa durumdan endişelendi ve elindeki dolarları altına çevirmeye başladı. Altın rezervinin tükenmeye yüz tutması üzerine 1971'de başkan Nixon ABD'nin ekonomik ve askeri gücüne güvenerek anlaşmayı tek taraflı olarak bozdu. Artık dolar rezervleri altınla değiştirilemeyecekti. Şimdi dolar arzını ölçüsüzce artırmanın önünde hiç bir

engel kalmamıştı. Ölçüsüzce dememin nedeni aşağıdaki grafikte.

Grafik 1949~2004 arası ABD borcunu gösteriyor. Önceki bölümlerde gördüğümüz grafiklere benzerliği dikkatinizi çekmiştir. Grafiğin köşesi tam da 1971 sonrasına denk geliyor. G.W. Bush göreve geldikten sonra grafiğin neredeyse dik bir tırmanışa geçtiği açıkça görülüyor. Bu grafik borç grafiği ama önceki yazımda anlattığım gibi, para arzı aslında borç, borç da para arzı demek olduğu için iki grafiğin örtüşmesi bizi şaşırtmamalı.

Grafiğin devamını merak ediyor musunuz? FED M3 verisini artık yayınlamıyor…

Petro-dolar döngüsü

1960' larda Vietnam savaşı, uzay yarışı ve hızlı silahlanma sonucu ABD'nin kamu harcamaları kontrol dışına çıktı. Fransa başta olmak üzere batı ülkelerinin dolara olan güveninin azalması sonucu rezervlerini altınla değiştirme taleplerinin artması ve petrol krizinin de zorlaması sonucunda ABD 1971' de anlaşmayı tek taraflı olarak bozdu. Daha sonra Reagan döneminde hazinede tek bir gram altının olmadığı ortaya çıkacaktı. Bu tarihten sonra doların bir karşılığı kalmadı. Hegemonyasını kullanan ABD OPEC ülkelerini dolarla petrol satmaya ikna etti. Böylece petrol ithal etmek isteyen her ülkenin dolar rezervine ihtiyacı olması garanti altına alındı. Karşılıksız dolar basımı katlanarak arttı. ABD, ithal ettiği ürünlere FED'in sıfır maliyetle yoktan var ettiği dolarları ödedi. Bu şekilde gerçek enflasyon rakamları resmi istatistiklerde gözükmemektedir. Yani bu yöntemle ABD sıfır ihracatla dünyanın her yerinden istediği kadar mal alıp karşılığında değersiz kağıtlar verebilirdi. Diğer ülkeler de petrol almaya devam edebilmek için ihracatlarının bir bölümünü dolar karşılığı yapmaya devam ettiler. Paralarının değer kazanıp ihracattaki avantajlarını kaybetmemek için de rezervlerini düzenli olarak arttırdılar. Böylece bütün dünya arkasında hiç bir değer olmayan dolarla doldu taştı. Dış ticaret fazlası veren Çin gibi ülkeler biriken dolarlarla ABD tahvili aldı. Yani bir ödeme garantisini aynı statüde diğer bir ödeme garantisiyle değiştirdiler. Her ikisinin de aslında hiç bir değeri olmadığını bilen ülkeler son yıllarda artan bir hızda rezervlerini varlıklara çeviriyorlar. Yani ABD şirketlerini, ABD'nin ve diğer ülkelerin mülklerini satın alıyorlar. Şimdi durum böyleyken TCMB'nin dolar rezervlerinin artması söylenildiği gibi bir başarı ölçüsü müdür, siz yorumlayın.

TCMB

TCMB özelleştirme listesinde olduğu için yakında tamamen özel şirket olacak. Yoktan para var ederek borç verme, borcun faizini tahsil etme işlemlerini hükümet denetiminden tamamen uzak, bağımsız bir şirketin yürüttüğünü düşünün…

Bankanın tarihine internet sitesinden ulaşabilirsiniz. TCMB hisselerinin bir kısmı devlete ait. Büyük kısmı ise özel şirketlere ve şahıslara ait. Hisselerin tamamı devlete ait olsa idi TCMB kar elde etmek zorunda olan bir şirket olmaz, kamu hizmeti yapan bir kurum olurdu. Hazine bonosu satın alırken bastığı para aslında hükümetin kendi bastığı para olurdu. Daha doğrusu bildiğimiz anlamda hazine bonosuna gerek olmazdı. TCMB'nin kurulduğu yıllarda devletin yeterli kaynağı olmadığı için karma çözüme gidilmiş. Daha sonra zenginleşen devlet hisselerin tümünü üzerine almamış. Almadığı gibi önümüzdeki yıllarda elinde olan hisseleri de satmak üzere.

Faiz ve Enflasyon

0 yılında 1/10 ons altınınızı %4 faizle bankaya yatırsaydınız, 2000 yılında altınınızın ağırlığı dünyanın toplam ağırlığının 317 katı olacaktı. Bu örnek bile faizin sürdürülemeyen, gerçek dünyayla örtüşmeyen bir olgu olduğunu kanıtlamaya yeter.

Faizin ortaya çıkışı, onu kesin hükümlerle men eden İncil ve Kuran'dan çok öncesine dayanıyor. MÖ 200 yıllarında Roma'nın başı tefeci sarraflarla dertteydi. Faizi kısmen yasaklayarak ve arazi sahipliğini 500 dönümle kısıtlayarak sarrafları kontrol altına almaya çalışan iki imparator da idam edildi. MÖ 48 yıllarında Jül Sezar kendi adına altın sikke bastı. Sezar'ın ölümüyle sarraflar sahte para üretmek, parayı eritip içine başka metaller karıştırmak gibi hilelere başvurdu. Roma altınına güven azaldı. Faiz yükseldi. Vergiler arttı. Bütün bunlar Roma'nın çöküşüne zemin hazırladı.

Enflasyonun fiyatların artması olduğu tanımı yanlıştır. Enflasyon dolaşımdaki paranın mal ve hizmetlere kıyasla artması, yani birim paranın değerinin düşmesidir. Türkiye'de 19.yy'ın ikinci yarısına kadar altın ve gümüş sikkeler para olarak kullanılıyordu. Enflasyon pratik olarak sıfırdı. İlk paranın basıldığı 14.yy'da kazandığınız altınları on yedi nesil sonra harcayabilirdiniz. Hatta Selçuklu döneminde kazandığınız altın sikkeleri, sikke olarak değerleri olmasa bile yüksek saflıkta altın olmalarından dolayı yüzyıllar sonra kullanabilirdiniz. Bu durum kağıt paraların dolaşıma sokulduğu son iki yüzyıla kadar dünyanın her yerinde böyleydi. Dünyada enflasyonun ortaya çıkışı -daha doğrusu süreklilik kazanan, kanıksanan bir olgu oluşu- kağıt parada birebir altın karşılığı ilkesi terk edilmesinden sonra, yani 20. yüzyılda vuku bulmuştur.

Ekonomik krizler gibi, enflasyonun varlığı da bir tercihtir, kaçınılmaz bir doğa olayı değil. Büyümeyi teşvik etme sürecinin sonucudur. Hatırlayın, büyüme, emisyon ve faiz demek, emisyon ve faiz ise kaynakları kapitalistlere aktaran pompaydı…

Özet

Buraya kadar çok kısaltarak ve özetleyerek anlattığım paranın evrimi öyküsünden çıkarabildiğimiz kavramları ve gerçekleri kısa kısa yazarak olayı netleştirmek istiyorum. Amerikan ekonomisinin dünya ekonomisinin önemli bir kısmını oluşturduğu, her para biriminin kaderinin dolara bağlı olduğunu, hiç bir para biriminin karşılığı olmadığı gerçeklerini hatırınızda tutarsanız Amerika merkezli bu gelişmelerin aslında bütün dünyayı ilgilendirdiğini takdir edersiniz.

- Merkez bankaları asırlar önce sarrafların yaptıkları hilenin ve hırsızlığın yasallaşmış halidir. Kısmi rezerv bankacılığının kalpazanlıktan hiç bir farkı yoktur. Bir banka hissedarı sadece yasalar size değil, ama bankaya para basma yetkisi verdiği için para kazanmaktadır.

- Bankalar faiz varsa vardır. Faizsiz banka, bankasız faiz olmaz. Faiz var olduğu sürece paranın altın ya da gümüş karşılığı olması sistemin adaletsiz olmasını engellemez. Paranın karşılıksız olması sadece durumu daha da kötüleştirir.

- ABD'nin yaptığı ithalatların maliyeti yoktur. Parayı basan hazine değil, FED olduğu için dünyaya yayılan her bir dolar faiz yoluyla FED'i zengin etmektedir, ABD halkını ise borçlandırmaktadır. Aynı şekilde, her devletin borcu bankaların karı olurken, halkın geleceğine konan ipotektir.

- Bretton-Woods, IMF, serbest kur rejimi… bu düzenlemelerin tamamı bankerlere hizmet eder ve dünya halklarını köleleştirir.

- Bankacılık, parayı kullanarak dünyanın bütün varlıklarının bankanın eline geçmesi sürecidir. Banka, üreten ve doğayı işleyen işgücünün asalağıdır. İlişkilere kurallarını kendinin koyduğu parayı sokarak oturduğu yerden varlıkları mülkiyetine geçirir.

Para bugün bir kaç yüzyıl önce ifade ettiğinden çok farklı bir anlam ifade ediyor. Para artık değişim aracı değil, borç senedidir. Hayatımızdaki her şeyin para cinsinden ifadesi var, canımızın bile. Sürdürmemizi telkin ettikleri hayat bu. Canımızın bile para

karşılığı varsa, paraya tapındığımızı söylemek yanlış olur mu? Parayı icat edenler, para değiştiriciler, sarraflar, bankerler -adına ne derseniz deyin- sonuçta bize tapınmamız için bir put yapıp önümüze koymuş olmadılar mı? Kim, nerede, nasıl bir alışveriş yaparsa yapsın, bilerek ya da bilmeyerek alışverişten bu adamlara pay ödüyor. Hiç kimseye hesap vermeyen bu adamların istedikleri gibi kalem oynatıp nerede, hangi şartlarda yaşayacağımıza, ne kadar kazanıp hangi mal ve hizmetleri satın alacağımıza, kaç yaşına emekli olacağımıza, çocuğumuzu hangi okula göndereceğimize, hatta askerlerimizi hangi cepheye yollayacağımıza karar verdiklerini görebiliyor musunuz? Hayatımızı paranın etkisinden ne kadar kurtarırsak, o kadar özgürleşiriz.

Kaynaklar:

Dünyayı ve %5'ini İstiyorum – Her yaştan insanın anlayacağı dilde para, banka ve faizin kısa öyküsü. Türkçe.

Money Masters

Money Banking and The Federal Reserve

Iraq, Iran and The End of Petrodollar, Bülent Gökay

The Creature From Jekyll Island, Edward Griffin

Petrodolar döngüsü, Ekşi Sözlük

FED Comics. FED'in eğitici çizgi roman serisi. Ücretsiz basılı kopya sipariş edilebiliyor.

Para II: Para Ölçü Birimi Değildir

Yayınlanma 22 Ağu 2009

Daha önceki yazımda belirttiğim gibi para insan emeğinin ölçüsüdür. Diyelim petrolün varili 80 dolar. O 80 dolar bir varil petrolün değerini ölçmez. Petrolü yattığı yerden çıkarıp size getiren insanın emeğini ölçer. Bir kg buğdaya ödediğiniz para, tarlasına ektiği ürünü size satan adamın emeğini ölçer. Bir litre tatlı su, suyu şişeleyip size getiren adamın emeğini ölçer. Peki, gerçek doğal kaynağın; petrolün, buğdayın, suyun değerinin ölçüsü nedir? Çok basit. Bunların değerini ölçemeyiz. Çünkü bunların doğaya maliyetini hesaplayamayız. Peki, bunların doğaya maliyeti nedir? Doğadan aldığımız şeyi tekrar yerine koyma, yani yenileme maliyetidir. Aldığımızı doğa yerine koyamıyorsa bunun maliyetini ölçemeyiz. Koyuyor ise, bütün süreci anlamamız ve analiz etmemiz gerekir. Burada sürdürülebilirlik kavramı devreye giriyor. Sözgelimi buğdayı yiyeceğiz, aynı toprağa dışkılayarak onu gübreleyeceğiz, tohumları tekrar ekeceğiz, seneye tekrar aynı miktar buğday alacağız. Bunları yapmak için harcadığımız enerji de buğdaydan aldığımız enerjiye denk olacak. Sürdürülebilirlik budur. Sürdürülebilir bir sistem parayı kabul etmez. Bu sistemde insan doğanın bir parçasıdır, son üç yüz yıla kadar olageldiği gibi. İnsanın net alışverişi sıfırdır. Tarlanın da. Buğdayın da. Tarlaya buğday için para ödemezsiniz. Hiç kimseye faiz ödemezsiniz. Zamanın değeri yoktur. Zamanla işler değişmez. Dolayısıyla paranın da zaman değeri yoktur.

Bu söylediklerim fazla soyut gelebilir, normaldir. Çünkü şu anda hayatta olan herkes parayla örülmüş bu sistemin içine doğdu. Balığın suyu fark etmemesi gibi, parasız, faizsiz bir dünyayı hayal bile etmekte zorlanıyoruz. Bunlar olmadan yüz bin yıl yaşamamıza rağmen. Bu yüz bin yıl boyunca toplumda işbölümü yok muydu? Elbette vardı. İşbölümü parayı gerektiren bir şey değil. Vücudunuzu düşünün. Her organın bir görevi var. Kalp mideye kan pompalamakla görevli. Mide, besini sindirmekle. Mide, besini kana geçiriyor, bu yolla kalbi besliyor. Kalp de ciğerden aldığı oksijeni mideye yollayarak hayatta kalmasını ve görevini yapmasını sağlıyor. Herkes ihtiyacı kadar alıyor. Net alışveriş sıfır. Kimse kimseye para ödemiyor. Organlardan birisi görevini yapmazsa bütün sistem aksıyor, yani organizma hasta olarak niteleniyor. Şimdi içinde yaşadığımız toplumu gözünüzün önüne getirin. Görevini yapmayan organları sayabiliyor musunuz? Peki, yalan söyleyen, aldatan, gerçeği gizleyenleri? Bedenimizde hiç bir organ bir diğerine yalan söylemez.

Türlerin hayatta kalması öncelikle su ve gıdaya bağlıdır. Diğer ihtiyaçlar ikincil olduğu için şimdilik konu dışında bırakıyorum. Para bizim hayatta kalmamızı sağlamıyor. Parayla yiyecek ve suyu başkasından satın alıyoruz. Hayatımız o başkasının elinde. O kişinin suyu ve yiyeceği nasıl elde ettiği ile ilgilenmemek, onu kendi haline bırakmak rasyonel mi? Hayati işlevlerimizi tanımadığımız, hatta şartlar gereği güvenmediğimiz insanlara emanet etmek ne kadar akıllıca? Bu sistem daha ne kadar sürer, hiç düşündünüz mü? Günümüzde bu sistemin sürmesi ancak iki bileşenin bir arada olmasına bağlı:

1) Para

2) Enerji

Para olmadan çiftçi size yiyecek getirmez. Para sisteminin ne kadar kırılgan ve güvenilmez, onu yöneten gücün ne kadar tek noktada toplanmış olduğunu anlatmaya çalıştım. Paranın yakın gelecekte ne değer ifade edeceği, güya yerine getirdiği iddia edilen üç işlevi ne kadar yerine getireceği meçhul.

Enerji olmadan çiftçi yiyeceği size getiremez. Bırakın getirmeyi, yetiştiremez. Enerjiden kastım elbette fosil yakıt enerjisi. Artık toprağı hayvan gücüyle işleyen çiftçi kalmadı. Bu noktada, hayatta kalmak isteyen bireyin enerji teminini garanti altına alması, enerjinin geleceğini araştırıp analiz etmesi gerekmez mi? Fosil yakıtların ahvalinin ne olacağını önceki yazılarımda anlatmaya çalıştım.

Bir üçüncü bileşen olarak ekolojiyi de denkleme eklemek mümkün. Ki bu noktada Kesişen Yollar yazıma geri dönüyor ve okumadıysanız okumanızı tavsiye ediyorum. Sistemlerin ne yöne doğru gittiği ortada. Hayatta kalmak isteyen birey için rasyonel hareket durumu analiz etmek ve kendisini bu kriz noktalarından uzaklaştırmaktır.

Gördüğünüz üzere para, bireyleri dolaylı olarak toplumdan zihnen yalıtıyor. Sosyal yapıların olmazsa olmazı olan güven, ahlak, dürüstlük ve sadakat kurumlarına ihtiyaç yokmuş gibi bir illüzyon oluşturuyor. Paranın her türlü yasal ve ahlaki değerin üzerinde olduğu ABD'yi düşünün. Hayatta kalmak için paraya muhtaç olduğunuz toplumun uç örneği. Kimse kimseye güvenmiyor, kimse kimseye doğru söylemiyor. Paranın ve fosil yakıt enerjisinin hükümranlığı yakında sona erecek. Bu gerçekleştiğinde hayatta kalmak için sosyal bağları güçlü bir toplumda mı olmak istersiniz, tek gerçeğin para olduğu bir toplumda mı? Elbette içinde bulunduğumuz toplumu özel durumlar dışında seçemiyoruz. O halde toplumu, doğanın değişmez kurallarına göre daha zinde, yani daha güçlü ve verimli olacak şekilde şekillendirmemiz gerekiyor. Paylaşım, dürüstlük, güven gibi kurumlarımızı kaybediyoruz. Hayatta kalmak için bu gidişi durdurmak ve geri çevirmek zorundayız.

İthalat, Kredi, Tüketim

Yayınlanma 15 Ağu 2009

Etrafta gördüğünüz her şey -yollar, barajlar, hastaneler, okullar, evler, arabalar- borçla alınmıştır. Bu varlıklara, cisimlere ne zaman yenisi eklense bilin ki yeni bir borç alındı. Zaten para dediğimiz şey para değildir, borç senedidir. Parayla satın aldığınızı sandığınız ürün ve hizmetler sizin ya da birilerinin borcunu ödeme taahhütü karşılığında alınmıştır. "Kalkındığımızı" sandığımız 1945 sonrası zaman diliminde sadece borçlanarak hayat standardımızı yükselttik. Ve bu borcu nasıl ödeyeceğimiz belli değil. Aslında hiç bir zaman kurtuluş savaşı sonrası ya da ikinci dünya savaşı sırasında olduğumuzdan daha zengin olmadık. Ama o zaman bağımsızlığımız vardı, şimdi o da yok. Daha da kötü durumdayız. Bu işin borçla ilgili kısmı. Bir de borçla yaptığınız harcama var. Kendinizin, çocuğunuzun, torununuzun geleceğini ipotek ederek neyi satın aldığınızı konuşalım. Doğrudan kredi kullanarak, yani **görünen** borçla, kişisel borçla...

Fabrika kurmak ya da tarlanıza su getirmek için değil de, tüketim için bankadan kredi aldığınızı düşünelim. Otomobil için, ev için, tatil için... Ben otomobil için kredi çektiğinizi varsayıyorum. Beğendiğiniz otomobil ithal olsun. Bu sadece, elzem olmayan ithal mallara bir örnek. Bu araba Türkiye'ye Turizm ve ihracat yoluyla kazanılmış döviz rezervi kullanılarak getirilir. Bu rezervlerin yeterli olması için de yukarıda bahsettiğim gibi ihracat ve ithalat dengesinin oluşması gerekir.

Bu grafiğe göre 1946'dan beri bu dengeden yoksunuz. Tıpkı kamu harcamaları – kamu gelirleri dengesinden uzun süredir yoksun olduğumuz gibi. Dahası, 2003'ten bu yana açığı dörde atlamışız. Siz ithal arabayı kendi kazandığınız liralarla satın alırsınız. İthalatçı bu liraları merkez bankasında dövize çevirir, yurt dışındaki fabrikaya döviz olarak öder. Merkez bankasında bütün ithalatları karşılayacak kadar döviz olmadığını biliyoruz. Peki, açık nasıl kapatılır? Hazine bonosunda olduğu gibi, Türkiye dış piyasalara dövizle borçlanır. Hem de dünyanın en yüksek faiziyle.

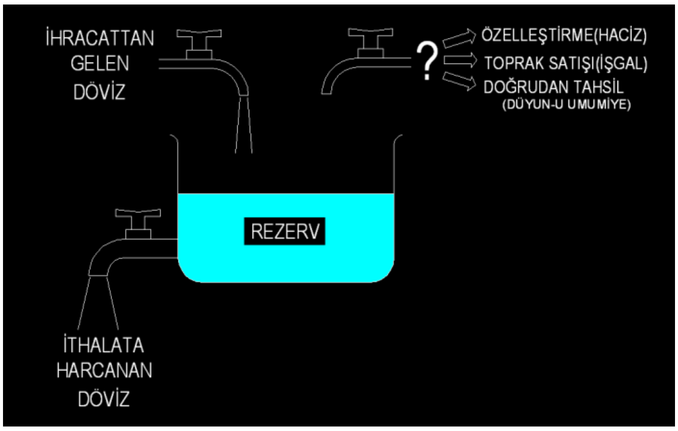
Dış Ticaret Değerleri(Bin $)

YILLAR	İHRACAT	İTHALAT	DIŞ TİCARET DENGESİ
1923	50.790	86.872	-36.082
1924	82.435	100.462	-18.027
1925	102.700	128.953	-26.253
1926	96.437	121.411	-24.974
1927	80.749	107.752	-27.003
1928	88.278	113.710	-25.432
1929	74.827	123.558	-48.731
1930	71.380	69.540	1.840
1931	60.226	59.935	291
1932	47.972	40.718	7.254
1933	58.065	45.091	12.974
1934	73.007	68.761	4.246
1935	76.232	70.635	5.597
1936	93.670	73.619	20.051
1937	109.225	90.540	18.685
1938	115.019	118.899	-3.880
1939	99.647	92.498	7.149
1940	85.728	53.018	32.710
1941	94.678	57.550	37.128
1942	126.949	113.625	13.324
1943	197.813	156.188	41.625
1944	178.908	126.881	52.027
1945	168.407	97.051	71.356
1946	215.829	119.695	96.134
1947	223.301	244.644	-21.343
1948	196.779	275.053	-78.274
1949	247.825	290.097	-42.272
1950	263.424	285.644	-22.220
1951	314.082	402.086	-88.004
1952	362.914	555.920	-193.006
1953	396.061	532.533	-136.472
1954	334.924	478.359	-143.435
1955	313.346	497.637	-184.291
1956	304.990	407.340	-102.350
1957	345.217	397.125	-51.908
1958	247.271	315.098	-67.827
1959	353.799	469.982	-116.183
1960	320.731	467.541	-146.810
1961	346.740	507.205	-160.465
1962	381.197	619.447	-238.250
1963	368.087	687.616	-319.529
1964	410.771	537.229	-126.458
1965	463.738	571.953	-108.215
1966	490.508	718.269	-227.761
1967	522.334	684.669	-162.335
1968	496.419	763.659	-267.240
1969	536.834	801.236	-264.402
1970	588.476	947.604	-359.128
1971	676.602	1.170.841	-494.239
1972	884.969	1.562.554	-677.585
1973	1.317.083	2.086.214	-769.131
1974	1.532.182	3.777.559	-2.245.377
1975	1.401.075	4.738.559	-3.337.484
1976	1.960.214	5.128.647	-3.168.433
1977	1.753.026	5.796.278	-4.043.252
1978	2.288.163	4.599.024	-2.310.861
1979	2.261.157	5.069.431	-2.808.274
1980	2.910.122	7.909.443	-4.999.321
1981	4.702.934	8.933.365	-4.230.431
1982	5.745.973	8.842.664	-3.096.691
1983	5.727.833	9.235.001	-3.507.168
1984	7.133.602	10.756.922	-3.623.320
1985	7.958.008	11.343.375	-3.385.367
1986	7.456.724	11.104.770	-3.648.046
1987	10.190.047	14.157.805	-3.967.758
1988	11.622.021	14.335.396	-2.713.375
1989	11.624.693	15.792.143	-4.167.450
1990	12.959.289	22.302.127	-9.342.838
1991	13.593.539	21.047.045	-7.453.506
1992	14.719.153	22.870.466	-8.151.313
1993	15.348.075	29.429.207	-14.081.132
1994	18.105.175	23.270.018	-5.164.843
1995	21.636.474	35.707.516	-14.071.042
1996	23.224.470	43.624.616	-20.400.146
1997	26.244.707	48.583.149	-22.338.442
1998	26.973.951	45.921.391	-18.947.440
1999	26.587.224	40.671.272	-14.084.047
2000	27.774.906	54.502.820	-26.727.914
2001	31.334.216	41.399.082	-10.064.866
2002	36.059.089	51.553.797	-15.494.708
2003	47.252.836	69.339.692	-22.086.855
2004	63.167.152	97.539.765	-34.372.613
2005	73.476.408	116.774.150	-43.297.742
2006	85.534.675	139.576.174	-54.041.498
2007	107.271.749	170.062.714	-62.790.964
2008	132.027.258	201.963.557	-88.178.016

1923-2008 dış ticaret

Dövizin piyasaya girdiği ikinci yol ise yabancı yatırım, yani yabancı şirketlerin ve bankaların ülkemizde varlık edinmesidir. Bu banka size krediyi veren banka da olabilir. Bu varlık, emlak da olabilir, bir şirket de olabilir, şirketin hisseleri de. Dövizle alacağı faiz düşükse parasını liraya çevirir, vade sonunda aldığı lirayı kur hala düşükse(yapay olarak düşük tutuluyorsa) dövize çevirir ve dünyanın en yüksek döviz getirisini elde etmiş olur. Sıcak para, yabancı yatırım diye dillere pelesenk edilen işte budur.

Şimdi dönelim sizin arabanıza. Arabanızı ülkemize getirip sizin kullanımınıza sunmanın topluma maliyetini öğrendiniz. Şimdi sıra bankaya borcunuzu ödemeye geldi. Ülkemizde bankaların yerlilik oranı giderek düşüyor. Ziraat Bankası, Merkez Bankası derken çok yakında yerli banka kalmayacak. Dolayısıyla size kredi veren bankanın yabancı olduğunu varsayıyorum. Satın aldığınız araba ile katma değer üretmeyeceksiniz, topluma hizmet etmeyecek ya da GSMH'yi artırmayacaksınız. Çünkü o bir üretim değil, tüketim aracı. Borcunuzu faiziyle geri ödemek için ise diğer harcamalarınızdan kısacaksınız – büyük çoğunlukla iç piyasada kalacak olan harcamalarınızı. Bankanın faiz topladıkları zaman ne olduğunu bankacılıkla ilgili yazımda açıklamıştım. Bankanız piyasadan sizin sayenizde daha fazla para çekmiş, varlığını artırmış olacak. Siz burada, Türkiye'de yaşadığınıza göre Türkiye'den para çekmiş ve Türkiye'deki varlıklarını artırmış olacak. Bu da çektiğiniz kredinin topluma maliyetidir. Toplam borç grafiklerinde son yıllarda gördüğümüz sıçramanın büyük kısmını otomobil, ev gibi tüketime yönelik krediler oluşturuyor.

Özetlersek:

1- Kullandığınız ithal malın döviz bedelini toplum olarak ödüyoruz: Arabanızın bedelinin bir kısmı Türkiye'deki kamu varlıklarıyla ya da özel varlıklarla ödeniyor.

2- Çektiğiniz kredinin bedelini toplum olarak ödüyoruz: Kredinin faizinin bir kısmı bankaya Türkiye'deki varlıklarla ödeniyor. Bu varlık nihayetinde toprak da olabilir. Hani şu uğruna milyonlarca vatandaşımızın kanını döktüğü toprak.

Siz arabanızın bedelini kendiniz ödediğinizi düşünüyordunuz, değil mi?

Kaynaklar:

www.tuik.gov.tr

http://www.tarim.gen.tr/tesbi/79.htm

http://www.dtm.gov.tr/dtmadmin/upload/EAD/KonjokturIzlemeDb/ulkyap.doc

Kamu Borcu Nedir? Bizi Nereye Götürmektedir?

Yayınlanma 30 May 2009

Sürekli borçlanmayı öngören modern teori dünyayı kana boğmuş, üzerinde yaşayanları durmadan artan bir yükle ezmiştir.

-Thomas Jefferson

Vekalet verdiğiniz bir dostunuz, sizin yerinize bankalardan ödeyemeyeceğiniz miktarlarda kredi çekse, evinizi, arazinizi, arabanızı ipotek ettirse, size de bilgi vermese ne hissedersiniz? Katil olurum mu dediniz? Hazinenin borçlanarak yaptığı da aynen budur. Bugün itibariyle hepimizi ödeyemeyeceğimiz bir borca sokmuş, ülkeyi de ipotek etmiştir. Banka hacze çoktan başlamıştır.

Bunlar yetmiyormuş gibi bu hain arkadaşınızın siz evde yokken evin eşyalarını bit pazarına götürüp yok pahasına sattığını, satamadığını da bedavaya dağıttığını düşünün. Hala mı öfkelenmediniz? O zaman ya evliyasınız, ya da ölü.

Bildiğimiz gibi kişi işini büyütemezse, gelirini artırıp "büyüyemezse" borcunu ödeyemez, iflas eder. Banka kişinin varlıklarına el koyar, bunları gerçek değerlerinin çok altında satar ve borç kapanır. Devlet ekonomiyi büyütemezse, dolayısıyla topladığı vergiyi sürekli artıramazsa, borcunu ödeyemezse ne olur? Elbette iflas eder. Banka devletin varlıklarına(toplumun varlıklarına) el koyar. Ama satamaz. Bütün yolları, barajları, şehirleri, araziyi, memurları kime satsın? Banka varlıkların yeni sahibi olarak borcun kapatılması konusunda bir şekilde hükümetle anlaşacaktır. Bu noktada şüphe duyulmayan gerçek, kamu varlıklarının kamuya bir daha asla geri dönmeyeceğidir. Belirsiz olan nokta, bu anlaşmanın şartlarıdır. Banka kamu varlıklarının değerinin ya da gelecekteki getirisinin(gelir vergisi, KDV, ayak bastı parası, deli Dumrul vergisi, varlık vergisi vb. "yeni vergi paketleri") alacağını karşılamayacağını düşünürse işler biraz karışacaktır. Bu durumda kaçınılmaz olarak banka vatandaşları da devletin "malı" olarak düşünecek, onların emeğini talep edecektir. Önceki yazıda ne demiştik:

Borç, gelecekteki insan emeğinin üzerindeki haktır/hak ediştir.

Bu duruma düşmemek için ekonomimizin sürekli büyümeye devam etmesi gerekir. Ekonominin artık neden büyüyemeyeceğini açıkladım. Her geçen gün kaçınılmaz iflasa doğru ilerliyoruz. Devletlerin, kişilerin alacaklarını affettiği ya da vazgeçtiği vakidir. Tarihte bankaların alacaklarından vazgeçtiği, tahsil edemediği hiç görülmemiş. Hükümetler bankaların isteklerine cevap verebilmek için yasa çıkaracak, anayasada değişiklik yapacaktır, bundan hiç şüpheniz olmasın. Zaten şimdiye kadar yapılagelen buydu. IMF dediğiniz de bir bankadır. Bu banka kredi şartı olarak memur maaşlarının azaltılmasını istediğinde hükümetler kabul etmedi mi? Sizin sofranızdan lokmaları eksilten doğrudan bankalar olmuyor mu? Üstelik bu devlet daha teorik olarak borçlarını ödeyebilir durumda iken yapılanlar. Ödeyemeyecek duruma gelince neler olabileceğini hayal edin. Yapılması gereken nedir? Benim gördüğümü siz de görüyorsanız bunu tartışmaya başlayın, çünkü vaktimiz daralıyor.

Yapılması gereken bir dizi şey var; örneğin devletin bundan sonra "borç tahsilatını" kolaylaştırmak için çıkaracağı yasalara şimdiden direnmek. Özelleştirmeye (hacze) bugüne kadar direnmedik, hala çok geç sayılmaz. Haciz memurları fabrikalarımızı aldı, şimdi de toprağımızı alıyor. Evet, özelleştirme bildiğiniz hacizdir.

Özelleştirmeden elde edilen döviz geliri ile borç faizi ödenmiyor mu? Şimdi bu haciz değildir diyebilir misiniz? Bundan sonra toprakla(1) birlikte su kaynakları(2), geriye kalan madenler(3), yollar(4), barajlar(5), hastaneler(6), okullar(7), belediyeler(8) ve kamuya yararına çalışan diğer kurum, fabrika, şirket vs. var.

Moralimizi bozmayalım, elimizde kalanla yetinelim, değil mi? Elimizde ne kaldı? Biz. Sadece biz kendimiz kaldık. Kendimizden en az 90 milyon tane. 90 milyon doyurulacak karın, giydirilecek ve barındırılacak beden. Büyüme devam ediyor bakın, yalnız ekonomik olarak değil! 90 milyon kişi, yabancı mülkiyetli topraklarda, yabancı şirketlerin yönettiği şehirlerde, yabancı şirketlerden fahiş fiyatla satın aldığımız su, yiyecekle yaşıyoruz. Peki, parayı nereden kazanıyoruz? İş bulacak kadar şanslıysak yabancı şirkette çalışarak. Ezcümle, hayatımızı bize ödünç vermişler, hayatımız boyunca borcumuzu ödüyoruz. Alın size kölelik.

Şimdi başımıza gelecekler ve yapmamız gerekenler konusunda sesli düşünüyorum.

1) Hükümet su ve maden kaynaklarının tamamını satmak isteyecek. Şunu bilin ki memlekette kamu malı olan su kaynağı kalmadığı an suyun sahibinin kölesi ve mahkumu olacağız. Ya madenler? Çimento, alçı madenleri, taşocağı olmadan hangi evde barınabilirsiniz? Bu konularda yeni yasalar çıkarılacak. Çıkarılmaya başlandı bile. Tepki geldi mi? Yasaları okumuyoruz bile, ne tepkisi?

2) Hükümet satacak(bedavaya verecek) kamu malı kalmadığında özel mülkiyete gözünü dikecek. Önce arazi sahiplerinin sahiplik haklarını ortadan kaldırmaya çalışacak. Bu süreç, ilk aşamada doğal koruma alanı, dünya mirası, soyu tükenmekte olan türlerin korunma alanı(kesişen yollar yazımdaki grafiği hatırlayın) vb. bahaneyle arazi sahiplerinin yapılaşmasının, hatta ekip ürün yetiştirmesinin engellenmesi ile başlayabilir. Öyle ya, tarlada zirai ilaç kullanacaksınız, ilaç soyu tükenen "X" türüne zarar veriyor olacak. Hükümetlerin bahanesi bitmez… Aynı şekilde, benzer bahanelerle sahil balıkçılığı öldürülecek. Deniz mahsulünü hasat edemeyince kıyıların, toprak mahsulünü hasat edemeyince tarlaların değeri düşecek. Zaten su başlarını şirketler tutmuş, tarlanızı hangi suyla sulayacaksınız? Sorun değil, nasıl olsa devlet(şirketler) bize günlük istihkakımızı karneyle dağıtır! Artık onun da içine direnci kırmak ve bizi aptallaştırmak ilaç mı koyar, ne yapar bilemem.

3) Çalışma yasaları değişecek. Memurların iş güvencesi ortadan kalkacak. Zaten memur istihdam eden kamu kurumu kalmayacak yavaş yavaş. Bütün hizmetler babalar gibi özelleştirilecek. Çalışma yasaları 120 yaşında emeklilik(bkz. ilk yazım), haftada 60 saat çalışma(9), yasal çocuk işçiler(10),yılda 3 gün izin gibi güzelliklerle donatılacak. Siz sayıları kendi hayal gücünüze göre değiştirin. Artık bu koşullarda patronunuzdan zam isteyecek değilsiniz. Zaten yemeğinizi veren şirketle madeninde çalıştığınız şirket aynı(11), karın tokluğuna çalışırsınız, ne maaşı?

4) Artık resmen bir kölesiniz, hayat o kadar ağır ki askere giderek kurtulmayı düşünüyorsunuz. Fakat o da ne? Ordumuz NATO'nun çeşitli cephelerinde sürekli çatışma halinde (Yazının geri kalanı halkı savaştan soğutmak suçunu işlememek için kendi isteğimle sansürlenmiştir!).

Yapılacak şey direnmektir. Kaybedecek şey kalmamıştır. Var olmasına da, yakında kalmayacak. Bu bir süreç. Fark ettirmemek için zamana yayılıyor. Buna *incrementalism*(12) deniyor. Bunu size bir örnekle açıklayayım: Duvarın üstünde uyuklayan bir sokak kedisine koşa koşa yaklaşırsanız kedi tehlike algılar ve tereddüt etmeden kaçar. Koşmadan, çok küçük adımlarda, arada uzun süre hareketsiz bekleyerek, kediyi varlığınıza **alıştırarak** yaklaşırsanız kedi bir tehlike algılamayacak, uyuklamaya geri dönecektir. Yeterince yaklaştıktan sonra ani ir hareketle onu ensesinden yakalarsınız, artık kedi sizindir. Bu kavram genelde kaynayan sudaki kurbağa örneği(13) ile açıklanır.

İşler bu aşamaya gelmeden hükümetin yapacağı şey şudur: Borsayı kapatmak, merkez bankasını devletleştirmek, kamu borçlarını tek taraflı olarak silmek, tüm özelleştirilmiş varlıkları tekrar satın almak, bu mümkün değilse el koymak, tüm uluslar arası ticaret ve sermaye anlaşmalarından çıkmak. Bu ülkenin varlıkları kendine yeter. Kanıt mı? Bu ülke 1945'e kadar dış ticaret açığı ve kamu borcu olmadan yaşadı. Evet, bu çözümlerin hepsi zorbalık. Peki, toplasanız 3000 bankere olan borcu yüzünden 80 milyon kişinin köleleştirilmesi adil mi? Siz karar

verin... Bunlar zorbalık, bunları yapacak gücümüz de ordudan geliyor. Ordu zaten devleti meşrulaştıran, bağımsız bir "irade" yapan unsurdur.

Son olarak, bağımsızlığını ve egemenliğini kaybetmek istemeyen bir halkın anayasasına değişmez madde olarak yazması gereken iki şey var:

-Devlet, savaş dahil hiçbir koşulda borçlanamaz.

-Devlet, kendi parasını kendi basar.

Notlar

1

http://www.milliyet.com.tr/2006/04/01/guncel/gun04.html

http://www.hayrettinkaraca.com/index.php?action=article&article_id=1120

http://www.serki.com/index.php?bolumsec=haber&id=ro8rra

2

http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/415904.asp

http://www.oib.gov.tr/portfoy/manavgat.htm

http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/258865.asp

3

http://www.oib.gov.tr/portfoy/madencilik.htm

4

http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/6368149.asp?m=1

5

http://www.oib.gov.tr/tedas/elek_uretim_tesis.htm

http://www.haberler.com/ozellestirme-yaninda-bedava-verilen-barajin-haberi/

6

http://www.samanyoluhaber.com/haber-56738.html

7

http://www.aes.org.tr/haberler/egitimin-ozelligi-artiyor-.-iste-istatistikler-2.html

8

http://haber.mynet.com/detay/ekonomi/Baskent-Dogalgaz-12-Haziran-da-tekrar-ihaleye-ciki/12Mayis2009/A1205122

http://www.evrensel.net/00/01/13/ekonomi.html#1

9

http://www.victorianweb.org/history/workers1.html

http://www.isguvenligi.net/index.php?option=com_content&task=view&id=53

10

http://eh.net/encyclopedia/article/tuttle.labor.child.britain

11

1976 yapımı Network filminde medya patronunun televizyon sunucusuna Yeni Dünya Düzeni'ni müjdelemesi sahnesi ve metni. Metin ve sahne sinema tarihinin eşsizlerinden sayılıyor. Olayın özünü kısacık bir metinle anlatmayı başarması ve sunucunun verdiği tepki etkileyici.
Türkçesine buradan ulaşabilirsiniz.

http://www.americanrhetoric.com/MovieSpeeches/moviespeechnetwork4.html

12

http://en.wikipedia.org/wiki/Incrementalism

13

http://en.wikipedia.org/wiki/Boiling_frog

http://sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=ha%C5%9Flanma+s%C3%BCrecindeki+kurba%C4%9Fa

"Batmak" Nasıl Bir Şey?

Yayınlanma 27 Kas 2009

Bir haber: *http://www.telegraph.co.uk/finance/financetopics/g20-summit/6228450/Debt-levels-risk-another-crisis.html*
Bir makale: *http://www.silverbearcafe.com/private/11.09/secondwave.html*

Bu makalede anlatılan gerçeklerin ışığında biraz beyin jimnastiği yapıp karşılıksız para sarmalı ve azalan enerji arzını birbiriyle çarpıştıralım... Petrol arzı azalınca petrole bağlı ekonomi yavaş yavaş ya da ***krizler*** ve düzelmeler şeklinde (basamak basamak) küçülerek kendi içine çökecek.

Ekonomi küçüldükçe toplanan vergi azalacak. Türkiye bütçesini ayakta (artık ne kadar ayaktaysa) tutan şey dolaylı vergiler. Dolaylı vergilerde en büyük pay akaryakıt vergisinin. Doğrudan vergiler ekonominin küçülmesiyle sürekli azalacak. Vergi indirimleri ve teşvikler sürekli azalan bir enerji girdisinin varlığında hiç bir iyileştirici güce sahip olamaz. Bu politikacılar işler yolundayken yapmaya alıştıkları gibi dolaylı vergilere, yani akaryakıta

yüklenebilirler. Ancak akaryakıtın vergisiz fiyatının katlanarak arttığı, tüketimin ciddi miktarda düştüğü, petrol ürünleri belki de karneyle satılmaya başlandığı için bu iyi bir fikir olmayabilir. Hükümet akaryakıt vergisinin oranını artırsa da, düşürse de sonuç aynıdır: Vergi alınacak büyüklükler ciddi bir düşüştedir. Hasılat kuşa dönmüştür. Bu noktada bütçenin çok azını vergiden, çoğunu ise borçlanarak denkleştirmek mümkün olabilecek midir? Büyüme, sonsuza kadar güzel bir rüya olarak kalacağından borçların normal şartlarda ödenmesi mümkün olmayacaktır. Sermaye, hükümete borç vermeye devam etmek istemeyebilir. Her halükarda kamu harcamaları çok hızlı şekilde düşecektir. Savaş(savunma) harcamalarının ülke bütçesindeki payı %20 civarındadır. Bunalım durumunda ulusal ve uluslararası gerginlikler had safhaya çıkmışken politikacının en son vazgeçmek isteyeceği harcama kalemi savaş harcaması olacaktır. Eğitim ve sağlık zaten yıllardır kıra döke özelleştirilmeye çalışılmaktadır. Bunların kamunun üstlendiği kısımları bir kalemde terk edilebilir. Enerji tamamen özelleşmiş (ya da çeteleşmiş, hangi ismi koyarsanız koyun) durumdadır. Ulaşımımız zaten neredeyse sadece karayollarından ibarettir. Şimdiden terk edilmeye yüz tutmuştur. Geriye sadece polis ve ordu kalıyor ki, dananın kuyruğu burada kopacaktır. Asla ödenemeyecek olan borçların tahsili için Düyun-i Umumiye benzeri bir yapılanmaya gidildikten sonra ikinci aşamada kamu harcamaları da alacaklıların yönetimine bırakılabilir. Bu şaşılacak bir şey olmayacak. Kamu harcamaları, egemen olmayan ülkelerde bugüne kadar kısmen iş ve sermaye grupları tarafından yönlendirildi. Şirketler eliyle yasalar, yönetmelikler yazdırıldı. Sözgelimi polisin, ya da genel adıyla iç güvenliğin doğrudan sermayenin yönetimine bırakılması, sermaye tarafından finanse edilmesi durumunda hayatın neye dönüşeceğini öngörmek zor değil. Banka şubelerindeki güvenlik görevlilerinin sadece ve sadece bankayı kolladığını, bunu da şube içinde değil, bütün yurt sathında yaptıklarını; anayasa ve hukuk düzenine bağlı kalarak makul şekilde değil, korkusuzca ve hesapsızca yaptıklarını gözünüzde canlandırın…

Şimdi gözünüzde canlandırdığınız bu manzara Türkiye'nin tek ve gerçek geleceğidir. Türkiye gibi tükettiği ürettiğinden fazla olan her ülke için -ABD dahil- geçerlidir. Kurulu parasal düzen -fiyakalı adıyla finans sistemi, gerçekçi adıyla dünyanın en büyük saadet zinciri- üretenin emeğinin karşılıksız kalması için var gücüyle çalışıyor. Üretiyorsunuz, karşılığında değersiz kağıt parçaları alıyorsunuz. Kağıt parçalarının değersizliğini gizlemek için yukarıdaki makalede bahsi geçen türden dümenler çevriliyor. Tüketiyorsunuz, tüketebilmek için borç paraya muhtaçsınız. Cebinize giren ve hak ettiğinizi düşündüğünüz paranın neredeyse tamamı borç. Bu borç geri ödendiği zaman o para ile sahip olduğunuz her şey sizin elinizden alınacak. Bu anapara olacak. Bir de faizi tahsil edilecek ki, korkarım para ile satın alınmamış değerlerimizi de kapsayacak.

Düyunu Umumiye Yeniden…

Yayınlanma 18 Haz 2013

http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/23504941.asp

Hükümet halkın varını yoğunu sattığını, satacak bir şey kalmadığını söylüyor. Özelleştirme İdaresi'nin kendisinin satılması şu demektir: Devlet zaten kendini tasfiye ediyor, artık şirketler kendi alacaklarını kendileri tahsil edecek. Tıpkı 19.yy'da bu toprakların tanık olduğu gibi, şirketlerin özel ordularıyla yurttaşın kafasına silah dayayarak borç tahsil ettiği günler göreceğiz. Çünkü AKP hükümeti devletin tasfiyesi göreviyle işbaşına geldi. 11 yıldır devleti tasfiye ediyorlar. Ulusal çıkarları koruyan bir hükümetle bunlar yapılamaz, küresel sermaye faşizmine uyum sağlanamazdı. Bu kadar başarılı olacaklarını ABD bile öngörmemişti herhalde. Yeraltı ve yer üstü suları satıldı. Sıra yağmur suyunda. Bolivya'da yağmur suları özelleştirilmişti. Yani çatınıza yağan yağmuru toplayıp kullanamıyordunuz. Bunun Türkiye'de de yaşanacağını Numan Kurtulmuş söylemişti. Kurtulmuş Düyunu Umumiye'den de sık sık söz ederdi. Ne ilginçtir ki (!) iktidar saflarına geçti. Geçtiğimiz yıllarda meğer Tarım Bakanlığı da meraları anayasaya aykırı olarak özelleştirmenin yolunu açmış. Tarım köylünün elinden, yurt halkın elinden alınmalıymış. Bakınız;

https://www.youtube.com/watch?v=rURcGRrJVYo

En kötüsü bu da değil. Fiziki büyüklüklerin satılmasından sonra sıra insanlara gelecek. Bileşik faiz ve üstel fonksiyonun sonsuz gücü karşısında hiç bir nüfusun emeği dayanamaz. İnsan emeği borcun

faizini bile ödemeye yetmediğinde henüz doğmamış insanlar da ipotek edilecek. Tıpkı Amerika'ya Afrika'dan götürülen kölelerin çocuklarının da köle olması gibi. Ülkenin ne kadarının korkak, ne kadarının cahillikten memnun, ne kadarının vatan haini olduğunu kestirebildiğimiz bu günlerde bu gidişin değişmesi olasılığı giderek düşüyor. Yine de çıkmadık candan ümit kesilmez diyelim.

- Özelleştirmeler bedelsiz geri alınmalı, satış adı altında bedavaya verilen bütün varlıklar geri alınmalıdır.
- En zengin %1'in malı kamulaştırılmalıdır.
- Anayasa'ya "devlet kendi parasını basar" ve "devlet borç alamaz" değişmez hükümleri konmalıdır.
- Bunlar yapılmadan kurtulma ümidi yoktur. Uyumaya devam…

Doları Düşük Tutmanın Faydaları

Yayınlanma 27 Kas 2009

http://www.tumgazeteler.com/?a=5344358

http://www.tumgazeteler.com/?a=2228002

http://www.tumgazeteler.com/?a=1764793

"Olması gereken dolar kuru" kavramını sık sık duyarız. Liranın "konvertibl" hale getirildiği o makus günden beri Türk Lirası dövize ezdirilir dolayısıyla halkın cebindeki para "piyasa" adı verilen dev poker masasında durmadan ütülür. Piyasanın kendini dengeleyen doğasının yanında devletin müdahale seçeneği de vardır ve suiistimale açıktır. Doların ya da Avronun düşük tutulması da bu suiistimallerden biridir. Başlıca faydaları da şunlardır:

I. Kaval çalmak, koyun otlatmak

Seçmen de denen koyunları mutlu etmek için hal ve gidişlerinin iyi olduğuna inandırmak gerekir. Bu kolaydır. Enflasyon hesap formülü değiştirilir, düşük gösterilir. İşsizlik hesabı hakeza. Göstergelerin olumlu olması, hükümetin yeniden seçilmesi ve ülkenin küresel sermaye odakları tarafından yönlendirilmeye devam etmesine, aynı zamanda "ipini çekme" tehdidi ile hükümetin kendilerine itaat etmesini sağlar. Lirayı yapay olarak değerli yapmak gerçekleri değiştirmenin bir diğer yöntemidir. Bunun başlıca faydaları şunlardır:

1. Milli geliri yüksek göstermek: "Kişi başı milli gelir 10 bin dolar" denmiş, ancak sifon çekilmemiştir. Pis kokuyu herkes alamamaktadır. Peki, ne ürettik de zengin olduk, petrol mü bulduk, işsizlik artmıyor muydu, nüfus artmıyor muydu soruları, karmaşık ve anlaması güç olduğuna inandırıldığımız ekonomik kavramlar bulutu içinde duyulmaz hale gelmektedir.
2. Dış borç/GSYH oranını düşük göstermek: Dış borç stoku göğe yükseldi diye veryansın eden baykuşlara "cahil cahil konuşma, GSYH de yükseldi, önemli olan oran" şeklinde güya ders verilir, oysa ki oran yanlış hesaplanmıştır. 2008'de %37 olan oran, dolar kurunun "düzeltilmesi" sonucu %50~75 civarına sıçrayacaktır.
3. Ekonomiyi büyük göstermek: Ekonomik büyüklüğü dolar cinsinden telaffuz edince genelde alarm veren X/GSYH ya da X/GSMH oranları düşük görünür. Ekonomi büyük olunca borçlanma yani para arzı kapasitesi, yatırım kapasitesi, borç ödeme kapasitesi de büyük olur.

II. Daha fazla ithalat

Daha fazla ithalat dış ticaret açığını büyütür, büyüyen açık daha fazla borçlanmaya yol açar, daha fazla borçlanma sermaye için daha fazla faiz ve daha fazla haciz demektir. Vatandaş parasını ödeyerek edindiğini sandığı mal ve hizmetler üzerinden yerli sanayiyi baltalar, işsizliği artırır, dışa bağımlılığı artırır, kişisel borcunun yanında devlet borcunu katlar, kendisinin ve çocuğunun geleceğini ipotek eder, ithalatçıyı ve bankeri ihya eder.

III. Hamutuyla götürmek

Yabancı yatırımcı dediğimiz masal kahramanlarının sayısı bile belli değildir, bir avuç ile bir kaç bin arasında değişir. Bu bir avuç şerefsiz banker düşük kur+yüksek büyüme dönemlerinde dolarını bozdurup piyasaya girer. Bu işlem sonucu piyasada dolar arttığı için dolar düşük kalmaya devam eder. Lirasına süper faiz alan toplum düşmanı parasını dolara çevirerek çıkar. Bu işlem piyasadaki doları

azaltır. Bu işlem yeterince yoğun ve hızlı yapılırsa buna “2001 krizi” deriz. İşte, bugünlerde hala devam eden dolar kurunun enflasyonun altında kalması durumu bu servet transferi için biçilmiş kaftandır. Hoş, döviz kuru nasıl seyrederse seyretsin yabancı spekülatör hep kardadır, zarar edeceği işe kalkışmaz. Spekülatörün karı da milletin zararıdır, çünkü küreselleşme bir *zero-sum-game'dir*(sıfır toplamlı oyun). Aynı borsa gibi. TCMB yükselen kura müdahale ettiği zaman bu mikroplara hizmet etmektedir. Fırından ekmek çalan 30 yıl hapis yatmaktadır. Ama bütün milletin cebinden paraları alıp yabancı bankerlere verenler yargılanmamaktadır. Bunun da adı “düzen”dir, “hukuk devleti”dir, “uygarlık”tır, bilmem nedir…

“Krize Karşı Tüketim Kampanyası”: Bizimle Dalga Geçiyorlar

Yayınlanma 08 Haz 2009

http://www.ntvmsnbc.com/id/24965665/

ve

http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=122615&KTG_KOD=156

adreslerinde sözü edilen kampanyayla ilgili yazmak için geç kalmış gibi görünüyorum. Kalmadım. Zaman ilerledikçe, *krizin kalıcı bunalım* olduğunu ve teğet geçmediğini gördüklerinde kampanyayı ilerletmeye gayret edeceklerdir. Tam da ben tasarruf etmenin zamanı diye yazılar yazıyorken ne kadar çelişkili istekler…

İşsizlik yapay bir kavramdır. Onun gerçek adı *insan fazlalığı*dır. Binlerce iktisatçının yüzyıllardır güneşi balçıkla sıvamaya çalışması bu sevimsiz gerçeği değiştirmiyor. İstihdam, işverenin balonunun kum torbasıdır. Tehlike anında atılır. İstihdam ve üretim beraberinde kayda değer ölçüde doğal kaynak kullanımını gerektirir. Doğal kaynakların sonuna yaklaşmakta iseniz dün istihdam edilmiş olan işgücü bugün işsize dönüşmüş olarak karşınıza gelir. Bugün çalışan herkes geleceğin potansiyel işsizidir. Ekolojik olarak bundan sonrası yokuş aşağıdır. **Kaynaklar hızla tükenirken tüketimi teşvik etmek, cahilliğin kör karanlığı değilse, en hafifinden alay etmektir.**

Bize tüketmemizi öğütleyenlerin hepsi, ama hepsi doğanın nimetlerinden bizim yararlandığımızın kat kat üstünde pay alıyor. Daha fazla para ve varlık edinme hırsıyla gözleri dönmüş elit, faturayı her zaman olduğu gibi “asgari”lerde yuvarlanan *serf*lere kesiyor. Bu oyuna gelmeyin. Aklınızı peynir ekmekle yemediyseniz tüketimi en aza indirin. **Tasarruf edin.** Bundan sonrası hep birlikte yokuş aşağı. Özellikle otomobil, hele hele ithal oto almayı bir an önce aklınızdan söküp atın. Otomobil, %99' umuzun hayatındaki en lüks mal. Tehlike anında atılacak ilk kum torbası. Ben size yakın geleceğin parlak olmadığını türlü yazılarda anlatmaya çalışıyorum. Otomobil gibi en az 20 yıl ömür beklentisi olan, neredeyse ev fiyatına satılan, çok yüksek işletme gideri olan bir makinaya aylarca, belki yıllarca sürede yaptığınız birikimi yatırmak için hiç uygun bir zaman değil.

Yapılması gereken inişin sert değil yumuşak olması için istikrarlı küçülmeyi planlamak ve tasarlamaktır. Toplumsal tasarruf bilincinin oluşturulması, kamu maliyesinin düzeltilmesi, para piyasasının üç bin kişinin oyuncağı olmaktan kurtarılması, su ve enerji seferberliği, tarım nüfusunun artırılması gibi onlarca önlem alınması mümkünken hovardalığı, tüketimi, yok etmeyi teşvik etmek hangi akla sığar?

Sömürü ekonomisinin paradigmaları artık çöküyor. İstihdam, üretim, ihracat… bunlar bizim yapacağımız tüketimle sağlanan şeyler değil. Faydası da bize değil. Kriz zamanı tasarruf etmenizi söyleyen sezgileriniz yanılmıyor. Sezgilerinizi dinleyin. Patronları değil.

Bunu Bana Nasıl Yaptın Baba?

Yayınlanma 18 Haz

Toprağa "sadık sevgili" diyen bir millet nasıl oldu da ona sırtını döndü? Bu ulusun en belirgin karakteristiği olan kanaat yerini nasıl gözü dönmüşlüğe ve taassuba bıraktı? Kanaat kavramı vardı eskiden. Az ile yetinme... Her şeyin azı ile. Az toprak, az para, az yemek... Öldü artık bu kavram. Ortadoğu kaderciliği ise dal budak saldı, devlet yönetimi dahil hayatın her alanını pis bir mantar gibi, küf gibi kapladı.

Kurtuluş Savaşı ve devrimlerin asıl başarısı askeri değil, ekonomiktir. Askeri olarak öyle mucizeler yaratmış değiliz, gerçekçi olalım. Üzerinde durulmayan, atlanan kısım savaş sonrası başarılardır. Daha doğrusu bugün başarısızlıkla sonuçlandığını rahatlıkla söyleyebileceğim, atılan ilk adımlar, yapılan girişimlerdir. Batıyı örnek alan ama batının sanayici ve banker köleliğine dönüşmüş uygarlık anlayışına karşı kendi tezini geliştirebilen bir iradenin dehasını hatırlayıp takdir eden kalmamıştır. Ekonomik kurtuluşun gerçekleşmesinin üzerinden 15-20 yıl sonra, Osmanlı borçlarının taksitlerinin bittiği 1950'lerde mandacı hükümetler sayesinde yeni bir borç batağına girdiğimizi hatırlayan ve tartışan kalmamıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında devletin "baba" sıfatını alması bir tesadüf müdür?

Şimdi o yıllara kara çalmak moda. Sıkıntılarına, sancılarına rağmen gerçek ulus egemenliğinin, gerçek bağımsızlığın yaşandığı yegane dönemi hatırlamadan başımıza gelenleri anlamamız mümkün değil.

Dünyaya kafa tutmuş bu muzaffer halk son 60 yılda adeta başkalaşım geçirdi. Toprağı anası belleyen köylü, tavşan gibi üreyerek köyde barınmasını imkansız hale getirdi. Çok kısa süre öncesine kadar her şeye rağmen kendine yeten bir ülke, nüfusunu ikiye, üç katladı, şehir dediğimiz tümörleri geliştirdi, dünya güzeli doğasını tüketti, bitirdi. Mutsuz oldu. Hayata bakışındaki dengeyi kaybetti, kanaat duygusunu kaybetti, her şeyi, sevgilisini bile alınıp satılan bir mal olarak görmeye başladı. Tasarruf denen kavram birden bire bize anlamsız gelmeye başladı. Çağdışı olduğunu sandık tasarrufun. Doğru, son yıllarda pek revaçta değil tasarruf. AB ve ABD halkları son birkaç yıldır tasarruflarını iyiden iyiye eritmiş durumda. Basın, eğitim kurumları, televizyon sürekli bize kredi borcuyla yaşamanın normal olduğunu ima ediyor, beynimizi yıkıyor. Gereğini layıkıyla yapıyoruz. Kredi kartı limitini aşanların sayısı patladı. Kredi kullanıp ev, araba gibi tüketim yapanların sayısı katlandı. Gereksiz tüketerek ve borçlanarak hem çocuklarımızın hayatını ipotek ediyoruz, hem de doğal kaynakları ziyan ediyoruz. Bu devlet kurulduğunda insanlar toprağa dört elle sarılıp ayağını yorganına göre uzatıyordu. İhraç ettiği kadar ithal ediyor, kazandığı kadar harcıyordu. Bu bir kültürdü. Bakın İnönü 13 Kasım 1929'da TBMM kürsüsünde ne diyor:

"Şimdi iktisadi açığın girift olan, güç olan asıl milli kısmına geliyorum. Devlet hayatında olduğu gibi, millet hayatında da kendi kaynağıyla, yani üretimiyle yetinmek endişesi; işte asıl büyük tedbir budur. Millet kendi üretiminden fazla sarf etmeyerek kanaatkar bir hayata girmek mecburiyetindedir. Bin belaya karşı koyan, bin musibeti ezip yenmek ile meydana çıkan milli mevcudiyet sırf milli yaşamı düzenleyememek yüzünden tehlikeye düşürülmeyecektir. Aklı eren bütün vatandaşların şuurunu uyandırmak ve bu uğurda devletin bütün kuvvetlerini harekete geçirmek kati kararımızdır.

...

Eğer vatandaş ekmekle kahve arasında kararsız kalacaksa, onun kahveyi tercih edip dermansız düşmemesi için gücümüzün yettiği kadar kulağına bağıracağız. Güzel lavanta sürünmüş ince ipekliler

içinde Türk kızlarının cılız ve ciğeri çürümüş bir hale gelmesine izin vermeyeceğiz. Anadolu dağlarının sarı çiçeklerini başına takarak, gürbüz vücutla cephane taşıyan anaları gibi, kızlarımızın sağlam vücutla ve her şeyden evvel kuvvetleri, kanaatkarlıkları, tasarrufları ile kendi yuvalarını yıkılmaz kaleler gibi sağlamlaştırmasını isteyeceğiz."

60 yıllık ihanetin bedeli, milletin gönüllü olarak kendini bankerlerin kölesi haline getirmesi oldu. Anadolu'nun taşıma kapasitesi aşıldı. Nüfusumuz 100 milyona, borcumuz göğe doğru hızla yükseliyor. Tarım toprağı denize akmaya devam ediyor. Suyumuz tükeniyor. Torununuzun sapan yapacağı ağaç kalmayacak. Tohumlarımızı bile kirlettiler. Babamız yakında organik tarımı yasaklayacak, haberiniz var mı?

Yerli malı diye bilinen şey esasen tarım ürünleriydi. Toprak mahsulleri. Su ile birlikte yaşamın temel direği. Doğanın iltimas geçtiği bu topraklarda ürün konusunda sıkıntı çekmemiz düşünülemezdi. 30 yıl önce düşünemeyeceğimiz şey bugün yavaş yavaş gerçekleşiyor. Gıda konusunda da dışa bağımlı hale geliyoruz. Bu kaderimiz değil. Su ve gıda bir güvenlik meselesidir. Olaya bu gözle bakarsanız "vatan toprağı kutsaldır" sözü belki gözünüzde birden bire yeni bir anlam kazanır.

Ülkesini savunmak isteyen var mı? Tasarruf edin. Çiftçiliği öğrenin. Petrolden yakanızı sıyırın, organik tarım yapın. Çünkü BM, tükenmekte olan petrolü şu ve bu bahaneyle kotaya bağlayacak. Hükümetin genetiği değiştirilmiş tohum ve kolektif tarım zorlamalarına karşı direnmeye şimdiden hazırlanın.

Sizi Bekleyen "Sürpriz"Lere Hazır Olun: Tasarruf Etmek İçin Çok Nedeniniz Var

Yayınlanma 27 May 2009

Zamanla tek tek açıklayacağım bir dizi nedenden dolayı aklıselim her insanın üzerinde birleştiği bir konu var. Gün tasarruf günü. Bir elime dünya gündemini alıp nedenlerini sıralamaya başlıyorum:

1. **Emekli olamayacaksınız.**

Şimdiki gençler ve orta yaşlılar emeklilik yaşına geldiklerine emeklilik diye bir şey kalmamış olacak. Özel emeklilik sigortası yaptıranların durumu meçhul. Onların durumunu önümüzdeki yılların enflasyon ya da hiper-enflasyon durumu belirleyecek. İş başındaki hükümetin şimdiden emeklilerin haklarını biçme operasyonuna giriştiğini ve insanları özel emekliliğe zorladığını düşünürseniz buna bir öngörü değil, doğal bir süreç dememiz gerekir. 20.yy medeniyetinin oluşturduğu emeklilik mekanizması, tıpkı diğer mekanizmalar gibi sürekli ekonomik büyümeyi koşut tutmuştur. Nüfusu sabit ya da artmakta olan bir çalışan sınıftan kesilen primlerle nüfusu artmakta olan emekçiler sınıfının yaşam giderlerini karşılamak sonu olmayan bir girdap gibidir. Çünkü büyüyen bir ekonomide neredeyse sürekli enflasyon vardır. Devlet, çalışan ve emeklilerin yaşam giderleri için sürekli borçlanır. Kamu borçları doğası gereği sürekli artma eğilimindedir. Dolayısıyla her yeni neslin sırtındaki borç yükünün özvarlıklarına oranı sürekli artmaktadır. Öz varlıklar nihayetinde yerküre ile sınırlıdır. Artamaz. Özel emeklilik dediğimiz sistemde paranın devlet tahvilinde(kamuya verilen borç) değerlendirilmesi tesadüf müdür? İngiltere başta olmak üzere aralarında Türkiye'nin de bulunduğu bir çok Avrupa ülkesinde*(I)*emeklilik sisteminin krize girmesi tesadüf müdür? Emeklilik sistemleri kendi kendini tüketmeye ayarlanmıştır. Asla emekli olmayacağınız varsayımıyla para biriktirmelisiniz.

2. **Sağlık sigortanız olmayacak.**

Silah ve petrol şirketlerinden sonra dünyanın en hızlı para kazanan şirketleri ilaç şirketleridir*(II)*. Bunun nedenlerini araştırdığınızda, belki de en sürdürülebilir olmayan sistemin modern sağlık sistemi olduğu sonucuna varırsınız. "Modern tıp"

diye yutturulan global ticaret kolu, aslında sanayi toplumunun getirdiği hastalık ve hastalık risklerini bir kazanç kapısına dönüştürme fırsatının gerçekleştirilmiş halidir. X devletinin 50 yıl önce kişi başına sağlık harcaması 10 altındı, 30 yıl önce 20 altın oldu, bugün 40 altın. Aynı grafik birey için de çizilebilir. Buna karşın ekolojik çöküş, gıda çeşitliliğinin ve doğallığının azalması, şehir nüfusunun artması paralelinde şehir hastalıklarının artması*(III)*, gıda kökenli salgın riskinin her gün artması*(IV)* gibi nedenlerle sıradan vatandaşın sağlıklı bir hayat sürmesi olasılığı azalmakta. İstatistik yalancıların en sevdiği araçtır. Size "ortalama ömrün" arttığı söylenir, çünkü bebek ölümleri azalmaktadır. Sizden saklanan gerçek veri ise ortalama yetişkin ömrüdür ki şehirleşme oranı arttıkça düşmektedir.(V) Kamunun ve özel sigorta şirketlerinin sağlık harcamaları üstel olarak artmaktadır. Emeklilik aritmetiğinde olduğu gibi, sistem sürdürülebilir değildir. Sağlığın şu veya bu bahaneyle tamamen özelleştirilmesi*(VI)* eğilimini de bunun yanına koyduğumuzda ortaya çıkan resim bize şu gerçeği bağırmakta: Çok şanslı küçük bir azınlık dışında halk er ya da geç sağlık sigortası olmadan hayatına devam etmek zorunda kalacak. Grip olduğunuzda sağlık ocağına gidip ilaç yazdırmayı unutun. Paranızı çok önemli operasyonlar ya da kemoterapi için biriktirin.

3. Fosil yakıtlar çok, ama çok pahalanacak.

Tam da arabanızı yenilemeyi düşünüyordunuz, biliyorum. Keyfinizi kaçıracağım ama dünya şu anda benzeri görülmemiş bir enerji krizinin eşiğinde. Hatta eşiği geçtik, krizin içindeyiz. Toplumun katmanlarına "kriz" hissinin ulaşması zaman alır. Henüz hissetmediniz. İçeriğinin tamamı uzman ve profesyoneller tarafından hazırlanıp yayınlanan http://www.peakoil.net/, http://www.theoildrum.com/ ve http://www.odac-info.org/ sitelerini incelediğinizde göreceksiniz ki petrolümüz tükenmeye yüz tuttu, kömür rezervlerinin yarısından fazlasını tükettik, doğalgaz da her derdimize deva olamıyor. BM'nin küresel ısınmayı ya da gözümüzün üstündeki kaşımızı bahane ederek karbon vergisini*(VII)* uluslara dayatmasının arifesinde, sizlere ambargo yıllarındaki benzin karnelerinin geri döneceğini müjdelerim. Bunun gerçek etkisi belediye otobüslerine mecbur kalmamız olacak sanıyorsanız yanılıyorsunuz. A Civilization Based On Oil konusunu okuduğunuzda petrolün ve diğer fosil yakıtların gerçekleştirdiğimiz her eylem için aslında ne kadar elzem olduğunu göreceksiniz. Şehir merkezine uzak olan eviniz büyük değer kaybına uğrayacak, her türlü malın değeri artacak. Uzaktan gelen(Çin ne kadar uzak hiç düşündünüz mü?) malların maliyetinin en büyük kısmını nakliye oluşturacak. Kısacası hayat A'dan Z'ye pahalanacak. A ile Z arasında en önemli iki ihtiyacımız var: Su ve yiyecek! Buyurun 4. maddeye.

4. Gıda ve temiz suyun bedeli ağır olacak.

Yukarıda bahsettiğim nedenlere su ve gıda kaynaklarımızın nasıl bir krizle yüz yüze olduğunu ekleyeceğim. 20.yy'ın sonlarında yer altı su seviyesi bütün dünyada düşmeye başladı*(VIII)*. Nedeni belli: Tatlı suyun 4'te 3'ü tarımda kullanılıyor. 1900 yılında 1,5 milyar olan dünya nüfusu daha sonra anlatacağım nedenle(bkz.petrol) bir çırpıda 7 milyara çıkınca bu kadar insanı doyuracak ürünü hemen hemen aynı yüz ölçümdeki tarladan almak için verimliliği çok çok yükseltmeniz gerekir. Nitekim öyle yapıldı. Sanayileşmiş tarım toprağı öyle güzel sömürdü ki toprağa üç, dört kat ürün hasadı için su yetmez oldu. Her açılan sulama kuyusu daha derin oldu. Her dere daha çok tarla arasında bölüşüldü. Şu anda yenilemekten vazgeçtiğinizi umduğum arabanızı yıkamanız için şehre kırsaldan daha fazla su getirildi. Bütün bunlar yetmiyormuş gibi anayasaya ve insan hakları evrensel beyannamesine ve bir çok ülkenin anayasasına göre toplumun malı olması gereken su kaynakları özelleştirilmeye başlandı.*(IX)*Bu özelleştirme çılgınlığı daha süreceğe, kalan temiz su kaynaklarımız da kendini uluslararası elitin elinde bulacağa benzer. Gıda için de aynı durum söz konusu.*(X)* Verimli topraklardan kişi başına düşen pay git gide azalırken tarım sektörünün büyük sermaye gruplarının eline geçmesi, yabancıya mülk satışı, çiftlik hayvanlarını bir çırpıda kırıp geçirme potansiyeli olan salgın hastalıklar,*(XI)* yetiştiricilik ve hayvancılığın doğaları gereği sabotaj, terörizm gibi eylemlere karşı savunmasız oluşu*(XII)* bize bir şeyi işaret ediyor.

Gıda ve temiz suya ulaşabilecek olan şanslı azınlıktan olacağınızı varsayarsak; emin olun bunun maliyeti çok yüksek olacak. Gelecekte sizi büyük maliyetler beklediği zaman para biriktirmelisiniz.

5. Nüfus

Sofradaki bir fazla boğaz maliyet çarpanının bir artması demektir. Çocuk sahibi iseniz ya da sahibi olmayı planlıyorsanız bu saydığım dört maddeyi çok daha fazla ciddiye alın.

I
http://news.bbc.co.uk/1/hi/business/2082800.stm
II
http://www.citizen.org/documents/fortune500_2002erport.PDFhttp://www.painstudy.com/PainDrugs/p21.htmhttp://money.cnn.com/galleries/2007/fortune/0704/gallery.F500_profitable.fortune/index.html.
III
http://www.aei.org/docLib/20030421_index.pdf
http://www.haberler.com/hava-kirliligi-bronsit-kalp-hastaligi-ve-kansere-haberi/
IV
http://www.wired.com/wiredscience/2009/05/swineflufarm/http://www.organicconsumers.org/foodsafety/Birdflu022706.cfmhttp://www.showhaber.com/119998/Guncel/Kenenin-sebebi-ne-haberi.html
V
http://www.livescience.com/health/060523_infant_mortality.html http://www.infoplease.com/ipa/A0004393.html
http://en.wikipedia.org/wiki/Life_expectancy
VI
http://hastane.comu.edu.tr/univsunum/erciyessunum.dochttp://www.capital.com.tr/haber.aspx?HBR_KOD=3820http://www.habercumhuriyeti.com/haber/3458/ECZANELER-ZINCIRI.html
VII
http://americaswatchtower.com/2007/12/13/united-nations-calls-for-a-global-carbon-tax/
VIII
http://ga.water.usgs.gov/edu/gwdepletion.htmlhttp://academic.evergreen.edu/g/grossmaz/WORMKA/http://www.eoearth.org/article/Aquifer_depletion
IX
http://academic.evergreen.edu/g/grossmaz/VANOVEDR/http://arsiv.ntvmsnbc.com/news/251097.asphttp://www.globalissues.org/article/601/water-and-development
X
http://farmlandgrab.blogspot.com/
http://euobserver.com/885/28113
XI
http://www.habervitrini.com/haber.asp?id=204781http://www.statpub.com/open/178535.html
XII
http://farmingunderfire.blogspot.com/2009/05/israeli-troops-set-fire-to-wheat-and.html

Tasarruf Etmek İçin Çok Nedeniniz Var -2

Yayınlanma 27 May 2009

Önceki yazıma bazı eleştiriler geldi. Paranın değeri yok, yatırım yapılmalı şeklinde. Ben yazıda tasarrufun gerekliliği üzerinde durduğum için artırdığımız parayı ne yapacağımız konusunda bir şey yazmadım. Şimdi seçenekler üzerinde kısaca duruyorum.

Altın: Değerini en iyi koruyan, kaybetse bile yavaş kaybeden bir meta. Uzun uzun anlatacak değilim. Ancak göz ardı etmememiz gereken bir ihtimal var. Devletin vatandaşın altınlarına el koyması olasılığı. Geçmişte örneği ülkemizde ve ABD'de yaşandı.

Lira, döviz: Liraya güvenmeyenler dövize güvenli liman olarak bakmasınlar. Günümüzde hiç bir para biriminin altın karşılığı yok ve son krizde yapılan şirket ve banka kurtarmaları, çok yakında yüksek enflasyon, hatta belki de hiper-enflasyon yaşanacağının habercisi. Paranın, krizin, bankanın aslında ne olduğunu ileriki yazılarında uzun uzun anlatacağım. Şimdilik hiç bir para biriminin, hele hele doların değerini korumayacağına inanın.

Mülk: Mülk delisi bir topluma bu kötü alışkanlığını devam ettirmesini telkin edecek değilim. Hatta büyük şehirlerde, özellikle kenar semtlerde mülk değerinin artık yükselmeyeceğini söylemeliyim. Nedenlerinden önceki yazımda bahsettim, sonraki yazılarımda bunları açacağım. İnsanların vazgeçemeyecekleri şeyleri düşünün. Su ve yiyecek. Bir tatlı su kaynağına sahip olabiliyorsanız olun. Olamıyorsanız ekilebilir, verimli arazileri, güvenli, yaşanabilir, kendine yeten evleri gündeminize almaya başlayın.

Devlet tahvili: Tahvil lira ya da döviz temelli olduğundan ikinci maddede bahsettiğim zaaflara, devletin tekelinde olduğundan birinci maddede bahsettiğim zaaflara sahip.

Hisse senedi: Hiç komik değil…

Bu yazıda kimseye yatırım aklı vermiyorum. Haddime de değil. Uzmanlık alanım da değil. Ancak bu kararı verirken gözetmemiz gereken noktalara dikkat çekiyorum, sesli düşünüyorum. Gelecek, yaşadığımız son 20-30 yıla hiç benzemeyecek. Alışkanlıklarımızı değiştirmek zorundayız. Farklı bir fikriniz varsa paylaşmaktan çekinmeyin. Dünyanın en özgür ortamında, internettesiniz. Size bu özgürlüğün uzun sürmeyeceğini müjdelemek isterim. İmkanınız varken kullanın.

GIDA – TARIM

GDO'lar: Adı Konmamış Kitle İmha Silahları

Yayınlanma 13 Eki 2009

"Gıda kaynaklarını kontrol eden, insanları kontrol eder."

*-Henry Kissinger**

"Gıda güçtür! Biz bunu davranışları kontrol etmek için kullanırız. Bazıları buna rüşvetçilik diyebilir. Özür dilemiyoruz."

-Catherine Bertini(ABD eski Tarım Bakanı Yardımcısı, BM Gıda Programı eski yöneticisi)

Komedi dizisi Seinfeld'in "The Mango" bölümünde Jerry Seinfeld şöyle diyor: "Bilim adamları çekirdeksiz karpuz yapmış. Çekirdeği tükürme sıkıntısı ne kadar büyük bir sorundu ki vakitlerini ve enerjilerini buna harcamışlar?" Seinfeld'in saf bir yaklaşımla anlayamadığı şu ki, o bilim adamlarının derdi bizi çekirdeği tükürme zahmetinden kurtarmak değil. Gıdanın genetiğiyle oynanması fikri, daha fazla tohum satarak para kazanmaktan çok çok öteye uzanıyor. Hayatın yazılımı olan DNA'yı ticari mal haline getirmekten tutun, insanları birer robot-köleye çevirmeye kadar geniş yelpazeli şeytani planın bir parçası.

Modern hayatta etrafımızda gördüğümüz her nesnenin bir tanımı, hayli uzun bir özellikler listesi var. Alınıp satılan her şey kitaplar dolusu yasa, yönetmelik ve standarda tabi. Bu durumu bir gereklilik gibi algıladık, olağan karşıladık. Bize satılan şeylerin çok ciddi ve sözüm ona mühim standartlarla tanımlanıyor olması gelişmişliğin bir göstergesiydi. Bu "tanımlama" deliliği sonunda canlı varlıklara da ulaştı. Bütün gıdamız canlı organizmalardan oluşur. Gıdanın tanımlanmasının ne anlama geldiğini hiç düşündünüz mü? Bitkilerin, hayvanların... hatta insanların! Bir yumurtayı nasıl tanımlarsınız? Yuvarlak, beyaz ve lezzetli olan her şey yumurta mıdır? Elimizde eksiksiz bir ölçüt yok. Tanımlama için kullanılacak ölçüt organizmanın "barkod"u olan DNA. Demek ki patentini, telif hakkını (ya da üretim hakkını, adına ne derseniz deyin) almak istediğiniz organizmanın DNA'sını yazabilmelisiniz. Genetik mühendisliği bunun için ortaya çıktı. Dev şirketler canlıların DNA'sını çözüp hayatın patentini alsınlar diye. Aldılar da.

Bugün Hindistan'da yüzlerce çiftçi intihar ediyor. Nedeni genetiği değiştirilmiş(GD) tohum satan şirketlere borçlarını ödeyememeleri. Ödeyememe nedeni tohumların şirketlerin vaat ettiği verimi vermemesi ve daha fazla tohum almak zorunda kalmaları. Masrafların bu kadar artmasının bir diğer nedeni GD tohumlarla kullanılabilecek olan ilacı sadece tohumu satan şirketin üretiyor olması. Çiftçilerin GD tohumlara yönelmesinin nedeni de dönüm başına daha fazla ürün almak. Ölmek istemeyen çiftçinin diğer seçenekleri böbreğini satarak iflasını biraz daha ertelemek ya da tarlasını satarak aç kalmak. Biyoteknoloji şirketleri

Genetiği değiştirilmiş organizma(GDO) sektörünün önde gelen şirketi Monsanto'nun Hindistan'daki kolu Mahyco'nun sattığı Bollgard marka pamuk tohumları vaat edilen verimi vermiyor. Birlikte kullanılan tarım ilacı Round-up, Bollgard dışında toprağın üstünde ve altında ne varsa öldürüyor. Bollgard'ı Round-up olmadan kullanamıyorsunuz. Tohumun satış sözleşmesinde tohumların tamamının satın alındığı yıl ekilmesi, saklanmaması, diğer çiftçilerle paylaşılmaması mecbur tutuluyor. Zararlılara karşı şirketin iddia ettiği korunmanın da sağlanamadığı bir çok gazete haberine konu oldu. Tohumun zararları bununla da bitmiyor. Rüzgar, yağmur ve diğer doğal yöntemlerle çevredeki tarlalara taşınıyor. Taşınan GD tohumlar çapraz tozlaşma ile hakiki tohumların da soyunu bozuyor. Berkeley Üniversitesi GD ürünlerin ekiminin yasak olduğu Meksika'nın hakiki mısırına GD mısır genleri karıştığını belgeledi.** Paraguay soyasına komşu ülke Brezilya'nın soyası(GD) karıştığı için Paraguay'da GDO'lar serbest bırakılmak zorunda kaldı.

Hakiki tohum eken çiftçilerin çevreden gelen melez ve GD tohumları ayıklamak ve tarlasını temiz tutmak gibi bir zorunluluğu ortaya çıkıyor. Yakın tarlalardan rüzgar yoluyla gelen tohumlar yüzünden organik tarım sertifikasını kaybeden çiftçiler var! Yetmiyor, şirket komşu tarlada kendi tohumuna rastladığı zaman "tohumumu çaldı" diyerek zaten mağdur olan çiftçiyi mahkemeye veriyor. Yavuz hırsız ev sahibini bastırıyor. Dürüst çiftçilerin bu saldırıdan kurtulması için ne kadar çok çaba harcanması gerektiği aşikar.

Aqua Bounty şirketi somon balıklarının DNA'sını değiştirerek çok daha büyük, hızlı büyüyen bir tür ortaya çıkardı. Çabuk büyüyüp balık çiftliği sahibine daha çok para kazandıran bu yaratığın erken ölme, iç ve dış deformasyonlara sahip olma, beslenmeye ve üremeye aşırı istekli olma gibi özellikleri de var. Purdue Üniversitesinde yapılan bir bilgisayar simülasyonunda bu balıkların denize salınması durumunda 40 yıl içinde hakiki somon türünün tamamen yok olacağı ortaya çıktı. Kıyı çiftliklerinde balığı zapt etmenin ve kaçmasını engellemenin neredeyse tamamen imkansız olduğu bilinmekte.

Modern tarımın 1940'larda başlayan kısa tarihi trajedilerle, facialarla dolu. DDT ilk kullanılmaya başlandığında üreticileri sağlığa tamamen zararsız olduğunu iddia ediyordu. Yine tarım ilacı olarak kullanılan Agent Orange'ın kalıcı sakatlık ve ölümlere neden olduğunun anlaşılıp durdurulması uzun zaman aldı. Bitki büyüme hormonunun, hangi dozda kullanılırsa kullanılsın, insan sağlığı üzerindeki etkileri ortaya çıkmış değil. GDO, dünya çapında büyük bir deney. Kobaylar ise biziz, yani insanlar.

GD ürünlerin sağlığa zararı hakkında yüzlerce kaynak bulmak mümkün. GD patatesin memelilerin bağışıklık sistemine zarar verdiği Arpad Putztai*** tarafından kanıtlandı. GD bitki yiyen çiftlik hayvanlarının öldüğü rapor edildi. GD pamuk hasadında çalışan işçilerin ellerinde alerjik reaksiyonlar görülebiliyor. GDO ve otizm arasında çok yakın bağlantı olduğunu gösteren araştırmalar mevcut.

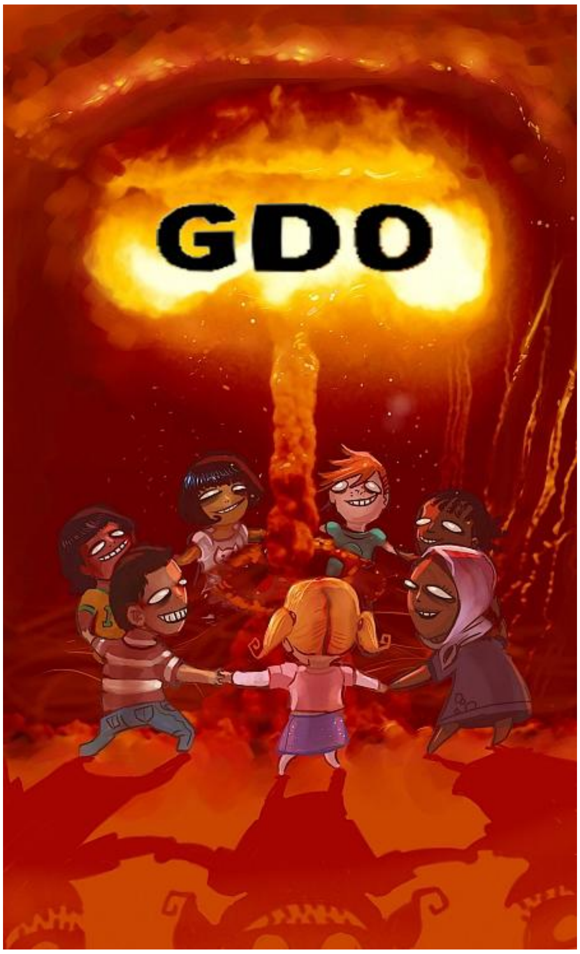
GD tohumların üretiliş biçimi basitçe bitkide bir çeşit kanser yaratma üzerine kurulu. Hedef hücrenin DNA'sı, kaynak hücrenin DNA'sı ile doğal yollarla çaprazlanmayacağı için taşıyıcı olarak bakteri ve virüsler kullanılıyor. Kaynak genleri taşıyan bakteri ve virüsler hedef virüsleri "işgal" edip genleri aktarıyor. Bu hikayenin korkutucu tarafı şu ki, siz bu GD organizmaları yediğiniz zaman bu başkalaşmış genler midenizde ve bağırsaklarınızda çalışmaya devam ediyor. Bağırsaklarınızda bulunan sindirim bakterilerinin de genlerinin değişmeyeceğini, hatta vücudunuza bir kez girmiş bulunan DNA'nın diğer hücrelerinizi etkilemeyeceğini kimse garanti edemiyor. Bu da işin sağlık açısından tehlikesini oluşturuyor. Bildiğiniz gibi kansere neden olan ya da zemin hazırlayan etkenler uzun yıllar sonra, vücutta birikim yaptıktan sonra harekete geçebiliyor ve bir çok kanserojen etken 20.yy'da sanayi ürünlerine uzun süre maruz kalan insanların hastalanması üzerine keşfedilebildi. GDO'ların da birer sanayi ürünü olarak benzer süreçten geçtikten sonra kanserojen ilan edilmesi olası. Tabi o güne kadar satın alınmamış laboratuvar, üniversite, bürokrat, bakan kalırsa!

Yıllar önce gençliğimizde Sepultura dinlerdik. Brezilyalı protest grup şarkılarında bir biyoteknoloji tutturmuş gidiyordu. Biyoteknolojinin ne olduğunu, neden ölümcül olduğunu anlayamadık. Gençliğin verdiği ilgisizlikle üzerinde de durmadık. Adamların bas bas bağırarak ölüm getirecek dediği olayı yıllar sonra anladık. Bir çok dünyalı tehlikenin farkında. Farkında olanların sayısı artıyor. Biyoteknoloji şirketleri insanların uyanmaması için bir yandan da ikna kampanyaları yürütüyor. Örneğin Monsanto, organik tarımı kötüleyen, küçük çiftçiye desteği ve korumacı gümrükleri eleştiren ve Neo-Con'ların ünlü *think-tank*'i Hudson Enstitüsü'nün bir yan kuruluşu olan Center For Global Food Issues(CGFI)'un sponsorluğunu yapıyor, 1950'lerden beri Disney ile ortak çalışmalar yürütüyor. Umuyorum ki çabaları boşa çıkacak. Bunun için hepimize düşen, ilk etapta yakınımızdakileri uyarmak ve bilgi sahibi olmak. Tehlikenin büyüklüğünü anlamak gerek. Bu belki de şimdiye kadar burada yazdığım bütün konulardan daha önemli, daha acil. Şehirde yaşayanlarımız aklını başına alıp satın aldığı ürünün kaynağını araştıracak, soruşturacak. İmkanı olan organik pazarlardan alışveriş edecek. Etiketlerdeki içindekiler kısmını dikkatle okuyacak, soya, soya lesitini, dekstroz, mısır şurubu, mısır ifadelerini gördüğü ürünü araştıracak. Gerekirse o ürünleri tüketmekten vazgeçecek.

Geçmişte ABD patent ofisine canlıları patentlemek için bazı başvurular olmuş ve reddedilmiş. Bugün tohumun patentlenme şekli patent kavramına aykırı düşüyor. Çünkü tohumun sonraki nesilleri de patent koruması altında. Yani bir balığı patentlediniz diyelim. Bu balık gitti okyanusta üredi, yüz yıl sonra bütün denizleri doldurdu. Uygulamaya göre bütün balıklar size ait. Bu balıkları sizden izinsiz kimse avlayamaz, yiyemez, üretemez. Bununla birlikte GD gıda örnekleri üzerinde deneysel çalışma, bilimsel araştırma da yapamıyorsunuz, çünkü bir başkasının patentli ürününü kullanıyorsunuz. Uygulamanın

hukuka, bir çok uygar anayasaya ve genel geçer ahlaka aykırılığı burada.

Son yıllarda GD olmayan, doğal tohum genleri de patentlenmeye başladı. Türkiye'de doğal tavuk türlerini üzerine patentleyen şirketler var. Bunun ne anlama geldiğini bir düşünün. Her an arka bahçenizden bir bitkinizi götürüp üretim hakkını üzerlerine alabilir, sizi kendilerine köle yapabilirler. Tarlasına isteği dışında GD tohumlar bulaşan çiftçinin ürününün tohumu patentleyen şirketin malı olduğuna hüküm veren mahkeme kararları var. Yakın gelecekte insan genlerini patentleyebilirler. Genetik köle pazarları bilim-kurgu olmaktan çıkabilir. Hayatın patentlenmesini normal bulanlar, çocuklarının, torunlarının şirketlerin malı olarak alınıp satılmasına kendini hazırlamalı.

Şu anda ülkemize GD tohumların ithali yasak. Ancak hükümet bunu serbest bırakacak. AKP'li bürokratların, milletvekillerinin Monsanto ile yaptığı görüşmelerkartel basınında yer bulmuyor. Şuna emin olun; GD tohumların serbest bırakıldığı gün, tarlalarımızın ateşe verildiği gündür. GDO, tarımda son duraktır. Teslim olduğumuz anda başka seçeneğimiz kalmayacak, çünkü elimizde gerçek gıdalar yetiştirmek için hakiki tohumlar olmayacak. Genetik çeşitlilik yok olacağı için bitkilerin zor şartlara dayanıklılığı tamamen ortadan kalkacak. İnandırıcı gelmediyse buyurun okuyun. Norveç'te dağı oydular, tohum bankası yaptılar. Dünyanın dört bir yanından hakiki tohum örnekleri saklıyorlar. Bu işe yüz milyonlarca avro harcıyorlar.

Çalınmış Hasat ve İntihar Tohumları kitaplarının yazarı Vandana Shiva dünyaca tanınmış ekoloji eylemcilerinden birisi. Kurduğu Navdanya adlı çiftlikte ülkenin dört bir yanından getirdiği hakiki tohumları ekip çoğaltıyor. GDO'ların yaygınlaşması ve tarım bitkilerinin soyunun tükenmesine karşı kurtarılmış bir bölge oluşturarak gönüllü bir misyon yürütüyor.

Tüketici örgütlerinin bir kısmı GD gıdadan korunmak için etiketleme zorunluluğu talep ediyor. AB'de GD ürünlerin açıkça etiketlenmesini gerektiren düzenlemeler var. Ancak etiketleme zorunluluğu tüketiciye seçme şansı verse de ne yazık ki sorunu çözmüyor. Çünkü anlattığım nedenlerle üreticinin seçme şansı yine kalmıyor. Tohumların ülke sınırlarını geçmesi her ne pahasına olursa olsun engellenmesi şart. Tohumların ülkemize girişine engel olmakla iş bitmiyor. GD ürünlerin de ithalinin engellenmesi gerekiyor. Mısır, soya gibi GD ürünler ucuzluklarıyla yerli tarımı çökertmek ve sağlığımızı bozmaktan başka hiç bir işe yaramayacak. Son yıllarda her köşe başında bardakta mısır satanlar türedi, fark ettiniz mi? İşte o mısır, ithal mısır. GD mısır.

Transgen gıda hakkında yazılıp çizilen yalanların bini bir para. Örneğin GD tohum ekiminin iddia edildiği gibi daha az değil, eninde sonunda daha fazla zirai ilaçlama gerektirdiği biliniyor. En çok tekrarlanan bahane dünya nüfusunun doyurulması için gen teknolojisine muhtaç olduğumuzdur. Oysa bu gerçeğin tam tersi. Başta Monsanto olmak üzere biyoteknoloji şirketleri belki de geleceğin en büyük açlık sebebi olacak biyoetanol ve biyodizel tuzağını bizzat hazırladılar. Biyoyakıt ekinlerinin üretiminde, elde edilenden fazla enerji harcanıyor. Ama bu gerçekler yazılmıyor. Tıpkı zenginlerin tamamen organik gıdayla beslendiklerinin yazılmadığı gibi.

Bu konuyu açık açık yazıp çizmeye cesaret edenleri baskı, zorlama, tehdit ve mahkeme koridorları bekliyor. Şirketler öyle zengin ki, girdikleri her yerde kiralayabilecek akademisyenler bulabiliyorlar.

Aralarında Bilim ve Teknik'in de bulunduğu bilimsel yayınlar genetik mühendisliğini geleceğin bilim dalı, insanlığın ortak umudu gibi sunmaya çalışıyor, allayıp pulluyorlar. Bakın ülkemizde kamuoyunu GDO'lara hazırlamayı kendine görev edinmiş sözde bilim adamları dernek bile kurmuşlar.

Önce neyle yüz yüze olduğumuzu anlayacağız. Yüzümüzde patlayacak olan bombanın farkına varacağız. Gerisi gelecek…

MONSANTO KİMDİR?

"Monsanto biyoteknolojik gıdanın güvenliğini garantilemek zorunda değil. Biz mümkün olduğu kadar fazla satış yapmakla ilgileniyoruz."

-Phil Angell(Monsanto İletişim Sorumlusu, NYTimes, 25.10.1998)

Monsanto ABD merkezli, tarım ilacı, tohum, yapay aroma, yapay gübre, yapay tatlandırıcı, sentetik kimyasal hammadde, plastik, ilaç gibi alanlarda faaliyet gösteren bir şirket. 1995-2005 arasında dünyanın dört bir yanında 50 tohum şirketini bünyesine katmış, 11000 çeşit tohumun patentini almış. Şirket aynı zamanda Hiroşima ve Nagazaki'ye atılan nükleer bombalarının üretimi için çalışmış olan Manhattan Projesi'nin bir parçası idi. Akademik raporlarda, kamu araştırmalarında, ürün prospektüslerinde, reklamlarda hileye başvurduğu yönünde ABD mahkemeleri tarafından verilmiş kararlar var. Şirketin yönetim kurulunda silah ve madencilik şirketlerinin yöneticileri de bulunuyor. Asgrow, Dekalb, Deltapine, Seminis, Roundup gibi markalarla Türkiye'de de faaliyet gösteriyor.

Şu anda Monsanto tarafından yapılan, bütün dünyanın gıda kaynaklarını, ekimi, hasadı, hatta arka bahçenizde, saksınızda yaptığınız üretimi kontrol altında tutan devlet-ötesi, yasa-üstü bir örgütün aleni provası. Mağdur çiftçilere açılan davalar, çiftçilerin iflası için harcanan kasıtlı ve programlı bir çaba, lobi yapmak ve hükümetleri satın almak için harcanan milyar dolarlar bunun işaretleri. GDO hareketi, bizim ne zaman yaşayıp ne zaman öleceğimize karar verme hakkını almaya çalışıyor. Hükümetimizin bu hakkı onlara vermesine izin verecek miyiz? Biz bu konuyu tartışır, insanları duruma uyandırmaya çalışırken bu şirketler ülkemizde yeni yatırımlara başlıyor, olaydan habersiz yüzlerce çiftçi daha GDO tuzağına düşüyor, ölüm tohumları topraklarımıza yayılmaya devam ediyor. Giden geri gelmiyor. Vaktimiz daralıyor.

Şirketin sorumlu olduğu ürünlerden bir kaç örnek:

- **Sığır büyüme hormonu**(rBGH, ticari adı Posilac. Sığırları hasta ettiği için antibiyotikle birlikte verilmek zorunda. Üretilen et ve sütte hormon ve antibiyotik kalıntıları bulunuyor. AB ve Kanada'da kullanımı yasaklanmıştır. Türkiye'de serbesttir.)
- **PCB**(1980'lerde yasaklanan sanayi tipi zehirli soğutucu gaz)
- **DDT**(Önceleri tarım ilacı, daha sonra böcek zehri ve kimyasal silah. Toprakta, su havzalarında ve nitekim deniz balıklarının bünyesinde biriktiği kanıtlanmıştır. İddia edilenin aksine uzun yıllar varlığını sürdürdüğü şüpheleri vardır.)
- **Aspartam**(Eksitotoksin, yani zehir olduğu bilinen yapay tatlandırıcı. ABD ilaç ve yiyecek idaresi FDA'dan bir kaç denemeden sonra türlü ayak oyunlarıyla onay alabilmiş, ama kalıcı zararları bir çok farklı kaynak tarafından kanıtlanmıştır. Sağlığa zararlı olmadığı şekline bugün hakkında en çok yalan söylenen maddelerden biridir.)
- **Sakarin**(Kanserojen yapay tatlandırıcı.)
- **Agent orange**(Önceleri tarım ilacı, daha sonra kimyasal silah.)
- **V-Gurt**(İkinci nesli olmayan, hasadın bir kısmını tohumluk olarak ayıramadığınız kısır tohum teknolojisi. Namı diğer *terminator* tohum.)

- **Copper 7**(Sağlığa zararlı olduğu için yasaklanan rahim içi doğum kontrol cihazı.)
- **Biyoetanol ve biyodizel**(GD mısır ve soya kökenli)
- **Roundup**(Ülkemizde de kullanılan tarım ilacı. Kansere neden olduğunu gösteren araştırmalar var.)
- **GD mısır**("Hiç bardakta mısır yediniz mi?")
- **GD soya, GD tahıl, GD pamuk, GD domates, GD patates, GD ağaç, GD çim.**

GDO üretimi yapan şirketlerden birkaçı:

Bayer, Monsanto, Syngenta, Conagra, Advanta, Cargill, Dupont, Aventis, Aqua Bounty, Hazera, Progen(Özbuğday)

GD GIDAYA KARŞI ÇIKMAK İÇİN ON SEBEP (kaynak: banGMfood.org)

1. GDO'lar gıda krizini çözmeyecek

2008'deki Dünya Bankası raporu gıda fiyatlarındaki artışın başlıca nedeni olarak biyoyakıtları gösterdi. GDO devi Monsanto, biyoyakıt lobiciliğinin merkezinde olageldi – gıda krizinden müthiş kar elde ederken aynı zamanda GD gıda için propaganda malzemesi yaptı. (Yani gıdadan yakıt elde ederken birinci, kıtlık nedeniyle kar oranı artarken ikinci, GDO propagandası yaparken üçüncü kez kar…)

2. GD bitkiler verimi artırmıyor

İddiaların aksine, hiç bir ticari ekinin verimini artırmadı. Gerçekte, en yaygın GD ürün olan soyada ciddi verim kaybı yaşandı.

3. GD ekinler böcek zehri kullanımını artırıyor

Resmi veriler ABD'de toplam ilaç tüketiminde konvansiyonel ürünlere oranla azalış değil, artış olduğunu gösteriyor.

4. Dünyayı beslemenin daha iyi yolları var

BM/Dünya Bankası tarafından 400 bilim adamına hazırlatılan ve 58 ülke tarafından desteklenen projede küresel açlık, tarımsal üretim ve iklim değişikliği sorunlarına GD gıdanın pek az çözüm sunabildiği, fakat hazlihazırda daha iyi alternatifler bulunduğu sonucuna ulaşıldı.

5. Diğer çiftçilik teknolojileri daha başarılı

Entegre Zararlı Yönetimi ve diğer yenilikçi düşük girdili ya da organik zararlı mücadele ve verim artırma yöntemleri, özellikle gelişmekte olan ülkelerde başarılı olmuştur. İşaretçi Yardımlı Seçim(genetik yapıyı değiştirmeden gen haritalama) gibi diğer teknolojilerin tarımsal üretimi daha etkili ve emniyetli olarak artırması bekleniyor.

6. GD gıda yemenin zararsız olduğu kanıtlanmadı

Genetik modifikasyon yabancı genleri bitki bünyesine katmanın baştan savma ve kesin olmayan yöntemidir. Beklenmeyen sonuçlar doğurur. Ürünler uzun süreli ve kapsamlı olarak test edilmemiştir, ancak hayvanlar üzerindeki testler endişe verici sağlık etkilerine yol açmıştır. GD gıdanın insanlar üzerindeki etkisi hakkında sadece bir çalışma yayınlanmıştır. Gut bakterisi üzerine beklenmeyen etkilere rastlanan çalışma devam ettirilmemiştir.

7. Hayvan yemindeki hayalet GDO – tüketicinin onayını almadan

Avrupa'ya ithal edilen GD yemle üretilen et, yumurta ve süt ürünlerinin etiketlenme zorunluluğu yok. Araştırmalar hayvanların GD yemle beslenmesi durumunda ürünlerde GD maddenin bulunabildiğini gösteriyor. GD yem hayvanın sağlığını etkilediği için hayvansal ürünleri tüketen insanların sağlığı da etkilenebilir.

8. GD gıdanın sağlık üzerindeki etkilerini kimse gözlemlemiyor

Amerikalıların hastalık belirtileri olmadan yıllardır GD gıda yediği iddia ediliyor. Ancak bu gıdalar etiketlenmeden satılıyor ve sonuçları kimse gözlemlemedi. Trans yağ gibi diğer alışılmamış gıda maddeleri ile birlikte milyonlarca erken ölüme neden olduğunu anlamak on yıllar aldı.

9. GD ve GD olmayan canlılar bir arada bulunamaz

Konvansiyonel ve organik gıdaya GDO bulaşması durumu yaygınlaşıyor. Onaylanmamış bir GD

pirincin sadece bir yıl yapılan tarla testleri sonucu ABD pirinç stokuna ve tohumlara yüksek miktarlarda bulaştığı tespit edildi. Kanada'da organik kolza sektörü GD kolza bulaşması sonucu tamamen yok oldu. İspanya'da bir araştırma GD mısırın "organik yetiştiricilikte şiddetli bir azalmaya yol açmış ve bir arada bulunmalarını imkansız hale getirmiştir." GD gıda ve GD olmayan dünya gıda stoku arasında bir seçim yapmanın zamanı gelmiştir.

10. GDO şirketlerine güvenemeyiz

GD gıdalarını yaymakta olan büyük biyoteknoloji şirketlerinin tarihi korkunç toksik kirlenme ve kamuoyunu aldatma olaylarıyla doludur. Genetik mühendislik bunlar için çekicidir, çünkü tüm dünyanın gıda arzını tekellerine almalarına izin verecek patent mekanizmasını kullanma imkanı yaratıyor. İşi tohumları saklayan ya da bir sabah tarlasında bulan çiftçileri taciz edip gözdağı vermeye kadar götürüyorlar.

TÜRKİYE İÇİN ACİL ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

1) Dünya Ticaret Örgütü, Dünya Bankası ve IMF ile yapılmış anlaşmalarda tarım ile ilgili koşulları içeren maddeler gözden geçirilerek GDO'lardan korunmamızı zorlaştıracak ya da engelleyecek şartlar kaldırılmalıdır. AB ve diğer gümrük anlaşmalarının tarım ürünleri ve gıda kapsamlı kısımları ayıklanmalıdır.

2) Patent mevzuatı değiştirilerek canlı varlıklara patent alınması durdurulmalı, alınmış patentler yasa ve hatta gerekirse anayasa değişikliği yapılarak geçersiz sayılmalıdır.

3) GD tarım ürünlerinin ithali ve üretimi ağır ceza yaptırımlarıyla yasaklanmalıdır.

4) GD yemle beslenen hayvanların ithali ve üretimi ağır ceza yaptırımlarıyla yasaklanmalıdır.

5) Bu ürünleri bileşen olarak içeren gıdaların ve gıda dışı GD organizmaların ithali ve üretimi yasaklanmalıdır.

6) Özellikle ekili sınırlarda (Trakya vb.) tampon bölge oluşturup bu toprak bandındaki canlı hayatı bulaşmalara karşı gözetim altında tutulmalıdır. Ülkeye giriş çıkış yapan tarımsal nakliye araçları, tarım makinaları ve donanımı tohum kalıntılarına karşı denetlenmelidir.

7) Hakiki tohum mirasının korunması için Svalbard Tohum Bankası benzeri yeraltı tohum kasaları inşa edilmeli ve ulusal tohum seferberliği başlatılmalıdır.

** 1973-1977 ABD Dışişleri Bakanı. Rockefeller ve Neo-Con'lara yakın duran Yahudi politikacı, geri kalmış ülkelerin artan nüfusunun ABD'nin güvenliği için tehdit oluşturduğu ve bu nüfusun doğal ve yapay yollarla azaltılması gerektiği fikrinin en bilinen temsilcisidir.http://www.larouchepub.com/other/1995/2249_kissinger_food.html*

*** Ignacio Chapela bu çalışmayı yayınlar yayınlamaz Berkeley Üniversitesi'nden atılmıştır.*

****GD patates hakkında yaptığı kapsamlı çalışmanın sonuçlarını yayınlaması üzerine üniversitedeki işinden atılmıştır.*
** http://www.gmwatch.org/archive2.asp?arcid=1041*

KAYNAKLAR:

I. TÜRKÇE:

İnternet:

- *Türk'ün ölümü GDO'dan olsun(Konu hakkında en doyurucu Türkçe içerik):http://www.karasaban.net/turkun-olumu-gdodan-olsun/*
- *Hükümetler soykırım suçu işliyor: http://www.tumgazeteler.com/?a=4245635*
- *Norveç 'Teki Tohum Deposu Dünyayı Ele Geçirme Planının Bir Parçası: http://www.yeniaktuel.com.tr/dun105,190@2100.html*
- *Bill Gates, Rockefeller ve GDO devleri bilmediğimiz şeyleri mi biliyor: http://www.sendika.org/yazi.php?yazi_no=25785*
- İsraillilerin tehlikeli tohum avı (Akdeniz Üniversitesi + Tarım Bakanlığı = ihanet): http://www.tumgazeteler.com/?a=5080419
- *Yaşamın Mülkiyetini Şirketlere Devredemezsiniz:http://www.ekolojistler.org/yasamin-mulkiyetini-sirketlere-devredemezsiniz-ekoloji-kolektifi.html*
- *Kanola: Mucize mi, pazarlama balonu mu? http://www.tumgazeteler.com/?a=4507366*

- *Hoş geldin genetiği değiştirilmiş mısır:* http://www.milliyet.com.tr/Yazar.aspx?aType=YazarDetay&ArticleID=1093181&AuthorID=54&Date=11.05.2009
- *"GDO, verimliliği artırmıyor, ilaç kullanımını azaltmıyor"* http://www.gidateknik.com/gdo-verimliligi-artirmiyor-ilac-kullanimini-azaltmiyor
- *GDO'LU TOHUM ÜRETİMİ VE TİCARETİ SERBEST HALE GELİYOR* http://www.zmo.org.tr/genel/bizden_detay.php?kod=4357&tipi=24&sube=0
- *UPOV nedir?* http://www.gidahareketi.org/Tohum-Sirketlerinin-Son-Darbesi-Upov-116-yazisi.aspx
- *Bütün suç delillerine, ölümlere, trajedilere, bilimsel bulgulara rağmen, biyoteknoloji lobicileri:* http://www.biyoteknoloji.gen.tr, http://www.biyoteknoloji.org.tr

Kitap:

- *Genetik Mühendisliği-Rüya mı, Kabus mu? – Mae-Wan Ho* http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=50756&sa=0
- *Ölüm Tohumları – William Engdahl* http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=451366
- *Gıdalar, Silahlar, Ambalajlar ve Açlar – Mebruke Bayram* http://www.idefix.com/kitap/gidalar-ambalajlar-silahlar-ve-aclar-mebruke-bayram/tanim.asp?sid=XUPQ71KK4A8AJ4VC9GNL
- *Deccal Tabakta – Kemal Özer* http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=470339

II. İNGİLİZCE:

İnternet:

- http://www.responsibletechnology.org
- http://www.gmwatch.org
- http://www.monsantowatch.org/
- http://www.organicconsumers.org/monlink.cfm
- http://www.seedsofdeception.com
- http://www.psrast.org/intro1.htm
- http://www.progress.org/gene68.htm
- http://www.safe-food.org/-issue/dangers.html
- http://www.psrast.org/cthealth.htm
- http://www.sourcewatch.org/index.php?title=Monsanto_and_GM_Foods:_Health_Risks
- http://www.organicconsumers.org/articles/article_18934.cfm
- http://phytotherapist.blogspot.com/2009/10/genetically-modified-food-new-health.html
- *Spermisit(kısırlaştırıcı) mısır ile nüfus kontrolü girişimi:* http://www.alternet.org/story/18154/, http://noblelie.com/2009/03/10/gmo-population-control-spermicidal-corn/
- *GD soya doğal eşdeğerinden %10 daha verimsiz:* http://www.independent.co.uk/environment/green-living/exposed-the-great-gm-crops-myth-812179.html
- *Biyoteknoloji açlığı bitirebilir mi?* http://www.foreignpolicy.com/Ning/archive/archive/119/biotech-poorfarm.pdf
-
- *L-tryptophan skandalı:* http://www.naturalnews.com/024865_GMO_GMOs_food.html
- *Monsanto kimdir, nedir?* http://www.sourcewatch.org/index.php?title=Monsanto
- *Monsanto'nun tarihi:* http://www.metroactive.com/papers/metro/05.11.00/cover/gen-food2-0019.html
- *HR875 ve S425: ABD'de organik tarımın baskılanması ve suç haline getirilmesi için çıkarılan yasalar(uyumaya devam edersek burada da benzer girişimler olacak):* http://connect.bioneers.org/video/hr-875-and-s-425-criminalize http://www.blacklistednews.com/?news_id=3649http://www.govtrack.us/congress/bill.xpd?bill=h111-875http://www.govtrack.us/congress/bill.xpd?bill=s111-425
- *Ekolojist bilim adamı David Pimentel'in biyoyakıtlar üzerindeki bulguları:* http://www.news.cornell.edu/stories/july05/ethanol.toocostly.ssl.htmlhttp://www.grist.org/article/philpott2
- *...ve kitabı:* http://www.amazon.com/Food-Energy-Society-David-Pimentel/dp/0870813862
- *Sanayileşmiş tarımın tehlikeleri ve ulaştığı ahlaki düzey:* http://www.grist.org/article/warning-this-product-may-cause-sickness-paralysis-and-death/

- *Dünyanın Durumu Forumu(State of The World Forum)'nun yaşam ve evrim bildirisi: http://www.twnside.org.sg/title/forum-cn.htm*

- *Dünyanın Bilim Adamları'ndan hükümetlere biyoteknoloji hakkında açık mektup: http://www.i-sis.org.uk/list.php 800'den fazla bilim adamının imzaladığı bildiride Türkiye'den sadece bir onkolog doktorun imza koymuş olması bize bir şey anlatmalı…*

- *ABD'de organik tarımın baskılanması(Monsanto lobiciliği):http://foodies.groupsite.com/discussion/topic/show/156397?lpx=1*

Monsanto's web of deceit:

- *Monsanto's Web of Deceit http://ngin.tripod.com/deceit_index.html*

- *Corporate Ghosts — There's a web of deceit over GM food, says George Monbiot — The Guardian, 29 May 2002 http://ngin.tripod.com/deceit7.html*

-

- *The Fake Persuaders — Corporations are inventing people to rubbish their opponents on the internet, says George Monbiot — The Guardian, 14 May 2002 http://ngin.tripod.com/deceit4.html*

- *Kernels of Truth — Virulent criticisms were anything but academic — The East Bay Express, 29 May 2002 http://ngin.tripod.com/deceit8.html*

- *Amaizing Disgrace — A dirty tricks campaign leads straight to Monsanto's PR company — The Ecologist, May 2002 http://ngin.tripod.com/deceit2.html*

- *Seeds of Dissent — Anti-GM scientists are facing widespread assaults on their credibility. Andy Rowell investigates who is behind the attacks — Big Issue, 15-21 April 2002 http://ngin.tripod.com/deceit3.html*

- *Scientists in a Spin — How scientists have become embroiled in a PR dirty tricks campaign — letter to The Guardian, 16 May 2002http://ngin.tripod.com/deceit5.html*

Kitap:

- *Seeds of Destruction – William Engdahl http://www.amazon.com/Seeds-Destruction-Hidden-Genetic-Manipulation/dp/0973714727*

- *Seeds of Deception – Jeffrey M.Smith http://www.amazon.com/Seeds-Deception-Government-Genetically-Engineered/dp/0972966587*

Belgesel film:

- *Life Running Out Of Control http://video.google.com/videoplay?docid=1876901729566469042#* (Online izlenebilir)

- *We Feed The World http://www.we-feed-the-world.at/en/film.htm*

- *World According to Monsanto/ Le Monde selon Monsantohttp://www.imdb.com/title/tt1189345/*

- *Fresh http://www.freshthemovie.com/*

- *Sweet Misery: A Poisoned World http://www.imdb.com/title/tt0454639/*(Asparta m ile ilgili)

- *Hidden Dangers In Kids Meals: Genetically Engineered Foodshttp://www.seedsofdeception.com/utility/showArticle/?objectID=156*

Bu filmlere ve bazı kitaplara torrent, ed2k ya da rapidshare üzerinden ulaşmak mümkün. İmkanınız yoksa benimle irtibata geçin, size birer kopya ulaştırabilirim.

Çocuklarınız Açlığa Dayanıklı Mı?

Yayınlanma 25 Tem 2012

Misafir oldum.

http://degisimicinyaratim.blogspot.com/2012/07/cocuklarnz-aclga-dayankl-m-nurullah-atay.html

Kaos teorisi, kuantum teorisi gibi sıkça suiistimal edilen kavramlardan biri. Tarihin, politikanın, toplumların seyrinin birer kaos örneği olduğu, yani olayların büyük oranda kendiliğinden geliştiği iddia edilir. Bu yalandır. Tarihin seyri, giderek artan oranda önceden belirlenmiş senaryoların oynanmasına dönüşmekte. Tarihin bu seyri içinde kazandığımızı ve kaybettiğimizi düşündüğümüz şeylerin bize "kazandırıldığı" ve "kaybettirildiğini" söylemek mümkün. Özneler eksik, evet. Kendisine veren ve alanın, kaderini tayin edenin kim olduğunu araştırmak herkesin görevi. İşte bunun peşine, size kazandıranın, kaybettirenin kim olduğu bilgisinin peşine düşmediğiniz zaman bu dünyadaki varlığınız tehlikeye giriyor. O bilmediğiniz, tanımadığınız insanların kölesi oluyorsunuz.

Sözcükler birer uyuşturucu olsaydı, en yüksekten uçuranı "değişim" olurdu herhalde. Öyle aptallaştırıyor ki bizi, neyin değiştiği ile ilgilenmiyoruz. İyileşiyor muyuz, kötüleşiyor muyuz? İyi olanı neden değiştiriyoruz? Aptal mıyız? Kibarlığa lüzum yok, aptalız ki, bu toplumun en güçlü, en iyi özelliğini değiştirmelerine, çiftçiliği ortadan kaldırmalarına izin veriyoruz. Özellikle 2002'den sonra yoğunlaşan bir SALDIRI var Türk

çiftçisine. Size saldırıldığının farkına varmazsanız kendinizi savunamazsınız. Herhalde 10 yıldır gerilememizin sebebi bu diye düşünüyorum. Bu saldırıyı en güzel belgeleyen, günlüğünü tutan kitaptan, Serpil Özkaynak'ın *Türk Tarımının Bilinçli Yok Edilişi* kitabından söz edeceğim.

Köşe yazılarından derlenen kitap, çiftçilerin felaketini -ki mesleki bir soykırım da denebilir- tarımı bilerek ve isteyerek yok etmeye çalışan hükümetlerin politikalarını, Tekel'in başına gelenleri kısaca belgeliyor. Herkes okusun diye özet çıkarmıyorum. Küçük alıntılar yapıyorum:

Toprak ağaları, toprak reformunu engelledi
Atatürk, 1937 yılında yaptığı bir konuşmada 'Memlekette topraksız çiftçi bırakılmamalıdır' demişti. Bu söz özellikle CHP'nin yıllarca düsturu olmuş, ülkede 'toprağı işleyen köylüyü toprak sahibi yapabilmek için' TBMM'de yıllarca Toprak Reformu yapılması için savaşım verilmiştir. Ancak, tarım kentlerinden meclise milletvekili olarak gelenlerin hemen hepsi birer toprak ağası olduğundan, bu öneriye hiçbir zaman sıcak bakılmamıştır

Devlet arazilerini ve teşvikleri patronlar kaptı!
Devletin arazilerinin fakir köylüye verilmesini yıllarca engelleyenler, şimdi pek çoğu TÜSİAD üyesi olan koca koca patronların devlet arazilerini paylaşması karşısında sus pus kaldılar. Sanayiyi, basını, Türk ticaret hayatını elinde tutanlar, yabancı ortakları da yanlarına katıp, devletin üretme çiftliklerini, teknopark projelerini, hatta mayınlı sınır arazilerini bile tek bir köylüye kaptırmıyorlar. Devletin kaymakamları, valileri, belediye başkanları, yani kamu yöneticileri de, 'Bölgemize yatırım yapılacak. İstihdam sağlanacak' diyerek, bu işadamlarını sevinçle karşılıyorlar.

Atatürk 'tesis kredisi, büyüğe değil küçüğe' diye uyarmıştı
'Patronlar Kulübü'nün güçlü üyeleri, aldıkları topraklara yapılan teşviklerle daha da 'güçlü' hale gelirken, Atatürk'ün 1931 yılında yazdığı şu notu hatırlamamak imkansız gibi: 'Memleket üretiminin artması, çeşitlendirilmesi için olduğu kadar herkes gibi köylünün de refah içinde yaşamasını temin etmek için bir tesis kredisine ihtiyaç vardır. Bu görüş, büyük çiftlik ve arazi işletenlere ait olmayıp daha çok küçük çiftçileri ilgilendirir.'

Hatta bu notları arasında bir bölüm daha vardır ki, bu, son zamanlarda Türk çiftçisinin içine düşürülmeye çalışıldığı 'borç batağına' karşı, yıllar öncesinden yapılmış çok düşündürücü bir uyarıdır: 'Varlığından büyük iş tutarak büyük kâr yapmak için her şeyi borçla sağlamanın yolunu bulanlar genellikle üzücü sonuçlarla karşılaşmışlardır. Bu gibilere gerçek varlık ve ihtiyaçlarından çok kredi açmak ve onları kötü neticelerle karşılaşmaya teşvik etmek uygun değildir.

Özel bankalardan köylüye 'kredi kartı' tuzağı
AB'nin zoruyla çiftçiye 'üretimsiz, doğrudan maddi destek' veren hükümet, bu uygulamasıyla çiftçiyi köyden şehre göç etmeye teşvik ederken, bir çoğu yabancı olan özel bankalar da boş durmuyor. Ziraat Bankası'ndan aldığı krediyi bile ödeyememiş çiftçiye kredi kartı verme uygulaması başlatanlar, çiftçiyi geriye dönülmez bir iflasa sürüklemekteler.

'Köylü, yiyecek ve giyecek için para sarf etmemeli'
Çiftçinin, köylünün günlük ekonomik sıkıntılarla boğulmadan ülke yararına üretim yapmasını şart gören Mustafa Kemal Atatürk, köylünün 'beslenme ve giyim' ihtiyacını kendi giderebilmesi için 'ev sanayi' kurulması gerektiğini bile düşünmüş ve 1931 yılında bu düşüncelerini şu notlarında yazıya dökmüştür: 'Bir köylü ev sanayi kurulması için çareler düşünmek akla gelir. Bizde köylü, evine, aile ve çocuklarının yaşamasına gerekli olan yiyecek, içecek ve herkes gibi giyecek için para sarf etmemelidir.

Çiftçi sayısının çok olması sayesinde yaşıyoruz
IMF ve AB politikalarıyla son yıllarda Türk tarımında köylü nüfus azaltılıp, şehirli nüfus arttırılmaya çalışılıyor. Köyde ısrarla kalan köylüleri de çiftçilikten edip, yeni 'çiftçi' olan işadamlarının zengin ve büyük çiftliklerde köle gibi çalışmalarına yol açan bu düzenle Atatürk'ün istek ve direktiflerinin tam tersi bir politika izleniyor.

Mustafa Kemal Atatürk, o zamanlar Türk ulusunun büyük bölümünün çiftçi olmasının Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulabilmesinde ne kadar önemli bir yer tuttuğunu 1923 yılında sarf ettiği şu sözlere ifade etmişti:

'Milletimiz çok büyük elemler, mağlûbiyetler, facialar görmüştür. Bütün olanlardan sonra yine bu topraklarda bulunuyorsa bunun temel sebebi şundandır: Çünkü Türk çiftçisi bir eliyle kılıcını

kullanırken, diğer elindeki sabanla topraktan ayrılmadı. Eğer milletimizin büyük çoğunluğu çiftçi olmasaydı biz bugün dünya yüzünde olmayacaktık.'

Kitaptan ve diğer kaynaklardan derlenmiş bazı kısa bilgiler:

- 1. Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde Avrupa'yı eksik erkek nüfusuna rağmen Türkiye, tarım ürünleriyle beslemiştir.

- Marshall yardımı ihaneti ile ABD'nin üretim fazlası mısırı, bozuk sütü Türkiye'ye satılmıştır. Evet, hibe edilmemiş, satılmıştır.

- Köy Enstitüsü, Köykent gibi köyü ve şehri kurtaracak projeler durdurulmuştur.

- Defter kalem oyunlarıyla, yani fiyat ve ticaret politikalarıyla pamuk, buğday, pirinç, et gibi yerli ürünlerin rekabet gücü kırılmış, çiftçi yoksullaştırılarak üretimden vazgeçmeye zorlanmıştır.

- "Çiftçiye destek" gibi kelime oyunlarıyla çiftçiye çalışmaması, üretmemesi için teşvik verilmiştir. Tütün, şeker gibi bazı ürünlerin üretimi ise resmen engellenmiştir. Sırf kapattırmak için et ve şeker fabrikaları özelleştirilmiştir. Üretimi engellenen ürünler borç parayla yapılan ithalatla ikame edilmiştir. Enerji ve sanayi malı ithalini tarım ihracatıyla dengeleyebilecekken, ülke çıkarına rağmen tarım ürünü ithali başlatılmıştır.

- AB'de %5'lik tarım nüfusu oranı yüksek sanayileşme sayesinde mümkün olmuştur. Türkiye sanayileşme ve şehirleşme trenini sonsuza dek kaçırmıştır. Bu günden sonra tarım nüfusunu artırmanın yolunu aramalıdır. Çünkü şehir nüfusunda işsizlik oranı yükselecektir.

- Hükümet kendi kurumlarıyla köylüyü evladiyelik tohumundan vazgeçirmiş, ithal melez tohumu, ithal zirai ilacı, ithal suni gübreyi, bitki büyüme hormonunu teşvik etmiş, bunların hesapsızca ve yıkıcı biçimde uygulanmasına seyirci kalmıştır. 2002 sonrası tohum alım satımı yasaklanmıştır. Tohum piyasasının %90'ı çoğunluğu İsrailli yabancı şirketlerin elindedir.

- Yerli besi ve binek hayvanı çeşitliliği kaybedilmiştir. Bunun yanında, 1991-2008 arasında kişi başına düşen koyun, yerli sığır, arı sayısı %50'den fazla; keçi ve yük hayvanı sayısı yaklaşık %75 azalmıştır. 1987-2008 arasında tarım üretimi nominal olarak yerinde saymıştır.

- Hükümetler GAP'ın etkin olarak işletilmemesi için dışarıdan yapılan baskılara boyun eğmiştir.

- Her ne kadar hükümet-basın ortaklığı tam tersini söylese de, genetiği değiştirilmiş tarım ürünlerine kapılar sonuna kadar açılmıştır. Hükümet halkın ve köylünün tehlikeyi fark etmemesi için elinden geleni yapmaktadır.

- Türk patent hukuku canlıları da kapsamaktadır. Yani insanlardan çok önce doğada var olan bitki ve hayvanların genleri akla ve hukuka aykırı şekilde patentlenmektedir. İnsanlar bırakın kültür bitkilerini, evinin arka bahçesinde kendiliğinden çıkan otlar ve çalılar için bile hesap vermek durumunda kalacaktır.

- Tarım toprağı, mülkiyeti sonsuza dek satın alanda kalmak üzere şirketlere satılmaya başlanmıştır. Çiftçi işlemediği toprağı satmaya burada sıraladığım operasyonlar sayesinde dünden razıdır. Buna kamu arazisi satışı da eklenmiştir.

- Köylü kendine yetme bilincinden uzaklaşmış, süt, yoğurt, turşu, tarhana, ekmek gibi temel gıdayı bile satın alır hale gelmiştir. Yoğun ve akılsızca yapılan makineleşme köylüyü tembelleştirmiş, eski neslin bilgi birikimini ortadan kaldırmış, iş hayvanı varlığı Avrupa seviyesinin çok çok altına düşmüştür. İthal fosil yakıt enerjisine bağımlılık bakımından köylerimizin şehirlerden farkı kalmamıştır. Olası bir enerji kıtlığı durumunda sadece elektriksiz, benzinsiz değil, ekmeksiz de kalacağız.

- Sırada çiftçileri barkotlayarak(ÇKS) ekilen her dönümü, kümesteki her tavuğu kayda geçirmek, toprak ürünlerini ruhsata bağlamak vardır. Hedef halkın saksıya biber bile ekemez hale gelmesi, tümüyle ÇUŞ'ların sağlayacağı gıdaya mecbur olmasıdır.

- Kafamızı kumdan çıkaralım, gerçekçi olalım. Bakanlığın kurduğu tohum bankası, Anadolu'nun biyo çeşitliliğini korumak değil, bilakis, bunları ÇUŞ'ların hizmetine sunmak için vardır. Hükümetler artık halkın yararına olan düzenlemeler yapmayacaklar. Aksine elimizde kalan son şey olan toprak ve su varlığını bizden zorla alıp ÇUŞ'lara

vermek için var güçleriyle çalışacaklar. Bu, tek cümleyle, aç ve susuz kalmak demektir. Parayı bastırıp ithal ürünlerle beslenmek çoğunluk için söz konusu olmayacaktır. Hiper-enflasyon, bölgesel savaşlar, hazinenin iflası çok yakın olasılıklardır. Dünya genelinde refah seviyesinin yükselmesi değil, düşmesi beklenmelidir ki bu ayrı bir yazının konusudur.

- Yapılması gereken köylere geri dönmek, kendine yeten tarım(permakültür) birlikleri, üretici-tüketici birliktelikleri kurmak, terk edilmiş toprağı kar etmese dahi yeniden işlemek, yer yer eski usul üretim yöntemlerini diriltmek ve bilgi birikimini kayıt altına almak, cahil çiftçileri duruma uyandırmak, darda kalmış çiftçiye el vermektir. Bunlar devletten beklenecek şeyler değildir. Kişisel ve örgütsel olarak *devlete rağmen* başarılmalıdır. Evet, bunlar zordur. Savaş kazanmak kolay bir şey değildir. Savaşmayı düşünmüyor musunuz? Umarım çocuklarınız, torunlarınız açlığa dayanıklıdır.

Türk Tarımının Bilinçli Yok Edilişi: Sivil Örümceğin Tarım Boyutu, Serpil Özkaynak, 2010, Yayın B

Ayrıca;

Dünya Tarım Tarihi: Neolitik Çağ'dan Günümüzdeki Krize, Marcel Mazoyer

Gıdalar, Ambalajlar, Silahlar ve Açlar, Mebruke Bayram

Deccal Tabakta, Kemal Özer

Köylü Vazgeçerse...

Yayınlanma 27 Eyl 2013

Sürekli unutulan şudur ki, gerçekte toplumdaki zenginliğin tek ölçüsü para değildir. Gerçekte para zenginliğin ölçüsü bile değildir. Para yok iken de ekonomi vardı. Ölçü, paranın ölçtüğü şeydir. Yani mal ve hizmetler. Mal ve hizmetlerin her türünün ortak yönü bunları üretmek için doğal kaynak kullanılmasıdır. Bu kaynaklar geri dönüşlü ve tek kullanımlık olabilir. Beş yüz yıl önce insanların kullandığı kaynakların hemen hepsi geri dönüşlü, insan sayısı ve tüketim hızı ise bu geri dönüşe izin verecek düzeydeydi. Fosil yakıtı ve başka madenleri, toprak, su ve deniz kaynaklarını geri dönüşü olmayacak biçimde kullanmayı seçerek insan kendine yapay, sahteci bir ekonomi yarattı. Eskiden bir buğday tanesinin değeri, onu üretmek için verilen insan emeğinin veya çekilen acının karşılığıydı. Buna karşılık bir kez kullanılacak ve

Tüketici fiyatları

	1995	2000	2005	2010	2012
Gıda endeksi	**194,1**	**2521**	**9457**	**11371**	**13166**
TÜFE tabanlı	100	89	97	70	66
motorin tabanlı	100	71	54	38	35
altın tabanlı	100	126	149	55	41
Un	**0,0244**	**0,325**	**1,09**	**1,61**	**1,92**
TÜFE tabanlı	100	91	89	79	76
motorin tabanlı	100	73	50	43	41
altın tabanlı	100	130	137	62	48
Bulgur	**0,029**	**0,381**	**1,18**	**1,98**	**2,03**
TÜFE tabanlı	100	90	81	82	68
motorin tabanlı	100	72	45	44	36
altın tabanlı	100	128	124	64	43
Giyim endeksi	**192,6**	**2383,8**	**9213,6**	**11077,9**	**12826,6**
TÜFE tabanlı	100	84	95	69	64
motorin tabanlı	100	68	53	37	34
altın tabanlı	100	120	146	54	41
Kira	**3217149**	**7,7E+07**	**259,88**	**481,601**	**527,035**
TÜFE tabanlı	100	164	160	179	158
motorin tabanlı	100	131	90	97	85
altın tabanlı	100	234	247	140	100
Elektrik	**3544**	**53255**	**0,16**	**0,2672**	**0,3252**
TÜFE tabanlı	100	103	90	90	89
motorin tabanlı	100	82	50	49	48
altın tabanlı	100	146	138	71	56
Doğalgaz	**7500**	**146000**	**0,45**	**0,72**	**0,96**
TÜFE tabanlı	100	133	119	115	124
motorin tabanlı	100	106	67	62	66
altın tabanlı	100	189	183	90	78
Mobilya	**182,7**	**2372,8**	**9211**	**11075**	**12823**
TÜFE tabanlı	100	89	100	73	68
motorin tabanlı	100	71	56	39	36
altın tabanlı	100	126	154	57	43
Buzdolabı	**28,5**	**396**	**1105**	**1662**	**1760**
TÜFE tabanlı	100	95	77	70	60
motorin tabanlı	100	76	43	38	32
altın tabanlı	100	135	119	55	38
Bulaşık mak.	**33,1**	**371**	**783**	**879**	**923**
TÜFE tabanlı	100	76	47	32	27
motorin tabanlı	100	61	26	17	14
altın tabanlı	100	109	72	25	17
İstanbul otobüs	**0,015**	**0,3**	**1,16**	**1,23**	**1,76**
TÜFE tabanlı	100	136	154	98	113
motorin tabanlı	100	109	86	53	61
altın tabanlı	100	195	236	77	72
Ş.arası otobüs	**0,577**	**8,57**	**22,5**	**31,4**	**38,4**
TÜFE tabanlı	100	101	77	65	64
motorin tabanlı	100	81	43	35	34
altın tabanlı	100	145	119	51	41
Uçak bileti	**3,477**	**50,69**	**193,94**	**230**	**254**
TÜFE tabanlı	100	99	111	79	71
motorin tabanlı	100	80	62	43	38
altın tabanlı	100	142	171	62	45
		1999			2013
VW Polo 1.6		**5100**			**34000**
TÜFE		2225			19000
TÜFE tabanlı		100			78
motorin		0,117			4,25
motorin tabanlı		100			18

Koyu sayılar nominal lira değeri, pembe kutular göreceli gerçek değeri gösterir

cokus.wordpress.com

sonsuza dek yok olacak olan petrolün varilinin değerini gerçekçi biçimde nasıl ölçebiliriz? Bir litre petrole yine onu elde etmek için gereken insan emeğinin veya çekilen sıkıntının karşılığını

ödüyoruz. En azından kuramsal olarak… Ancak buğday belirli koşullarda kendisini yenilerken petrol yenilemiyor. Burada yeri doldurulabilen ve doldurulamayan olmak üzere bütünüyle farklı iki "üretim" süreci var. Ancak biz ikisini de aynı karşılıkla ölçme hatasına düşüyoruz. Dolayısıyla bu değerlere atadığımız karşılıklar gerçekçi olmuyor. Ortada haksız bir rekabet var. Bir litre petrolü bir çuval buğday ile satın alabiliyoruz, ancak yarın on çuval buğdayın yetmeyeceğini de biliyoruz.

Buğdayı yetiştirmek için petrolü kullandığımızda iş daha da karışıyor. Bunu kısaca şöyle anlatayım. Petrol bugün var, yarın olmayacak. Buğday ise petrolsüz var olabilen ve yeryüzüne güneş ışığı düştüğü sürece sonsuza kadar var olabilecek bir ürün. Petrolsüz var olabilen buğdayı günü kurtarmak amacıyla yapay ölçü birimimizle, *parayla* ölçmeye başladığımızda bir yanlış yapıyoruz. Buğdayı petrolle üretmeye başlıyoruz. Yanlış şurada ki, petrol yok iken buğdayı nasıl ürettiğimizi unutuyoruz. Ki o gün pek yakında gelecek ve yine buğdayı petrolsüz üretmek zorunda kalacağız. Ne var ki aptal ve nankörüz. Biraz daha az aptal ve nankör olanlarımızın hükümetleri buğdaya pazar değerinin üzerinde para ödeyerek bu dengesizliği bir ölçüde gideriyor ve buğdayın sürekliliğini bir ölçüde sağlıyor. Çiftçi sübvansiyonu dediğimiz şey budur. Buğdayı petrolün haksız rekabetinden korumanın yollarından biridir. İlkel tarımın en azından belirli çevrelerde korunması, altyapısının hazır tutulması bir başka yoldur. Tarımda toplam enerji girdisini düşürmeye çalışmak bir başka yoldur. Nüfusu petrolsüz tarımın doyurabileceği düzeyde tutmak bir başka yoldur. Çiftçiyi endüstri uygarlığına ezdirmemek, onu köyünde ve işinin başında tutmak, kenttekileri köylülüğe dönmeye özendirmek gibi pek çok yol vardır. Aptal ve nankör uluslar bunların hiçbirini yapmamayı seçerek kendi sonlarını kendi elleriyle hazırlamaktadırlar.

Aşağıda iki adet tablo görüyorsunuz. Bunların birincisi çiftçinin elinde geçen birim fiyatları, ikincisi tüketicinin ödediği birim fiyatları gösteriyor. Nominal fiyatları TÜİK hazır olarak veriyor. Ancak bu fiyatların ekonominin temel malları ve değer ölçüleri olan petrol ve altına göre değişimini vermiyor. Altın ve petrolün yanında enflasyona göre değişimi de ekledim. Son yıllarda milli gelir, GSMH, enflasyon gibi büyüklüklerin hesaplanmasında hile yapıldığını bilsek de tablonun vuruculuğu ortada.

Çiftçinin eline geçen

	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2012
İnek sütü	**135**	**1033**	**16000**	**220400**	**0,64**	**0,91**	**0,89**
TÜFE tabanlı	100	83	66	62	53	45	36
motorin tabanlı	100	96	120	91	54	44	35
altın tabanlı	100	144	123	165	151	66	42
Yerli sığır 24 ay	**96500**	**742000**	**2,4E+07**	**3,1E+08**	**1020**	**2400**	**2450**
TÜFE tabanlı	100	84	140	124	118	167	137
motorin tabanlı	100	96	254	180	119	164	134
altın tabanlı	100	144	260	329	337	242	161
Bal	**1464**	**10600**	**178000**	**2522000**	**10,56**	**16,1**	**17,48**
TÜFE tabanlı	100	79	68	66	80	74	65
motorin tabanlı	100	91	124	96	82	73	63
altın tabanlı	100	136	127	175	230	107	76
Starking elma	**102**	**762**	**19600**	**228000**	**0,83**	**1,04**	**1,08**
TÜFE tabanlı	100	81	108	85	90	68	57
motorin tabanlı	100	93	195	124	92	67	56
altın tabanlı	100	140	200	227	259	99	67
Zeytin sofralık	**430**	**5303**	**51400**	**707000**	**2,51**	**3,05**	**3,06**
TÜFE tabanlı	100	134	67	63	65	48	39
motorin tabanlı	100	154	121	91	66	47	37
altın tabanlı	100	231	124	167	186	69	45
Buğday	**61**	**492**	**8425**	**96500**	**0,35**	**0,52**	**0,6**
TÜFE tabanlı	100	88	77	60	64	57	53
motorin tabanlı	100	101	140	88	65	56	52
altın tabanlı	100	151	144	160	183	83	62
Çeltik	**267**	**2239**	**20400**	**249000**	**0,75**	**1,17**	**0,96**
TÜFE tabanlı	100	91	43	36	31	29	19
motorin tabanlı	100	105	78	52	32	29	19
altın tabanlı	100	157	80	95	89	43	23
Patates	**97**	**787**	**14000**	**119000**	**0,39**	**0,62**	**0,47**
TÜFE tabanlı	100	88	81	47	45	43	26
motorin tabanlı	100	101	147	68	45	42	26
altın tabanlı	100	152	150	124	128	62	31

Koyu sayılar nominal lira değeri, pembe kutular göreceli gerçek değeri gösterir cokus.wordpress.com

Tabloları daha ayrıntılı olarak .xls biçiminde indirmek için:

http://www.mediafire.com/download/k5p58kthq3cvx8q/Tarim_ve_tuketici_fiyatlari_85-2012_buyuk_cokus.zip

- Pirinç üreticisi 1985'te bir birim pirince karşılık 100 birim satın alma gücü veya 100 litre motorin edinebiliyorken 2012'de 19 birim satın alma gücü veya 19 litre motorin edinebilir olmuş. Bu demektir ki ham pirincin gerçek fiyatı 1985'ten 2012'ye kadar beşte birine inmiş.

- Benzer olarak enflasyona göre düzeltilmiş süt fiyatı 1985'ten bugüne %64, 2000'den bu yana %42 ucuzlamış.

- Benzer olarak 1985'te bir kilo buğday ile 100 birim motorin satın alabilen üretici 2000'de 88 birim, bugün de 52 birim alabilir duruma gelmiş.

- Özetle, enflasyona göre sabit geliri olan bir aile besin ürünlerindeki bu ucuzlamayı *zenginleşme* olarak algılıyor. Geliri enflasyona göre azalan aile ise (buna memur, asgari ücretli, köylü dahil) bu azalma ürün fiyatlarındaki düşüşten daha az ise yine bir zenginleşme algılıyor. Bu algı bilinçli olmasa bile aylık bütçeden beslenmeye ayrılan pay düştüğü için diğer giderlere daha büyük bir pay kalıyor. Diğer giderlerin

arasında bulunan endüstri ürünlerindeki durum ikinci tabloda görülüyor. Buna göre;

- 1995'te bir bulaşık makinesi için 100 saat çalışması veya 100 gram altın ödemesi gereken bir ücretlinin 2012'de 27 saat çalışması veya 17 gram altın ödemesi gerekmiş.

Giyim, ulaşım, otomobil gibi giderlerde de düşüş olduğu görülüyor. Ürün ve hizmetlerin gerçek fiyatlarının düşmesi verimliliğin, ticaret hacminin, rekabetin artması, köylünün ve işçinin daha fazla sömürülmesi gibi pek çok etkene bağlı. Bu etkenler göründüğünden daha karmaşık ve bu yazının konusu değil. Burada dikkat çekmeye çalıştığım iki nokta var:

1) Çiftçiye ödenen fiyatın azalması çiftçiyi üretmekten vazgeçirecek düzeye ulaşmıştır. Köyler boşalmaktadır.

2) Bu düzeye gelene kadar çiftçinin bu yoksullaşmayı hissetmemesinin nedeni endüstri ve hizmet sektöründeki fiyat düşüşleridir. Oysa çiftçi hesabını yalnızca altın veya motorin gibi görece sabit değer ölçülerine göre yapsaydı 30 yıldır yoksullaştığını fark edecekti.

Köyünü terk edip kente taşınmış ve daha fazla çocuk dışında hiç bir şey üretmeyen kalabalıklar patlamaya hazır birer bomba. Buğdayın alım fiyatı 1 liradan olması gereken 5~6 liraya tırmanmaya başladığı an bu niteliksiz kalabalık nedenselliğe, petrole, tarım ekolojisine filan kafa yormayacak. Aç insanın ahlakı olmaz. Şu anda sürdürülen bu ucuzcu alışveriş, gerçekte var olan açlığı erteleyerek yakın gelecekte belirsiz bir ana yığmaya ve patlatmaya yöneliktir. Bu düzenin sürmesine katkı sağlayan herkes ileride yaşanacağı kesin olan ani ekonomik ve ahlaki çöküşün sorumlusudur. Kentli, içinde bulunduğu refahın ve bolluğun yapaylığı ve sahteliğiyle yüzleşmelidir. Köylü, köyünü bırakmakla yaptığı hatanın ölümcüllüğünü anlamalıdır. Geçinebilen köylü ise kendisine yapılan haksızlığı görmeli ve fakat yine bu geçim koşullarının petrol fiyatının ucuzluğu nedeniyle yaratılan sahte bir refah olduğunu anlamalıdır. Petrole koşut olarak yükselecek olan tarımsal girdi fiyatlarına dayanabilme yetisi kazandıracak olan kooperatif gibi birliktelikler kurmalı, geleceği için tasalanmalı ve onu planlamalıdır. Tarih bize doğa yasalarının geleceğini planlamayanı bağışlamadığını öğretir.

Buğdayın 5 liraya nasıl çıkacağı belli. O beş liradan köylü payını alamayacak elbet. Bir lirayla köylü üretimden vazgeçirilecek, kente göç ettirilecek. Para etmeyen arazi elinden ister rızasıyla, ister kamulaştırma-özelleştirme biçiminde mahkeme zorbalığıyla alınacak. Ülkenin tarım toprağının çoğunluğu giderek merkezileşen sermayenin eline geçecek. Eskinin özgür ve toprağında egemen köylüsü bu tarlalarda karın tokluğuna çalıştırılacak. Tarım ürünü piyasası tekelleştikçe fiyat hızlıca yükselecek. Yükselen tekelleşme grafiğine arz daralması nedeniyle yükselen petrol fiyatı grafiği de eklenecek. Bu operasyonun ilk aşaması köylüyü kotalar ve düşük fiyatlarla köşeye sıkıştıracak, borçlandırıp batıracak ve yıldıracak bir hükümetin oluşturulmasıydı. AKP'nin öncelikli görevlerinden biri buydu. Bu konuda Serpil Özkaynak'ın *Türk Tarımının Bilinçli Yokedilişi* ve Arslan Başer Kafaoğlu'nun *Tarım Bolluk İçinde Yoksulluk* kitaplarını okumanızı öneririm.

İnsanları köyden kente göç etmeye zorlamak toplumsal barışı da zayıflatır. Aynı mekana, aynı yollara, aynı toprak parçasına sıkışmak zorunda kalmak, acı çeken, özgürlüğünden ödün vermek zorunda kalan, mutsuz, yorgun kişilerin oranını artırır. Bu da kişi ve toplulukların birbirleriyle olan çarpışmasını yoğunlaştırır. Tıpkı daraltılan bir kaptaki gaz moleküllerinin birbirine çarparak ısınması gibi. Barış mı istiyorsunuz? Barış masada planlanmaz, sahada gerçekleştirilir. Diyelim ki Güneydoğu'da boşaltılan köyleri yeniden yaptınız, suyunu, yolunu, elektriğini hazırladınız, insanlardan özür dileyip köylerine çağırdınız. Dönerler mi sanıyorsunuz? Dönmezler, çünkü topraktan geçim sağlamak gittikçe olanaksız oluyor. Tarlasının, hayvanının geliriyle karnını doyurabilen köylüler azınlıkta kalıyor. Kısmen 1980'den sonra, artan oranda 1994'ten sonra, ama özellikle ve özellikle 2002'den sonra hükümetlerin yaptığı, köylüyüüretimden vazgeçirmeye ve ülkeyi aç bırakmaya kalkışmaktan başka bir şey değildir. Bu açlığa bir de sivrisinek hızıyla çoğalmayı ekleyin. Üç çocuk!?... Efendim apolitik sandığımız kuşak Gezi olaylarında yüzümüzü ağartmış, gelecek için umut olmuş filan... Ben size geleceği söyleyeyim. Az ötede eni konu verimli, sulanabilen topraklar, hayvanları doyurabilen otlaklar varken altyapısı çökmüş kentlere tıkışmış, işsiz, aç, boyuna itişip kakışan, birbirini boğazlayan ve boğazlamaları telafi etmek

istercesine çoğalmaya devam eden bir yüz milyon… Belki sıkıyönetim, OHAL… Belki kuşaklar boyu sürecek bir iç savaş, belki sömürgen ÇUŞ'ların taşeronu olarak bir topyekun savaş.

Köylü para kazanamazsa bu ülkenin geleceği bu.

***

Petrol ile tarım ve beslenme arasındaki yakın ve sapık ilişkiyi keşfetmek için aşağıdakilere göz atmanızı öneririm:

http://www.fromthewilderness.com/free/ww3/100303_eating_oil.html

http://www.amazon.com/Eating-Fossil-Fuels-Coming-Agriculture/dp/0865715653

http://napa.vn:8080/uris/uploads/1/0865715653.New.Society.Publishers.Eating.Fossil.Fuels.Oil.Food.and.the.Coming.Crisis.in.Agriculture.Oct.2006.pdf

Düşman Yiyeceğimize Saldırıyor: Açlık Yakında

Yayınlanma 16 Tem 2009

Global tiranların bölgesel taşeronu olan son hükümetin 2002'den beri tarımı yok etmek için yaptığı icraatları burada bir bir sıralamayacağım. Kaydını tutmadım. Tutmaya gerek yok. Aklı, gözü, kulağı olan her insan evladı bunun farkında. İkna olmak için icraat listesini görmeyi bekleyen eblehle zaten benim işim yok. Son haftanın gelişmeleri büyük resmi görmemize yetiyor:

1: TMO Artık Fındık Satın Almayacak

Kamu kurumlarının, kapatılan eski KİT'lerin arazisi sermaye sahiplerine bedava dağıtılırken(1), çiftçinin kara gün dostu TMO'nun işlevine devam etmesini beklemiyordum zaten. Artık fındık üreticisi yalnız. Alım yerine üreticiye doğrudan gelir desteği verilecek(2). Doğrudan gelir desteği dediğimiz çiftçiyi üretmekten vazgeçirmenin yollarından biridir(3). Neredeyse dünyanın bütün fındığını üreten çiftçi yavaş yavaş vazgeçirilecek, arazisini iyi para veren şirketlere satmaya zorlanacak. Bildik yöntem. Çiftçinin uyanığı bunun farkında, ama hiç kimse para kaybederek üretim yapamaz. Tütüne, pancara kota koyarak üretiminin bitirilmesi sürecini başlatan bu hükümet, ithal mısıra, pirince, buğdaya kapıları ardına kadar açarak önceki hükümetlerin yarım bıraktığı misyonu hızla tamamlamaya çalışıyor.

2: Planet Food World Türkiye'de Çiftlik Kuracak

Çok uluslu şirketler birer birer ülkemizde "yatırım"a başlıyor. Arap sermayeli milyar dolar cirolu Planet Food World bunlardan biri(4). *'Sadece çiftlikleri işleteceğiz; arazi sahiplerini eğiteceğiz. Dikmeleri gereken ürünü söyleyeceğiz ve çıkan ürünü şirketimiz aracılığıyla dünya pazarlarına ulaştıracağız.'* Arazi satın almayacaklarını söylüyorlar ama şimdilik. Hele bir topraklarımıza yerleşsinler, serpilip yayılsınlar. Çiftçiye dikmesi gereken ürünü dikte etmenin, yetiştirilen ürünü bölge halkının tüketimine sunmamanın sanki yeterince olumsuz etkileri olmayacak. Öyle ya da böyle, köylüyü itip kakarak yıldırmak, toprağı ya da toprağın nimetini şirketlere teslim etmek küresel ölçekte oynanan ve bize kötü zamanları haber veren oyunlardan biri. Biz uyuyaduralım, bugünlerde dünyanın dört bir yanında tarım toprağı ele geçirmek için bir yarış sürüyor(5). Koreli bir otomobil fabrikası Madagaskar'da arazi satın alıyor. Hayır, üzerinde fabrika kurmayacak(6). "Paraya ihtiyacı olan" fakir ülkelerin bitek toprakları yok pahasına satın alınacak, üzerinde yetiştirilen ürünler zenginlere sunulacak, fakir ülke vatandaşları karın tokluğuna tarım kölesi yapılacak. Tezgah bu. Biz de giderek bu tezgahın bir parçası oluyoruz *elhamdülillah*. Suyumuz satılık, toprağımız satılık, aile başına *en az 3* köle dünyaya getiriyoruz…

Bugün AB kendi köylüsünü sermaye odaklarının emirleri doğrultusunda sübvansiyon vb. adlar altında ezmekte, tarımı şirketleştirip "liberalize" etmek için uğraşmakta(7). ABD'de küçük üretici çok uzun zaman önce yok edilmiş. Küresel oyuncuların Türkiye'ye 21.yy'ın yükselen yıldızı, yeni süper güç, tarımın gelecekteki bir numarası gibi yakıştırmalarda bulunmalarının altında yatan neden, bu ülkede hala küçük üreticinin, eski usul (organik) tarım uygulamasının hayatta kalmış olması, doğanın ve bitki toprağının onca yağmaya ve erozyona rağmen hala ve hala verimli ve nispeten bakir kalabilmiş olmasıdır. Dev şirketlerin, Dünya Bankası'nın, IMF'nin ağzını sulandıran bu potansiyeldir. Türkiye'nin tarım potansiyelini Türklere kullandırılmaması ve çok uluslu şirketler tarafından gasp edilmesi, son hükümetin yurt

dışından uzanan eller tarafından iktidara getirilmesinin ardındaki amaçlardan sadece birisidir. Zaman beni haklı çıkarıyor.

TÜİK'in sitesindeki istatistikler herkese açık. Yerli sığır türlerinin stoku giderek azalıyor. Çiftçi sözüm ona verimi yüksek diye ithal ve melez türlere yönlendiriliyor. Manda, keçi, köy tavuğu artık beslenmiyor. Anadolu'nun verimsiz görünen ama dayanıklı türleri yok olmak üzere(8). Soyu tükenen(tüketilen) bir evcil hayvan, besi hayvanı düşünebiliyor musunuz?

Tarımın diğer sektörlerden farkı, diğer sektörlerin yeşereceği bir zemin hazırlamasıdır. Yani sanayi, turizm, hizmet vb. sektörler ancak tarımın varlığı durumunda var olabilir. Beslenmeyen insan çalışamaz. Bu kadar basit. Liberal, sosyalist, köylü ya da yeşil olmanız aç ve susuz yaşayamayacağınız gerçeğini değiştirmiyor. Hayatta kalmamız eğitim görmemize, tatil yapmamıza ya da sanayi ürünleri satın almamıza değil, su ve yiyeceğe ulaşabilmemize bağlıdır. Petrol sonrası "uygar" dünyanın insanı kendini fosil enerjinin ve sanayinin nimetleriyle o kadar donattı ki, bu temel gerçeği unuttu. Maslow'un ihtiyaçlar piramidinde en üstte su ve yiyecek vardır. Sahip olabilmek için kıvrandığımız, hayal kurduğumuz (öğrenilmiş hayaller) meslekte yükselme, iyi eğitim, geniş ev, yeni araba, plazma televizyon gibi petrol uygarlığı ürünleri piramidin en alt basamaklarındadır. Bunu hatırlamamız için şehrin, medeniyetin ortasında susuz, aç mı kalmamız gerekiyor? O aşamaya geldikten sonra işleri yoluna koymak için çok geç olacak, bana inanın.

1

http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=216227

http://www.tercuman.com.tr/v1/haber.asp?id=86615&baslik=Tar%C4%B1m%20arazileri%20%C3%B6zel%20sekt%C3%B6re%20kiralanacak&katid=4

2

http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/12070992.asp?scr=1

3

Hayvan başına destek, Türkiye hayvancılığını öldürür

Doğrudan Gelir Desteği Tarıma Zarar Veriyor

DGD DESTEĞİ GERÇEK FINDIK ÜRETİCİSİNE ZARAR VERİYOR

Doğrudan gelir desteğine eleştiri

IMF'ye 18 aralık 2000'de verilen üçüncü ek niyet mektubu: "...Tarım politikalarının reformunda, tüm dolaylı destek politikalarından 2002 sonuna kadar kademeli olarak vazgeçilmesi ve doğrudan gelir desteği sisteminin uygulanmasına geçilmesi amaçlanmaktadır".

Dünya Bankası'na verilen 10 mart 2000 tarihli niyet mektubu: "...Tarım alanında, hükümet, büyümenin desteklenmesi ve tarımsal destekleme politikalarının bütçe ve tüketiciler üzerindeki yükünün azaltılması için geçmişe kesin bir set çekme niyetindedir. Orta vadeli hedef, hükümetin sübvanse ettiği girdi, kredi ve temel mahsullerdeki fiyat desteklerine dayanan mevcut sistemin, zaman içerisinde küçük çiftçileri giderek daha fazla hedefleyecek doğrudan gelir desteği programı ile değiştirilmesidir".

4

http://www.emlakhaberleri.com/emlak-haberleri/planet-food-world-den-20-milyar-dolar-yatirim.html

http://www.stargazete.com/ekonomi/suudi-planet-food-tarima-20-milyar-dolar-yatiracak-haber-193723.htm

http://www.planetfoodworld.com/

5

http://farmlandforecast.colvin-co.com/2009/06/18/global-farmland-disappearing.aspx

http://www.economist.com/world/international/displayStory.cfm?story_id=13692889

6

http://farmlandgrab.org/5661

7

AB tarım politikasına yönelik eleştiriler bitmiyor

8

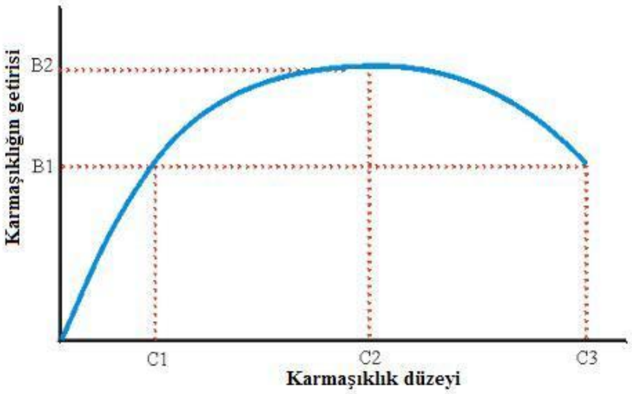
Dayanıklı ve doğada kendine bakabilen, işletim gider düşük boz ırk sığırların soyu tükenmek üzere

EKOLOJİ – ENERJİ

Olduvai, Kopenhag ve Küresel Faşizm

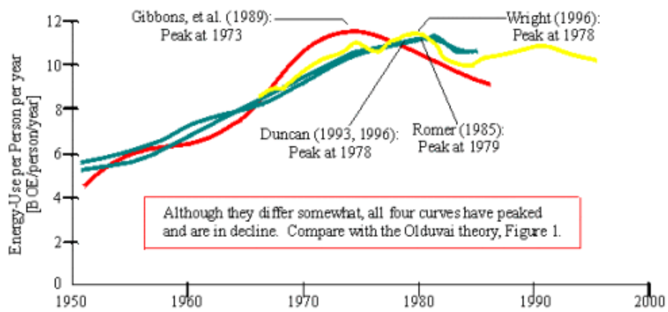
Yayınlanma 21 Kas 2009

Tarihçi yazar Ugo Bardi, Roma'nın yıkılışını net enerji prensipleriyle açıklamaya çalışıyor(1). İddiasını kanıtlarken Joseph Tainter'a(2,3) atıfta bulunuyor. İddianın özü kişi başına düşen kullanıma hazır enerji miktarındaki azalma ile ilgili.

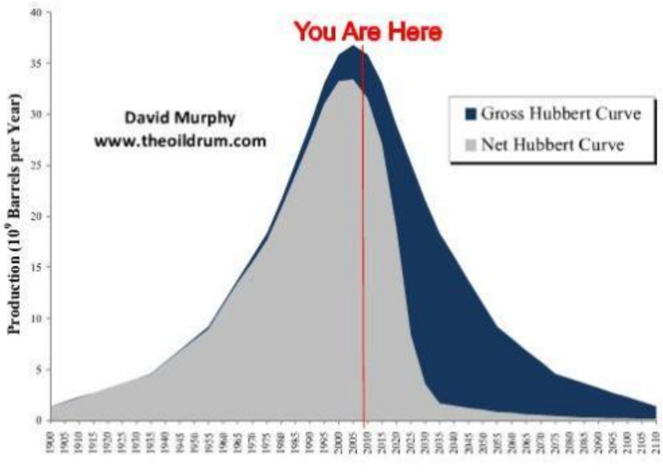

Çünkü toplumumuzun karmaşıklığını, üretim araçlarının çeşitliliği ve üretkenliğini var eden, sanayi ve şehir olgularını ayakta tutan şey enerji. İnsanlar fotosentez yapamadığına göre bu enerji "dışarıdan" bir yerden gelmek zorunda. Bu kaynak, uzun süre fotosentez yapmış canlıların depoladığı enerjinin yoğunlaşmış hali olan fosil yakıtlar. Kullanıma sunulan paranın nüfusa oranı refahı belirlediği gibi, kullanıma sunulan enerjinin nüfusa oranı da paranın iş yapabilme gücünü, yani bütün doğal kaynakları işleme ve değer üretebilme gücünü belirliyor.

Bu kavram Olduvai Teorisi'nde işleniyor(4). Teoriye göre yıllık enerji kullanım miktarının dünya nüfusuna oranı, sanayi medeniyetinin sağlam, test edilebilir bir profilini çıkarıyor. Bunun nedeni Sanayi medeniyetini besleyen enerji esasen toprağı kazarak çıkardığımız madenlerden geldiğine göre, petrol-kömür-doğalgaz üçlüsünün çıkarılma ve tüketilme grafikleri, karmaşık modern ekonomimizin ve toplum düzeninin ömrünü tahmin etmemizi sağlayabilir. Bilimsel ve doğruluğu kesin olan verileri kullanarak ciddi ama bir o kadar da basit bir analiz sonucunda bu sürenin 100-150 yıl olduğunu tahmin edebiliyoruz. Bu da bize 21.yy ortalarına doğru karasaban, kerpiç ev, odun sobası medeniyetine kesin dönüş yapacağımızı gösteriyor. Azalan net enerji, medeniyeti ayakta tutan sanayi, ticaret ve tarım faaliyetlerinin aksamasına, dolayısıyla toplumları ve devletleri bir arada tutan dokunun zarar görmesine neden olur. Hepimizin bildiği gibi toplum içi ilişkiler yeterince bozulduğunda iç savaş, diplomasi bozulduğunda da savaş çıkar. Bu noktada sorulması gereken soru, üç asır öncesinin ilkel medeniyetine barışçıl yoldan mı, savaşarak mı döneceğimizdir. Aşağıdaki grafikte kişi başına enerji kullanımı oranının zirveyi çoktan geride bıraktığı açık olarak gözlenebiliyor.

İşin bir de net enerji boyutu var ki, önceki yazılarımda bahsetmiştim(5). Her türlü maden çıkarma faaliyetinin verimliliği azalmakta. Petrolden elde edilen net enerjinin grafiği de aşağıdakine benzeyecektir.

"Net Energy Cliff" Which Leads To The End Of Capitalism

Birincil enerji kaynağı olan petrolün üretimi ile dünya nüfusunu oranlamak hepimizin yapabileceği bir iş. Petrol doruğunu(peak oil) 2005-2008 döneminde geride bıraktık(6~13). Nüfusumuz ise hala artmaya devam ediyor. Doruğu geçtik geçmesine de, neden bunu hissetmedik? Hem gelişmemiş, hem de gelişmiş milletler, bir kaç küçük istisna dışında, nasıl oldu da 2008'e kadar

refahınıartırmaya devam etti? Sonuçta refah seviyesi enerji kullanımıyla doğru orantılı değil mi? Bu soruların muhtemel yanıtı, yani ortalama refahın doruk noktasının 1979'tan 2008'e ötelenmesinin kanımca iki nedeni olabilir:

1. Dünyanın petrol üretim grafiği asimetriktir. Zirve noktası önemli miktarda sağa kaymıştır.

2. Teknolojideki ilerlemeler paralelinde enerjinin tüketimindeki verim artışları sonucu refah zirvesi ötelenmiştir.

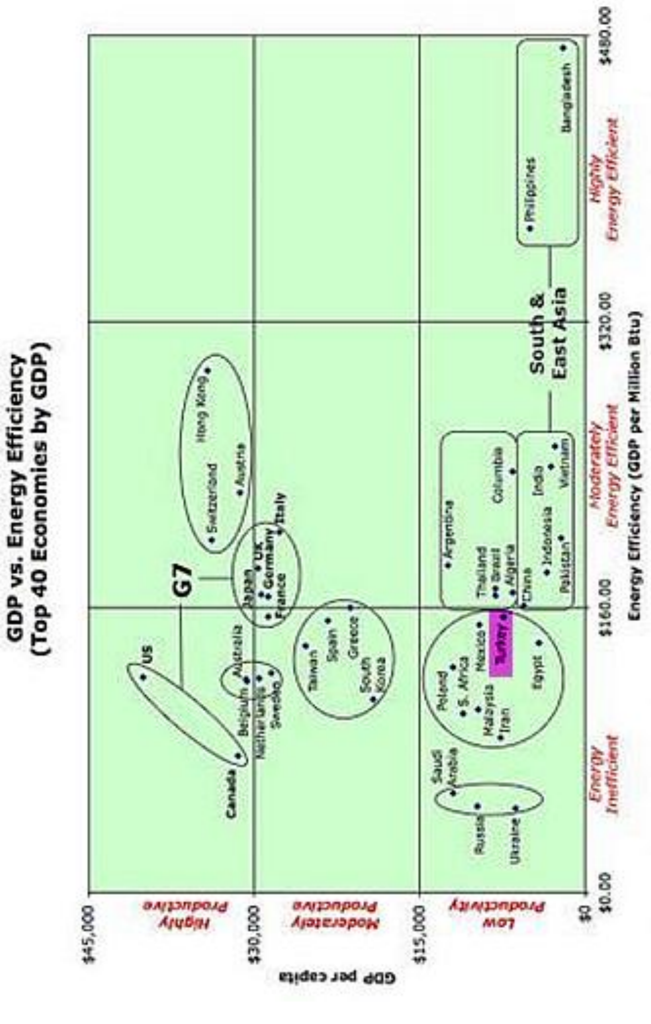
Birinci olasılık kuvvetle muhtemel olmakla birlikte, öteleme etkisi her ikisinin bileşiminden kaynaklanıyor olabilir. Birinci olasılığın işaretleri bellidir. Petrol doruğu dünya için kesinlikle "yolun yarısı" anlamına gelmeyecek. Fosil yakıt medeniyetinin sonuna bizim kuşağımız şahit olacak.

Buraya kadarı işin enerji ve dolayısıyla refah yönü. Olduvai gerçeğinin iki yansıması daha var. Ekolojik ve ekonomik yansımalar. Bu sacayağı daha önceki yazılarımda işlemiştim. Ekonomik ve ekolojik çöküntünün bir de politik yansıması olacak. Şimdi sırayla bunları inceleyelim…

Ekolojik yansıma: İklim değişikliği

Yoğun fosil yakıt kullanımı, daha fazla yakıtı yeryüzünde üretmek(biyoyakıt) amaçlı ya da sadece taşıma kapasitesini geçen nüfusun ihtiyaçlarını geçici olarak doyurmak için yapılan orman katliamları nedeniyle atmosferin ısısını yükselttik. Yükselen ısı zincirleme reaksiyon başlattı ve hemen bugün mağaralara geri dönsek bile troposfer ısınmaya devam edecek. Bu gerçekle baş etmenin rasyonel bir yoluymuş gibi gösterilen ve 2012'de sonlanacak olan Kyoto protokolünün temeli zengin ülkelerin tüketme hakkını fakir ülkelerden satın almasından başka bir şey değildi. Protokol imzalandığında zaten meydana gelmiş olan küresel ısınma ise yok sayılıyor. Yani 2005'e kadar atı alan Üsküdar'ı geçmiş sayılıyor. Bu çarpık, irrasyonel mantık devam etmekte. Aralık'taki Kopenhag BM zirvesinde bu sürece yeni bir şekil verilmeye çalışılacak. Plan tutarsa her ülkeye bir petrol kotası tayin edilecek. Bu kota her yıl azalmaya devam edecek. Bu plan dünya kamuoyuna geri kalmış ülkelerle gelişmiş ülkeler arasındaki eşitsizliğin giderileceği şekline yansıtılıyor ki, büyük yalan. Washington'dan yönetilen hükümet sağ olsun, Kyoto'ya son anda imza koyan Türkiye'nin bu plandan zarar göreceği kesin. Zararın büyüklüğünü kestirebilmek zor, böyle bir çalışma yapılmış da değil. Çok bilir akademisyenlerimiz Kyoto'nun iyi bir şey olduğunu zannettiklerindendir herhalde. Neden zarar göreceğimizi açıklayayım.

Türkiye enerji kaynaklarına son derece duyarlı bir ülke. Yani ekonomisi kırılgan. Ekonominin kırılganlığının ölçüsü enerji yoğunluğu(toe/GSMH) kavramı(14). Bu, tüketilen enerjinin(toe: ton petrol eşdeğeri) ekonominin toplam üretimine(USD ya da TL) oranıdır. Yani bir birim mal veya hizmet üretmek için sisteme girmesi gereken enerji. Aşağıdaki grafikte Türkiye'nin solda ve aşağıda, Mısır, Meksika, Brezilya gibi petrol üreticisi ülkelerle yan yana, verimsiz bir bölgede olduğunu görüyoruz.

Bu ülkelere göre ciddi bir sıkıntımız var, petrolün tamamını ithal ediyoruz. Dünyanın en çok petrol ve doğalgaz ithal eden 9. ülkesiyiz(15,16). Çok enerji tüketiyor, az değer üretiyoruz. Dünyaca tanınan verimsiz bir sanayimiz var. Sadece sanayi verimsiz değil, tüketimimiz de sağlanan faydaya göre çok

yüksek. Ankara'daki bir konut ısınmada Berlin'deki eşdeğer bir konutun 4.5 katı enerji harcıyor(17). Ekonomiye giren enerjinin Kopenhag uyarınca her yıl belli bir oranda düştüğünü düşünün.

Kyoto-Kopenhag planına imza koymak yolda bulduğunuz senedi gidip ödemekten farklı değildir. Tek fark; senedi bulan başbakandır, ödenen para ise bizimdir! Küresel ısınmayla mücadele etmenin tek yolu kendimize zincir vurmak mıdır? Doğa ve iklim için faydalı adımlar atmak için birinin boynumuza ilmeği geçirmesi mi gerekiyor? Aynı hükümetin orman yakmayı meşrulaştırmasına, son kalan bakir ormanlarımızı madencilere peşkeş çekmesine ne diyorsunuz? Çok "*Kyoto*" değil mi? ABD'nin neden sürece dahil olmadığını hiç düşünmediniz mi, sayın "çevreci"ler? Irak petrollerini kendine bağlamışken Kyoto'yu imzalaması mümkün mü? Demokratikleşebilmek için AB'ye üye olmamız gerekmediği gibi, CO2 salımını azaltmak ya da iyi bir şeyler yapmak için hiç bir anlaşmaya ortak olmamız gerekmiyor. Merak etmeyin, Suudi Arabistan'ın, İran'ın petrol rezervlerini ikiyle çarpma yalanı ortaya çıksın hele... Gıda fiyatları katlansın, market rafları boşalsın, benzin, doğalgaz karneyle dağıtılmaya başlansın hele...

Ekonomik ve politik yansıma: Sermaye devlete el koyuyor

Para el değiştiren mal ve hizmetleri ölçüyor. İstisnasız bütün mal ve hizmet üretimi sonlu doğal kaynak kullanıyor. Ulusal egemenlik haklarının çiğnenip geçildiği "küresel" dünyada para ve bankacılık sistemi, hem kişiler, hem devletler ölçeğinde borç stokunu termodinamik gerçeklere bağlı kalmaksızın artırma kapasitesine sahip. Ancak sonsuz doğal kaynakların olduğu bir evrende çalışması mümkün olan faiz sistemi her gün yeni bir fiziksel sınıra vurduğumuz bu zamanda ne getirecek? Borçlular, bir sabah işe gidecek ve borcu geri ödemeye yetecek ekonomik faaliyetleri gerçekleştirmek için gereken doğal kaynağın olmadığını görecek, iflasını ilan edecek. Bolluk zamanlarını borcunu katlamakla geçirmiş olan "zeki" insanlar kıtlık zamanlarında ne yapacak? Bugünün dünyasında bir kişi gösteremezsiniz ki, para kazanmak, iş yapmak için fosil yakıt ve onun yan ürünlerini kullanmasın. Borçlunun borcunu ödemek için kullanacağı doğal kaynaklar azaldıkça, ekonomik üretimin hızı, dolayısıyla borcu ödeme hızı düşecek. İflas ve hacizler her yeri, herkesi kapsadığı zaman alacaklı borcunu nasıl tahsil edecek? Düşünün, herkesin tarlasına el kondu, bankanın tarlaları satacağı kimse kalmadı. Bankanın borçluyu tarlada çalıştırarak borcunu emek üzerinden tahsil etmekten başka çıkış yolu yoktur. Belli bir noktadan sonra borcu ödemeye insan ömrü yetmeyeceği için sonraki nesillere aktarılacaktır(İmkan 1). Devletler ölçeğinde ise alacaklının devlete el koyma şansı en azından kağıt üzerinde olmadığı için devletin duran varlıklarına el konacaktır(18,19). Birincisi, duran varlıklar da doğal kaynaklar gibi sonlu olduğu için, ikincisi enerji yokluğu nedeniyle bunların ekonomik üretime katkı sağlama kapasitesi olmadığı için yeterli gelmeyecektir. Peki devletlerin duran varlıklarından başka verecek neyi var? Bildiniz, vatandaşı(İmkan 2). Şimdi bu birinci ve ikinci imkanların kullanılabilmesi demokratik hukuk devletlerinde mümkün olmadığına göre gidilecek yol bellidir. Anayasayı değiştirmek, demokrasiyi, insan ve vatandaşlık haklarını sonsuza kadar ortadan kaldırmak. Hoş geldin faşizm, hoş geldin dikta...

Para sisteminin fiziksel gerçeklerden kopmasını son üç asırda, özellikle de 20.yy'da yapılan bankacılık devrimleri hızlandırdı(19). Bilgisayar şebekelerinin kurulmasından sonra ise para artık silikon çiplerde, kendi ekosisteminde yaşayan sanal bir varlık haline geldi. Bu durum gümrük duvarlarının kalkmasıyla iyice pekişti. Küreselleşme adı ile satılan *ulusal egemenliklerin yok edilmesi, ulusların kendine yeter olmaktan çıkarılması* projesi uluslara **kölelikte birliktelik**ten başka bir şey sağlamadı. Ekonomiler birbirine göbekten bağlı. ABD'de konut balonu patlıyor, Türkiye, piyasalarına şırınga edilen 18 milyar dolarla çökmekten kurtuluyor(21,22). Artan borç yani artan para arzına karşılık giderek azalan enerji rezervleri kapitalizmin kendisinin koca bir balon olduğunu gösteriyor. Son balon yavaş yavaş söndüğünde -ya da patladığında, ya da krizlerden oluşan bir merdivenin basamaklarını inmeye başladığında- insanların hayatını sürdürmesini sağlayan sanayi, ticaret ve tarım faaliyetleri sekteye uğrayacak, uç örneklerde tamamen duracak. Örnek vermek gerekirse market rafları boşalacak, enerjisiz, yakıtsız şehirlerde barınmak imkansız hale gelecek. Benzini biten ekonomi krizden krize koşarken, kitlelerin birikimi ve mülkü artan oranlarda zenginlerin cebine aktarılırken, doğal kaynak ve

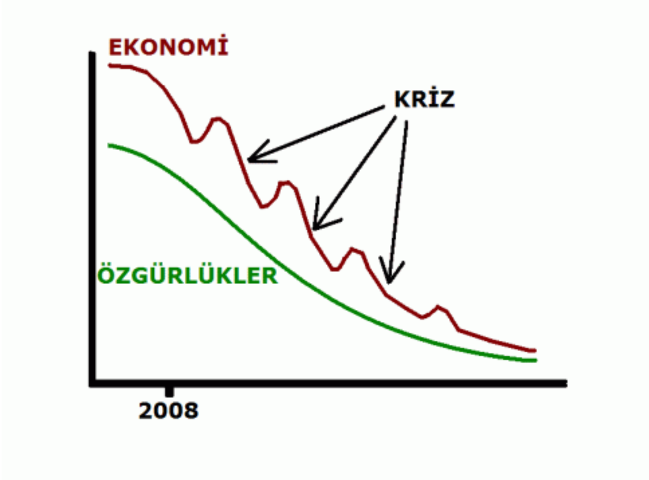
para yokluğu nedeniyle kamu kurumları görevini yapamaz hale gelmişken polis, hukuk, mahkeme kalır mı meydanda? Hoş geldin sıkıyönetim, hoş geldin orman kanunu…

Gidiş nereye?

Zaman geçtikçe görülüyor ki, bu değişimlerin gerçekleşeceği zaman dilimi hiç de uzun olmayacak. Her gün ortaya çıkan bilgi ve bulgular, yapılmış en kötümser tahminlerin elimizdeki en gerçekçi tahminler olduğunu gösteriyor.

Devlet yönetimi demokratik anayasal düzenden faşist diktaya, kalıcı sıkıyönetime, istibdada doğru kayıyor. Şehirler en sürdürülemez, en verimsiz yerleşim birimleri. Kullanılabilir enerji azaldıkça yüksek enerji girdisine muhtaç şehir hayatı katlanılmaz hale gelecek. Sanayi küçüldükçe, iş yerleri kapandıkça şehir nüfusuna olan ihtiyaç ortadan kalkacak, şehirli ama işsiz, parasız yığınlar oluşacak. Şu kadarını söyleyeyim, parasız yığınlar sermayenin en sevmediği şeydir. Safra gözüyle bakılan bu insanların sermaye için bir tehdit oluşturmaması için sürekli baskılanması gerekir. Bu da bugünlerde adım adım polis devletine gidiyor oluşumuzun nedenidir. Çare köye dönmek ve kapitalizmin, para sisteminin nimetlerine ihtiyaç duymayan, kendine yeten bir hayat kurmaktır. Geldiğimiz bu noktada en büyük şanssızlığımız ise şudur: Köyden şehre göç etmek ve şehirliliği öğrenmek kolaydır. Emeğinizi satar, kazandığınız parayla ihtiyaçlarınızı satın alarak hayatınızı sürdürürsünüz. Şehirlilik zaten budur. Ancak bunun tersi şehirden köye göç daha zordur. Köylülüğü öğrenemezsiniz. Köy hayatı yaşayarak öğrenilen bir şey ve köy nüfusunun toplam nüfusumuza oranı hala düşüyor. Aptallığımız ortada: Fosil yakıt ipiyle bir çukura indik ve şimdi bu çukurdan çıkmamızı sağlayacak ipten yoksunuz. Zaman aleyhimize işlerken olumlu yönde adım atmak, hiç olmazsa köyü kurtarmak şöyle dursun, daha da baltalıyor, kendine yeten hayat tarzını, yani tarım ve hayvancılığı geri dönüşü olmayacak şekilde yok ediyoruz. Kendine yeten kültürü dahi petrole, makinaya, modernliğe boğarak enerji bağımlısı hale getiriyoruz. Mutlu son aptallıkta ısrar edenlerin olmayacak, bunu biliyoruz.

Adım adım faşizm ve toplu imha

I) Elektronik kimlik kartları

T.C. 2010'da elektronik kimlik kartlarına geçecek(23). Kimlikte bir çipin olması, kişinin kendi kimliğinin üzerinde okuyamadığı bilgilerin olması demek. Her bahaneyle bu kimlik kartları okuyuculardan geçirilecek. Mali durumunuza varıncaya kadar bugüne kadar kısmen mahrem sayılan bilgileriniz devlet, banka, işveren tarafından okunup değerlendirilecek. Deri altı çipe geçiş durumunda gerçekten işler zıvanadan çıkacak, çünkü bilgilerinizi almak isteyen birinin size yaklaşması dahi yeterli olacak. Fişlendiğimizden haberimiz bile olmayacak.

II) Genetiği değiştirilmiş gıda

20.yy sonlarına kadar kendine yeten, yani bütün dış ticareti dursa bile halkı aç kalmayacak olan bir kaç ülkeden biri olan Türkiye, yabancı başkentlerden yönetilen hükümetler tarafından tarıma kasıtlı zarar vermeyi amaçlayan hamlelere maruz kaldı. Gümrük Birliği, Tohumculuk Yasası, yabancılara mülk verilmesi, gayri resmi olarak GDO'ya izin verilmesi gibi şiddeti gittikçe artan darbeler ülke çiftçisini

üretemez hale getiriyor. Her fırsatta kredi kullandırılması, borcunu ödeyemeyen çiftçinin toprağına el konması, çok uluslu ve art niyetli şirketlerin etkinliğini artırması, yer altı ve yer üstü suların özelleştirme kapsamına alınması bizi tarlasını sulayamayan, yiyeceğini üretemeyen bir köle-ulus olmaya doğru götürüyor. GDO'ların sinsice, zorla midelerimize tıkılması ile hasta; tohumların çapraz tozlaşma ile ülke sathına yayılması ile tarım yapamayan bir ulus haline geleceğiz. Bu gidiş hemen durdurulmazsa tıpkı Soylent Green filmindeki gibi şehre tıkılmış, çiftçilik yapamayan, her gün karneyle bir avuç yiyecek dağıtılan insan yığınlarına döneceğiz. Hayatta kalmak isteyen herkes yiyecek istihkakını hak etmek için şirketlere "gönüllü" kölelik edecek.

III) Tasarlanmış salgınlar, hastalıktan beter tedaviler

H1N1(domuz gribi) ve H5N1(kuş gribi)'in laboratuvardan yayıldığı ile ilgili ipuçları var(24~26, 34). Aşıların yüksek miktarda cıva ve formaldehit içerdiği, sayısız hastalığa yol açtığı biliniyor(27~29). Bazı ülkelerde mecburi aşılamaların yapılması, bize yakın gelecekte hükümetlerin alacağı tutum hakkında bir ipucu vermeli(30~33). Bugün yurtdışına çıkarken anayasaya ve hasta haklarına aykırı olarak zorunlu tutulan ne idüğü belirsiz bu aşıların yarın sırasıyla tüm öğrencilere, tüm kamu görevlilerine ve nihayet tüm halka hapis ve silah zoruyla uygulanmayacağını kim garanti edebilir? Anayasa ve özgürlüklerin ortadan kaldırılması demek olan karantina olasılığına değinmiyorum bile.

IV) Halkları köleleştiren bir borç girdabı

Küreselleşme adıyla yutturulan, ABD'nin "büyük balık küçük balığı yutar" düzeninin tüm dünyaya uygulanması projesi son aşamasına gelmek üzere. Tarihin en derin ekonomik bunalımının nedenleri ortada iken, ulusal ve küresel para ve bankacılık sistemlerinin çökmeye mecbur olduğu insanlardan gizleniyor. Çarpık düzen IMF, DB, DTÖ, AB, BIS gibi organlar aracılığıyla tüm dünyaya yayılarak borç batağının içine çekilmemiş hiç bir halk kalmamasına çalışılıyor. Ekonomik büyüme küçülmeye dönüştüğünde, ekonomiyi besleyecek fosil yakıtlar kıtlaştığında kamu borçlarının nasıl ödeneceği hakkında en küçük bir fikir yok. Her şeyin farkında olan *alacaklıların* boş durmadığını, borç tahsili için bizim **duymamamız gereken** planları olduğuna emin olabilirsiniz.

V) Bütün bu olan bitene uyanmaya başlayan insanların direncini bastırmak

Mobese'lenmemiş şehrin, kasabanın, dinlenmeyen telefonun, sansürlenmeyen internet iletişiminin, gazetenin, kitabın olmadığı bir geleceğe doğru koşar adım ilerliyoruz. Deri altı çipler, uydudan izlenen otomobiller, kameralı telefonlar ile attığımız her adım türlü bahanelerle kontrol edilirken, daha da kötüsü cahil çoğunluk bunların insanların iyiliği için olduğunu zannederken bir direniş örgütlemek, yasal bile olsa hak arama faaliyetlerine girişmek ne kadar mümkün? Ordunun attığı adımlar yetkisiz insanlar tarafından yasadışı olarak izlenirken, terörist saldırılar ordudan önce şirketler tarafından öğrenilirken bu ordunun olası bir savaş durumunda yurdu savunması ne kadar mümkün? Cevabı Cumhurbaşkanı'ndan alalım: *"Ülkenin içini kemiren sorunların çözülmemesi halinde, kaçınılmaz olarak başka devletlerin müdahalesine açık alanlar ortaya çıkar..."*

Polisin yetkileri sürekli artırılıyor. İleride 1984 romanındaki Doğruluk Bakanlığı'na dönüşecek olan Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı kuruluyor. Yüksek mahkemelere "çeki düzen" veriliyor. Anayasa tüm bunları kalıcılaştırmak, meşrulaştırmak için baştan yazılacak. Direnme bir yana, otoriteyi eleştirme hakkı da tarih kitaplarındaki yerini alacak.

1 http://europe.theoildrum.com/node/5528

2 http://www.amazon.com/Collapse-Complex-Societies-Studies-Archaeology/dp/052138673X

3 http://globaldisaster.blogspot.com/2008/07/ada-uygarlk-yklmann-eiinde-mi.html

4 http://www.dieoff.org/page125.htm

5 http://cokus.wordpress.com/2009/05/27/kesisen-yollar-ekonomi-ekoloji-enerji/

6 http://www.ntvmsnbc.com/id/24988509/

7 http://www.referansgazetesi.com/haber.aspx?HBR_KOD=127524&HTP_KOD=4

8 http://www.countercurrents.org/klare120609.htm

9 http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=10666885&yazarid=20

10 http://www.theoildrum.com/node/5559

11 http://www.guardian.co.uk/commentisfree/cif-green/2009/nov/10/peak-oil-fear-economic-establishment

12 http://www.haberx.com/Dunya-Haberleri/Agustos-2009/UEA-BAS-EKONOMISTI-FATIH-BIROLDAN-KARAMSAR-TABLO-ENERJI-FELAKETINE-DOGRU-ILERLIYORUZ.aspx

13 http://www.chrismartenson.com/blog/its-really-bad-oil-reserves-intentionally-overstated/31155

14 http://en.wikipedia.org/wiki/Energy_intensity

15 http://www.nationmaster.com/graph/ene_nat_gas_imp-energy-natural-gas-imports

16 http://www.nationmaster.com/graph/ene_oil_imp_net-energy-oil-imports-net

17http://www.erengezgin.net/yazilar/03_enerji_ve_ekoloji/03_kitap_ozeti_enerji_yasamin_cekirdegi.doc

18 http://tr.wikipedia.org/wiki/D%C3%BCyun-u_Umumiye

19 http://www.ft.com/cms/s/0/6667a18a-b888-11dc-893b-0000779fd2ac.html?nclick_check=1

20 http://cokus.wordpress.com/2009/08/17/para/

21http://www.habervitrini.com/turkiyeye_18_milyar_dolar_kaynagi_belirsiz_para_girdi-412856.html

22 http://haber.sol.org.tr/ekonomi/doviz-girislerinin-siyasal-boyutuna-dikkat-haberi-20317

23 http://www.milliyet.com.tr/2007/07/05/guncel/gun05.html

24 http://blogs.wsj.com/health/2009/09/17/more-deadly-swine-flu-cdc-mixes-h1n1-h5n1-viruses-in-tests/

25 http://www.lewrockwell.com/sardi/sardi122.html

26 http://www.currentconcerns.ch/index.php?id=843

27 http://www.prlog.org/10364103-fear-and-loathing-in-swine-flu-land-top-10-facts-about-the-swine-flu-vaccine.html

28 http://vactruth.com/2009/10/02/fda-approved-h1n1-vaccines-contain-ingredients-known-to-cause-cancer-and-death/

29 http://yellowstaressentials.wordpress.com/2009/10/29/ingredients-in-the-swine-flu-h1n1-vaccine-resources-risks-and-dangers/

30 http://www.vancouverite.com/2009/09/02/mandatory-swine-flu-vaccination-for-u-s-military/

31 http://www.turkiyepost.com/haberd.aspx?id=1587

32 http://tvnz.co.nz/health-news/greece-vaccinate-population-swine-flu-2881876

33 http://www.globalresearch.ca/index.php?context=va&aid=15003

34 http://www.google.com/search?q=baxter+%22joseph+moshe%22&hl=en&tbo=1&site=mbd&tbs=cdr%3A1%2Ccd_min%3A08%2F01%2F2009%2Ccd_max%3A10%2F01%2F2009

Güncelleme(09.01.2010)

Tanınmış fizik Profesörü Albert Bartlett'ın aşırı nüfus ile özgürlüklerin yitirilmesi arasında korelasyon kurduğu bir makale, "Democracy Cannot Survive Overpopulation",http://www.albartlett.org/articles/ee_democracy_survive_overpopulation.pdfadresinden indirilebilir. Gündelik, basit bir İngilizce ile yazılmıştır.

Enerji En Rahat Olduğu Yere Akar

Yayınlanma 12 Mar 2010

Yazar: John Michael Greer

Çeviren: Rumuz ihg70 (Donanımhaber forumundan)

Endüstriyel uygarlık karmaşık bir şeydir ve gerilemesi, eksilmesi daha da karmaşık olacaktır. Bununla birlikte her iki durum da kendilerine basit fiziksel temeller üzerinde yer bulurlar. Akılda tutulması gereken en önemli nokta, karamsar bir geleceğin vereceği yıkıcı duygular nedeniyle, kendi kendini kandırmanın herhangi bir şekline kendimizi çok kolay biçimde kaptırabileceğimizdir.

Bugünlerde internette her yerde yeni enerji teknolojileri ile ilgili heyecanlı bir şekilde yığınla tartışmalar oluyor. Petrol yokluğuna karşı Amerikan mısırından elde edilen etil alkol üretimi ile ilgili yapılan kapsamlı planlarda *Peak-Oil* ile haşır neşir olanlar küçük ama çok önemli bir detayın ihmal edildiğinin farkındalar: Mısırı üretmek ve onu etil alkole dönüştürmek, aynı etil alkolün yakılmasıyla elde edilen enerjiden daha fazlasını gerektirir. Bu hata sürpriz sayılmamalı, çünkü enerji üretimi ile ilgili bugünlerde yapılan birçok tartışmada, aynı yanlış mantığın benzer hatalı varyasyonları şaşırtıcı miktarda çok yapılmaktadır.

Etil alkolün bu kadar şişirilmesi ve sonucunda patlayacak olması konusundaki yapılan hatanın en temel nedenleri kültürümüzle sıkı sıkıya ilişkilidir. İşte bir örnek, Amerikan okullarının 10'lu yaş grubundaki en parlak zekalıçocuklar, elektrik motorları ve jeneratörler hakkında bir şeyler öğrendikten sonra hep benzer fikirlerle geliyorlar: Bir elektrik motoru ile jeneratörü aynı aksla

birbirine bağlayıp, çalışan elektrik motorunun ürettiği hareketle jeneratörü çalıştırıp, jeneratörden çıkan elektrikle de elektrik motorunun çalışmasını devam ettirmek. Bu şekilde bir sistemi bir araca koyup sürmek! Bu sistem mükemmel şekilde mantıklı gözüküyor Motor jeneratörü çalıştıracak, jeneratör motoru çalıştıracak, sonsuza dek sürecek bir döngü hareketi, al bunu bağla bir tekere ve bedava enerji ile sür sürebildiğin kadar. Evet, ben de bu parlak zekalı 10'lu yaşçocuklarındandım ve hala evin bir yerlerinde 16 yaşlarındayken tasarladığım bu teknolojiye göre yapılmış motorla çalışa arabanın çizimleri duruyor olmalı.

Şüphesiz makina çalışmadı. Bu makinanın bırakın bisikletimi sürmesini ki bu ürettiğim teknolojinin ilk testi olacaktı, üzerine herhangi bir yük bağlamadan kendi kendine bile çalışamamıştı. Bir bisikletten söktüğüm dinamo ile bir oyuncaktan söktüğüm küçük motoru birbirine dikkatlice bağlayıp şaftın en ucuna da bir volan bağlamıştım. Volanı çevirdikten sonra makina bir kaç tur dönüp tamamen durmuştu. Şimdi geçmişteki o günlere baktığımda en çok ilgimi çeken şey projemle ilgili konuştuğum büyüklerimin bunun çalışmayacağını bilmeleri ve bunu bana söylemeleri, fakat o 10'lu yaşların parlak zekalıçocuğunun bunu kavrayamaması idi.

Konunun çok karmaşık olmasından değildi bu. Devridaim makinalarının çalışmayacağının nefes kesen nedeni aslında çok basitti; Sorun şu ki bugünlerde enerji üzerine düşünen, tartışan çoğu insan aynı imkansız mantığı kavrayamamış hala.

Çoğu insan şöyle düşünüyor: Enerji bir iş yapabilme kapasitesi olarak tanımlanıyorsa ve eğer elinde belli miktarda enerji varsa o enerjinin kapasitesi kadar iş yapılabilir. Bu son derece mantıklı görünüyor. Fakat sorun şurada ki gerçek dünyada işler bu şekilde olmuyor.

Gerçek dünyada en azından 2 şeyi daha hesaba katmak gerekiyor. Bunların ilki, *Peak-Oil* konulu forumlarda çok sıkça dile getirilen bir husus: Bir enerji kaynağından efektif enerji ürettirmek için, o enerji kaynağını, iş yapabilecek konuma getirmek için harcayacağınız enerjiyi toplam üretilen enerjiden çıkarmanız gerekiyor. Buna NET enerji denir ve bu Amerikan etil alkol endüstrisinin tuzağa kaptırdığı en zayıf yeridir. Mısırdan enerji elde etmenin anlamlı olabilmesi için o mısırları yetiştirmek için ne kadar enerji harcandığının görmezden gelinmesi gerekir.

İkinci hesaba katılacak konu ise asıl burada üzerinde durmak istediğimdir. Bu husus neredeyse hiç değinilmeyen fakat bana göre net enerji kavramından da daha önemli bir konudur. Bu, fizik kurallarının en sağlam olanı, termodinamiğin ikinci yasasından gelir. Burada iyi anlaşılması gereken nokta şu: İş yapmaya gelince, enerjiyi elde etmek için harcadığınız enerjiyi de düştükten sonra elinizde kalan enerjinin ne kadar çok olduğunun bir anlamı yok! Verili enerji kaynağının yaptıracağı iş sadece enerjinin miktarına değil, enerji kaynağı ile çevre arasındaki yoğunluk farkına da bağlıdır!

Lütfen bunu bir daha okuyun ve anlamaya çalışın: ***Enerji kaynağının yaptıracağı iş, sadece enerjinin miktarına değil, enerji kaynağı ile çevre arasındaki yoğunluk farkına da bağlıdır.***

İnce noktayı yakalayabildiniz mi? Gelin bu konuya daha yakından bakalım.

Enerji eğer kendi haline bırakılırsa çok yoğun olduğu durumdan daha az yoğun olduğu duruma doğru akar. Bu yüzden sabah içtiğiniz kahveyi uzun süre masada bırakırsanız bir süre sonra soğur. Kahvenin içindeki ısı hala durmaktadır, çünkü enerji ne yaratılabilir ne de yok edilebilir. Fakat en basitinden o enerji artık işinize yaramaz. Çünkü kahve içindeki ısı enerjisi artık çevreye yayılmıştır, odanın sıcaklığını sizin çok zor hissedeceğiniz bir miktarda arttırmıştır. Isı kaybına rağmen fincandaki kahvede hala ısı enerjisi vardır.

Sıcaklığı odanın sıcaklığına geldiği anda oda ve kahve arasındaki ısı hareketi sona erer, kahve mutlak sıfır dereceye kadar soğumaz. Fakat oda sıcaklığına kadar düşmüş bir kahvenin içindeki ısı soğuk bir kış sabahında beklediğiniz içinizi ısıtacak işi yapmaz.

Odada oturup soğuk kahveyi düşünürken küçük boyutta bir enerji kriziyle yüzleşiyorsunuz aslında. Elinizdeki enerji kaynağı (kahvenin içindeki ısı) istediğiniz işi yapmıyor (içinizi ısıtmıyor). Buraya dikkat: Bir enerji yoksunluğu içinde değilsiniz! Mutfakta sıcak kahveyi fincana doldurduğunuz andaki enerjiniz kadar enerjiniz var halen. Yoksunluğunu çektiğiniz şey enerji değil bulunduğunuz ortamdaki iş görecek kadar enerji

yoğunluğu farkıdır (teknik terim olarak *EXERGY*). Peki, enerji krizinizi nasıl çözersiniz? Bunun yolu bulunduğunuz ortam ile enerji kaynağı arasındaki enerji yoğunluk farkını arttırmaktır. Mesela soğuk kahveyi lavaboya döküp yeni bir sıcak fincan doldurabilirsiniz (hazır enerjiyi kullanmak) veya fincanı bir ısıtıcının üzerine koyup ısıtabilirsiniz (enerji akışını toplamak). Hangi yolu seçerseniz seçin, iş yapmak için biraz enerji elde etmek ve enerjiyi yüksek yoğunluktan düşük yoğunluğa doğru akıtmak zorundasınız.

Ne zaman enerji ile bir iş yapmak isterseniz, onu en mutlu olduğu hale geçmesine, yani yüksek yoğunluktan düşük yoğunluğa geçmesine izin vermelisiniz. Daha fazla iş yapmak istiyorsanız daha çok *exergy* kullanmak zorundasınız. Bunu ya küçük ama çok yoğun bir enerji ya da miktar olarak fazla ama makul oranda yoğunlaşmış enerji, veya her ikisinin ortasında bir şekilde yapabilirsiniz. Öyle veya böyle, yine de de, iş yapıldıktan sonra enerji kaynağı ve ortam arasındaki toplam yoğunluk farkı (toplam *exergy*) azalır. Bu arada unutmayın, eğer bedelini ödemeyi göze alıyorsanız (kayıplar) enerjiyi iş yapmadan bir çeşidinden diğerine dönüştürebilirsiniz. Hatta işlem sonucunda biraz fazla ısı kaybını göze alırsanız onu çok çok yoğun hale getirebilirsiniz. Her işlem sonucunda toplam *exergy* azalır.

İşte bu benim 10'lu yaşlarımda bütün dünyada devrim yaratmasını ve beni meşhur ve zengin yapmasını beklediğim büyük buluşumun niçin işe yaramadığın sebebidir. Elektrik motoru ve jeneratör enerjinin bir formdan başka bir forma dönüşmesidir. Elektrikten harekete ve hareketten elektriğe dönüşümlerdir. Her dönüşümde enerjinin bir kısmı kaybedilir ve bu da *exergy*'i azaltır. Jeneratörü çalıştıran dönen şaftın belli bir dönüş hızında Jeneratörden çıkan enerji, Şaftın o hızda dönmesini sağlayacak motorun ihtiyaç duyacağı enerjiden her zaman daha azdır. Yani motoru, şaftı aynı hızda çevirecek kadar besleyecek kadar elektrik gelmez jeneratörden.

İnsanlar enerji üzerine konuşurken miktarın konsantrasyondan daha önemli olduğunu sanarak bu noktayı hep ıskalarlar. Sözgelimi internette herhangi bir foruma enerjinin uygarlığın sınırlayıcısı olduğuna dair bir yazı koyun, büyük ihtimal enerjinin dünyada çok, alternatiflerinin bol ve nihayetinde evrende limitsiz derecede çok olduğuna dair cevaplar alırsınız. "Aptallığa Karşı Filtreler" (Filters Against Folly) kitabında Garrett Hardin'in belirttiği gibi, eğer birisi "X maddesi sonsuz olarak vardır" diyorsa aslında "Ben X hakkında düşünmek istemiyorum" demek istiyordur. "Sonsuz" kelimesi bir düşünmeyi durdurma işlevi görür. Bu şekilde yakında incelemek ve üzerine düşünmek gibi ve sonucunda rahatsızlık verecek şeylerden sakındırır.

Enerji evrende sonsuz olsa da hala yukarıda bahsettiğim problem karşımızda durmaktadır. Kesinlikle eminiz ki çok yüksek oranda sıkışmış enerjiyi evrenin herhangi bir köşesinde bulmamız çok zor. Olanlar da (dünyadaki petrol gibi) çok sınırlı miktarda var. Enerji her zaman yüksek yoğunluktan düşük yoğunluğa akmayı sevdiğinden yüksek yoğunluklu enerji bulmak çok nadir ve zordur. Olsa bile yine çok nadir koşullarda oluşur.

İçinde yaşadığımız ve bizi direk etkileyen evrenin bu köşesinde bu koşullardan bir kaçı güneşin tam kalbinde oluşmuş durumda. Çekim kuvveti öyle büyüktür ki hidrojen atomlarını birbirine kaynaştırarak helyumu oluşturur. Diğer bazı koşullar dünya üzerinde de mevcuttur. Bitkiler güneşten gelen enerjiyi yapraklarında hapsederek gövdesinde biriktirir. Bitkiler tarafından hapsedilen ve yoğunlaştırılan bu enerji diğer canlı organizmalar tarafından bitkileri direk organizmanın içine alarak yoğun enerji transferi yapılır. Ve yine dünya üzerindeki yaşam tarihi boyunca, çok özel ve uzun süren bir dizi olay sayesinde bitkiler ve diğer canlılardaki birikmiş enerji çok uzun süren jeolojik süreçler sonrasında yeraltına sıkışıp geçirgen olmayan havzalarda toplanarak, fosil yakıt dediğimiz ve bugün sorumsuzca harcadığımız

konsantre enerjiyi oluşmuştur. Dünya üzerinde yoğun halde bulabileceğimiz bir kaç enerji formu daha var. Tamamen güneş ışığı yüzünden meydana gelen su ve rüzgarın kinetik enerjisi, Dünyanın ilk oluşumu dönemimde dünyanın içine hapsedilen ve o dönemden beri yavaş yavaş uzaya doğru salıverilen ısı enerjisi ve bir kaç tane kararsız çekirdek yapısına sahip ve belli koşullarda enerjisi yakalanabilen radyoaktif elementler. Fakat enerjimizin ağırlıklı kısmı direk veya dolaylı olarak güneşten gelmektedir.

İşte bu bizim problemimizin en temiz ifadesidir. Çünkü 145 milyon km kadar derin uzaydan gelen ve uzay koşullarına göre yoğun sayılan atmosferden geçen güneş ışığı enerjisinin çoğunu kaybeder. Bu yüzden bitkiler yapraklarına vuran güneş ışığının sadece %1'ini biriktirebiliyor. Geri kalan ya yansımayla kayboluyor ya da bitkinin kendi yaşamsal gereksinimleri için harcanıyor, geriye biriktirilebilecek sadece %1 kalıyor. Birazcık iş görebilmek için bu %1 enerji toplanıyor ve gerisi heba olup gidiyor, işte bu yüzden güneş enerjisi yoğun (konsantre) enerji değildir.

Bu yüzden "Sıfır Nokta Enerji" (Zero Point Energy) peşindeki insanlar kendilerini beyhude bu kadar parçalıyorlar. "Sıfır Nokta Enerji" uzay-zaman çizgileri içinde hapsedilmiş sonsuz miktarda enerjiyi tanımlayan bir terimdir. Eğer bu enerjiyi kullanabilseydik enerji problemimizi sonsuza kadar bir daha tartışılmayacak kadar çözer ve istediğimiz yıldıza giderdik.

Uzay boşluğunda çok çok yüksek miktarda enerji olduğu konusunda haklı görünüyorlar fakat bir kez daha belirtmeliyim ki enerjinin miktarı size ne kadar iş yapacağınızı vermez ve "Sıfır Nokta Enerji" tanım olarak evrendeki enerji yoğunluğu olarak en düşük düzeydir. Tanım olarak, bu enerji ile hiç bir şey yapılamaz ve benim evimin bir köşesinde bir yerlerde duran jeneratör-motor düzeneği projesinden farksızdır.

Aynı mantık fosil yakıtların yerini almak üzere tasarlanan güneş ışığı ve diğer alternatif enerji projelerinin niçin başarısızlığa mahkum olduğunu da açıklar. Fosil yakıtlar öyle değerlidir ki milyonlarca yılda jeolojik süreçlerde fantastik boyutlarda ısı ve basınçla birikmiş ve yoğunlaşmış enerjilerdir. Enerji yoğunlaşmasının en üst düzeyini temsil ederler. yani en azından bizim gezegenimizde o konumdadırlar. Ve bu enerji son derece kısıtlı yoğun enerji hala var oldukça hiç bir alternatifin onunla yarışması söz konusu değildir.

Konsantre enerji içeren fosil yakıtlar azaldıkça bunun sonucunda fosil yakıt üzerine sıkıca bağlı olarak kurulmuş uygarlık kendini aynı gerileme içinde bulacaktır. Aynı düzeyde enerji yoğunluğunu devam ettirmek için yapılacak tüm alternatif çabalar işleri daha da kötüleştirecektir. Bu kaderinde her türlü kaybetmek olan bir alışveriştir çünkü çabalar *exergy*'nin azalmasına yol açar: Enerjiyi yoğunlaştırmak için daha fazla enerji harcamak zorundasınızdır. Bu yüzden benzin deponuz için benzin yerine geçecek başka bir yakıt üretmek isterseniz, var olan hazır konsantre enerjiyi normalinden daha hızlı tüketmeye başlarsınız. Bunun yerine yüksek yoğunluklu enerji kaynağı olmadan yapılamayacak zorunlu işler dışındaki tüm işleri mümkün olduğunca, görece daha düşük yoğunluklu enerjiler ile yapmalı.

Bu E.F.Schumacher'in "Ara teknoloji" dediği kavramdır ve buna ait geniş içeriğe tam olarak uyar. Schumacher, sıfırdan ağır ekonomi kurmaya çalışan, görece fakir ve geri kalmış ülkelerin, gelişmiş ülkeler gibi teknoloji harikası fabrikalar kurması ve dünyanın her tarafına ihracat yapan ekonomiler gibi gelişmek istemesinin bu ülkeler için iyi bir fikir olmadığı düşüncesindedir. Schumacher haklı çünkü bu 3. dünya ülkelerinden gelişenler, kendi düşük teknolojili yerel endüstrisi olup bunu sıkı korumacılıkla belli bir noktaya kadar koruyanlar ve bu endüstrileri bu süreçle ihraç yapacak seviyeye gelenlerdir. Fakat yakın gelecekte hepimiz şimdikinden çok fakir bir düzeyde olacağız.

Teknolojik üretim merkezleri, fabrikalar kurmak, kağıt paranın ötesinde çok daha fazla pahalıya gelecektir. Böyle yerleri kurmak ve üretim yapmak için, aynı ürünlerin geleneksel el emeği ve el aletleri ile üretmekten çok daha fazla *exergy* gerektirecektir.

Yazının İngilizce orijinali:

http://www.energybulletin.net/51714

Sekiz Temel Faktör

Yayınlanma 13 Tem 2011

http://www.articlesbase.com/science-articles/laprins-leaks-4177415.htmladresindeki makalenin çevirisidir.

Yeryüzünde insanlar diğer canlılar gibi evrimleşmişlerdir. Havaya, suya, yiyeceğe ihtiyaç duyma, sınırlı ömre sahip olma gibi pek çok özelliği paylaşırlar. Gaya'nın* doğal zenginliği sayesinde gelişip var olurlar. Su çevrimi, fotosentez, biyolojik çeşitlilik ve jeolojik çeşitlilik, canlıların kıymet bilmeden kullandıkları ama onlarsız yapamadıkları doğa harikalarıdır. Merhametli bir çevrede doğal kazanç sağlarlar. Ancak insanlar sahip oldukları yeteneklerle, Gaya'nın milyonlarca yıl evrimleşmiş sermayesini hızlıca kullanarak körlemesine, yapay bir materyalist uygarlık geliştirmişlerdir. Yenilikçi düşünce ve bu fikirleri bir diğerine aktarma kabiliyeti, insanların doğal güçleri ürettikleri teknolojide kullanıp devasa, karmaşık bir altyapı inşa etmelerine imkan sağlamıştır. Bu altyapının oluşturduğu uygarlığa Gaya'nın sapkın çocuğu olduğu için Tityas** demek uygun olur. İnsanlar Tityas'ın parçalarını inşa etmek, işletip sürdürmek, aynı zamanda yanlış ve doğru işlerle zengin olmuş insanların hırsını doyurmak için başka bir sistemi, para akışını geliştirmişlerdir. Para, sanayinin akışkanıdır ama bunun yanında birçok şüpheli aktiviteyi gerçekleştirmek için kullanılır. Bu yanlış yola sapmış toplum hala, karşılıksız paranın teşvikiyle, yaşam destek sistemini mahvederek dev yapılar ve sistemler inşa etme hakkı olduğuna inanmakta. İhtiyaçlarını karşılamak için kullanılan doğal sermaye ile tatmin olmamakta. Çokça mantıksız istekleri bulunmakta. Bunun yanında, sınırlı doğal sermayeyi kullanarak ancak ortaya çıkan yıpranmayı karşılamak zorunda kalmadan üretilen mal ve hizmetleri tüketmeye hakkı olduğunu düşünmektedir. Toplum liderleri "ekonomik büyüme"nin peşinde ekolojik intihara teşebbüs etmekte kararlı görünmektedirler. Tityas'ın işletilmesi, toplumun ihtiyaçları ve isteklerinin karşılanması sınırlı doğal zenginliğin dönüşü olmayan biçimde yitirilmesine neden olmaktadır. Bu gerçeklik kesin iken parasal zenginlik için yatırım yapılması baskın paradigmadır. Liderlerin söylemine ve zenginlerin inançlarına rağmen doğal zenginlik tükenmektedir.

Kaygılı insanlar toplum ve habitatın gelecekte ne durumda olacağını görebildiklerinden emin olamamaktadır çünkü bilgili insanlar arasında bile çok yanıltıcı tartışmalar vardır. Ancak, kişilerin ne düşündüğünden bağımsız olarak, ne olup bittiğini açıklayan ama tanınmayan sekiz fizik ilkesi vardır:

1. Doğal süreçler milyonlarca yıl içinde, bugün Tityas'ı inşa etmek ve nüfusun maddesel yaşam standardını yükseltmek için kullanılan sınırlı kaynak depolarını meydana getirmiştir. Bu kaynaklar fosil yakıtları, mineralleri, akifer suyunu ve bitek toprağı içerir. Tityas'ın inşası bu kaynaklar geri dönüşsüz biçimde tükendiği için sürdürülemez bir süreçtir.

2. Bu kaynakların pek çoğu sanayi uygarlığının taklit edemeyeceği süreçlerle yavaşça üretilmektedir. Fosil yakıtlardaki hidrokarbonlar çürüyen biyokütlenin üzerindeki bakteri faaliyetiyle evrimsel bir hızda üretildi. Sanayi bu yavaş süreci hızlı bir süreçle değiştiremez. Maden cevherleri çok az kişinin anlayabildiği ve sanayinin taklit edemediği doğal güçler tarafından yaratılmıştır. Dağlar ve nehirler de öyle!

3. Bu doğal kaynakların kullanılması, faydalı ürün ve hizmetler ürettiği kadar, kimi durumda zehirli atıklar da yaratmaktadır. Zehirli atıklar biyolojik çeşitliliği yıkıma uğrattığı kadar insan da dahil pek çok türün sağlığına da geri dönüşü olmayan biçimde zarar vermektedir. Yaklaşan iklim değişikliği istenmeyen sonuçların sadece biridir.

4. Tityas'ın teknolojik sistemlerinin inşası, bakımı ve işletilmesi, kalan sınırlı doğal sermayenin bir kısmının dönüşsüz biçimde tüketilmesini gerektirir. Bu dönüşsüz süreç ekosistemin büyük kısmının yıpranmasını gerektirir. Tarım toprağını şehirler işgal etmekte ve bunların altyapısı su çevrimini aksatmaktadır. Madencilik çoğu zaman toprağı ve suyu bozan zehirli atık üretmektedir.

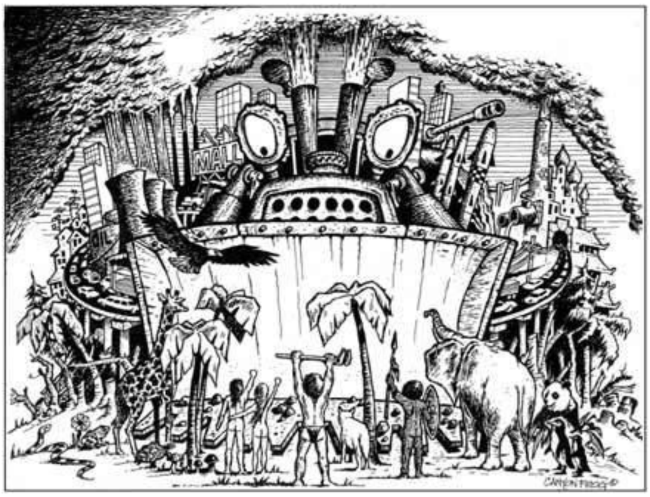
5. Bütün bu sistemler doğal kuvvetlerin aşınma ve yıpranmaya yol açan kesintisiz etkisi nedeniyle sınırlı ömre sahiptir. Bu sistemlerin bakımı için doğal kaynakların kullanılması sadece bunların ömrünü uzatır. Toplum sağlanan hizmetlerin durmasına katlanmak zorunda kalacaktır.

6. Teknoloji sadece bu doğal kuvvetlerin bazılarının kullanılmasını sağlar. Bilim ise bunun etkileri hakkında kısıtlı bir bilgiye erişmiştir. Teknoloji

doğal kuvvetleri yaratmamaktadır. Bunun yanında, teknoloji doğal sistemlerde evrilmiş bulunan kendini düzeltme ve kendini örgütleme süreçlerine sahip değildir. Dolayısıyla sık sık zehirli atık, iklim değişikliği ve okyanus asitleşmesi gibi istenmeyen sorunlar yaratır.

7. İnsanların birincil rolü doğal sermayenin altyapı, ürün ve hizmet sağlanması için iyi ya da kötü, karar vermektir. İşi yapan her zaman doğal kuvvetlerdir.

8. Doğal sermayenin aşırı ancak geri dönüşsüz kullanımı insan nüfusunun patlamasına ve sürdürülemez şekilde büyümesine imkan vermiştir. Toplu ölüm*** kaçınılmazdır.

Tityas'ın işletilmesi, hizmetlerinin sağlanması ve nüfusunun desteklenmesi tükenen doğal sermayenin devam eden kullanımını gerektirir. Altyapının büyümesi, kısıtlı ömre sahip olacağı ve toplumun hizmetlere bağımlılığını artıracağını düşününce, anlaşılamaz bir hatadır. Bu açıkça sürdürülemez bir süreçtir. Tityas'ın düşüşü, toplumun gücünün kesilmesi ve bir toplu ölüm kaçınılmazdır. Bu zararlı süreçler hızlıca olmayacaktır ve ortaya çıkan sorunlar yükselen maddesel yaşam standardı hayalini yerle bir ederken, çoğu insan neyin ters gittiğini anlamayacaktır. Geri dönüşü olmayan, hızlı iklim değişikliğinin etkisi erken bir uyarıdır. Ulaşım yakıtlarının azalan arzı uzakta değildir ve yaratacağı kitlesel sefalette gıda ve içme suyu sorunları ile rekabet edecektir. Yüzyılın sonunda, 20.yy'ın maddeci uygarlığın Batı ülkeleri ve özellikle ABD önderliğinde yükselişine, 21.yy'ın ise yaşam destek sisteminin mahvı nedeniyle düşüşüne sahne olduğu açıkça görülecektir. Hangi şehirlerin doğal sermaye eksikliğine daha başarılı şekilde uyum sağlayacağını görmek ilginç olacak. Elektrik sistemine su ve kanalizasyondan daha büyük bir öncelik tanınacak mı? Otomobiller fazla pahalı olduğunda ve toplu taşıma sistemi bozulduğunda halkın ulaşımı nasıl sağlanacak? Şu anda doğa ile birlikte yaşayan topluluklar, hala marketlerdeki yiyeceği paranın yarattığını sanan şehirlilerden çok daha iyi durumda olacaktır.

Bilim henüz doğa kanunlarının tümünü tanımlamış olmasa da bu sekiz ilke bu kanunların tezahürüdür. Tityas dediğim bu dev yapının inşasının arkasında insan kararı vardır, ve fakat insanlar ne yaparlarsa yapsınlar bu temel ilkeleri değiştiremezler. Doğal kuvvetlerin gücünü gerçekleşmiş olan yıkımı tamir etmek için çalıştıramazlar. Fosil yakıtlardan elde edilen enerjinin büyük kısmı toplum için faydalı kabul edilen işi yaptıktan sonra atık ısı haline geldi bile.

Para akışı bu dev yapının inşasını ve işletimini sağlamıştır fakat temellerin bozunumu hızlandıkça aciz kalacaktır. Teknolojik yenilikler en iyi durumda sadece bu bozunmanın hızını iyileştirecektir, çünkü tek yaptıkları doğanın kuvvetlerini kullanmaktır. Güçlü kişiler doğal kaynaklara hakim olmak için parasal güçlerini beyhude kullanacaklardır. Buna rağmen ekolojik kuvvetler ekonomiye üstün gelecektir.

Toplumun nasıl çalıştığının hayret verici bir yönü, güçlü olanlar da dahil çoğu insanın, olumlu olanı vurgulamak ve olumsuz olanı küçümseme eğilimidir. Neredeyse ölümsüzlüğe inanacaklardır! Şehirlerin ihtişamı, bol miktarda enerji, su ve gıdanın sağladığı rahatlık, kolay ulaşımın elverişliliği, elektronik cihazların harikaları tekrar tekrar ifşa edilmekte, fakat bu unsurlar eskidiğinde yenisiyle değiştirme sorunu hakkında çok az yorum yapılmakta. Yeni keşfedilmiş bilişim zımbırtısı olmadan insanlar ne yapacak? Tüm doğal ganimetin Tityas ve nüfusunun taleplerini karşılayacak hızda yenileniyor olduğu şeklinde asılsız bir inanış var. Teknolojinin tüm yapabildiği doğanın kuvvetlerini, o da doğal sermayeyi biraz daha tüketmek pahasına kullanabilmek olduğu halde, yeni sorunları çözeceğine dair inanış var. Şüphesiz kendi yarattığı sorunları çözemez.

Çevirmenin notları

* **Gaya/Gaia:** Doğa. Tanrı yapısı olan. Yunan mitolojisinde toprak ya da yeryüzü tanrısı. Hint-Avrupa kültürlerinde toprak ana, tabiat ana, Kibele şeklinde karşımıza çıkar.

** **Tityas:** Yapay dünya. İnsan yapısı olan. Yunan mitolojisinde Gaya'nın yoldan çıkmış çocuğu. Denis Frith ve Laprin bunu insan yapısı olanların tümünü, bir başka deyişle uygarlığın ürünlerinin ve oluşlarının tamamını tanımlamak için kullanıyor. Uygar dünya kavramının, uygarlık öncesi milyonlarca yıllık insan varlığını kapsamadığını hatırlayınız.

***Toplu ölüm:** İngilizce orijinali *die-off* olan bu kelime Türkçe'ye bire bir çevrilemiyor. Biyolojide türün veya topluluğun nüfusunun hızlıca azalmasına veya bazen sıfıra düşmesine yol açacak sayıda ölümü tanımlamak için kullanılıyor.

1. Akifer suyu ile dünyanın bir çok yerinde tarım yapılmaktadır. Kuzey Amerika'daki Ogallala akiferinin boşalması en bilinen ve en iyi belgelenmiş örneklerden biridir. Kuzey Afrika'da çölün yüzlerce metre altından milyonlarca yıldır bekleyen *fosil su* pompalarla çıkarılıp çölde sebze ve meyve tarımı yapılmaktadır. Bu ürünleri Avrupa halkı tüketmektedir. Türkiye genelinde yer altı su seviyesi tehlikeli biçimde düşmüştür. Konuyla ilgili sayısız makale ve yayın bulunmaktadır. Ezcümle, içtiğimiz su bile artık yenilenmeyen cinstendir.

2. Yosundan petrol üretmeyi düşünüp bunu gerçekleştirmeye çalışan zihnin gafleti hayret uyandırıcı. Fizik ve biyolojik dünyayı hiç anlamamış bir takım *çok okumuş, çok bilen* adamlar yosundan, bakteriden hidrokarbon çıkarmaya çalışıyorlar. Petrolün yerin altında çıkarılma hızının trilyonda birine yaklaştıklarında (bu oran asla telaffuz edilmez) bunu umut verici olarak niteleyip sahtekarca gülümsüyorlar.

3. Bu açmazın en bilinen örneği ampuldür. Akkor lambaların üretilmesi için az enerji gerekir ancak çok fazla elektrik enerjisini ziyan ederler. Floresan lambalar verimlidir ancak üretimi için çok daha fazla enerji harcanır ve içerisindeki cıva toprağı ve suyu en fazla kirleten maddelerden biridir. Bu lambaların kullanımının teşvik edilmesi iyi bir şeymiş gibi görünürken, ömrünü tamamlayan lambanın çöpe, yani toprağa gitmesinin önlenmemesi, içindeki cıvadan kurtulacağımıza dair kimsenin bir fikrinin olmamasını izah etmek zordur. Seçimimiz ne olursa olsun, aydınlanmayı seçtiğimizde doğaya onarılamaz zararlar veriyoruz.

4. Bkz. "Madenciliğin altın çağı", MS2002-, Türkiye.

5. Bu yenilemeler şehirli insanın gözüne görünmüyor. Kazılan çukurda ne yapıldığıyla ilgilenmeyiz. Ancak o çukur eskimiş su borularının veya telefon kablolarının yenilenmesi için kazılmış olabilir. Şehir büyümese, nüfus artmasa bile, bu yenilemenin devam etmesi demek, daha fazla petrol, çelik ve bakırın yer altından çıkarılması ve fosil enerji kullanılarak işlenmesi demektir.

6. Nanoteknoloji çok yetenekli maddeler üretir ve sadece para kazanmak için bunları ürünlerde kullanır. Bu maddelerin ürün kullanılırken ve kullanıldıktan sonra ne durumda olacağı araştırılmamıştır. Çünkü çöpe atma aşamasından sonraki maliyetler çarpık ekonomik ve hukuki düzende dışsallaştırılmıştır. Bu maddelerin insan sağlığında ve doğada nasıl bir hasara yol açtığı yeni yeni ortaya çıkmaya başlamıştır. Doğada sentezlenen "nanoteknolojik" maddeler (örn: örümcek ağı) ise kendiliğinden bozunur ve karbon, azot ve fosfor çevrimlerine geri döner.

7. Yol yapmaya sadece karar verirsiniz. Kullanacağınız asfalt, makineleri yaptığınız demir, makinelerin yakacağı petrol milyarlarca yılda doğa tarafından hazırlanmıştır.

8. Bu konuyu Kesişen Yollar ve diğer yazılarımda örneklendirdim.

En genel anlamıyla uygarlık dediğimiz oluşun nesinin yanlış olduğunu anlatan sayısız makale ve kitap var. Pek çoğu özünde hemfikir. Bu yazı oldukça kısa olmasına rağmen bu yanlışı başarılı şekilde ortaya koyuyor. Bu sebeple tercüme edip burada yayınlamakta yarar olacağını düşündüm. Konuyu farklı açılardan tartışan makale ve kitaplardan bir kaç örneği aşağıda listeledim.

Burada bahsedilen sekiz ilkeyi başucunuza koyarak şu anda dünyanın herhangi bir yerinde tasarlanan veya uygulanan herhangi bir projeyi değerlendirin. Gelişme, büyüme, daha iyiye ulaşma, ilerleme ve hatta sorun çözme diye tanımladığımız amaçların

sadece intihara denk düştüğünü, modern hayata özgü bütün kavramların elinizde kurabiye gibi paramparça olduğunu göreceksiniz. Modern insan sorun çözme kabiliyetinden yoksun. Çünkü modern hayatın bizatihi kendisi bir sorun. Mutlak yok oluşu giderek daha hızlı ve daha hırslı seslenişlerle çağıran bir sorun. Bu yazıyı okumaya başladığınızda, yani yaklaşık on dakika önce dünya daha yaşanır bir yerdi. On dakika önceki dünya geri gelmeyecek. Önümüzdeki on dakikada bu kayıp biraz daha fazla olacak. Kafasını kuma gömüp bunu görmezden gelmek ve bugüne kadar gafletle yapageldiğini yapmaya devam etmek isteyen için mebzul miktarda kum mevcut. Hatta ormansızlaşma nedeniyle daha da artıyor.

Okumalar

Ters giden neydi? Uygarlığın yanlış yönlenmesi – Denis Frith(İngilizce)http://candobetter.wikispaces.com/file/view/WHAT+WENT+WRONG.doc/37655263/WHAT+WENT+WRONG.doc

Uygarlığın eleştirisi Sık Sorulan Sorular – Ran Prieur(İngilizce) http://www.ranprieur.com/essays/civFAQ.html

Sürdürülebilirlik, Nüfus Artışı ve Çevre – Jay Hanson(İngilizce) http://www.warsocialism.com/page146.htm

İlerlemenin Kısa Tarihi – Ronald Wright *(Türkçe)* http://yabanil.net/?p=192

Ufacık Şey Ne Kadar Enerji Harcar?

Yayınlanma 22 Tem 2009

Pilli ya da prize takılan aletlerin sayısı ve çeşidi her gün artıyor. 15 yıl önce ortalama bir evde masaüstü bilgisayar ve hesap makinesi dışında pek elektronik eşya olmazdı. Şimdi hemen herkeste ikişer cep telefonu, birer kablosuz telefon, dizüstü bilgisayar, kamera, mp3 çalar, taşınabilir oyun konsolu var. Bu yeni teknolojili elektronik aletlerin enerji tüketimi görmezden geliniyor.

Uluslar Arası Enerji Ajansı'nın (IEA) raporuna göre LCD televizyon, mp3 çalar, telefon gibi elektronik aletlerin elektrik tüketimi 2022'de iki katına, 2030'da üç katına çıkacak. Bu hızlı artışın bir nedeni, cihazların sayılarının artması. Bir diğer ve bence daha önemli olan neden ise beher cihazın tüketiminin artması. Enerji tasarrufu ve iklim değişikliği konularında çalışan İngiltere merkezli örgüt Energy Savings Trust'ın raporu da benzer haberler veriyor. Cihazların açıkken tükettiği enerjinin yanında, irili ufaklı bir sürü aletin prize takılı durumdayken oluşturduğu "stand-by dağı" artık görmezden gelinemeyecek bir büyüklük olarak karşımıza çıkıyor.

Bu raporlar yeterince dikkat çekici iken yine de önemli bir fizik kuralı atlanıyor: Elektrik üretim sisteminin verimliliği %35 civarındadır. Prize ulaşan 1 kW enerji için yaklaşık 3 kW enerji tüketilir. Bunun yanı sıra, dizüstü bilgisayarınızı kullanabilmeniz için gereken internet altyapısının, cep telefonunuzu kullanabilmeniz için gereken GSM şebekesinin tükettiği elektrik çoğu zaman aklımıza gelmez.

Enerji tüketimi kavramını aletin pilleri şarj olurken şebekeden çektiği elektrik olarak sınırlandıramayız. Sözgelimi bir cep telefonunun gerçek enerji maliyeti, harcadığı elektriğin on binlerce katıdır. Telefon üretilirken sarf edilen enerjiden bahsediyorum. Bütün sanayi üretimi bir enerji sermayesine gereksinim duyar. Bu enerji sermayesi ar-ge, proje, mühendislik, hammadde temini, ara mal temini, montaj, ambalajlama, dağıtım, satış sonrası destek, defolu üretim, arıza vb. nedenlerle oluşan zayiat vb. bir sürü kalem için harcanır. Bir adet ürün başına harcanan tüm bu enerjiye gömülü enerji (embodied energy) denir.

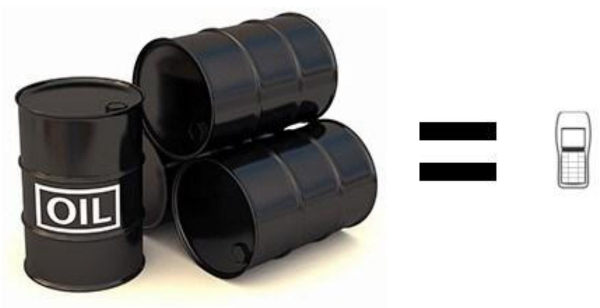
Gömülü enerji

Bu kavram enerji verimliliği denince birçoğumuzun aklına gelmez. Kavramı gözümüzde canlandırmak için dizel otomobil örneğini düşünelim. Dizel motorlar çok pahalıya mal oldukları için pahalıdırlar. Üretimlerinde benzinli motorlara oranla büyük miktarda enerji ve doğal hammadde harcanır. Yani gömülü enerjileri yüksektir. Buna

karşılık kullanımda daha az enerjiyle daha çok iş yaparlar. Yani nominal enerji tüketimleri (litre motorin/100km) düşüktür. Bir dizel motorun toplam verimliliğinin bir benzinli motordan fazla olabilmesi için dizel motorun ömrü boyunca yaptığı yakıt tasarrufunun, üretimi için fazladan harcanan enerjiden daha fazla olması gerekir. Gömülü enerjiyi bu şekilde özetledikten sonra konumuza dönelim.

Gizli enerji tüketimi olarak kabul edebileceğimiz gömülü enerji özellikle ileri teknoloji ile üretilen aygıtlarda önem kazanır. İşlemciler ve yonga setleri yüksek yoğunlukta enerji ve hammadde kullanımı gerektirir. Pahalısından birkaç bilgisayar ya da mikroçip, küçük bir otomobilinki kadar gömülü enerjiye sahip olabilir. MIT'den Gutowski'ye göre(1, 2) 1kg elektronik devre üretmenin enerji karşılığı, 1kg metal ya da plastik parça üretmenin enerji karşılığının 100000 katı kadar olabiliyor. Bu kıyaslamaya madencilik, fabrika kurulum maliyetleri vb. dahil değil. Yine bir başka kaynağa göre 32MB'lık bir RAM devresi üretmek için ağırlığının 600 katı kadar fosil yakıt enerjisine gereksinim var. Bu oran otomobil için 2-3, alüminyum içecek kutuları için 4-5 civarında.

Elektronik ürünlerin bünyesinde barındırdığı toplam enerjiyi bilmek zor. Bunun bir nedeni üreticileri tarafından kataloglara yazılmayışı. Diğer neden ise bunu hesaplamanın giderek daha zor ve karmaşık hale gelmesi. Dünyanın dört bir yanından gelen ve fiyatı değişen hammadde, sürekli yenilenen üretim tekniği, ürünlerin çok kısa sürede demode olup üretimden kalkması, tüketicinin ürünü kullanma süresinin tam bilinememesi gibi nedenleri de eklemek mümkün.

Nadir de bu konuda yapılmış araştırmalara rastlamak mümkün. 2004'te yapılan çalışmada 1990 model bir bilgisayar incelenmiş. Sanayi ürünlerinde ortalama 2 kg fosil yakıta karşılık 1kg ürün elde edilirken, şimdi "antika" sayılabilecek bu bilgisayarda bu oran 12'ye 1 hesaplanmış. Bu da bilgisayarın ömrü boyunca tüketeceği elektriğin, üretimde harcanan enerjiye oranlar neredeyse ihmal edilecek düzeyde olduğu anlamına geliyor. Nokia'ya göre bir N7600'ün enerji maliyetinin %70 ila %90'ı üretim ve pazarlama aşamasında ortaya çıkıyor. İsviçre aynı bilgiyi GSM şebekesi üzerinden göndermek, sabit telefon şebekesinden göndermeye göre 3 kat maliyetli oluyor. Raporun 2004 tarihli olduğunu, önümüzdeki günlerde üçüncü nesil uygulamalarla bu enerji maliyetinin katlanarak artacağını hatırlatayım. 3. nesil (UMTS) servisi üzerinden 500 GB bilgi iletmek, bir arabayı 150km kullanmaya eşdeğer enerji tüketimine mal oluyor. Dahası var. UMTS şebekesi bilgi tüketimini(müzik, film, televizyon vb.) artıracağı için GSM şebekesinin 2.4 katı fazla enerji tüketmesi bekleniyor.

Üründeki gömülü enerjiyi kestirmemizde fiyat bize yol gösterebilir. Aynı kategorideki iki üründen pahalı olan içini pahalılık oranında fazla enerji kullanıldığını söylersek yanılmış olmayız. Otomobil, makine gibi ağır sanayi ürünleri için ise ağırlığı, fiyatın yanı sıra bir gösterge olarak kullanabiliriz. Ancak fiyatın bizi yanıltacağı yerler var. Sanayiciye devlet teşviki, sübvansiyon, vergi indirimi gibi nedenlerle bazı ürünlerin fiyatı gömülü enerjiyi gizler. Ta Çin'den gelen bir oyuncağın 1 liraya satılabilmesinin nedeni budur.

Geri dönüşüm beyhude

Elektronik donanımın yoğun enerji ve buna karşın ihmal edilebilir düzeyde malzeme kullanıyor olması, malzemenin geri dönüşümünün marjinal faydasını azaltıyor. Bu durum üretimde ciddi miktarda hammadde kullanılıyor olması gerçeğini değiştirmiyor. Zira elektronik aygıt imalatında ortaya çıkan ürünün ağırlıkça 10 katı kadar atık oluşuyor. Bu atıkları değerlendirmek ya da daha az atık oluşturmak sadece üreticinin elinde.

Tüketim azalacağına artıyor

LCD televizyonunuz eski teknolojili 55 ekran tüplü televizyonunuzdan daha fazla enerji çekiyor. Çünkü ekranı çok daha büyük. Dokunmatik ekranlı, kameralı yeni telefonunuz eski 3310'unuzdan çok daha fazla elektrik çekiyor. Bunu hissetmeme nedeniniz yeni pillerin daha fazla elektrik

depolayabilmesi. Dizel teknolojisinin tüm olanaklarını kullanan, motoru bir bilgisayar tarafından yönetilen yeni Peugeot 207'niz, verimlilikte 1993'ün Honda Civic Vtec-E modelini geride bırakamıyor. Çünkü daha ağır.

Gözden kaçan diğer bir etken artan verimliliğin tüketimi teşvik etmesi. BunaJevon's Paradox deniyor. En güzel örnek az yakan otomobile sahip olan sürücünün otomobilini daha fazla kullanmaya başlamasıdır. Üretici perspektifinden bakınca da benzer bir durum var. Motorların verimliliğinin artması otomobilin ağırlığını artırmak için bir açık pencere olarak görülüyor. Bundan 60 yıl öncesinin "ilkel teknoloji" ile üretilen Citroen 2CV modeli 500kg ağırlığında idi ve 100km'de 5 litre benzin tüketiyordu. Bugün bir Golf de 5 litre civarında benzin tüketiyor. Ama ağırlığı 1300kg. Yeni plazma televizyonların çok daha verimli olması, gitgide büyüyen ekran yüzünden daha az elektrik tüketmelerini sağlamıyor.

Ne yapmalı?

Ne yapılması gerektiği konusuna sadece elektronik aletlerle sınırlı kalmadan, daha genel bir perspektiften bakmak istiyorum. Her zaman olduğu gibi en kolay tedbir tüketimi sınırlamak. Daha genel ifadeyle uyanık ve sorumlu tüketici olmak. İleri teknolojinin çözdüğünden fazla sorun yarattığının farkına varmak. Size çok basit bir hesap yapmanızı öneriyorum: Önceki telefonunuzu kaç yıl kullandığınızı hatırlayın. Sonra telefona verdiğiniz parayı. Sonra kalan ömrünüzde bu şekilde kaç telefon daha değiştireceğinizi hesaplayın. Telefonun kendisine toplam ne kadar harcadınız? Ev parası etmediyse, rahat bir araba parası etti değil mi? Sıkılmadıysanız yukarıda verdiğim örnekler doğrultusunda bu tüketimin enerji karşılığını tahmin edin. Ben yıllar önce piyasadaki en ucuz(hayır, en kötü değil) telefonu almıştım, hala kullanıyorum. Bozulana ya da çalınana kadar da değiştirmeyeceğim. Elektronik eşya listemde yine 2004'te aldığım bir mp3 çalar(3000 saatten fazla müzikle yatırımı geri ödedi, hizmete devam ediyor), yıllanmış bir pil doldurma aleti ve piller bulunuyor. Dünya görüşüm değişip de bu blogu yazmaya başlamadan önce kullanılmış olarak gayet ucuza aldığım 18 yaşında ve 180000km'yi devirmiş, dört kişiyi ve bagajını uzun mesafelere gayet konforlu ve ekonomik bir şekilde taşıyabilen bir arabam vardı. Otomobil kullanımını hiç bir şekilde özendirmek istemiyorum, otomobil hayatımızda yapabileceğimiz en verimsiz ve gereksiz yatırım. Ancak yeni bir otomobil alırken "az yakmasını", "çevre dostu" olmasını beklemek gibi ironik ve saçma bir anlayış içine girmemek lazım. Toplam verimliliği %1 olan bir ulaşım sisteminden bahsediyoruz! Tüketimi mantık çerçevesinde sınırlamak, yeni bir bilgisayar, yeni bir kat kaloriferi, yeni bir televizyon gibi yatırımlara girişirken basit bir fayda/maliyet analizi yapmak herkesin üstesinden gelebileceği şeyler.

İkinci aşama ise toplumsal tepki. Bir klima üreticisi bizim klimamız şu kadar verimlidir, şu kadar ekonomiktir diye yalan reklama başladığı zaman tüketici ve çevre koruma örgütleri bu yalan beyanların peşine düşmelidir. Bazı batı ülkelerinin yasakladığı müsrif sanayi ve tüketim uygulamalarının yasaklanması ya da verimli üretim ve tüketimin teşvik edilmesi için kamuoyu oluşturulmalıdır. Dijital teknolojinin olanaklarını akıllıca kullanarak tasarruf etmek ve "karbon ayak izini azaltmak" mümkün. Kamu kurumlarının ofis birimleri baştan ayağa bilgisayar ağlarıyla donandığı halde neden hala evden çalışma (*home office*) başlamadı? Neden hükümet şirketlerin evden çalışmaya yönelmesini teşvik etmiyor?

Tüketici mağazada sergilenen bir bilgisayarda ya da bir beyaz eşyada ne kadar gömülü enerji olduğunu merak etmeye başladığı gün bu kör ve bağnaz sanayi sektörü eminim ki kendine çeki düzen verecektir. Seçmen, iktidar adaylarından su ve elektrik iletim hatlarımızdaki dünya rekoru kıran iletim kayıplarımızı azaltmaya yönelik projeler talep ettiği gün doğanın ve cebimizdeki paranın tükenişi duracaktır. "Ucuz" diye Çin malı, çevre düşmanı, çocuk köleler tarafından üretilen malları almayı

bıraktığımız gün, sanayi üzerinden yapılan korkunç doğa tahribatının suç ortağı olmaktan kurtulacağız.

Hiç bir yapmamak da bir eylemdir. Hayatımızı sürdürmek için diğer insanlara, diğer örgütlere, diğer toplumlara muhtaçsak her bir ürün ve hizmeti tüketerek yaptığımız doğa tahribatını "hiç bir yapmayarak" durduramayız. Hiç bir şey yapmamak bu sistemde taraf olmaktır. Yok etmenin, çocuğunuzun, torununuzun hayatını ve kaynaklarını çalmanın tarafındaysanız ve vicdanınız buna rağmen rahatsa fikrinizi değiştiremediğim için üzgünüm. Değilse, hemen bugünden itibaren üzerinize düşen sorumluluğu hissetmeye, olaylara, düzene bakışınızı gözden geçirmeye başlayabilirsiniz. Ben gözden geçirdim, bildiğim her şeyin yanlış olduğunu anladım, gelecekle ilgili planlarımı değiştirdim, okumaya ve bu blogu yazmaya başladım.

Bazı kaynaklar:

http://www.iea.org/w/bookshop/add.aspx?id=361

http://www.energysavingtrust.org.uk/content/download/22747/84592/file/ampere_strikes_back_july_2007.pdf

http://en.wikipedia.org/wiki/Embodied_energy

http://www.lowtechmagazine.com/2009/06/embodied-energy-of-digital-technology.html

http://www.lowtechmagazine.com/2008/02/the-right-to-35.html

http://web.mit.edu/ebm/www/publications.htm

http://pubs.acs.org/doi/suppl/10.1021/es8016655/suppl_file/es8016655_si_001.pdf?cookieSet=1

http://www.it-environment.org/1point7kg%20microchip.html

http://ieeexplore.ieee.org/Xplore/login.jsp?url=http%3A%2F%2Fieeexplore.ieee.org%2Fiel5%2F9100%2F28876%2F01299692.pdf&authDecision=-203

http://weeeman.org/html/what/lifecycle_case.html

http://www.esu-services.ch/download/faist-2005-umts.pdf

http://en.wikipedia.org/wiki/Jevons_paradox

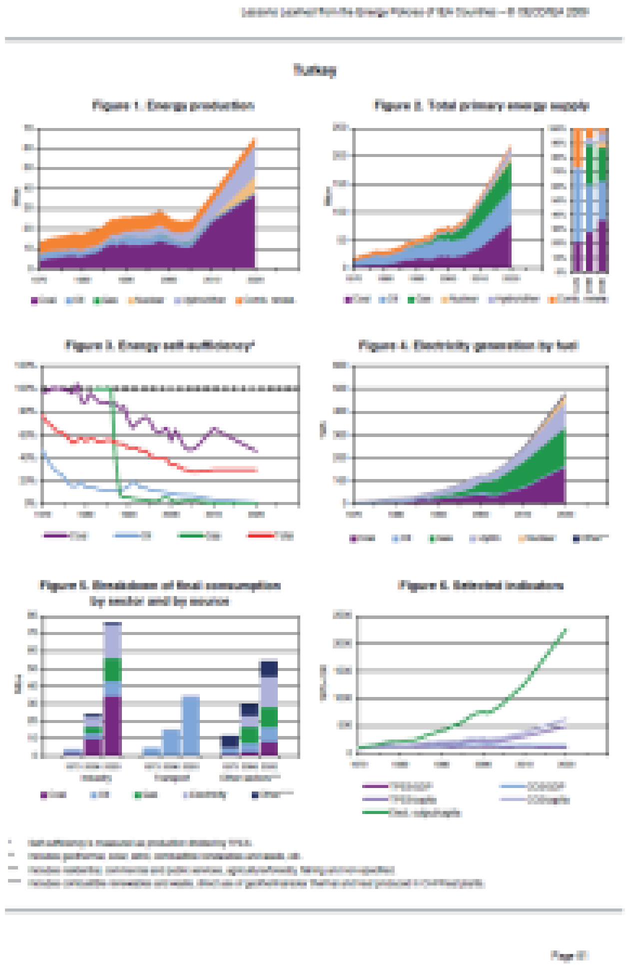
Bir masaüstü bilgisayar için 1.8 ton hammadde harcanıyor:http://www.infoworld.com/t/hardware/un-study-think-upgrade-buying-new-pc-601

Anlamlı Bir Kaç Grafik

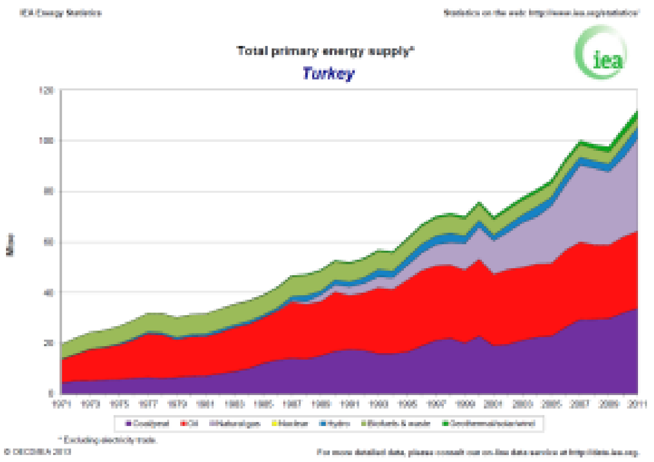
Yayınlanma 08 Oca 2014

Bu yazıda gevezelik etmeyecek, size yalnızca bir kaç grafik sunacağım. Bir görsel bin sözden etkilidir derler. Türkiye'yi nasıl bir enerji geleceğinin beklediğini anlamak için bir kaç grafik yeter. Tarımın durumu için Köylü Vazgeçerse yazıma ve grafiklerin biçiminin ve eğiminin ne anlama geldiğini anımsamak için Kesişen Yollar yazıma bir göz atmanızı öneririm.

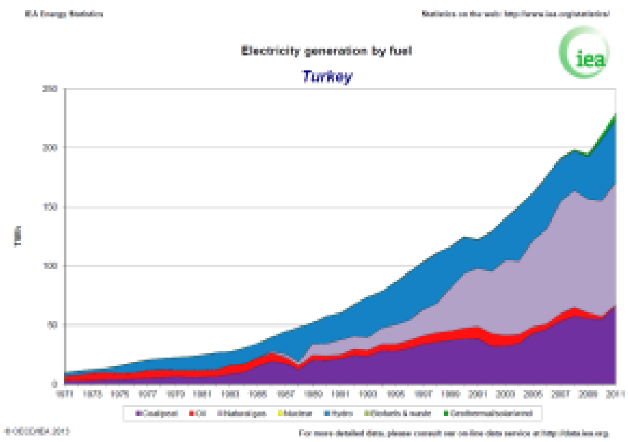
Aşağıdaki resimde yer alan ve 2020'ye dek olan kaba öngörüyü de içeren grafikler sırasıyla; I.Enerji üretimi, II.Toplam birincil enerji arzı, III.Enerjide kendine yeterlik, IV.Yakıtla elektrik üretimi, V.Son tüketimin sektör ve kaynağa göre ayrımı, VI.Seçilmiş göstergeler (Kaynak: IEA, 2009)

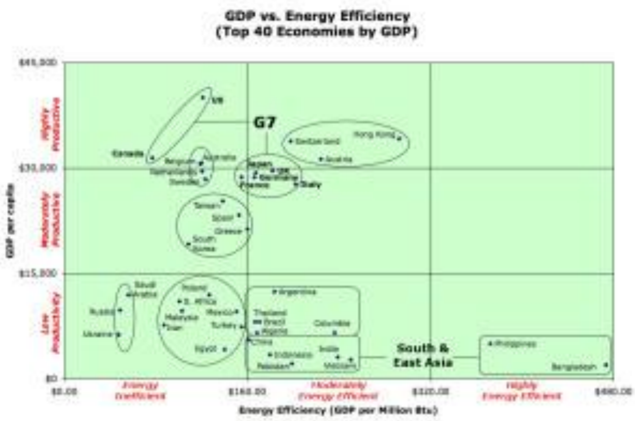
Türkiye'nin toplam birincil (yani dönüştürülmemiş) enerji arzı. Altta yazan kaynaklar sırasıyla; kömür, petrol, doğal gaz, nükleer, hidro, biyoyakıt/atık, jeotermal/güneş/rüzgar. (kaynak: IEA, 2012)

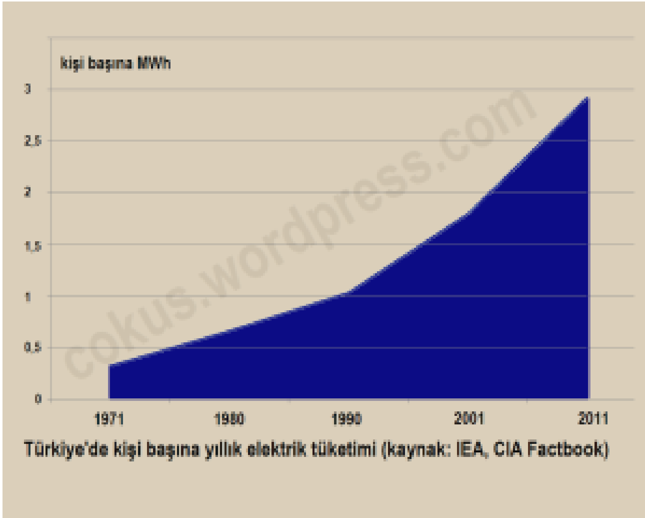
Türkiye'nin elektrik üretimi. Altta yazan kaynaklar sırasıyla; kömür, petrol, doğal gaz, nükleer, hidro, biyoyakıt/atık, jeotermal/güneş/rüzgar. (kaynak: IEA, 2012)

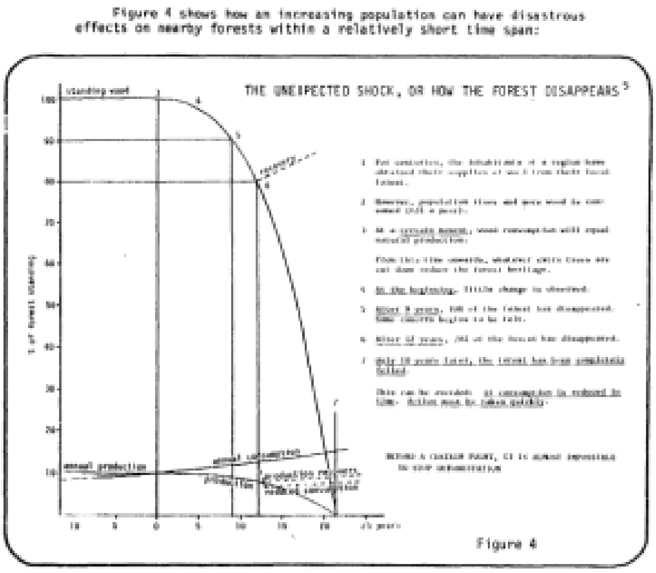
Peki bu kadar enerjiyle Türkiye ne üretiyor derseniz... Aşağıdaki grafik ülkelerin tükettiği enerjiyle ürettikleri ekonomik değeri karşılaştırıyor. Dikey eksen kişi başına düşen GSYH, yatay eksen her bir milyon BTU enerjiyle üretilen GSYH'yi gösteriyor. Türkiye sol alttaki en kötü, tükettiği enerjiye oranla en az üretim yapan grupta yer alıyor. (kaynak:Wikipedia)

Biz üretmiyoruz ama nüfusumuz artıyor, artan nüfusu beslemek için daha çok enerji tüketiyoruz diyecek olursanız, aşağıdaki grafikte kişi başına düşen elektrik enerjisi tüketimindeki değişimi inceleyin.

Elektrik ve doğalgaz kesilirse baltalar elimizde ormana koşarız diyorsanız aşağıdaki grafiğe iyi bakın. Bu grafik talep artışı sonucu orman alanındaki azalma hızını gösteren tipik bir hokey sopası eğrisi. Kullanıcılar ne olduğunu anlayamadan orman yok oluyor. Nüfusun ormana ettiğini gözünüzle görmek isterseniz açın bir harita sitesi, Haiti ve Dominik Cumhuriyeti'nin sınırının iki yanına bakın. Haiti tarafında bariz seyrelmiş ormanlar göreceksiniz. Sonra da Haiti'nin nüfus artış hızı ile Dominik'inkini karşılaştırın.

Bunların yanında cari açık ve toplam kredi borcu grafikleri de dik eğimli ve tırmanan bir görüntü çiziyor. Tasarruf mevduatı grafikleri ise tam tersi, inişte. Giderek daha çok enerjiyi satın almak için giderek daha az paramız oluyor. Giderek daha çok enerjiyi giderek daha çok dış ticaret ve bütçe açığıyla satın alıyoruz ve bu enerjiyle yaptığımız üretim nüfusumuzdan daha hızlı artmıyor. Dünyanın toplam enerji talebi de arttığı için Türkiye'nin pastadan alacağı pay bu hızda artamayacak. Arttığını varsaysak bile birim fosil

yakıt enerji maliyetleri yükseldiği için satın alma gücümüz hızla azalacak. Bu davranışın akılla açıklanabilir bir yanı yok. Kendi ayağına çelme takan bir palyaçoya benziyoruz. Daha şimdiden doğalgaz debisinin hem ısınmaya hem de elektrik üretimine aynı anda yetişemediğine tanık olduk. Aralık ayında bütün büyük şehirlerde planlı elektrik kesintileri yapıldı.

İyi bir şey göstermeyecek misin derseniz, bu zarar ziyanın büyük bir bölümünün ulaşımda, ticarette ve ısınmada türlü tasarruf yöntemleriyle önüne geçilebileceğini, ancak yıkım göreviyle işbaşına getirilen bu hükümetin bunları asla yapmayacağını söylemekle yetinirim. Japonya'nın nükleer kapasitesinin yalnızca %10'uyla kazadan bu yana idare edebildiğini, zorunlu kesintilerin sürdüğünü hatırlatayım. Gerçekten büyük oranlarda tasarruf olanaklı. Yaşam daha güzel olabilir. Ama yalnızca istersek…

Büyümenin Sınırları…

Yayınlanma 25 Tem 2009

Konuk yazar: Uğur GERGER

Torunlarınızı size minnettar kılacak dünya bu mu olacak?

Sınai üretimi sıfıra düşmüş; nüfusu felaket ölçüde azalmış; havası, denizi ve toprağı kurtarılamayacak ölçüde kirlenmiş ve bozulmuş, ve uygarlığı uzak bir anıya dönüşmüş bir dünya düşününüz.

Bilgisayara göre geleceğin dünyası budur. Daha da korkutucu olanı, bu çöküşün yavaş yavaş değil, durdurulması olanaksız bir biçimde, dehşet verici bir anilikle gerçekleşecek olmasıdır.

İnsanlığın varlığını sürdürebilmesi için son şansını ortaya koyabilecek "Ekonomik Büyümenin Sınırları" nın insanlığa bildirisi ve uyarısı budur.

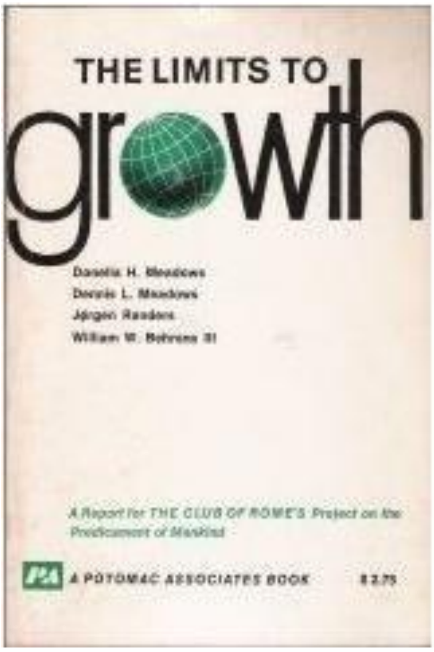
MIT Proje ekibi – Yazarlar

Donella H. Meadows

Dennis L. Meadows

Jorgen Randers

William W. Behrens III

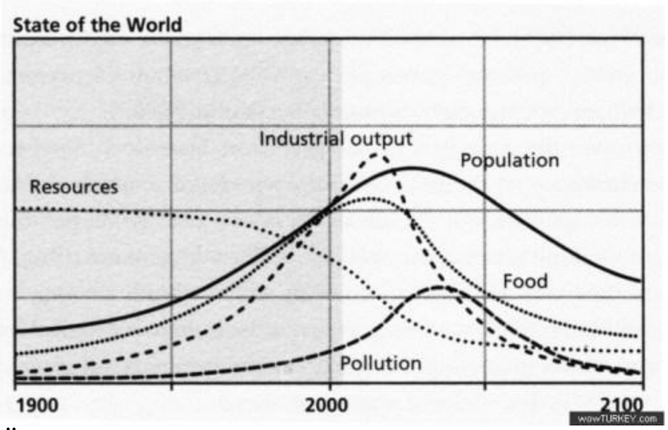
1968 yılı Nisan ayında, on ülkeden bilim adamları, eğitimciler, iktisatçılar, sanayiciler ile ulusal ve uluslararası devlet görevlilerinden oluşan otuz kişilik bir grup, Roma'da Lincel Akademisinde, ileri görüşlü bir İtalyan iktisatçısı ve sanayi yöneticisi olan Dr. Aurelio Peecei'nin isteklendirmesi ile biraraya geldi. Toplantının amacı insanlığın bugününü ve yarınını tehdit eden sorunlar gibi sarsıcı çapta bir konuyu tartışmaktı.

İşte aşağıda okuyacağınız bölüm 1978 yılında yayımlanan bu çarpıcı çalışmanın geleceğimize ışık tutan en önemli bölümüdür. Jay Forrester'ın "Sistem Dinamikleri Kuramı" kullanılarak bundan 31 sene önce yazılmış, bugüne ışık tutan bu eseri okumanın bugünü ve geleceği kavramamızda çok etkili olacağına inanıyorum.

<u>"Dünya Modelinin Davranışı"</u>

"Dünya sistemi son sınırlarına doğru büyüdükçe en olası davranış şekli ne olacaktır? Üstel büyüme eğrileri yatay hale gelince mevcut ilişkilerin hangileri değişecektir? Büyümenin sonuna gelindiği zaman dünyanın durumu nasıl bir görünüm gösterecektir?

Kuşkusuz bu sorulara verilecek pek çok cevap söz konusudur. Bu konuyla ilgili olarak, her biri büyümenin çeşitli sınırlamalarından doğan sorunlara insan topluluğunun ne şekilde karşılık vereceğin değişik varsayımlara dayandıran seçenekleri inceleyeceğiz.

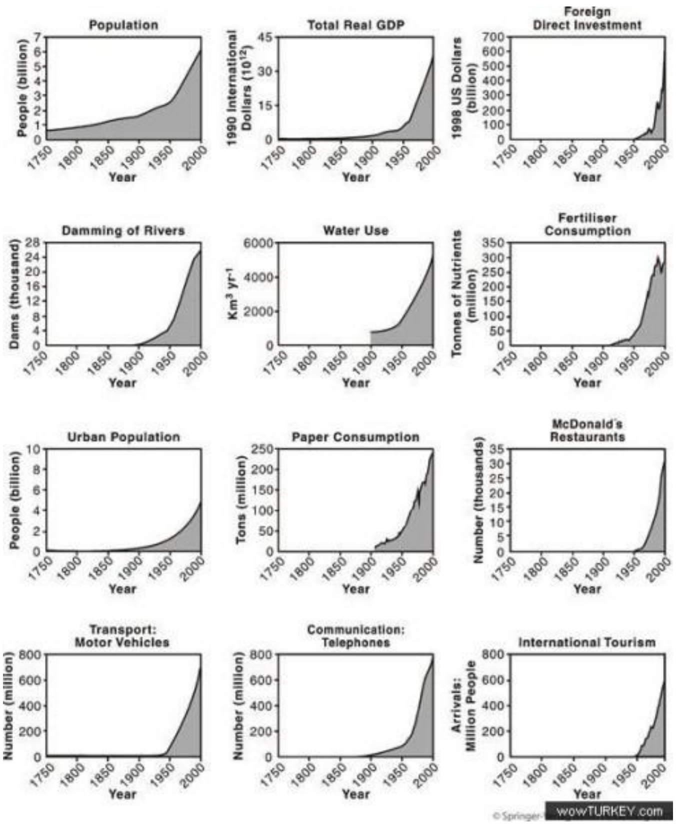

Önce, insanın değer yargılarında ve son yüzyılda olduğu gibi, dünyanın nüfus-sermaye sisteminin işlemesinde büyük değişiklikler olmayacağını varsayarak işe başlayalım. Bu varsayımların sonuçları şekilde gösterilmiştir. Bu bilgisayar çıktısına "standart akış" diyeceğiz ve bunu, daha sonra ileri sürecek diğer varsayımlara dayanan işlemlerle karşılaştırmak için kullanacağız. Şekildeki yatay ölçek 1900'den 2100'e kadar olan zamanı yıl olarak göstermektedir. Sekiz niceliğin zaman içindeki gelişimini bilgisayar ile saptayıp işaretlemiş bulunuyoruz.

Bu değişkenlerin her biri değişik dikey ölçülerde işaretlenmiştir. Dikey ölçekleri bilerek atladık ve yatay zaman ölçeğini biraz belirsiz yaptık; çünkü sadece yaklaşık olarak bilinen sayısal değerlerin üzerinde değil, bu bilgisayar çıktılarının genel davranış şekilleri üzerinde de durmak istedik. Bununla birlikte, burada verilen bütün bilgisayar işlemlerinde ölçekler birbirine eşittir ve bu nedenle değişik bilgisayar işlemlerinin sonuçları kolaylıkla kıyaslanabilir.

Modeldeki bütün değerler (nüfus, sermaye, çevre kirlenmesi, vs.) 1900 yılı değerleri ile başlar. Şekilde 1900 yılından 1970 yılına kadar işaretlenmiş olan değişkenler bildiğimiz kadarı ile genellikle, tarihsel değerleri ile uyuşmaktadır. Nüfus 1900'de 1.6 milyardan 1970'de 3.5 milyara yükselmektedir. Özellikle 1940'tan sonra doğum hızının yavaş yavaş düşmesine rağmen, ölüm hızı daha çabuk düşmekte ve nüfusun büyüme hızı artmaktadır. 1970'teki kaynak temeli hala 1900 değerinin % 95'idir. Fakat 1900 yılından sonra, nüfus ve sınai çıktı büyümeye devam ederken, kaynak temeli düzeyi belirgin bir şekilde düşmektedir.

Şekildeki grafikte sistemin davranış biçimi açık bir şekilde yükseliş ve çöküş göstermektedir. Bu akış içinde çöküş, yenilenemeyen kaynak tüketimi sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Sınai sermaye stoku çok büyük kaynak girdisine ihtiyaç yaratan bir düzeye ulaşmakta ve bu büyüme süreci içinde, elde olan kaynak rezervlerinin büyük bir kısmını tüketmektedir. Kaynak fiyatları yükselip yer altı kaynakları azaldıkça yeni kaynakların bulunması için giderek daha fazla sermaye kullanmak gerekir; bu da gelecekteki büyüme için yatırılabilecek sermayenin azalmasına yol açar. Sonuçta, yatırımlar amortismanları karşılamaya kâfi gelmeyip sınai girdilere bağımlı duruma gelmiş bulunan hizmet ve tarım sistemlerini de beraberinde sürüklemek suretiyle sınai temel çöker. Kısa bir süre için durum özellikle önemlidir; çünkü nüfus, yaş yapısındaki doğal gecikmeler ve sosyal uyum sürecine rağmen artmaya devam etmektedir. Ancak, bir süre sonra gıda ve sağlık hizmetlerinin yokluğu nedeniyle ölüm oranının yukarı itilmesiyle, nüfus azalmaya başlar.

Sırasıyla nüfus, toplam GSMH, yabancı yatırım, baraj yapımı, su tüketimi, yapay gübre kullanımı, şehir nüfusu, kağıt tüketimi, McDonalds lokantası adedi, motorlu taşıt sayısı, telefon sayısı, uluslararası turizm grafikleri.

Modelde olayların tam zamanlaması, büyük kümeleşmeler ve çeşitli belirsizlikler göz önüne alınırsa anlamsızdır. Bununla birlikte, büyümenin 2100 yılından önce durdurulması önemlidir. Biz burada her belirsiz, olayla ilgili bilinmeyen miktarların en iyimser tahminlerini yapmaya çalıştık

ve ayrıca, büyümenin modelimizin belirttiği süreden önce durmasına yol açabilecek olan savaş veya salgınlar gibi sürekli olmayan etkenleri dikkate almadık. Başka bir deyişle, model, büyümenin, gerçektekinden daha uzun bir süre devam etmesine olanak vermesi nedeniyle, aslında taraf tutmaktadır. Böylece şimdiki sistemde önemli bir değişiklik olmayacağı varsayımı altında, nüfus ve sınai gelişmenin en geçinden gelecek yüzyılda duracağını, az çok kesinlikle söyleyebiliriz."

Tam 41 sene önce söylendiğigibi bugün yenilenemeyen kaynakların tükenme aşamasına gelmesi sebebiyle 2008 Ağustos ayında "Büyüme" durmuştur. 2008 Ağustos ayında, yenilenemeyen enerji kaynaklarının ihtiyaca cevap verememesi sebebiyle sınai temel zarar görmüştür. 2009 sonundan itibaren öngörülen şekilde yenilenemeyen enerji kaynaklarının "tükenme hızı" bugüne oranla kat kat artacaktır. Büyüme üzerine temellenmiş sınai temelin çökmesi de şekilde öngörüldüğü gibi olacaktır. Gelecek hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak istiyorsanız kitabı bulup okumanızı tavsiye ederim.

Daha fazla okuma için kaynaklar:

The Limits To Growth: A report or the Club of Rome's project on the predicament of mankind

1968'de kurulan aralarında bir Türk'ün de bulunduğu bilim adamı grubu tarafından kurulan Club Of Rome örgütü tarafından hazırlanan kapsamlı rapor büyük yankı yaratmış ve bugüne kadar tartışılagelmiştir. Rapor tamamen karşıt tezlere dayanak oluşturmak için kullanılmak gibi bir özelliğe sahip. 1992'de ve 2005'te güncellendi. Bazı dönüm noktaları hakkındaki tahminler eksi ya da artı bir kaç yıl yanılmış olsa da içeriğindeki hemen her tez 30 yıl sonra isabetliliğini korumakta.

The Tragedy Of The Commons

Önde gelen ekolojist Garrett Hardin tarafından 1968 yılında yazılan makale, bağımsız hareket eden bireylerin, paylaşılan sınırlı doğal kaynakları durumun farkında olsa da olmasa da tüketip yok edebileceği bir ikilemden bahsediyor.

An Essay on the Principle of Population

İngiliz akademisyen Thomas Malthus tarafından 1798'de yazılan makale özetle nüfus artışının sürdürülemez olduğunu ve nihayetinde medeniyetin yıkımıyla sonuçlanacağını anlatıyor. http://www.econlib.org/library/Malthus/malPop.html adresinden online olarak okunabilir.

Küresel Isınmaya ve Petrolün Tükenmesine Karşı Ne Yapabiliriz?

Yayınlanma 30 Tem 2009

Konuk yazar: Uğur GERGER

"Plan A "böyle bir sorunun olmadığını" söylüyor. Plan B ise yenilenebilir enerji kaynaklarının ve teknolojinin çözüm için fayda saylayacağını söylüyor. Bize göre bu seçenekler bir yok olmaya -Plan D- sebep olabilir.

Biz Plan C'nin " Gıda – Barınma – Ulaşım sorununu çözmüş, tüketimde kısıntı uygulayan toplu çözümler" en doğru yol olduğunu savunuyoruz. "

Dünyanın değişik yerlerinde petrol tükenmesine karşı alternatifler geliştiriliyor, yeni yeni çözümler yaratılmaya çalışılıyor. Yukarıda okuduğunuz satırlar da bu çözüm için uğraşan **" The Community Solutions "** grubunun çözüm sloganıdır.

Peki, biz neler yapabiliriz? Diğer başlıklar altında sorunun ne olduğu hakkında az çok fikir sahibi olma şansını bulduk, detaylarıyla beraber inceledik. Toplu çözüm alternatifleri Türkiye için çok ütopik bir fikir olduğundan, bu konuda yeterli düzeye ve etkinliğe sahip bir bilinç-oluşum mevcut olmadığından, sivil toplum kuruluşlarının hem bu konudan bihaber olmaları, hem de ülke sorunlarını yönetmede, yönlendirmede söz sahibi olamamaları sebebiyle bireysel çözümler olarak "ne yapabiliriz"i tartışacağım.

Bu planı okumanın ve tartışmanın, karşılaşacağımız olaylarla ilgili bir ön bilinçlenme ve ön hazırlık olarak algılanmasını istiyorum. Şu anda tüketim koşullarının rahat olduğu bir ortamda yaşıyoruz, etrafımızda bizi zor koşullarda barınmaya iten sebepler hemen hemen hiç yok, tüketimimizi kısmak zorunda değiliz, kendimizi buna hazır hissetmiyoruz, herhangi bir tehlike sezmiyoruz, tüketebildiğimiz sürece bu yolu seçmeyi tercih edeceğiz, bu planda öngörülen tavsiyeleri, yapabileceklerimizi bugün yapmak zorunda değiliz, ama önceden tehlikenin farkında olmak, şu anda adım atmasak bile bir plan çerçevesinde yapılabilecekleri tasarlamak,

potansiyelimizi ortaya çıkarmak, eğer fırsat varsa adım atabilmek bizim için çok faydalı olacaktır.

Tekrar sorunun ne olduğunu kısa analizlerle gözden geçirecek olursak; elektrik üretimimizin % 44'ünü doğalgazdan, % 24'ü hidroelektrik santrallerden, % 31'i de katı yakıtlı termik santrallerden elde edilmektedir. %1 oranında yenilenebilir enerji kaynağı olan rüzgar, güneş ve jeotermal enerjiden de yararlanmaktayız.

Çizelge 1. Elektrik Santrallerinin Toplam Kurulu Gücü, Brüt Üretimi, Net Elektrik Tüketimi (1993-2004)

				Kişi Başına	
Yıllar	Toplam Kurulu Güç (MW)	Brüt Üretim (GWh)	Net Tüketim	Kurulu Güç (W)	Net Tüketim (kWh)
1993	20.337,6	73.807,5	59.237,0	342	995
1994	20.859,8	78.321,7	61.400,9	344	1013
1995	20.954,3	86.247,4	67.092,3	339	1086
1996	21.249,4	94.861,7	74.326,8	338	1181
1997	21.891,9	103.295,8	81.884,9	342	1278
1998	23.354,0	111.022,4	87.704,6	358	1345
1999	26.119,3	116.439,9	91.201,9	394	1375
2000	27.264,1	124.921,6	98.295,7	404	1458
2001	28.332,4	122.724,7	97.070,0	414	1420
2002	31.845,8	129.399,5	102.947,8	460	1485
2003	35.587,0	140.580,5	111.766,0	507	1591
2004	36.824,0	150.698,3	121.141,9	518	1703

Kaynak: TEİAŞ Türkiye Elektrik Üretim-İletim İstatistikleri.

Ülkemizin lojistik sistemine baktığımızda yük taşımacılığında 2006 verileri %91 karayolu payını, % 5,23 demiryolu payını göstermektedir. Karayollarında ise %99 oranında petrol ve türevi yakıtlar kullanılmaktadır.

Maalesef ülkemizde yöneticilerin dahi bu konudan haberdar olamaması sebebiyle bireysel çözümler öne çıkarmak zorundayız. Bireysel olarak ne yapabiliriz? Bunun için gıda-iş-enerji-barınma ve güvenlik adı altında 4 farklı başlık altında toparlayarak daha etkin ve net çözümler yaratma yoluna gidebiliriz.

<u>Gıda</u>

Eğer İstanbul, İzmir, Ankara gibi büyükşehirlerde yaşıyorsanız, bu sorunun sizi derinden etkileyebileceğinin farkında olmalısınız. Modelimizi İstanbul'da yaşayan birey üzerinden düşünelim. Gıda tüketiminizin üretimde ve taşımacılıkta yoğun olarak petrol ve türevi ürünlere bağlı olduğunun farkında olmalısınız. Fosil yakıtlardaki temin sıkıntısı ilk olarak dayanıklı tüketim mallarını vuracak ve sonraki aşamalarda gıda sektöründe kendini gösterecektir. Gıda teminin sıkıntıya girmesi bölgede açlık, kıtlık ve bununla birlikte yaygın asayiş sorunlarını beraberinde getirecektir.

Eğer fırsatınız varsa, kendi yiyeceğinizi kendiniz üretmeye başlayın. Bu konularda kaynaklar okuyun. Yaşadığınız bölgenin hangi gıdaları üretmeye elverişli olduğu hakkında fikir sahibi olun. Üretim zamanı, kısa vadede gıda çözümleri hakkında bilgi sahibi olun. Çevrenizdekileri bu soruna karşı hazır tutun. Geniş bir bahçe sahibi olarak bu işe başlayabilir, şehre ortalama uzaklıkta bir bölgede gıda temelli yaşanabilecek sorunlara karşı şimdiden hazırlık yapabilirsiniz.

Bir başka çözüm olarak, kısa vadeli çözümler için şehirde uzun süre dayanabilecek gıdaları stoklamak için bölümler ayırabilir ve uzun vadeli planlarınız için zaman kazanabilirsiniz. 2 ile 4 sene arasında uygun koşullarda gıda stoklama imkanı mevcuttur. Unutmayın, yenenle yanana dağ dayanmaz. Eğer kıtlık yaşanabilecek bir şehirde kalmayı tercih edip bununla savaşmayı göze alabiliyorsanız bu yolu seçebilirsiniz, stok zahmetli ve zor bir iştir, sürekli temin sıkıntısı yaşayabileceğinizi ve stoklarınızı yenileyememe durumu yaşayabileceğinizin farkında olun.

<u>İş</u>

Mesleğinizin hangi sektörlerle bağlantılı olduğunu iyi tespit edin. Temel ihtiyaç maddesinin ticaretinde, temininde, üretiminde çalışıyorsanız bu konuda sorun yaşamayacağınıza emin olabilirsiniz. Bu durumdan en fazla etkilenecek sektörleri sıralayacak olursak;

-petrol arama üretim ve dağıtım

-rafineriler

-ulaştırma ve lojistik

-otomotiv

-kimya

-turizm

gelmektedir. Bu sektörlerde ya da yan sanayilerinde çalışıyorsanız sektörünüzün hızlı bir şekilde küçüleceğinin farkında olun. Devam etmek ya da kulvar değiştirmek sizin kararınız.

Eğer gıda ve alternatif enerji sektöründe ya da yan dallarında çalışıyorsanız iş konusunda sorun çekmeyeceğinizi söylemek mümkün.

Diğer sektörlere değinecek olursak sektörün küçülme oranlarını temel ihtiyaç sıralamasında

bulunduğu önceliği ve petrol ile doğalgaz yakıtlarına olan bağlılığı belirleyecektir. Kararınızı buna göre verebilirsiniz.

Enerji

Bireysel tüketiminizde imkanınız varsa alternatif enerji yakıtlarını araştırın, müstakil evler için güneş enerjisi, rüzgar enerjisi iyi birer çözüm olarak belirmektedir. Fazla tüketiminizi şimdiden kısın, tasarruflu ürünler kullanın, gereksiz enerji sarfiyatından kaçının. Isınmanızı doğalgaz ile sağlıyorsanız, doğalgazın da kotaya bağlanacağını unutmayın, daima kullandığınız enerjinin ülke politikalarındaki yansımalarının farkında olun. Bağımlı olarak yaşıyorsunuz, bu bağ kopabilir, bunun sonucunda da açıkta kalabilir, potansiyeliniz varken yaratmadığınız çözümler için imkanınız kalmayabilir. Tek yapmamız gereken şey "farkındalık" sahibi olmak.

Barınma ve Güvenlik

Şehirde kalmaydı tercih ediyorsanız, yaşadığınız şehrin koşullarına bağlı olarak gıda ve işsizlik kaynaklı yaygın asayiş sorunları yaşanabileceğinin göz önünde bulundurun. Dünya nüfusu 7 milyarı bulmuş vaziyettedir. Dünya genelinde nüfus azaltılması -surplus population- için biyolojik silahlar kullanılabileceğinin farkında olun. Eğer büyük şehirlerde yaşıyorsanız, bu silahların hedefinde olabilirsiniz, büyük şehirler dünya enerji tüketiminde oldukça fazla yer tutmaktadır.

Dünyanın arz sınırsız- talep sınırlı bir dünyadan arzın talebi karşılayamadığı bir boyuta geçmek üzere olduğunun farkında olun. Oyun artık "kazan-kazan" dengesinden "kaybet-kazan" dengesine dönüşmek üzeredir. Eğer can kurtaran filikasında kalabilmek istiyorsanız binlerce kişinin de bu filikaya hücum edebileceğini bilin. Sizinle beraber binlerce insanın da bu sorunu yaşayacağını içselleştirin. Ne kadar önde olursanız, ne kadar erken hareket ederseniz o kadar avantajlı olursunuz. Kendinizi korumayı -her ne şekilde olursa olsun- öğrenin.

Sonuç

Yaklaşmakta olan çözümlere bireysel açıdan bakmak şimdilik en yapıcı yol olarak gözüküyor. Değişebilmek için potansiyelimiz mevcut, bu imkanıönceden değerlendirebilmek çok avantaj sağlayabilir, bunun için yapmamız gereken insanoğlunun dönüm noktalardan biri belki de en önemlisi sayılabilecek bu dönemde "farkında olmak" ve neden-sonuç ilişkisini gözeterekrasyonelçözümler üretebilmek. Paradigmanızı değiştirmek her ne kadar zor olsa da bunu erken değiştirmeniz sizin için fayda sağlayacaktır. Dünyanın tekrar eski vahşi "doğal seçilim" koşullarına dönüşmekte olduğunu bilin. Eğer hakediyorsanız bu hayatta kalabileceksiniz.

İlgili bağlantılar:

"Enerjiyi Verimli Kullanmak": Petrolün erişilebilirliğine ve fiyatına karşı kırılganlığımızı anlatan bir yazı

Ülkelere göre toplam enerji ithalat yüzdeleri: Türkiye'nin sıralamadaki yükselişi düşündürücü

Türkiye kömür tüketiminde dünya 11.si, doğalgaz ithalatında dünya 8.si

MMO'nun "Ulaşımda Demiryolu Gerçeği" raporu

Türkiye Elektrik Enerjisi Üretim ve Tüketimine Genel Bakış

Wowturkey forumunda petrol ve enerji konularının 2007'den beri tartışıldığı, güncelliğini koruyan "Petrol 100$, Türkiye Buna Ne Kadar Hazır?" başlığı

What Can We Do About Peak Oil and Climate Change?

Nüfus

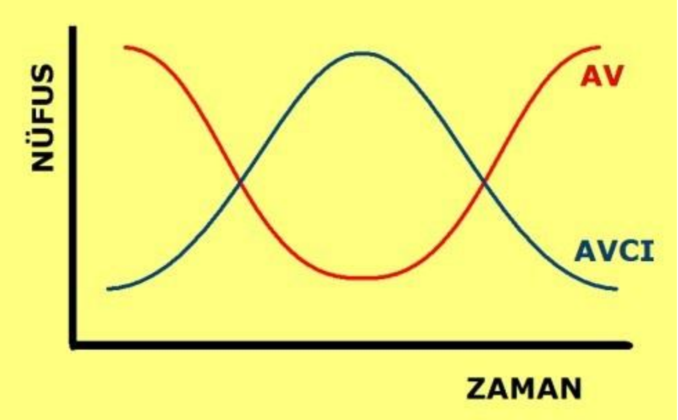
Yayınlanma 22 Ağu 2009

Bir hamilenin ya da bebekli bir kadının hayatını düşünün. Bu kadın çevresindeki insanlara muhtaçtır, onların olmadığı yerde yapamaz. Yani hayatta kalma yetisi azalmıştır. Çünkü enerjisinin çoğunu hayatta kalmaya değil, çoğalmaya, nesil yetiştirmeye harcamaktadır. Toplum da enerjisinin önemli kısmını yeni doğana ayırmalıdır ki çocuk sağlıklı bir yetişkine dönüşebilsin.

Bir organizma aşırı nüfusa ulaşırsa, muhtemel hayatta kalanlar en güçlüler ve en verimli hayat sürebilenler olacaktır. Verimli ve güçlü olmanın bir yolu üremeye daha az enerji harcamaktır. Bu ilkenin uygulanışını hayvanlarda gözleriz. Avcı türler kendilerine av olan türlerden daha yavaş ürerler. Bu farklı biçimlerde olabilir. Kartal çoğu zaman iki yumurta yapıp bir yavru yetiştirir. Dişi aslan bir batında çok sayıda yavru dünyaya getirir ancak avlanmak için onlardan uzak kaldığı dönemlerde

yavruların dörtte üçü ölür. Bir kurt sürüsünde sadece en güçlü çift üreme hakkına sahiptir. Bu uygulama iki sonuç doğurur. Doğacak yavru sayısının dişinin doğurganlığı ile sınırlı olması ve en güçlü ve sağlıklı, genleri en iyi olan bireylerin genlerinin bir sonraki nesle geçirilmesi.

Avlanan hayvanlara gelince. Memeli av hayvanı topluluklarında çoğunlukla zayıf, yaşlı, hasta ya da yeni doğan bireyler av olur. Sağlıklı yetişkinlerin avcıya yakalanması çoğu zaman olanaksızdır. Bu süzme işlemi iki sonuç doğurur. Birincisi, zayıf ve hastalık taşıyan genler gen havuzundan temizlenir ya da sayısı sınırlanır. Diğer taraftan her yetişkinin kolay kolay ev olmaması avcı nüfusunun kontrol edilmesine yardımcı olur.

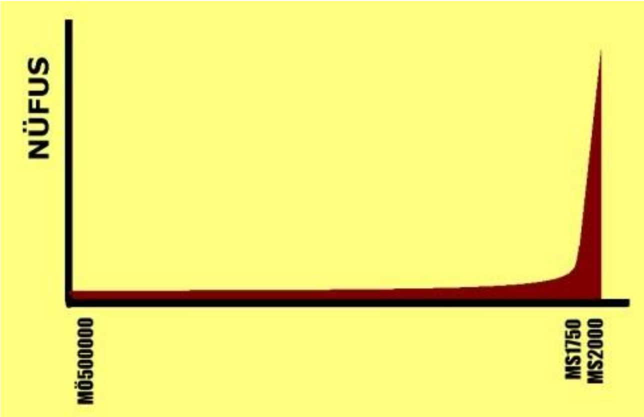

Av ve avcı nüfusunun dengesi

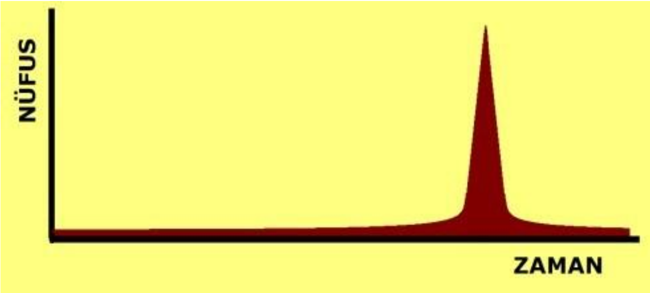
İnsan topluluklarının da avlanarak hayatta kaldıkları çok büyük coğrafyalar ve çok uzun çağlar olduğunu biliyoruz. Bu topluluklarda dikkat çekici olan, nüfusun sabit olması. Doğanın kısıtlayıcı olduğu ortamlarda nüfus kendiliğinden dengeye ulaşıyordu. Doğanın nispeten cömert olduğu ortamlarda artan nüfus yayılmaya, yayılma da gruplar arasında çatışmalara yol açtığı için sistem kendini ölümleri artırarak dengeliyordu. Her halükarda karşımızda şöyle bir sistematik var: Ya nüfusunuzu habitatınızda dengede tutarsınız, ya da savaş yoluyla dengelenir. Dengenin bozulması durumuna gelelim…

Biyolojinin altın bir kuralı var. Birey nüfusu taşıma kapasitesini aşarsa ani olarak düşer. Taşıma kapasitesi su, yiyecek, hava şartları, bitki örtüsü, topoğrafya, avcılar gibi somut gerçekler tarafından belirlenir. İnsan yiyecek, bitki örtüsü gibi etkenlere cüzi de olsa müdahale edebiliyor. Demek ki taşıma kapasitesini değiştirilebiliyor diye düşünülebilir. Ama bu sefer devreye o değiştirdiğimiz etkenlerin etkilediği diğer türler giriyor. Müdahale ettiğimiz her doğa parçası ile binlerce türün nüfusunu etkilemiş oluyoruz ki bu, küçük bir sorun. Büyük sorunumuz şu ki, insanın avcısı yok ve fakat insan bir çok bitki ve hayvan türünü "avlıyor". Yakın geçmişte resmen taşı toprağı, yerin altındaki mineralleri, madenleri avlamaya başladık. Son üç asırda iltihap gibi, kanserli doku gibi sayımızın adeta patlayarak artmasını kabaca bu şekilde açıklayabiliriz.

Avlanma miktarını ve türünü artırabilen tek türüz. Bunu hayvanlar yapmıyor. Hayvanların ihtiyacı bellidir, tanımlıdır. İhtiyaçları kadar alırlar. "İnsan ihtiyacı nedir?" sorusuna 7 milyar insandan 7 milyar farklı yanıt almak mümkün. İhtiyacımızı aşmak için elimize geçen anlık fırsatları asla geri çevirmiyoruz. Sonuçta aşağıdaki grafik oluşuyor.

Grafikte bir eksiklik var gibi. Bugüne kadar gerçekleşeni gösteriyor. Sistemin dengeye gelişini göstermiyor, çünkü bu daha gerçekleşmedi. Yani ani nüfus azalışı yaşanmadı. Sistem dengeye ulaştığında aşağıdaki grafiği gibi çiziyor olacağız.

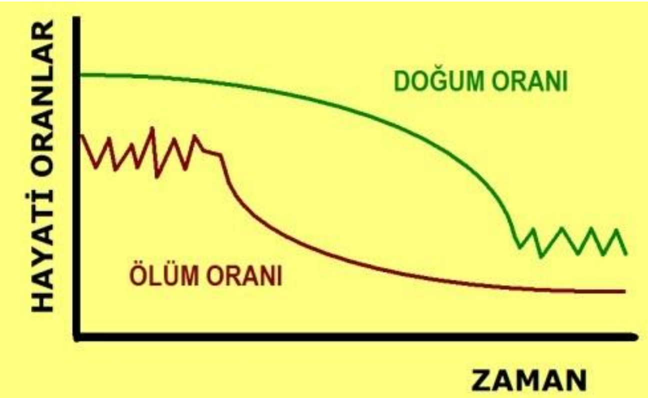

Aşırı avlanan ve çoğalan, yani nüfusu taşıma kapasitesini geçen türlerin kaçınılmaz sonu bizi bekliyor. Bunu evrenin kanunları dikte ediyor. Evrenin kanunlarını tartışamazsınız, mecliste değiştiremezsiniz. Hayvanlardan farklı olsak da biyolojik bir varlığız. Ekosistemin bir parçasıyız. Bir

süredir yaptığımız gibi bu gerçeği inkar etmek, sadece işimizi zorlaştıracak, düşüşün şiddetini artıracak.

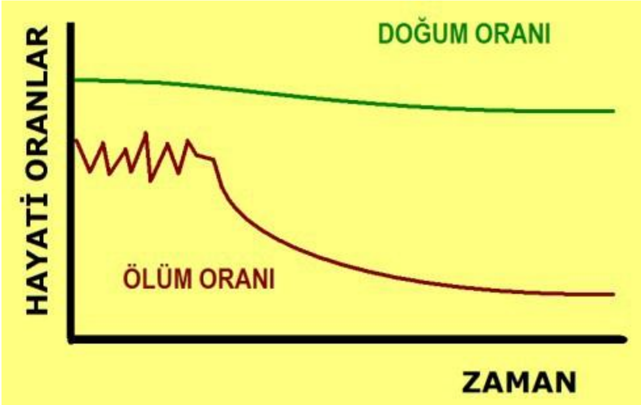
Avrupalının 3. dünya ülkesi insanından farkı

Fosil yakıt ve ardından diğer doğal kaynakların hızlı bir şekilde tüketimi ve tüketimin tıpta ilerleme, gıda ve su bolluğu, sağlık sigortası gibi sonuçları 17 ila 19. yüzyıllarda Avrupa'daki ölüm oranında ciddi bir düşüşe neden oldu. Bebek ölümlerinin hızlıca düşmesi nüfusu hızlıca artırdı. Ve fakat sanayi merkezli şehir hayatının getirdiği işgücü özgürlüğü sonucu aile ekonomik bir birim olmaktan çıktı. Hiç bir sağlık sigortasının ve emekliliğin olmadığı tipik tarım toplumunda aile aynı zamanda bir ekonomik birlikteliktir. Çocuklar anne ve babanın emeklilik sigortasıdır. Öte yandan, az gelişmiş ülkelerde bir çocuğu büyütmek ve eğitmenin maliyeti gelişmiş ülkelere göre cüzidir. Hatta çocuklar aile ekonomisine katkıda bulunabilir. Sanayi toplumunda çocuk emeği yasaklanmıştır ve her çocuk kaliteli bir eğitim alır. Avrupalı insan çok çocuk yetiştirmenin külfetini, artık yaşlılığında çocuklara ihtiyacı olmadığını anladı. Bu nispeten sağlıklı ve rasyonel anlayış doğum oranının azalmasına yol açtı. Doğum oranındaki azalma, ölüm oranındaki hızlıca azalmayı hemen hemen dengeledi ve nüfus sıçramadan sonra sabit kaldı.

Avrupa'nın sanayi devrimi sonrası demografik dönüşümü

III. dünya bu rasyonel tepkiyi vermedi. Az gelişmiş milletlerde ölümlülük çok dik bir şekilde aşağı indi, ama doğurganlık hiç değişmeden kaldı ya da sadece mütevazi bir oranda azaldı. İkinci Dünya Savaşı'ndan beri, az gelişmiş ülkelerde ölümlülük, büyük ölçüde modern teknoloji ve özellikle tıbbi teknoloji, 100-150 yıl öncesinde keşfedildiği ve geliştirildiği hızdan çok daha hızlı bir şekilde ithal edilebildiği için, 19. yy Avrupa'sında olduğundan çok daha hızlı bir şekilde düştü. Avrupa'nın demografik dönüşümü sırasında bilinmeyen böcek öldürücüler, antibiyotikler ve halk sağlığı yöntemleri bugün az gelişmiş ülkelerde harcıalem şeyler.

Az gelişmiş ülkelerin sanayi devrimi sonrası demografik dönüşümü

"Bugünkü %1,5~2'lik dünya nüfusu artış oranının tarihte benzeri bulunmadığı kesin gibidir ve bu oran insanın tarihinin büyük bir bölümündeki norm olan orandan yüzlerce defa daha büyüktür. Kuşkusuz, bu büyüme dönemi insan nüfusunun tarihinde geçici bir dönem olacaktır. Bugünkü oran sürdürülecek olsaydı, nüfus yaklaşık olarak her 35 yılda iki kat olur, her 350 yılda bir 1000 sayısıyla, her 700 yılda bir milyon sayısıyla çarpılırdı. Bu hızla süren büyümenin imkansız olduğu açıktır. Aradan 700 yıl geçmeden dünyadaki her metrekarede 9 kişi olurdu. 1200 yıl geçmeden insan nüfusunun ağırlığı dünyanın ağırlığını geçerdi. 6000 yıl geçmeden de insanlığın meydana getireceği kitle ışık hızıyla genişleyen bir küre oluştururdu."

(İnsan Nüfusunun Tarihi, Ansley J. Coale)

Güncelleme

Tanınmış fizikçi Albert Bartlett'ın bugün aşırı nüfustan kaynaklanan sorunlarımıza bilimsel olmayan, akla aykırı çözüm önerilerini çürüttüğü makalelerini okumak üstel fonksiyonu ve nüfus sorununu daha iyi anlamamıza yardımcı oluyor.

The Massive Movement to Marginalize the Modern Malthusian Message

Bu makalede Malthus'un teorilerini eleştiren fikirler incelenmekte ve çürütülmekte. Örneklerin Bartlett'ın memleketi ABD için verilmesi sizi yanıltmasın,

matematik evrenseldir ve matematiksel gerçeklerin zamanı ve yeri yoktur.

[Regionwide Planning Will Make The Problems Worse](#)

Bu makalede aşırı nüfus kaynaklı sorunlara karşı getirilen beyhude çözümler eleştirilmekte. Şehir ve bölge planlama, mühendislik gibi "filin kuyruğundan tutan" disiplinlerin sakat bakış açısı irdelenmekte, büyüme paradigması ile doğa kanunlarının çelişkisi bir kez daha vurgulanmakta. İngilizcesi olanlara, adı geçen konularda eğitim alanlara, iktisatçı geçinenlere şiddetle tavsiye edilir.

Petri Kabındaki Bakteriler ve Ahlak

Yayınlanma 31 Ağu 2010

Besin maddesiyle dolu bir petri kabına (deney kabına) konan bir bakterinin çoğalma grafiğini biliyorsunuz. Bakterinin 1, 2, 4, 8, 16... şeklinde artan nüfusu bize parabolik bir nüfus-zaman eğrisi verir. Bakteri tüm kabı dolduruncaya kadar hemen hemen aynı tempoda çoğalmaya devam eder. Kapta besin kalmayınca gidecek yeri olmayan bakteriler, mucize bir mutasyonla fotosentez yapmaya başlamamışsa topluca ölür.

İnsanın dünyadaki durumunu bakterinin petri kabındaki durumuna benzetmek istemeyebilirsiniz. Çünkü insanın aklı vardır ve aklını kullanarak sorunları çözer diye düşünmek isteriz. Oysa bakteriler ölmeden hemen önce oluşan grafiğin aynısı insanlar için oluştu bile. Matematik ve biyolojinin üzerinde uzlaştığı bir konu, toplu ölümün yakın olduğudur. Üstel fonksiyonu gerçekten anlamış birisi buna itiraz etmeyecektir. Hiç bir bilimin üzerinde uzlaşmadığı iddia ise insanın aklı sayesinde muazzam büyüklükteki sorunları aşabildiğidir. Gerçekten aşabilir mi? Sanırım en iyisi "şimdiye kadar aşabildi mi" diye sormak. Nüfus problemini şimdiye kadar çözdüğümüzü varsaydığımız DDT, ozon tabakası, bulaşıcı hastalıklar gibi problemlerle kıyaslamak yanlış olur. Bundan 150 yıl önce de bir nüfus problemimiz vardı. Çözül(e)medi. Bundan 100 yıl, 50 yıl önce de nüfus problemlerimiz vardı. Çöz(e)medik. Geçen yılki nüfus problemini de çözmedik. Tek tek ülkelerin, şehirlerin hatta köylerin nüfus problemi vardı, bugün de var. Çözülmüşü var mı bunun, numune için?

Geçiniz. Bu sorun üç maymunu oynayarak çözülemeyecek. Hepimiz bakteriler gibi aniden ve topluca öleceğiz. Ne kadar kulak tırmalayıcı değil mi? Bir bölü sonsuzun sıfır, bir bölü sıfırın sonsuz olması gibi, orada öylece duran ama anlamlandıramadığımız, üzerinde düşünmek istemediğimiz matematik gerçeklerden biri. Hepimize okullarda öğretilen bir şey var. Aslında öğretilmiyor bile, çünkü şimdi okuyunca muhtemelen hatırlamayacaksınız bile. İnsan enerji üretir mi? İnsan herhangi bir şey bir üretir mi? Hayır. İnsan da diğer hayvanlar gibi enerjisini üretmez, üretilmiş enerjiyi gıda yoluyla alarak tüketir ve hayatta kalır. Yeryüzünde enerji üreten başlıca canlı -çürükçül bakterileri saymazsak- klorofilli bitki hücresidir. Yani yeşil bitkilerdir. İnsan dahil diğer tüm canlılar işte bu enerjiyi tüketir. Kullandığınız elektrik dolaylı olarak bitki enerjisinden üretilmiştir. Arabanıza koyduğunuz, kaloriferinizde tükettiğiniz yakıt ha keza. Sizi hayatta tutan kaloriler bitkilerden ve bitkileri yiyen hayvanlardan gelir. Siz bir tüketicisiniz, fikir dışında hiç bir şey üretmiyorsunuz. Önce bunu hatırlayalım, sonra örneğimize geri dönelim.

Tüketen bir canlının ihtiyacını karşılayacak kadar bitkiye ihtiyacımız var, değil mi? Nüfusumuz artarsa buna mukabil bitki nüfusunun artması gerekir. 1950'lerdeki "yeşil devrim"le yaptığımız da buydu. Zirai ilaçlar, yapay gübreler kullanarak yemeyi tercih ettiğimiz bitkilerin nüfusunu artırmak için yemediğimiz ormanları yok etmek, yemeyi tercih ettiğimiz hayvanların nüfusunu artırmak için yemediğimiz hayvanları yok etmek. Bu işlem sonsuza kadar devam edecek varsaydık. Varsayımımız boşa çıktı. Açılacak tarla kalmadı, kesilecek ormanların neredeyse sonuna geldik. Yok olan hayvanların ansiklopedisi bile var artık. Ve hala kendi nüfusumuzu artırmaya devam ediyoruz. Ve birbirimizin yüzüne bakıp "bir hal çaresi bulunur" deme cüretini gösterebiliyoruz, kendi ürettiğimiz bilimi inkar ederek, o gurur duyduğumuz aklımızdan utanmadan?

Nüfusu kontrol etmek için önerilen çözümlerin ahlaki olmadığı savı var. Ahlaklı kalarak ya da ahlaksızlık yaparak soyumuzun tükenmesi arasında bir fark varmış gibi... İnsanları tek çocukta kalmaya zorlamak, ahlaki değilmiş. Kapıları göçmenlere, mültecilere kapatarak *diğerlerini* kaderlerine terk etmek ahlaki değilmiş. Tartışalım o zaman. Hani o

çok övündüğümüz zekamızla ahlak kurallarımızı bir tartalım. Buna kimsenin itirazı olmaması gerekiyor, öyle değil mi?

"Nüfus planlaması ahlaki değildir"

Yukarıda verdiğim örnekte, bakterilerle insanların arasındaki temel fark insanın zekası değil, tehlike altındaki davranışıdır. Ölmek üzere olan bakteri ölür. Diğerleriyle ilgilenmez. Becerebiliyorsa besinin daha yoğun olduğu noktalara ulaşmaya çalışır, ama diğerleriyle ilgilenmez. İnsanın yokluk ve tehdit altında ne yaptığını biliyoruz. Diğerlerine saldırır, diğerlerinin sahip olduğunu alır. İşte yüzleşmemiz gereken ahlak bu. Ben on sekiz çocuk yapabilmeliyim, bana karışmanız ahlaki değil, çünkü o on sekiz çocuk büyüyüp senin elinden ekmeğini alacak, onlar hayatta kalacak, sen değil. Pakistan sefalet ve rezillik içinde 200 milyon nüfusunu artırabilmelidir, bunun için bizler bilmem kaça mesaj çekerek onlara yardım paketleri yollayıp nüfuslarını artırmalarına yardımcı olmalıyız, onlar da ilerleyen yıllarda o topraklara gerçekten fazla geldiklerinde bizim sınırlarımıza dayanma hakkına sahip olmalıdırlar. Sonra? Efendim mültecileri geri çevirmek ahlaki değildir, ekmeğimizi paylaşmalıyız. Mekanizmayı gördünüz mü? Aslında bilmediğimiz değil, bilmezden geldiğimiz, inkar ettiğimiz mekanizma bu.

Siz temiz, kalabalık olmayan, kanaatkar bir aile sahibi oldunuz, ailenizin az sayıdaki evlatları kaliteli bir eğitim aldı, insan gibi yetişti ve görece düzgün işlerle meşgul oldu, kendi ayakları üzerinde durdular, onurlu bir hayat sürdüler, şimdi de az sayıda çocuklarına aynı hayatı yaşatmak için çabalıyorlar. Ama artık işler değişti. Dünyanın sefil, yoksul bir yöresinde insanlar sizin gösterdiğiniz sağduyuyu, sebatı göstermedi, neredeyse her bir seks bir çocukla sonuçlandı. Çocuklar dağı taşı doldurdu, onlar da sizin ülkenize, şehrinize geldiler. Kimi paçanıza yapışıp dileniyor, kimi siz tatildeyken evinizi soyuyor, kimi yıllardır arabanızı koyduğunuz sokakta değnekçilik yapıyor. Bir başkası yarın evladınızı sizden kalan arsayı patronuna satması için tehdit edecek. Evladınızın insanca bir ücretle yapacağı işi yarı fiyatına birileri yaptığı için evladınız işsiz. Artık her hafta alışveriş ettiğiniz semt pazarında tanıdık simalar yok. Artık kalitesiz malı size pahalıya alıyorsunuz. Çünkü etrafınız nereden geldiğini göremediğiniz insanlarla doldu taştı. Artık dirsek teması olmadan parkta yürüyüş, güneyde tatil, dinlendirici bir piknik, arabayla keyifli bir gezinti, sevdiğiniz restoranda rahat bir rakı-balık yok. Artık gürültüden evinizde bile rahat yok. Çünkü yan daireye sekiz çocuklu bir aile taşındı ve evinizin önünde bağıran seyyar satıcılar eksik olmuyor. Bütün bu zulüm ahlaki ve adaletli, ama sinek gibi üreyen insanlara bir dur demek ahlaksızlık ise, bu ahlak hazretleri ve onun vezirleri vicdan ve adalet, kimin yararına çalışıyor, ahlaklının mı, ahlaksızın mı; ya da vicdanlının mı, vicdansızın mı? (Sinek benzetmesi aşağılama için değil, sinek zayıf ve etkisiz bir hayvandır, ama bütün gücü üremededir. Sayısının büyüklüğüyle hayatta kalır.)

"Göçmenleri/mültecileri kabul etmemek ahlaki değildir"

Daha önceki nüfus yazımda ilerleyen tıp ve tarımın zengin ülkelerde nüfus artışını durdurduğunu ya da yavaşlattığını, fakir ülkelerde ise durdurmadığını hatta hızlandırdığını anlatmıştım. Şimdi bunu bir kez daha düşünelim. Açlığın yoğun yaşandığı ülkenin nüfus artış hızını biliyor musunuz? Bilmemeniz doğal, çünkü basın sadece sonucu, yani açlığı size bildirir; sebebi, yani aşırı nüfusu değil. Ben size her yerde göremeyeceğinizi gösteriyorum, ikisini bir arada.

Afrika'nın en aç ülkelerinin nüfus artış hızları ve aç nüfus oranları

Ülke	Yıllık nüfus artışı (%)	Yıllık nüfus artışı (Sıralama)	Aç nüfus (%)
Kongo	2.99	18.	75
Somali	3.25	11.	71
Burundi	3.58	5.	70
Eritre	3.93	4.	61
Mozambik	1.88	63.	53
Zambia	1.64	80.	50
Sierra Leone	3.48	7.	50
Nijer	3.34	9.	46
Dünya ort.	1.40		15

Kaynak: FAO, CIA World Factbook, Nationmaster.com

Bu tabloda listelenen ülkelerde çocuk ölüm oranının da çok yüksek olduğunu düşünürsek, hesap ortada. Açlık ve yoksulluğun nedeni olmasa bile şartları ağırlaştıran, sorunu çözülemez hale getiren en büyük etken nüfus artışı. Bu ülkelere gıda yardımında bulunulduğu zaman açlığı gidermiş değil, artırmış oluyoruz. Çünkü her bir kalori bize yeni çocuklar, daha fazla nüfus olarak geri dönüyor.

Olayı ahlaki açıdan incelemeden önce duyguları bir yana bırakıp matematik modelimizi doğru kurmamız gerekiyor. Daha fazla nüfus, daha fazla gıda yardımı; daha fazla gıda yardımı, daha fazla nüfus... bu sarmal nereye gider? Her bağımsız ülkenin kendi sorunlarını çözmesi için irade göstermesi beklenir. Ülkeyi geçin, aç bir ailenin çocuk yapmaya devam etme kararını onaylamak mümkün mü? Molasız çocuk doğurmaya devam edip, "ölürse yenisini yaparız, hayatta kalırsa bizimdir" desturunu benimseyen insanların ahlakı sorgulanmaz ama böyle aykırı yazılar yazanlar anında vicdansız, maneviyatsız olarak damgalanırlar.

Açlık ve yoksulluk beraberinde kaçışı da getiriyor. Bu ülkenin durumu belli. Artık kendine yeter bir ülke olmadığımız uzun süredir biliniyor. İşsizlik hiç olmadığı kadar yüksek. BM standartlarına göre aç olarak tanımlanan insan sayısı azalmıyor, artıyor. Büyük şehirlerimiz artık dünyanın en güvenlileri arasında değil. Belli ki ülkemizin taşıma kapasitesinin çok üstündeyiz. Hal böyleyken göçmen kabul etmeye, kaçak girişlere seyirci kalmaya devam etmek neden? Daha da ucuz ve sigortasız işgücü, bir avuç patrondan ve onlardan beslenen bir avuç sülük politikacıdan başka kimsenin işine yaramaz. İşverenler daha fazla kar etsin diye yeni insanların yükünü topluma ödetmek ahlaki değildir, kimse kimseyi kandırmasın. İşin matematiği de belli: Daha fazla göçmen, yoksun ülkelerdeki nüfus artışını – ya da durağan fakat aşırı nüfusu, fark etmez- onaylamak anlamına gelir. Siz göçmenleri kabul ettikçe yenileri gelir. Vicdanımızı rahatsız eden ise bellidir: İçimizde milyonlarca göçmen var. Herkesin çevresinde bir Balkan, bir Çerkez, bir Azeri, bir İran vb. göçmeni var. Ama bu sonsuza kadar devam edemez. Bir yerde çizgiyi çekmeliyiz. Bin yıl önce Anadolu'yu bile bir başkasının elinden almış olabiliriz ama bu hala nüfus ithal etmemizi gerektirmez. ABD "yeter artık" dedi, kurumları ve bilgi birikimiyle oturmuş bir devlet olarak ileride yaşanacak ölümüne göç dalgalarını bugünden görebildi ve Meksika sınırına duvar örüyor. Bizim doğu ve güney ülkelerinden gelecek mülteci dalgasına önlem almak gibi bir gündemimiz yok. Çünkü öyle bir şeyin olacağından haberimiz bile yok. Çünkü cahiliz. Çünkü şimdiden çok kalabalığız ve aptalca itişip kakışmaktan geleceğimizi planlamak aklımıza gelmiyor. Olacaklar bir yana, olmuşlardan bile haberimiz yok. ABD'nin yıllar önce resmi belgelerde aşırı nüfus nedeniyle kendisine tehdit olarak gördüğü 17 ülkeden biri olduğumuzdan haberimiz yok.

"Her birey dünya nimetleri üzerinde eşit hakka sahiptir"

Bu önermeyi evire çevire eleştirir, yerden yere vururdum ama bu başka bir yazının konusu. Şimdilik diyeceğim şu: İçinde yaşadığımız düzende bireyin birilerinin hakkını yemeden, gasp etmeden hayatta kalmasının imkanı yok. Ormanlar yok ediliyor diye kağıt kullanmamayı, filanca Afrika ülkesinin uranyumu sömürülüyor, atıkları da gerisin geriye o ülkeye götürülüyor diye nükleer santralden gelen elektriği kullanmamayı, bilgisayar çiplerinin hayati minerallerinin ticareti için binlerce insan birbirini kesip doğruyor diye cep telefonu, bilgisayar kullanmamayı, kahve üreticilerinin hakkı yeniyor diye kahve içmemeyi, karın tokluğuna çalıştırılıyorlar diye Çinlilerin ürettiklerini kullanmamayı, Filistin ülkesi işgal altında diye İsrail malını kullanmamayı... deneyin. Gideceğiniz tek yer mağaradır. Bunu yapamayacağınız için kendinizi kötülükten, kul hakkından arındırma çabasının beyhude olduğunu kabul edelim ve sorunu nasıl çözeceğimize kafa yoralım. İşe delirmiş gibi çoğalmaktan vazgeçerek, sorunların en azından büyümesini durdurarak başlayabiliriz. Ya da başlamayabilir, bıçak kemiğe dayanana kadar her şey yolundaymış, hayat güzelmiş gibi yapabilir, kapta herkese yetecek kadar yiyecek olmadığını anladığımız gün geldiğinde de birbirimizi kesmeye komşumuzdan başlayabiliriz. Evet, böylesi daha *ahlaklı* olur.

Çevrenin Karşısında İnsan- Bir Düşünce Deneyi

Yayınlanma 20 Ara 2011

*Bloga yazı yollayanlara ilgilendikleri konulardaki belgesellerden oluşan DVD'ler hediye etmeyi düşünüyorum. İlk talihlimiz **eternia** rumuzlu okurumuz. Kendi adına düşünebilen bir adam ve bir sağlık araştırmacısı olan Mika Adams'ın*http://www.naturalnews.com/029056_environmental_protection_population_control.html*adresindeki makalesinin bir çeviri-özetini yaptı. Daha önce bahsedilmeyen bir konu değil, ancak farklı bakış açılarının aynı sonuçta birleştiğini görmek önemli. Yeni yılda görüşmek üzere…*

1. Gerçek- Dünya'nın kaynakları sınırlıdır.

Bu durum oldukça bariz olmasına karşın bazı insanlar hala anlamıyorlar. Dünya'nın kaynakları- petrol, ormanlar, su, enerji vb. sınırlıdır.

Tabi ki pek çok kaynak geri dönüşüme ya da yeniden yaratılma gücüne sahiptir fakat bu bile uzun bir zamanla olur. Petrolde ise bu zaman yüz binlerce yıldır. Fosil su için de aynısı geçerlidir. Uygarlığımızın bu kaynakları kullanma oranı büyüklük olarak bu kaynakların yenilenme kapasitesi oranından hızlıdır. Bu durum Petrol, su, humus, ormanlar ve dahası için geçerlidir.

2. Gerçek- Modern uygarlıkta yaşayan her birey Dünya'nın kısıtlı kaynaklarından kullanır.

Arabanızı alırken, onu sürerken kesin olarak sınırlı doğal kaynakları kullanıyorsunuz.

Işığı her açtığınızda, bir yemek paketini açtığınızda, onu yediğinizde bu sınırlı kaynakları kullanıyorsunuz.

Tüketiminizin toplamı sizin ekolojik izinizi oluşturuyor. Evinizde tükettikleriniz şeyler evinizden daha büyük bir alan kadar kaynak gerektiriyor.

Örnek olarak Amerika'da doğmuş bir çocuk aldığı ürünler aracılığıyla hayatı boyunca 20 ton metal tüketir. Bu 20 ton metal madenden çıkarılmalı, nakil edilmeli ve tüketilebilir ürünlere dönüştürülmelidir. Metal madenciliği neticesinde temiz enerji kaynakları olarak rüzgâr türbini bile üretilse çevre çok kirletilmiş olur.

3. Gerçek- İnsanlar çevreyi değiştiriyorlar.

Aşırı ormansızlaştırma ve atmosfere yayılan gazlar ile dünyayı değiştiriyoruz. Irmakları zehirliyoruz, doğal habitatı yıkıma uğratıyoruz, okyanusları kirletiyoruz, atmosfere kimyasal karışımlar salıyoruz. Bu değişikliklerin son 200 yılda gerçekleşmediğini kimse söyleyemez.

4. Gerçek- İnsanlar bebek sahibi olmayı gerçekten severler.

Her aile çocuk ister, onların çocukları da isteyecektir. Genel olarak insanlar limit olmadan doğurmayı isterler. Bu da nüfus büyümesinde patlamaya yol açar. Bu patlamayı son iki yüz yılda açıkça gördük. Dünya nüfusu 1800'lerde bir milyara yakınken bugün 7 milyar civarındadır.

Aşırı nüfuslanma gezegenin sınırlı kaynaklarının aşırı tüketimine neden olmaktadır.

Paskalya Adası etkisi

Şimdi küçük düşünce deneyimize bakalım. Yukarıda belirtilen 4 basit gerçeğe dayanarak aşırı nüfus artışının kısıtlı kaynaklar ile karşı karşıya gelip sürdürülemezlik krizini doğuracağını söylemek mümkündür.

Yani insanların aşırı artması neticesinde doğal çevre mahvolacak, kaynaklar tükenecek ve neticede var olan nüfusun devamını sağlayacak bir çevre kalmayacak

Ben bunu Paskalya Adası etkisi olarak adlandırdım. Paskalya yerlileri de tüm ağaçları kesip kendilerine daha büyük anıtlar inşa ettiler ve bunu yaparak da bütün ekosistemlerini yok ederek kendileri de yok oldular. Şimdi bütün dünya Paskalya Adası haline geldi adeta.

İki seçeneğimiz

İnsan nüfusunun sınırsızca artmasıyla insanların kaynak yetersizliğine karşı yapabilecekleri iki seçenekleri var:

1. **Tercih-** Gezegen üzerindeki olumsuz etkimizi kabule ederek sürdürülebilir bir yaşam için seçimler

yapmalıyız. Nüfus artışını kontrol altında tutmalı, çevreye saygı göstermeliyiz.

2. Tercih- Akılsızca nüfus artışına devam edebiliriz bu da kaynakların tüketilmesine ve uzun dönem sonuçların görmezden gelinmesine neden olur. Bu tam bir aptallıktır ve çağdaş uygarlık bu yolu tercih etmektedir.

Nüfus artışı ve kaynakların tüketimi ise yakında bu uygarlığın sonunu getirecektir. Biz Paskalya adası gibi sadece ağaç tükenmesi ile karşı karşıya değiliz: petrol, su, toprak ve habitat tükendi tükenecek.

İnsanlık kendini kurtarabilir mi?

İnsanlığı kendi cahilliğinden kurtarmak kolay iş değildir.

Ekonomik faaliyetlerimizin korumadan çok tüketime dayalı olması sonumuzun ne kadar da yaman olacağının ispatı gibi. İnsanların doğal çevre ile dengeli bir şekilde yaşamaya başlaması için ani bir değişiklik gerekir ve bunu yapabileceklerini düşünmüyorum.

Gelecek bir kaç yılda neler olabilir

Nüfus artmaya devam edince ve dünya kaynakları eriyip bitince, insan nüfusu derin bir karanlığın içine dalış yapacak. Muazzam can kayıpları olacak- dünya nüfusunun neredeyse %90 ı telef olabilir. Ekosistem bitecek, hasatlar alınmayacak ve uygarlık diz üstü çökecek. Şu anki küresel sistemin çökmesi de uzun sürmez.

Toplu açgözlülük makinesi

Ben bu sonuçları son ana kadar kabul etmemiştim aslında. Her zaman daha iyimser bir tavır takınıp iklim değişikliğini geri çekmek, tüketimi düşürmek, insanları eğitmek ve yeni teknolojiler bulup yaptığımız pislikleri temizlemek gibi düşünceleri göz önüne aldım.

Fakat şirket canavarları bizim tohumlarımızı ve genlerimizi, toprağımızı, ırmaklarımızı ve okyanusları para uğruna mahvediyorlar. Kesinlikle şirketler her kısıtlı kaynak bitmeden ve tüketicilere satılmadan durmayacaklar.

Kar amaçlı ekonomik model çevrenin korunması ile yan yana gidemez çünkü bunlar birbirlerine zıt kavramlardır. Büyük İş sınırsız büyümeye, yayılmaya, tüketim ve sömürüye bağlıdır. Ama çevre sadece az tüketerek korunabilir. Bu ise bugünün yönetici takımının lügatinde bile yoktur. Bu yüzden, kendimizi medeniyetin çöküşünden kurtarmak mümkün değildir.

Kimsenin konuşmaya yanaşmadığı nüfus problemi

Bu aşırı nüfusla bir adım daha bile atamayız: Sorun nüfustur. Pek çok malı tüketen pek fazla insan var. Bu durum sürdürülemez – özellikle batı dünyasının alıştığı yüksek tüketim miktarları ile.

Bu ikilemi çözmek için ya nüfusu zamanla azaltırsınız (mesela tek çocuk politikası ile) ya da tüketimi düşürürsünüz, illa ki bir şeyler yapmak zorundasınız. Ben tek çocuk politikasını da desteklemiyorum aslında. Hükümetin özel hayatlarımıza müdahalesini ve bireysel karbon salınımımızı zorla kısıtlamasını da desteklemiyorum. Her halükarda kökten değişikler gerçekleşmezse bariz olarak gözüküyor ki insan nüfusu anahtar kaynaklar suyunu çekene kadar artmaya devam edecek. Ve tabii ki bu da insan nüfusunun yıkıcı bir biçimde erimesiyle sonuçlanacak.

Sonucu anladınız: yayılmacı, yüksek tüketim delisi bugünkü hayatlarımız nihayetinde uygarlığın sona ermesinde de nüfus artışıyla birlikte etkili olacak. Bunu durdurabilecek şeyler ise emrivaki olarak hükümet tarafından uygulatılan nüfus denetimi, küresel bir salgın veya nüfusun büyük bölümünü etkileyen yaygın afetler olabilir. Bunların hiçbiri istenen şeyler değil.

Ya da belki dünyada insanlara yaptıklarının uzun dönem sonuçlarını anlatacak bir eğitim seferberliği olur fakat bunun olası olmadığını düşünüyorum.

Başka bir yol yok: Yıkıma doğru giden bir seyirdeyiz. Dünya çapında bir büyük çöküş bu yüzyıl içinde gelecektir.

Eğer yanıldığımı düşünüyorsanız nedenlerinizi bekliyorum. Umarım yanılıyorumdur. Şu an nüfus problemine çözüm için akılcı bir kanıt aramaktayım. Ama hükümetin nüfusu kontrol etmesi için tek çocuk politikasını da istemiyorum.

Hakikaten: İnsan ırkı nasıl kendisini bu yıkımdan kurtarabilir? Serbest enerji teknolojileri de çözüm

değildir, biten petrole, nadir metallere karşı yapılabilecek bir şey yok. Serbest enerji sadece insan nüfusunu şişirerek daha kötü bir çöküşe neden olur.

Herkesi basit bir matematik hesabı yapmaya davet ediyorum. Hesaplamaları kendiniz yapın. Sınırlı kaynaklara bakarak onları modern tüketim yapanların kişi başı tüketimi ile kıyaslayın Nüfus artmaya devam ederse ne olur? Ve de fakir ülkelerin ABD gibi zengin ülkelerin tüketim oranlarına erişme isteklerini de hesaba katın.

Hesaplamaları yaparsanız sonucun hesaplandığı gibi olmadığını görebilirsiniz. Var olan tüm tasarılar yüz yıl içinde teklemeye başlayacaktır. (ya da daha yakında) Nüfusun büyüme oranı mevcut tüketime göre hala bir çıkmaz sokaktadır.

Earth 2100 Belgeseli Üzerine

Yayınlanma 16 Tem 2009

Geçtiğimiz ay ABD televizyonu ABC'de yayınlanan belgesel 90 yıl sonrasının dünyasını gözümüzde canlandırıyor. Fosil enerjinin tükenişi, gıda krizi, aşırı nüfusun ani olarak azalması, salgın hastalıklar, suç patlaması, savaş gibi bizi beklediği kesin olan olayları ABD izleyicisinin standartları gereği oldukça iyimser sayılabilecek bir şekilde anlatıyor. Bunların tahmin değil, köklü değişiklikler olmazsa gerçekleşmesi neredeyse kesin olaylar olduğuna vurgu yapılıyor. Yine de zaman zarfı oldukça uzun tutuluyor. Örneğin nüfusun 2050'ye kadar artmaya devam edeceği, bu noktadan sonra savaşların çıkacağı öngörülüyor.

Belgesel sözü edilmesi dahi çok çirkin kabul edilen bazı noktaları(şehirlerin yaşanamayacak kadar vahşetle dolacağını, su kuyruklarında insanların birbirini öldüreceğini, devletlerin durumu kontrol altına alabilmek için çaresizce şiddete başvuracağını, BM'nin uygulayacağı enerji(CO_2) kotasını…) atlıyor. Ama zaten gerçeği bütün çıplaklığıyla söyleyecek kıyamet kopardı. İnsanlar gerçeğin yüzlerine çarpılmasını kaldıramıyorlar. İronik, çünkü meselelerin bu kadar kronikleşmesinin kökeninde yatan neden de tam olarak gerçeklere tahammül edemeyişimiz ve kendimize yalan söyleme huyumuz. Şu ve bu milletin özelliği değil, hepimiz bunu yapıyoruz. Bu belgeselin yazarı dahi bunu yapıyor. Elektrikli arabaların kullanılacağı, çiftçilerin her nasılsa bitkilerin gen havuzunu zenginleştirerek kuraklığa ve haşerelere dayanıklılığını artıracağı, koca koca şehirlerin "yeşil" enerjiyle beslenebileceğini varsayıyor. Bütün bu hikayeyi bu yıl doğan ve 2100 yılına kadar hayatta kalabilen bir kadının gözünden ve ağzından aktarıyor. Ve ilginç bir not: Yaşanan değişimlerin fark edemeyişimiz ya da anlam veremeyişimiz için yavaş ısıtılan suda piştiğinin farkında olmayan kurbağa örneği veriliyor. Tarihte benzer değişimleri algılayamadığı için çöken medeniyetler hatırlatılıyor:

- Roma İmparatorluğu aşırı genişleyen topraklarını korumak için git gide büyüyen bir ordunun ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesi ve akabindeki ekonomik sıkıntı nedeniyle çöktü.
- Aşırı nüfus ve ormansızlaşma Maya uygarlığının çöküşüne zemin hazırladı. Üst üste gelen kurak yıllar ve akabindeki hızlı nüfus azalması son darbeyi vurdu.
- Paskalya Adası, adanın doğal kapasitesini görmekten aciz halkın hızlıca çoğalması sonucu açlık ve susuzluk nedeniyle ani bir nüfus düşüşüne sahne oldu. Adanın okyanusun ortasındaki yalnızlığının gezegenimizin uzaydaki yalnızlığına benzerliği düşündürücü.

Velhasıl film tehlikeyi bize açıkça gösteriyor ve yüzlerce kez tekrarlanan, ama hala kulak tıkadığımız şu GERÇEKleri yineliyor:

- Nüfus artışı sürdürülebilir değildir. Bugünkü nüfus(6.7 milyar) yerkürenin taşıma gücünün üzerindedir. İstesek de istemesek de, doğal ya da yapay yollardan azalacaktır. Kalabalıklaşan yerleşim birimleri salgın hastalıkların, art(a)mayan doğal kaynaklara rağmen artan ülke nüfusları da savaşların,

göç dalgalarının ortaya çıkmasını kolaylaştırmaktadır.

- Günümüz uygarlığının bütün bileşenlerini(şehir hayatı, sanayi, su ve gıdaya erişim, ulaşım, eğitim, güvenlik, eğlence, hatta kanun ve düzen) ayakta ve işler halde tutan fosil yakıt enerjisidir. Fosil yakıtlar sonsuz değildir. Hiçbir yenilenebilir enerji bunun yerini dolduramayacaktır. Hayatın her alanında geri gidiş, ekonomide dramatik bir küçülme kaçınılmazdır. Yumuşak iniş ya da sert iniş yapmak bizim seçimimizdir.

- Fosil yakıt kaynaklarına bağımlı ve sürdürülemez hale getirdiğimiz tarımı yeniden eski usul tarıma çevirmemiz hayati önem taşımaktadır. Yoğun enerji kullanımının yarattığı 20.yy endüstriyel tarımı, iş hayvanlarıyla birlikte kendine yeten küçük çiftçiyi, tarla bitkilerindeki genetik çeşitliliği ve dolayısıyla dayanıklılığı ve hepsinden önemlisi eskiye ait bilgi birikimini neredeyse yok etti. Eski usul tarım üretimine ve yerel tüketime şimdiden gönüllü olarak dönmeye başlamaz isek yakın gelecekte buna mecbur kalacağız. Seçim bizim.

- İklim değişikliğine karşı doğaya daha fazla müdahale ederek mücadele etme umutları boşunadır. Sebebi ister biz olalım, ister doğal döngü, küresel ısınma ile ilgili yapabileceğimiz en iyi şey uyum sağlamaya çalışmaktır.

Belgeselde "çirkin" olduğu için söylenmeyen, konuyla ilgili bir çok entelektüelin de söylemekten kaçındığı gerçekleri de ben ekliyorum:

Demokrasi, insan hakları, paylaşım, hukukun üstünlüğü gibi bizi medenileştiren kavramlar ancak doğal kaynakların herkese yettiği ortamlarda hayat bulur. Dolayısıyla zamanla bu medeni unsurları bölgesel ve küresel olarak kaybetmeye başlayacağız. Bu iniş(ya da çöküş) ne kadar sürer, insani değerlerimizi, toplumsal ve politik barışı, sokakların güvenliğini ne kadar kaybederiz bilinmez, ama kesin olan bir şey var ki, bugünleri mumla arayacağız. Güçlü olanın hayatta kaldığı "barbar" bir hayat yavaş yavaş yerleşecek. Entropi artacak. Kaos ortamında otoritesini sürdürmeye çalışan devletler ister istemez antidemokratik ile dikta arasında değişen bir yelpazede yeniden yapılanacak. On bin yıl önce de birbirimizi kesiyorduk, evet, ama 500 bin nüfusla milyonlarca kilometrekare bakir toprak, koca ülkeleri kat eden ormanlar ve ağzına kadar balık dolu denizler vardı.

Yıkımın başlaması filmde gösterildiği gibi 2050'leri bulmayacak. Hatta depremlerde, tsunamilerde, savaşlarda, kasırgalarda yaşanan bol sıfırlı ölümler kimine göre aşırı nüfusun ve yeryüzündeki "sıkışıklığın" bedeli ve bu bedeli çoktan ödemeye başladık.

Yenilenebilir enerji bugünkü haliyle hayatı, hatta hayatın küçük bir kısmını dahi işletmeye muktedir değil. Bir rüzgar türbini kendisini yeniden üretecek enerjiyi hasat edemiyor. Güneş pillerinin sağladığı enerji ile pilin kendisinde kullanılacak silikonu ve diğer mineralleri çıkarıp işlemek mümkün değil. Yani yenilenebilir enerji kendisini yeniden üretemiyor, yenilenemiyor. Bu durum yakın zamanda değişebilir ama önceki yazılarımda özetlediğim gibi en iyi senaryoda dahi fosil yakıtların bize sağladığı fiziksel ve kimyasal avantajların yeri doldurulamayacak. Harcadığımız paranın, yaptığımız yatırımın miktarı bu gerçeği değiştirmiyor.

Belgeselden bölümleri http://abcnews.go.com/Technology/Earth2100/ adresinde izleyebilirsiniz. Belgeselin tamamını ise ed2k, torrent ya da rapidshare'den indirebilirsiniz.

NTV'de yayınlanan Yuva(Home) belgeseli hakkında notlar

Yayınlanma 05 Haz 2009

90 ülke ile aynı anda yayınlanan belgesel doğayı nasıl alt üst ettiğimizi ve işleri yoluna koymak için ne yapmamız gerektiğini anlatıyor. Televizyonda yayınlanması nedeniyle birçoğunuzun izlediğini tahmin ettiğim filmde verilen bilgilerin özetini konu başlığına göre toparladım:

Gıda:

- Çiftçilik hala en yaygın meslek. Üstelik çiftçilerin dörtte üçü el emeğiyle, enerji kullanmadan üretiyor.
- Nüfusun %50'si şehirlerde. Yani nüfusun %50'si parazit. Köydeki %50, şehirdeki %50'yi besliyor. 3 milyon ABD köylüsü tarımda enerji kullanarak 2 milyar insanı besleyecek kadar üretim yapıyor. Ama bu ürün hayvan yemi ve benzin yapımında kullanılıyor.
- Tarım devriminden sonra(1950'ler sonrası, bu konuya ileride değineceğim) çiftçiler tarla bitkilerindeki çeşitliliğin dörtte üçünü yok etti.
- 1kg patates için 100 litre, 1kg pirinç için 4000 litre, 1kg sığır eti için 13000 litre su harcanıyor. İklim değişikliğini durdurmaya ve doğayı korumaya et yemeyi bırakarak başlayabilirsiniz.
- Balık stokumuzun dörtte üçü tükendi ya da tükenmek üzere. Tamamının tükenmesi ise pek yakın.
- Ekilebilir toprağın %40'ı kalıcı olarak hasar gördü.

Su:

- 500 milyon insan çölde yaşıyor. Bu insanlar kuyulardan 25000 yıl önce yağan yağmurların sularını çekerek hayatta kalıyorlar. Yani fosil su, ya da "maden" su ile.
- Bir süre önce çölde tarım yapılmaya başlandı(Önceki yazımda belirtmiştim). Sulama için işte bu 25000 yıllık su stoku hiç bitmeyecekmiş gibi hesapsızca kullanıldı. Su seviyesi hızla düştü. Sonuç fiyasko. İçilecek suyun ziyan olması da cabası.
- Hindistan'da giderek daha derin kuyular açılıyor. Nüfus artarken su seviyesi düşüyor. Akiferler(yer altı havzaları) bir bir kuruyor.
- Bataklıkların suyu süzme ve uzun süreli depolama özelliğini bilmedik ya da bilmezden geldik ve onları kuruttuk. 20yy'da yeryüzündeki bataklıkların yarısı kurutuldu. Su kaynaklarımızı korusun, yatırımlarımızı planlasın diye kurduğumuz DSİ adlı kurum da bu korkunç yanlışta ısrar ediyor, bilginize…
- Suyu depolayıp çevrimi yumuşatan bir başka mekanizma dağ buzulları. İklim değişikliği yüzünden bunlar eriyor ve sonuçta besledikleri nehirler yazın kuruyor.
- İklim değişikliği nedeniyle yükselen deniz seviyesi yer altı sularının tuzlanmasına, dolayısıyla daha da fazla susuzluğa yol açacak. Susuzluk yüz milyonlarca mülteci yaratacak.

Maden ve diğer kaynaklar:

- Ucuz petrolün sonuna geldik ve görmezden geliyoruz. Ucuzdan kasıt sadece para maliyeti değil, enerji maliyeti. bkz.Net enerji.
- 2100'e kadar dünyanın bütün madenleri son gramına kadar tükenecek. (Bence bu iyimser bir rakam)
- Dubai, hovardaca ve aptalca fosil yakıt tüketiminin damgasını vurduğu bir ibret şehri. Çıldırmışçasına tüketilen petrol

sayesinde yoktan var edilen bir kent. Dünyayı uyaracak bir tehlike işareti.

- Kağıt için dikilen okaliptüs ağaçları aşırı miktarda su buharlaştırıyor, bir başka deyişle tüketiyor.

- Belgeselde ayrıca tarihçilerin ve antropologların anlattığı en korkunç hikaye olan Paskalya Adası(Easter Island) trajedisine değinildi. Bu adada yaşananlar bizim gelecekte yaşayacaklarımıza benziyor. Yani sınırlı bir doğal çevrede aşırı nüfus ve kaynakların hesapsızca kullanımı sonucu medeniyetin aniden sona ermesi ve toplu ölümler. Bu konuda önümüzdeki günlerde bir yazı yazacağım.

Bu süreçlerin en önemli özelliği defalarca vurgulandı: **"Giderek hızlanıyoruz."** Bu cümle, Kesişen Yollar yazımdaki grafiklerle aynı şeyi anlatıyor.

Belgeseli izlerken gözümüze sokulan tezatlar insana azap verecek boyuttaydı. Birincisi, belgeseli yayınlayan NTV'nin Yeşil Ekran adlı "iyi hissetme" kuşağı. Duyarlı gözüküp prim yapmaya çalışan kanal kocaman, klimalı bir binada yerleşik ve her gün yüzlerce çalışanı İstanbul'un bir ucundan kilometrelerce araba kullanarak işe geliyor. Sonra televizyonunuzu beklemede (*stand-by*) bırakmayın diye bize öğüt veriyor, küfreder gibi…

Reklam arasında yayınlanan reklamlar da evlere şenlikti. Omo, çocukların suyunu harcamayalım diye kampanya başlatmış efendim. Omo kim? Deterjan üreticisi. Deterjan nedir? Denizleri ve toprağı en çok kirleten, doğada parçalanamayan kimyasallardan oluşan temizlik malzemesi. Evsel atık suların arıtılıp tekrar içilir hale gelmesinin önündeki en büyük sorunu teşkil eden kimyasal. Diğer reklam, çevreci bankamız, gururumuz Garanti Bankası. Kağıtları geri dönüşüme göndermemizi öğütlüyor bize. Bir bankadan kağıt tasarrufu dersi alıyoruz, sanırım kıyamet yakın. Diğer reklam, bize lüks tatil öneriyor. Az önce izlediğimiz belgesel sanayi toplumunun kendi sonunu hazırladığını anlatıyordu bize, bu reklam ise bir sanayi toplumu icadı olan "tatil"in en lüksünü öneriyor. En karbonlusunu, en petrollüsünü… Tek bir reklam on ikiden vurmuş gibiydi: Dizayn damla sulama sistemi. Bana birisi bu ülkede neden hala verimli ve bilimsel sulama seferberliği başlatılmadığını izah edebilir mi acaba? Gerekli donanım hazır, görüyorsunuz. Daha kaç gölümüzün kurumasını bekliyoruz? Velhasıl reklam kuşağı mı daha trajikti, belgeselde anlatılanlar mı, karar vermedim.

Belgeselden çıkarılacak dersler şu şekilde özetlenebilir:

1. *Doğayla bağlantımızı yeniden kurmalıyız. Şehir hayatı ve batı medeniyeti paradigmaları istesek de istemesek de değişmek zorunda. İsteyerek ve yumuşak bir geçiş yapmazsak doğa bunu acılı ve ani bir şekilde kendisi yapacak.*

2. *İstihdam yaratmak için doğayı tüketmek yanlıştır. İşsizlik ekonomik bir sorun değildir, bir nüfus sorunudur.*

3. *Bu blogun başlığında ekonomi, doğa, gıda… şeklinde sıralanan krizlere mülteci krizinin de eklenmesi gereklidir. Yazar bunu atlamıştır!*

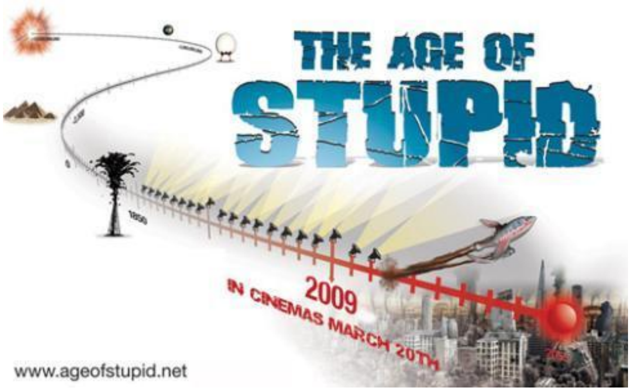
4. *Herkesin bu gidişi durdurmak için yapabileceği bir şeyler vardır. Önce sorunu kabullenmemiz gereklidir. Sorun medeniyetin ta kendisidir. İnkar etmek sadece bizi daha fazla sıkıntıya sokar.*

5. *Yenilenebilir enerji kullanmalıyız…* Belgesel işte bu reçetede baltayı taşa vuruyor. Yenilenebilir enerjiler ancak ve ancak fosil yakıtlarla bir arada bulunabilir. Enerji ihtiyacımızı karşılamanın tek çözümü ihtiyacı kademeli olarak ortadan kaldırmaktır. Biz bunu gönüllü yapmazsak birileri mutlaka yapacaktır. Ne Kadar Vaktimiz Var? yazıma bir göz atın.

Belgeseli izlemediyseniz tekrarını kaçırmayın. İzlediyseniz, verilen bilgilere kayıtsız kalmanız iyiye işaret değil. Tepkisiz kalıyorsanız ya evliyasınız, ya ölü. Evliya değilsiniz. Peki, siz ölü iseniz, çocuğunuz da mı yok? Çocuğunuzun açlık ve susuzluk içinde kıvranacağı bir hayat yaşamasını ya da onu dahi yaşayamamasını ister misiniz? **Peki, neden bir şeyler yapmıyorsunuz?**

"The Age Of Stupid" Belgeseli Hakkında

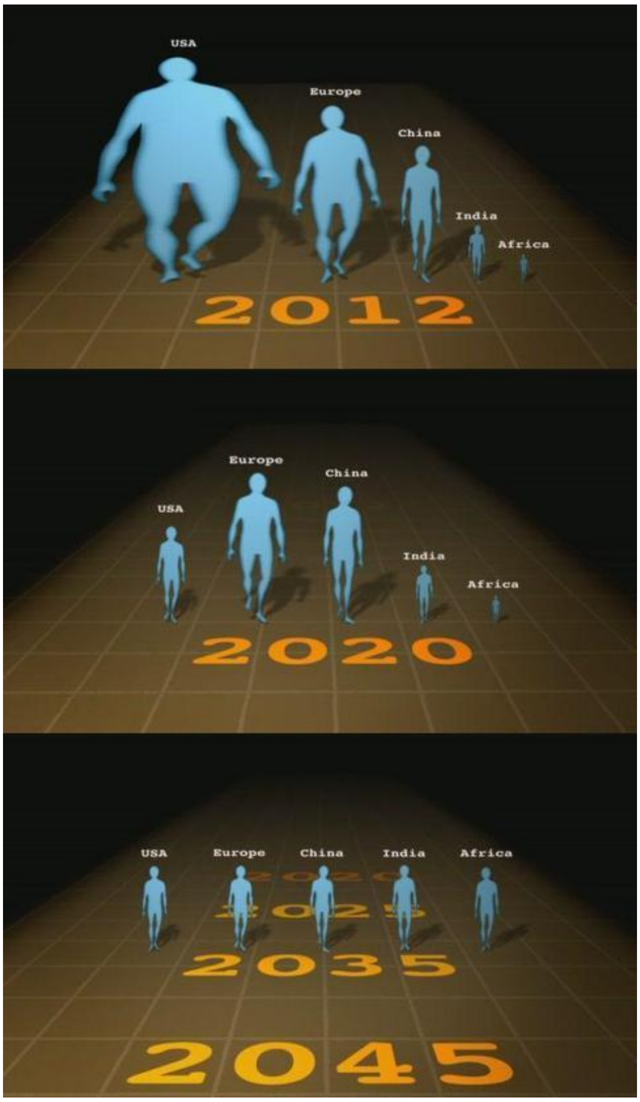
Yayınlanma 28 Eyl 2009

İklim değişikliği ve beraberinde getirdiği sorunlar hakkında bir belgesel film daha…

Filmi izlemeden önce isminden dolayı "acaba bir avuç elitin günahını bütün dünya halkına yüklemenin yollarını arayan bir belgesel daha mı" diye şüphelenmiştim. Ne yazık ki şüphelerimde yanılmış sayılmam. Filmin sonuna doğru acı bakla ağızdan çıkıyor. Ulus devletlerin egemenliğine son vermek amacıyla 20.yy'ın ortalarında kurulmuş bir teşkilat olan BM'nin iklim değişikliğine karşı Kyoto ile başlattığı küresel enerji kotası planı, kurtarıcı bir melekmiş gibi sunuluyor. Güya plana göre önce ABD, sonra Avrupa enerji tüketimini azaltırken gelişmemiş ülkeler artıracak, 2035'te mutlak eşitlik sağlanacak, 2065'e kadar son fosil yakıt kaynaklarını da kardeş kardeş paylaşacağız ve iklim değişikliğini de çözmüş olacağız. Çocuklara masallar… Dünyanın dört bir yanını silahlarıyla sarmış olmakla kalmayıp, gözümüzün önünde bu silahları ateşleyerek petrol kaynaklarını garantiye almaya çalışan ABD'nin, yalakası ve yardakçısı AB'nin bu plana nasıl razı olacağını biri bana izah etsin.

Plana göre güya yaptığınız seyahatler, evinizde kullandığınız elektrik, satın aldığınız sanayi ürünleri vb. hayatta yaptığınız her eylemin bir karbon karşılığı olacak. Zengin fakir gözetmeksizin herkese aynı kota tanınacağı için herkes aynı miktar enerji harcayıp aynı miktar CO_2 salımı yapacak. Aklınız kesti mi? Puanların devletler arasında olduğu gibi serbestçe satılabiliyor olması bu sistemi komünizmden farklı kılar mı? Hanları, hamamları olan bir işadamının fakirlerden satın aldığı kota ile uçağa bineceğine, Ekvator'dan ithal edilen muzları yiyeceğine, iki ev fiyatına satılan lüks arabasını kullanacağına inanıyor musunuz? Dünya böyle bir yer değil ki? Devletleri bizzat şirketlerin, zenginlerin yönettiği de aynı filmde telaffuz ediliyor. Bizi yönettiğini bildiğimiz adamların kaynakları bizimle kardeşçe paylaşmaya razı olacağına mı inanalım şimdi?

Planın bir diğer açmazı, enerji tüketiminin ya da karbon emisyonunun nasıl ölçüleceği. Kurulu üretim ve tüketim düzeni o kadar karmaşık ki, nasıl ölçersek ölçelim yeterince adil olmayacaktır. Örneğin petrol A ülkesinde çıkarılıyor, B ülkesinde rafine ediliyor, ara madde C ülkesinde işlenerek plastik oyuncak yapılıyor. Bu oyuncak D ülkesinde satılıyor, çöpe atılıyor. Çöp bir E ülkesine götürülüyor. Diyelim oyuncak çöpten ayıklanıyor ve tekrar satılıyor. Şimdi bu oyuncağın ikinci alıcısı için düşülecek karbon puanını hesaplayın bakalım. Ya da birinci alıcısı için… Hangi ülkenin hesabına ne yazılacak? Nakliye için harcanan enerji nasıl hesaplanacak? Satın aldığınız otomobil üretilirken ne kadar enerji harcandığını biliyor musunuz? Üreticisi bile bilmiyor, emin olun. Parçaların üretildiği yüz ayrı fabrika, bu yüz fabrikanın

hammaddesini tedarik eden yüz fabrika daha, bu iki yüz fabrikanın enerjisini yirmi farklı yöntemle temin eden binlerce enerji santrali... Örgünün karmaşıklığının farkında mısınız? Bir otomobilin üretilmesi için harcanan fosil yakıt enerjisini hesaplayamıyoruz. Hesaplamak bile yetmeyecek, her aşaması, fabrikanın her tedarikçisi için ayrı ayrı hesaplamak ve paylaştırmak gerekecek. Zincir nereye kadar gidecek? Demir madenine kadar. Toprağın altından demiri çıkarmanın karbon karşılığı nedir? Petrol eşdeğeri mi? Peki petrolü toprağın altından çıkarmanın karbon eşdeğeri nedir? Gaia'ya ya da Tabiat Ana'ya da bir karbon karnesi verilecek mi? Sistemin adil biçimde işlemesi gerek toplum ölçeğinde, gerek diplomatik ölçekte mümkün değildir.

Üstü örtülü olan plan ise şudur: Eli sopalı zorba devletler sıradan vatandaşı hiç bitmeyecek seferberlik koşullarında yaşamaya zorlayacak, "karbon karnesi" adı altında enerji karnesi verecek. Her toplumun eliti yine enerji-yoğun, ziyankar hayatlarını yaşamaya devam edecekler. Alt tabakanın pastadan aldığı pay her geçen gün azalacak. Sonra bu fakir yığınlar da çok olacak, "bu kadar insana enerji mi yetişir canım" denecek, onlardan ilelebet kurtulmanın yolları aranacak. ABD kendi halkından ilelebet kurtulmanın planlarını, yatırımlarını yapmaya başladı bile. Sıranın bize gelmesini mi bekliyoruz?

Ezcümle filmde verilen mesaj şu: Biz küresel tiranlar bütün dünya halklarını kapsayacak bir karne sistemi tasarlıyoruz. İçeceğiniz sudan ayağınıza giyeceğiniz ayakkabıya kadar her şeyi size hükümetiniz adil bir şekilde verecek(artık hükümetiniz ne kadar adilse), siz sesinizi çıkarmayacaksınız. (Tabi arada kendine yeten bir hayat kurabilenlerini olacaktır ama bu kurunun yanında yaş da yanacak, bu radikal grupların başını da o karambolde ezeceğiz.) Bunu yapmazsanız buzullar eriyecek, her yeri su basacak, fırtınalar kopacak, hepiniz öleceksiniz. İtaat edin, biat edin...

Bize düşen filmde tekrarlanan gerçeklere zihnimizi kapamamak ve fakat gereğini yapmak. Gereği de kesinlikle bahsedilen küresel karbon planlarına destek vermek değil, bölgesel sürdürülebilirliğe yatırım yapmaktır. Çünkü Kyoto ile başlayan sözüm ona sürecin adil bir şekilde ilerleme olasılığı yok gibi. Kendine yeten bir hayatı nasıl kuracağımızı düşünmek, tartışmak, hatta örneklendirmek ve fakat bu dahi yeterli olmayacağı için hayal ettiğimiz bu düşük karbon ya da sıfır karbon hayatını başlamadan bitirme amaçlı uluslararası ve ulusal hükümet planlarına şimdiden direnmektir. Çok mu karışık oldu? E başımıza örülmeye çalışan çorap çok karışık, direniş de elbette karışık olacak...

Filmden diğer notlar:

- Filmde İngiliz bir aile CO_2 emisyonunu azaltmaya çalışıyor. Bunun için otomobil kullanımını kısıtlamaya, uçağa binmeyi tamamen bırakmaya karar veriyorlar. Kabul etmeliyiz ki bu tür kişisel karbon duyarlılığı vicdanları rahatlatmak dışında pek işe yaramayacak. Damlaya damlaya göl olur diyebilirsiniz ama yaratılan sera gazı emisyonunun, doğa kıyımının büyük çoğunluğunun kişisel tüketimden kaynaklanmadığını, dahası bunlara müdahale etmenin tüketicinin ve vatandaşın kontrolünün neredeyse tamamen dışında olduğu hakkında ipuçları yine aynı filmde var. Örneğin bir petrol pompa istasyonunda yanıcı petrol gazının ayrı bir yatırım gerektirdiği için pompalanamadığı ve yakıldığı gösteriliyor. Bu alevler büyük miktarda enerjiyi ziyan etmesinin yanında milyonlarca evin yaydığına eşdeğer sera gazı yayıyor.

- Sıcaklık artışının 2015'e kadar durması gerektiği söyleniyor. Bana göre bu hedefe ulaşmanın tek yolu savaşmak gibi gözüküyor. Savaşlar fabrika, enerji santrali, taşıtlar gibi birçok CO_2 kaynağını en azından uzunca bir süre yok edecek. CO_2'yi üreten insanların eylemleri olduğuna göre insan sayısının azalması da bunu sağlayabilir. Bu şaka değil. Sadece sesli düşünüyorum. Savaşalım ve dertlerimiz bitsin demiyorum. Bilakis bir 3. dünya savaşının göstere göstere yaklaşmakta olduğunu daha önce yazmıştım. Elbette savaş küresel ısınmayı, daha doğrusu doğanın yok oluşunu hızlandıracaktır. Çünkü modern savaşlar bir şeyleri yok etmek üzerine kuruludur. Enerji harcanarak, CO_2

yayarak üretilmiş bir şeyleri yok etmek ve yenisinin yapılması ihtiyacını ortaya çıkarmak sanırım bankalardan başka kimseye fayda sağlamayacaktır. Savaşta kullanmak üzere ürettiğiniz silahlar ve bombalar da bizatihi kendini yok etmesi amacıyla üretilmiştir. Kulağa pek "sürdürülebilir" ya da "çevreci" gelmiyor.

- Filmde sözü edilen dikkate değer bir konu da *resource curse* denen doğal kaynakların bölge halkına yarar sağlamaması, bilakis zarar vermesi durumu. Bir petrol ülkesi olan Nijerya'daki benzin kuyrukları çarpıcı. "Türkiye'de petrol var, çıkarmamıza izin vermiyorlar" diyen zurnacıların bu bölümü özellikle dikkatle izlemesini, dinlemesini tavsiye ediyorum. Petrol, altın, elmas gibi çok para eden zenginlikler o ülkenin daha da sefilleşmesine yol açıyor, çünkü hükümetler bütün vakit ve enerjilerini bu değerlerin bölüşülmesi üzerine harcıyor, halkı unutuyor. Daha açık (ve rahatsız edici) ifadeyle, bu ülkelerde yönetim mekanizması kamu hizmetine değil, kazancın bölüşülmesine hizmet eder hale geliyor. Bu kelimeler nedense bizim ülkemizi hatırlatıyor değil mi? Petrolümüz olmamasına rağmen! Üzerinde düşünmeye değer.

- Yönetimden ve hükümetlerden söz açılmışken, gösteri, kampanya yapıp filmde ima edildiği gibi hükümetleri iklim değişikliğine karşı önlem almaya zorlamak yerine, işlemediği bariz olan bu yönetim sistemini değiştirmeye neden kimse kafa yormuyor? İklim değişikliği acil önlem alınması gereken kriz konularından sadece biri. Önümüzde dağ gibi duran gıda sorunları var, genetiği değiştirilmiş gıdalar, susuzluk, tarım toprağı erozyonu, enerji sorunu var. İfade özgürlüğünün kısıtlanması, iletişimin sansürlenmesi, NATO, sonsuz devlet borcu gibi küresel sorunlarımız var. Bütün bunları mevcut politikayı ve anayasaları değiştirmeden, sokaklara dökülerek, kamuoyu yaratarak aşacağımıza samimi olarak inanıyor musunuz?

FAŞİZM

Gözetleme Toplumu

Yayınlanma 26 May 2013

Panopticon, İngiliz mimar Jeremy Bentham tarafından tasarlanmış bir hapishane binası biçimidir. Tasarımın özelliği gözcülerin her hücreyi görebilmesi, ancak hükümlülerin gözcüleri görememesidir. Gardiyan(lar) ortada bulunan gözcü kulesinde oturur. Kulenin içinin görünmemesi lamba, aynalı cam gibi önlemlerde kolayca sağlanır. Hükümlü kulenin içini göremediği için ortada gardiyan yokken de gardiyan varmış gibi davranır. Tasarım Bentham'ın zamanında tutulmamış olsa da önemlidir. Düşünür Michel Foucault bu yapıyı modern disiplin toplumlarının yayılmacı gözetleme davranışı için bir mecaz olarak değerlendirmiştir. *Panopticon* duvarların, zincirlerin, kilitlerin gerekmediği, kişinin kendini sürekli gözlem altında saydığı ve kendini kontrol ettiği bir bilinç yaratır. Foucault ordu, okul, hastane, fabrika gibi hiyerarşik örgütlerin zamanla bu yapıya büründüğünü savunur. Sanayinin olanakları toplumda bu yapının görünür olmadan yerleşmesine olanak tanımıştır. En bilinen uygulama doğrudan gözetleme için kamusal alanlara kameralar konmasıdır. Bugünlerde yayılan bir uygulama da internet trafiğinin eylemlerinin izlenmesi ve internette suç işlediği öne sürülen birkaç kişiyi cezalandırarak otosansür uygulamasını özendirmektir. Sözgelimi ben bunları sayfamda yazıyorum ama sayfamı hangi polisin, hangi savcının okuduğunu, TK'da veya TT'de internet trafiğimi kimin incelediğini bilmiyorum.

doug duBois & jim goldberg NYTimes 9-22-2002

Bu yapı üzerine kurulu politik düzenin sözde kaçınılmazlığı ve sözde meşruluğu eğlence sektörü ve tekel basın tarafından halkın kafasına yavaş yavaş işlenir. Kimi zaman eleştirel ve seçici okuma yapmadan ayırt edilemeyecek (*subliminal*) düzeyde kalan bu aşılamalar kimi zaman okuyucunun/izleyicinin gözüne sokarak yapılır. Örneğin ABD yapımı Justice League adlı çizgi romanda dünyadaki herkesin ve her şeyin gözetlendiği Panopticon adında bir Ay üssü vardır. Kavram, kara ütopya öykülerinde de karşımıza çıkar. Orwell'in 1984'ünde televizyon aynı zamanda kameradır. Kişi ne zaman izlendiğini, dinlendiğini bilmez ve kendini sürekli denetim altında hisseder.

UYGULAMA

Bu fikrin farklı biçimlerde pek çok toplumsal uygulaması yaşama geçmiştir. Birkaç örnek vereyim.

1 – Kameralı güvenlik sistemleri

Kameralı güvenlik sistemleri ilk kez 1970'lerde ABD'de polis tarafından uygulandı. Sayısal teknolojiyle birlikte ucuzlayan sistem zamanla pek çok polis örgütü ve şirket tarafından benimsendi. Hızlı yaygınlaşmada istatistiklerin çarpıtılmasıyla suç oranındaki düşüşün abartılması, belli uygulamalarda gözlenen yararın bütün uygulamalara yüklenmesi gibi propagandalar etkili oldu. Ne yazık ki bilimsel ve akılcı davranıştan çok uzak olduğunu bildiğimiz Türk Polisi de bu kameraları ölçüsüz ve hesapsızca gücünün yettiği her yere yerleştirmeye başladı. Üretim kalitesinin düşürülmesinin de yardımıyla sudan ucuz duruma gelen sistemleri özel kişiler ve küçük esnaf da sonuçlarını düşünmeden kullanır oldu. Yasa bu sistemlerin yaratacağı sonuçları öngöremedi ve gerekli adil düzenlemeyi yapmadı. MOBESE kamerası konulan yerlerde hukuk kuralları ve uluslar arası insan hakları gereğince halk uyarılmalı, ancak sokaklarda uyarıcı tabelalar göremiyoruz. Bugün polis veya savcı sizden apartmanınızın kamera kayıtlarını isterse vermek zorundasınız. Neye göre zorundasınız, işte burası belirsiz. Bu kayıtlar yok edilse neye göre hakkınızı arayacaksınız, bu da belirsiz. Bu kendinizi korumak için aldığınız bir önlemdir ama dönüp sizi vurur. Sokağa kamera koyup olası bir suçu görüntüleme fikri bile gerçekte yargı ve kanıt toplama hukukuna aykırıdır, ancak bu konu özellikle Türk kamuoyunda hiç tartışılmamıştır. T.C. yasalarına göre polis, gerekçesi ve savcı izni olmadan kanıt toplamak amacıyla mahrem alanınıza giremez. Ancak "olur da biri ulu orta suç işler, ben de suçluyu teşhis ederim" mantığıyla sokakta herkesi izleyip dinlemek her nasılsa yasaldır. Polis ve özel kişilere bu yetki verilirken siz elinize kamerayı alıp sokaktaki insanları veya polis memurlarını "izinsiz" çektiğiniz anda gözaltına alınırsınız. Yasada ve uygulamada sayısız boşluk var ve kötüye kullanıma son derece elverişli bir sistem. Sonuna kadar da kötüye kullanıldığından ve bundan sonra kullanılacağından hiç kuşkunuz olmasın. Yüksek güvenlik bölgelerinden, havaalanlarından başladılar, alıştıra alıştıra evimizin içine kadar girecekler. O aşamada direnmek çok zor olacak.

Kameraların gerçek yeteneklerinden çok insanlar üzerindeki etkileri önemli. Kamera görüntülerini her an izlemek olanaklı değildir. Yapılan kayıtlar da gereken görüntüyü yüzde yüz görüntü sağlamadığı gibi basit bir maskeyle sistemi işe yaramaz hale getirmek olanaklıdır. Sistemin asıl gücü insanlarda yarattığı gözetlenme duygusudur. Sokakta gördüğünüz bir kamera çalışmıyor bile olabilir, ancak siz çalışıyor varsayımıyla

davranırsınız. *Dom* kamera denen kameraların üzeri koyu bir camla kapatılmıştır. Kamera o anda hangi yöne bakar, bilemezsiniz. Ancak size bakıyormuş varsayımıyla davranırsınız.

Kamerayla izlenen yerlerde uyarı işaretleri koymak zorunlu tutulmamıştır. Böylece hangi kamusal alanda, hangi sokakta olursanız olun gözetleniyormuş varsayımıyla davranmaya zorlanırsınız. Açıkça, amaç suçu önlemekten çok baskı kurmaktır.

Artık bu kameraların başında birilerinin durup kişileri teşhis etmesi de gerekmeyecek. Çünkü yüz tanıma sistemiyle bilgisayar herkesi otomatik teşhis edecek. Facebook şu anda bunu yaparak isimsiz fotoğraflarda sizi yüzünüzden tanıyıp işaretleyebiliyor.

2 – Parasal izleme

Kimi perakende zinciri kredi kartına nakitten daha iyi ödeme koşulları sunar. Kredi kartları ile yapılan işlerin kayıtları bankada belirsiz bir süreye kadar tutulur. Taksit, indirim gibi çekici avantajlar üyelik kartları ile de gelebilir. Bu üyelik kartları nakit de olsa yaptığınız her alışverişin kayıt altında olmasını sağlar. Devlet de kayıt dışılığı engelleme bahanesiyle büyük para aktarmalarının banka üzerinden olmasını zorunlu yapar. Kayıtdışılık önlenmez ancak devletin umrunda değildir çünkü zaten amaç izlenirliği artırmaktır. Bununla da kalınmaz, bazı kamu alacakları zorunlu olarak bankalara yönlendirilir. Satılan kömürün, tohumun parası, sınav ücreti, ihale teminatı gibi ödemeler banka üzerinden alınır. Memur ve işçiye aylık banka üzerinden ödenir. Bugüne kadar hiç bir memur sendikasının aylığı elden alma hakkı için dava açmamış olması ilginçtir. Bu yetmezmiş gibi tahsilat ve harcamalarında özgür olan toplu konut veya yazlık siteleri aidatları banka üzerinden alır, kimi zaman üyeleri bankada hesap açmaya zorlarlar. Gerçekte bu örneklerin hiçbiri kişilerin yaşamını kolaylaştırmaz, yalnızca izlenebilir ve müdahale edilebilir kılar. Oysa kolaylık seçenek sunmakla gelir, zorunlulukla değil.

Müdahale yöntemlerinden biri e-hacizdir. Artık Maliye 10 liralık vergi borcunuz için yüz bin liralık hesabınızı uyarmaksızın yasadışı ve hukukdışı olarak dondurabiliyor, faturalarınız borçlu duruma düşüyor, çekleriniz dönüyor, taahhütlerinizi yerine getiremiyorsunuz, çırılçıplak çaresiz ortada kalıyorsunuz. Bunu yapabilen dengesini yitirmiş, hukukun üstünlüğünden bütünüyle vazgeçmiş devletin yarın her şeyinizi tek tuşla silebileceğine veya elinizden alabileceğine inanmamak için tek bir neden söyleyin.

3 – GSM sistemi

Önce cep telefonlarını uzaktan kontrol edilebilir ve dinlenebilir biçimde tasarladılar. Yetmiyormuş gibi kamera eklediler. Sonra kamera sayısını ikiye çıkardılar. Sonra 3G adında görüntülü iletişimi başlattılar. Hem kişilik hakkı ihlallerine zemin hazırlıyorlar, hem de fazladan radyasyonla bizi kanser ediyorlar. Bunların hiçbirisi olmasa bile bekleme konumundaki bir cep telefonun hangi hücrede bulunduğu her an izlenebiliyor.

Akıllı telefonlardaki CIA uygulaması (http://www.cia-app.com) mahremiyet ihlali konusunda yeni ufuklar açıyor. Bu ücretsiz uygulama girdiğiniz bir cep telefonu numarasının diğer akıllı telefonların rehberlerinde hangi ad altında kaydedildiğini arıyor ve ilk bulduğu sonucu getiriyor. Mahremiyetinizin ihlal edilmesi için akıllı telefon kullanan sorumsuz dostlarınızdan birinin sizin numaranızı tam adınızla kaydetmesi yetiyor.

Telefonla alışveriş, otobüs, metro gibi yerlere geçiş olanağı sunulması düşünme yetisini bütünüyle yitirmiş kişiler için kolaylık gibi algılansa da kazın ayağı öyle değil. Telefonunuz açık konumdayken hangi hücrede (mahallede) bulunduğunuz bilgisine erişen gözler bu sayede hücre içinde hangi noktada bulunduğunuzu, ne yiyip ne içtiğinizi de bilebilecek.

4 – Yerinde saklanabilecek verilerin internete açılması

İnternetin yararlarını yadsıyacak değilim ancak yerinde, “offline” olarak saklanabilecek verilerin komik gerekçelerle ağ üzerine alınması bir komplodur. Cloud computing olarak pazarlanan sistemin mantığı bilginin özel mülkiyetten çıkmasıdır. İronik olarak nihai amaç bilginin tekelleşmesidir. TT Bulut (Türkçeden nefret ettikleri için *bulutt* biçiminde yazarlar) adıyla yurduma giren bu hizmet sansür ve istihbarat işlerini çocuk oyuncağına çevirecektir. Hani “biz yurttaşın peşinde koşmayalım, yurttaş kendi eliyle teslim etsin bize özelini” mantığı…

Çevrimiçi yedekleme sistemleri de aynı niyetin ürünüdür. İlginç biçimde kişiler dünyanın bir ucundaki şirketin sunucularının ellerinde cismini tuttukları sabit disklerden daha güvenli olabileceğini düşünebilmektedir.

Amazon Kindle bir elektronik kitap okuma aygıtıdır. Bu aygıt için hazırlanmış e-kitapları basılı sürümden biraz daha ucuza alabilir ve aygıtın ekranından okuyabilirsiniz. Ancak Amazon'un sizden sakladığı gerçek, kitapların aygıtta saklanmıyor olmasıdır. Amazon okyanus ötesinden tek tuşla sizin kitaplarınızı yok edebilir. "Amazon kindle delete" anahtar sözcükleriyle yapacağınız kısa bir arama size bu konuda bir fikir verecektir. Sorun bu ve benzeri aygıtların hala satılabiliyor, insanların satın aldıkları kitapları neden saklayamadıklarını sorgulamıyor olmasıdır.

5 – İnternetteki diğer tuzaklar

Browser ve sitelerin üyelik, çerez, eklenti (chrome!) gibi bahaneleri, büyük sitelerin birleşmesi ve tek ortak üyeliğin zorlanması, eposta şirketlerinin ve üyelikli sitelerin (donanımhaber gibi) kullanıcılarından türlü oyunlarla cep telefonu almaya çalışması, Google'ın *desktop* gibi uygulamalarla bilgisayarınızdan veri almaya çalışması açıkça gözetlemeye yönelik kötü niyetli girişimlerdir. Bu konuda yazılmış makaleleri karıştırırsanız çoğunlukla işin ticari tarafıyla ilgilenildiğini görürsünüz. Tartışmanın şirketin kişisel bilgileri reklam amaçlı kullanması konusu çevresinde dönmesi, dikkatleri asıl tehlikeden kaçırmak içindir. Asıl tehlike bu bilgilerin "güvenlik" amacıyla, zinde güçlerin istemediği davranışları gözetlemek, muhalifleri susturmak, gerçekleri karartmak amacıyla kullanılmasıdır. Devletlerin çocuk pornosunu bahane ederek internetin bütününü sansürlemeye veya kullanıcı trafiğini izlemeye kalkması bütünüyle muhalif kişileri denetleyip etkisiz hale getirme amacı güder. Bunun için suç icat etmek zor bir şey değildir. Sözgelimi ABD ve Avrupa'da "nefret suçları", Türkiye'de "katalog suçlar" yalnızca sansür amaçlı uydurulmuş suçlardır. Bunun yanında ticari olmayan yani yasal dosya paylaşma eylemi de telif haklarını ihlal suçu yakıştırılarak engellenmeye çalışılır. Yargı aşamasında da hemen her zaman anayasa ve yargılama usulleri çiğnenmektedir.

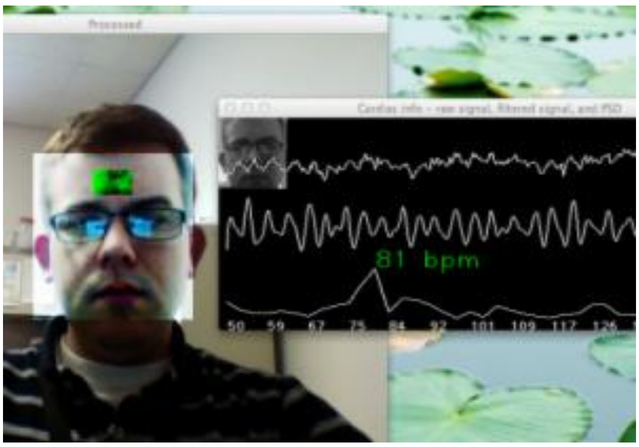

6 – Çipli (yongalı) kartlar, tuhaf güvenlik donanımları

Bugün birçok binaya giriş yongalı kartlarla yapılıyor. Kimi binada kapılarda parmak izi, retina okuyucuları var. Havaalanlarında kuş gribi bahanesiyle kızılötesi yüz kameraları kullanıldı. Terör bahanesiyle parmak izi ve retina okuma, iş başvurusu vb. için *biometric* fotoğraf, cep telefonuyla, yongalı kartlarla otobüse, metroya, otoparka girme gibi sistemler yaygınlaştı. Bunların en tehlikelisi yongalı nüfus cüzdanları olacak.

Çipli (yongalı) kimlik kartları ile ilgili asıl sıkıntı şu: Bu kartların üzerinde yazılı bilgiler ve kart okuyucu ile arasında olan iletişim kullanıcı tarafından görülemez. Bu durum kişinin mahremiyeti ve güvenliği için başlı başına bir tehdittir. Düşünün ki size bir nüfus cüzdanı verdiler ve fakat kart bir

kutunun içinde ve kutu yalnızca belli yetkililer tarafından açılıyor. Kuşkusuz bu durum midenizi bulandırırdı. Çipli kimlikte durum farklı değildir. Kart üzerinde olmaması gereken bilgiler taşınsa bunun nasıl farkına varacaksınız? Örneğin basit bir iş için belediye binasına girerken kartınızı okuttuğunuzda kart okuyucu sizin parti bağlarınızla ilgili bilgiyi kartınızdan okusa ve memurlar işlemlerinizi buna göre yapsa razı olur musunuz? Haberiniz bile olur mu? Bir gün yongadaki bilgiler "yanlışlıkla" değişiverse ve kırk çeşit suçtan aranan bir sabıkalıya dönüşseniz nasıl olur? Örnekler çoğaltılabilir ancak sakınca bundan ibaret değil. Yongalardaki bilgiyi okumak veya yazmak uzaktan yapılabilen bir işlemdir (örnek: http://www.omniscienceisbliss.org/rfid.html) Yolda yürürken kimlik bilgilerini çaldırmayı kim ister? Bu durumda kim sorumlu olur? Gazeteye "kimlik yongamdaki bilgiler çalınmıştır, hükümsüzdür" ilanı vermek kişiyi kurtarır mı? Kimliğin kendisi çalındığında ve güvenlik noktalarından giriş çıkış yapıldığında kişi, giriş çıkış yapanın kendisi olmadığını nasıl kanıtlayacaktır? Sorular çoğaltılabilir... Bugün kredi kartını çaldıran kişi daha hırsızın yaptığı alışverişi kanıtlayamazken yongalı kimlik kartının ve dahası deri altı yonganın yaratacağı tehlikeleri öngörmek çok zor değil. Tehlikelerden arındırılmış bir sistem bile verinin tek elde toplanması nedeniyle gözetleme düzeninin önemli bir parçası haline gelecektir. Otoritenin karar vermesi gereken kişilerin hangi hareketlerini izlemek istediğidir. İzlenip kayıt altına alınmak istenen hareketlere göre kart okuyuculu geçiş noktaları yaşamın her alanına konabilir. Hatta izlenmek istemeyen azınlığın geçmesi istenmeyen noktalara da konup politik muhalifler saf dışı bırakılabilir.

Üzerinde kamerası ve yüz tanıma yazılımı olan dizüstü bilgisayarlar artık olağanlaştı. Nasıl olup da her kamera ve fotoğraf makinesinin objektif kapağı olurken bunlar kapaksız oluyor, o aynı konu. Ancak yüz tanıma sistemi gibi kötücül emeller için kullanılacağı kesin olan sistemlerin kişisel güvenlik gibi masum gerekçelerle yaşamlarımıza sokuluyor olması endişe verici. Bu ürünleri satın alarak bu teknolojileri finanse ediyor, kendi paramızla başımıza çorap örüyoruz. Bu aygıtların bütünüyle bizim denetimimiz altında olduğunu kaçımız söyleyebilir?

Audi A8, parmak izi tanıma sistemiyle çalışan dünyanın ilk otomobili ve sanırım sonuncu olmayacak. Bu pahalı otomobili çalmak için sürücüsünün başparmağını kesmeniz yetiyor. Dizüstü bilgisayar ve telefon gibi aygıtlara güvenlik bahanesiyle kamera ve yüz tanıma sistemi konulması da planın bir parçası. İzlenebilirliği yaygınlaştırıp meşrulaştırmak için her türlü sinsiliğe başvuruluyor.

Siemens

7 – Haberleşebilen otomobiller

Otomobillerin artan oranda arıza kaydı, acil yardım çağrısı, uzaktan arıza tanısı ve onarımı, uzaktan motor yönetimi, navigasyon veya bunları birleştiren On-Star gibi altyapılarla donatılıyor. (Örnekler:http://www.youtube.com/watch?v=6zBjJmt2W90 http://www.youtube.com/results?search_query=onstar)Üzerinde çalışılan bir proje sözde kazaları engellemek için otomobillerin yakın otomobillerle haberleşebilmesi ve sözgelimi kör bir kavşak yaklaşımında sürücüden önce fren yapabilmesi üzerine. *Vehicle-to-vehicle(V2V)* adıyla anılan bu plan yol kenarı yapılarla iletişim kurabilen otomobilleri de içeriyor. Bütün bunların üzerine *Bluetooth* bahanesiyle kabinlerine mikrofonu, uyuyan sürücüyü uyandırma

bahanesiyle konan kamerayı (örnek: http://en.wikipedia.org/wiki/Driver_Monitoring_System) da ekleyin. Kullanıcının iradesi dışında ses ve görüntü kaydı yapabilen, bilgi toplayabilen ve iletişim kurabilen otomobillerden söz etmem beni paranoyak yapmaya yetiyor ama sürücüye alkol testi yapmadan çalışmayan bir otomobili tasarlaması bir üreticiyi ruh hastası yapmaya yetmiyor!

8 – Microsoft Kinect ve benzeri ürünler

Microsoft'un Kinect adındaki donanımının üzerinde bir mikrofon ve bir kamera var. Bu kamera sözde beden hareketlerinizi algılayarak oyunu bedeninizle kontrol edebilmenizi sağlıyor. Mikrofon ise sesleri birbirinden ayırt edebiliyor. Konsol veya bilgisayar açık olduğu sürece internete bağlı olabiliyor. Birkaç yıl önce bu kameraların çektiği fotoğraflar kullanıcıların izni veya bilgisi olmadan internette yayınlandı ancak olay büyümeden örtbas edildi. Yapacağınız kısa bir arama bu tür aygıtların başınıza neler getirebileceğini anlamaya yeter. Bu aygıtların evlere kamera ve mikrofon sokmak için kullanılan Truva atları olmadığını kim savunabilir? Şirketin yarım ağızla verdiği güvenceler geçersizdir. Kapitalizmin tarihi halka açıkça yalan söyleyip büyük yıkımlara yol açan ve hiçbir şey olmamış gibi bedel ödemeden yoluna devam eden şirketlerle doludur. Meraklısı araştırmaya sigaradan, asbestten, CFC'den, DDT'den başlayabilir.

HAVAALANLARI GELECEĞİN AYNASI

- **Gözetleme**

Metal detektörleri ve *X-ray* aygıtları ilk kez havaalanlarında kullanılmıştır. Kızılötesi yüz kameraları ilk kez havaalanlarında kullanılmıştır. Zanlı olamayan kişilerden parmak izi alma uygulaması ilk kez havaalanlarında kullanılmıştır. İlk kez havaalanlarında herkese terörist muamelesi yapılmış, zenginler (CIP) ve seçkinler (VIP) dışındaki insanların aşağılanması sıradanlaşmıştır.

- **Ayrımcılık**

Havaalanları yalnızca gözetleme düzeninin değil, bununla birlikte gelen faşizmin de aynasıdır. Küçük bir azınlığın VIP ve CIP adıyla ayrılıp ve insan haysiyetine yakışır biçimde davranılması oligarşinin, tiranlığın, kitlesel sömürü düzeninin olmazsa olmazıdır. Hinduların dinsel kast düzeniyle alay edenlerin bütün dünyada bir kast düzeni olduğunun ayırdına varmak için havaalanlarına baksınlar.

- **Koşulsuz boyun eğme**

Kontrol noktalarında polise veya güvenlik görevlisine karşı gelmenin sonuçları uçağı kaçırmaktan mahkemeye sevk edilmeye kadar değişir. En azından uçağı kaçırmama isteğiyle insanlar "oluversin", "idare edivereyim", "bu herkese yapılıyor" gibi avunmalarla bu aşağılanmayı kendi vicdanlarında haklı çıkarmaya çalışırlar. Kişi mahremiyetini ve saygınlığını yok eden güvenlik önlemlerine sık sık yenisi eklenir ama kimse bunları katlanılmaz bulup uçak yolculuğundan vazgeçmemiştir. Uçağın içinde de aynı koşulsuz itaat geçerlidir. Örneğin uçakta kamera ve fotoğraf makinesi kullanmanın neden yasak olduğu bugüne kadar bilimsel ve inandırıcı biçimde açıklanmamıştır. Örneğin hostes sudan bir gerekçeyle koltuğunuzu değiştirmenizi "emrettiğinde" buna karşı gelmeniz uçak iner inmez gözaltına alınmakla sonuçlanabilir. Aynı biçimde pilot, gökyüzünde tanrıdır. Size haksızlık etse bile onunla tartışamaz, karşı gelemezsiniz. Karşı gelmeniz gözaltıyla ve mahkemeye hesap vermeyle sonuçlanabilir. Bu durum ABD'de bize göre daha belirgindir.

Bütün bunlar hava ulaşımına özgü olsa da toplum yaşamının geneline yavaş yavaş aşılanacak bir koşulsuz itaat düzeninin bir "pilot" programını, bir tohumunu oluşturur. Aynı zamanda oligarşinin toplumun nabzını ölçerek baskının dozunu ve biçimini ayarlamasını sağlar. Havaalanlarında yaşanan ilkler toplumu alıştırır ve koşullandırır. Metal detektörleri ve *X-ray* aygıtlarını bina girişlerinde gördüğümüzde bunlar bize artık tanıdıktı, çok yadırgamadık.

İSİMLER DEĞİL SAYILAR

Bir veri dizisini sayısal tabana oturtma düşüncesi 19.yy'ın sonlarında uygulanmaya başlar. Marketteki ürünleri barkodla numaralandırma ve kredi kartı uygulamaları 1940'larda başlar. Bankacılıkta bilgisayarların standartlaştığı 80'lerde ABD'de vatandaşlık numarası uygulaması başlar. Kişileri doğumda numaralandırmanın amacı bütün resmi ve parasal işlemleri tek noktada kaydetmek ve denetlemektir. Numaralandırma sayısal veritabanı oluşturmanın yanında aygıtlar arası iletişimin sağlanması için de olanak sağlar. Ancak kişileri, yani maddeden ibaret olmayan yaratıkları numaralandırmak ahlakta kolay hissedilmeyen bir aşınmaya yol açar. Çünkü kısaca;

Numaralandırılan şeyler;

- Değersizdir. Numaralı şeylerin hepsinin değeri aynıdır. Biri ötekinin yerini tutar.

- Bilinmez, ezberlenmez. Numaralar yalnızca veritabanları içindir.

- Anlamsızdır. Numaraların anlamı olmaz. Numaranın tek işlevi birini diğerinden ayırmak, listede bir yere koymaktır.

- Sonsuz sayıda olabilir. Çok olan şeyin değeri ve niteliği azdır.

Adlandırılan şeyler;

- Değerlidir, tektir, özgündür, yeri doldurulmaz. Adlandırılan şeylerin değerleri birbirinden farklıdır.

- Akılda tutulur, bilinir. Adlar veritabanları kadar kişilerin belleğinde de yer tutar.

- Anlama karşılık gelir. Her adın anlamı farklıdır. Anlam ahlaktır. Bütün ahlak sistemlerinde maddesellik kötülüğe, anlamsallık iyiliğe yakındır.

- Sınırlı sayıdadır. Az olan şeyin değeri ve niteliği yüksektir.

TEK YÖNLÜ BİLGİ AKIŞI

Artan toplumsal gözetleme ve tek yönlü bilgi akışının bireysel ve örgütlü özgürlükleri zayıflattığı, anayasal yurttaşlık haklarını çiğnediği pek çok ülkede pek çok politik veya sivil kuruluşça dile getirilmiş ve zaman zaman belgelenmiştir. "Toplumsal sözleşme" dediğimiz devletin ve hukuk düzeninin meşruluğunu sağlayan uzlaşma da bundan zarar görür, otoritenin meşruluğu tartışılmaya başlar.

Devlet yasal veya yarı yasal mekanizmalarla bizden bilgi istediğinde bu bilgileri vermek ve hizmet alamamak, para cezası ödemek veya yargıç karşısına çıkmak gibi olumsuz sonuçlara katlanmak dışında seçeneğimiz yoktur. Şirketlerin davranışı çok farklı değildir. Şirketler her bahaneyle müşteriden olabildiğince çok bilgi toplarlar. Kimi zaman bunları satarlar, kimi zaman da birbirlerinin ortak kullanımına açarlar. Daha yeni aldığınız cep telefonu numarasına gelen reklam mesajları bunun hepimizce tanık olunan kanıtıdır. Ancak müşteri şirketle ilgili bilgi talep edince karşısında aşılamaz bir duvar bulur. Kapitalist devletler şirketleri yurttaşlarına karşı korur ve yurttaşları şirketlerin sömürüsüne karşı savunmasız bırakır. Bütünüyle çaresiz hissetmemeleri için de tüketiciyi yasası gibi çok sınırlı koruma mekanizmaları sağlar.

Devlet ile kişi arasındaki ilişkiler son derece asimetriktir. Devlet trafik, güvenlik gibi gerekçelerle yurttaşını gözetler. Yurttaş ise devletin nasıl çalıştığını gözetlemek için sözgelimi kurumlara giremez, resmi yazıları inceleyemez, hatta kendi seçtiği meclisin bile kimi toplantısı kendisinden gizlenir. Devlet yurttaşın kamusal alanlardaki ve işyerlerindeki görüntülerini alır. Ancak bu görüntülerin saklama ve kullanım haklarını düzenleyen yasal düzenlemeler geriden gelir ve genelde yetersiz olur. Sözgelimi bugün trafik kameralarının görüntülerinin nerede, ne kadar süre için saklanacağı, bunlara erişimin gizliliğini ciddi anlamda düzenleyen bir yasa yoktur. İnsanların kamusal alandaki davranışları mahrem değilse MOBESE kayıtları isteyen her yurttaşla paylaşılmalıdır. Ancak polis bunları paylaşmamaktadır. Biz yurttaşların İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nden veya toplumsal sözleşmeden kaynaklanan haklarının çiğnenip çiğnenmemesi Emniyet örgütündeki bir kaç memurun insafına, yani pamuk ipliğine bağlıdır. Sayısal suç delillerine nasıl davranıldığı ve bu delillerin ne kadar güvenilir olduğu Ergenekon davasında bütün çıplaklığıyla açığa çıkmıştır. Denebilir ki, sayısal delillere dayalı bir yargılama sistemi, çökmüş ve meşruluğunu yitirmiş bir yargılama sistemidir.

Bilgisayar ve elektronik buluşlar işleri kolaylaştırmaktadır. Ancak kolaylaşan işler beraberinde yoğunlaşan gücü de getirir. Beli noktalarda yoğunlaşan güç, beraberinde artan hata oranını ve hataların artan yıkıcılığını da getirir. Emniyet'te veya Maliye'de sorumsuz bir memurun yanlış bir tık veya yanlış bir klavye darbesiyle size yaşatacağı sıkıntının sınırı yok gibidir. Bugün bunun işaretlerini yaşıyoruz. Yanlış bir tıkla terör veya tecavüz zanlısı olarak yargıç karşısına çıkmak, bütün para ve mal varlığına el konan bir vergi kaçakçısı olmak olanaklı hale gelmiştir. Hepimizin başına en az bir kez gelen ödenen vergiyi veya cezanın ödenmemiş görünmesi durumu çok yakında başımıza geleceklerin bir habercisidir. Bu sonuçlar hatayla, beceriksizlikle ortaya çıkabilirken kötü niyetin neler doğurabileceğini varın siz düşünün. Burada her iki etmeni de gözden kaçırmamak gerekiyor.

Birincisi beceriksizlik. AKP hükümetinin kamu hizmetinin bütün düzeylerinde iş bilir ve donanımlı çalışanları devreden çıkardığı, yerine zırcahil dalkavukları doldurduğunu sağır sultan biliyor. Bu kadronun neden olduğu ve basında çıkan çalınan kimlik numaraları gibi skandalları tek tek saymaya gerek yok. Ancak niteliği gereği basında yer bulmayan veya halkın tepkisini çekmeyen bir bu kadar daha rezalet olduğunu eklemeliyim.

İkincisi kötü niyet. Bugün Ankara'da yüzden fazla ABD memuru çalışıyor. Bunların çoğunun İçişleri ve Savunma bakanlıklarında görev yaptığı basında yazıldı. İşgal sürecinin kaçınılmaz bir parçası olarak pek yakında Maliye'de de yabancı memurların çalışacağını tarihin Düyun-u Umumiye deneyiminden biliyoruz. Gelirler Genel Müdürlüğü'nün adının değişmesi ve bakanlıkta farklı bir yapıya kavuşturulması bu hazırlığın bir parçasıydı.

Bilgisayarın yarattığı olanaklarla bir kaç tıkla bütün hayat hikayeniz ve kimliğiniz değiştirilebilir duruma gelmiştir. Bütün ülkenin gözü önünde yüzlerce kişiye ÖSYM sınav soruları önceden verildi. Kursa yazılmadan, sınava gitmeden bir kaç saat içinde sürücü ehliyeti almak olanaklıdır ve bunun bir örneği benim gözümün önünde yaşandı. Artık pek çok yerde olduğu gibi kütüphane üyeliklerinde de vatandaşlık numarası isteniyor. Bilgi edinme başvurularınıza, sanki kim olduğunuz sonucu değiştirecekmiş gibi, vatandaşlık numaranızı yazmazsanız yanıt alamıyorsunuz.

Bilgisayar yokken durum farklı değildi. 1980 darbesi anayasal haklarımızı kalıcı olarak elimizden alıp tek yönlü bilgi akışını ve gereksiz gizliliği güçlendirdi. Fişleme denen olay bu çürümüş devletin her yerine bulaşmıştır. Poliste herkes için yasadışı olarak tutulan bir dosya vardır, bu dosyada da öznel bilgiler ve yorumlar. Bunlar yurttaşa verilmez. Benzer dosyalar okul ve üniversitede öğrenci için, orduda ve kamu kurumlarında çalışanlar için vardır. Bu kayıtların bilgisayar ortamına geçmesi ancak kötüye kullanımı ve yasadışılığı artıracaktır.

Parasal konularda da bilgi akışı tek yönlüdür. Örneğin illerin ve ülke genelinin vergi rekortmenlerinin adlarının gizlenebilmesinin hukukiliği tartışılabilir. Örneğin Merkez Bankası'nın hissedarlarının kimlikleri yasayla gizlenmiştir. Yurttaş bu kişileri öğrenemediği gibi kendisi de hissedar olamaz. Bu konu da seksen yıldır tartışılmamıştır. Demokratik düzenlerin "halk için, halk tarafından" kurulmuş olduğu paradigmasını değiştirmemiz gerekiyor. Tarihte böyle bir dönem yaşanmış ise bile artık bittiğini kabullenmemiz bizim yararımıza olacak.

Şirket ile kişi arasındaki ilişkiler de son derece asimetriktir. Şirket tanımını özellikle çok uluslu ve devlet büyüklüğüne erişmiş şirketler için kullanıyorum, ancak bunlarla sınırlı tutmuyorum. Şirketler ekmekten güvenlik hizmetlerine, toplu iğne satmaktan fabrika kurmaya, baraj yapmaya kadar değişen karmaşıklıkta işleri üstlenirler. Denebilir ki uygarlığın karmaşıklık düzeyi şirketlerin sunduğu hizmetlerin karmaşıklığı kadardır. Basit saydığımız ve önemsemediğimiz ekmek üretimi bile son derece karmaşık bir iştir. Buğdayın bir yıla yayılan tohumlama, sulama, ilaçlama, biçme, öğütmeden oluşan üretim süreci, fırındaki sürece eklenir ve ekmek ortaya çıkar. Oysa satın aldığınız ekmeğin üzerinde yalnızca un, su, maya ve tuzdan üretildiği yazar.

Sözgelimi "Alman otomobili" olarak bilinen bir otomobilin parçaları on ayrı ülkeden gelebilmekte. Bu parçalar da elliye yakın ülkeden gelen hammaddelerle üretilebilmekte. Sözgelimi A ülkesinde çıkarılan maden B ülkesinde saflaştırılmakta, C ülkesinde pil taslağına

dönüştürülmekte, taslak D ülkesinde daha fazla işlenmekte, E ülkesinde ürüne monte edilmekte, F ülkesinde son kullanıcıya satılmaktadır. Bu üretim süreçlerine paketleme, taşıma ve saklama hizmetlerini de ekleyin. Şirketler bu kadar karmaşık işlemleri planlayabilmekte, muhasebesini yapabilmekte, bundan kazanç elde edebilmekteler. Bu kadar hacimli veriye egemen olan şirketler bu bilgiyi kamuyla paylaşmazlar. Tüketiciler çareyi baskı grupları oluşturup en azından sağlıkla, beslenmeyle ilgili olarak birkaç bilgi kırıntısına erişebilirler ama hepsi budur. Daha fazlasına ne şirketler yanaşır, ne de devletler onları buna zorlar. Neyi, kimden satın aldığınızı bilemediğiniz için boykot mekanizmasını da çalıştıramazsınız. Örneğin bir savaş sırasında farkında olmadan düşmanınıza para kazandırabilirsiniz. Şirket logoları arkalarındaki insan yüzlerini saklayan kalkanlardır.

Öte yandan yediğiniz bisküviyi, içtiğiniz sütü, giydiğiniz gömleği, kullandığınız telefonu, bindiğiniz otomobili ve daha fazlasını tek bir şirket üretip satıyor olabilir ve dolayısıyla bütün bu konularda sizinle ilgili bilgi elde edebilir. Sizin ise hangi şirketin hangi şirkette hissesi bulunduğunu, bilgilerinizi kiminle paylaştıklarını, yani yaşamınızın ne kadarını avuçlarının içinde tuttuklarınızı bile sorup öğrenme hakkınız yoktur. Kapitalizmin ulaşacağı son nokta şirket sosyalizmidir. Yani bütün varlıkların ve üretim araçlarının tek bir elde toplanması, herkesin o şirketin çalışanı/kölesi olmasıdır. Bir gün A'dan Z'ye bütün gereksinimlerimiz tek bir şirket tarafından sağlandığı zaman bizim bu durumdan haberimiz bile olmayacak. Çünkü bilgi akışı tek yönlüdür!

Tek yönlü bilgi akışı başından beri yönetsel ve ekonomik düzenin içine gömülüdür. Bunun farkına varmak için düzene geniş bir perspektiften, yukarıdan bakmak gerekir. Temsili demokraside seçmen yasa yapıcıları seçip gönderir. Ancak onlara hangi yasaları çıkarmalarını istediğini, nasıl bir değişiklik beklediğini söylemez. Kuşkusuz parti programı adında göstermelik planlar vardır ve teoride seçmenler bunlara göre seçim yaparlar. Ancak parti programları da tepeden inmedir ve dayatılmıştır. Bunlar seçmenler dinlenerek veya anket yapılarak oluşturulmaz. Böyle bile olsa seçmenin partinin programa sadakatini değerlendirip hesap sorabileceği bir mekanizma yoktur. Uzun lafın kısası, temsili sistemde bir diyalog yoktur. Bilgi ve yetki akışı tek yönlüdür. Verilen bilginin karşılığında bilgi alınmaz, verilen yetki geri alınmaz. Hükümetin niyetini ancak tasarı komisyonlara gelince anlarsınız. O tasarı komisyona nasıl gelmiştir, gereksinimi kim belirlemiştir, gidilecek yöne kim karar vermiştir, parti programı tasarıya nasıl dönüşmüştür, bunların hiçbiri açık değildir. STK'lar ve kitlesel baskı grupları hep geriden gelir. Bir STK'nın veya halk meclisinin bir tasarı hazırlayıp görüşülmesi için meclise göndermesi görülmüş şey değildir. Çünkü bilgi akışı tek yönlüdür ve bu durum kanıksanmıştır.

Benzer süreç ekonomik düzende işler. Sözgelimi kamu hiçbir zaman bir telefon üreticisine gidip "biz şu özellikte bir telefon istiyoruz, bir de böyle bir model yapın" demez. Dese de ciddiye alınmaz. Çünkü tüketicinin üreticiyle tek iletişimi satın almadır. Üretici yalnız ve yalnız satışları geçerli veri sayar ve gideceği yöne, tasarlayacağı ürüne bunun üzerinden karar verir. Gelen talep üzerine ürün ve hizmetleri biçimlendirme yalnız büyük alıcılar için söz konusudur ki bunlar da hemen her zaman yine şirketler olur. Bu açıdan bakınca bilgi akışı üreticiden tüketiciye gibi algılanabilir ancak durum tam tersidir. Üretici kendine gereken bilgileri türlü yollarla elde eder. Tüketiciden üreticiye gitmeyen şey istek ve beklentilerdir. İki yüz yıllık tüketim kültürü insanlara gerekmeyen veya zararlı ürünleri satabilme konusunda üreticiye epey bir deneyim kazandırmıştır. Örneğin marley döşeme ticari kullanıma sunulmadan önce halkta böyle bir talep yoktu. Bilgi akışı tek yönlü olduğu için marleyin içinde asbest olduğu ve bu maddenin sağlığa etkileri tüketiciye söylenmedi. Tüketici önce bunları satın alıp üreticiye para kazandırdı ancak daha sonra başka yollardan bu bilgiyi elde edince bunları almaktan vazgeçti. Bugün de örneğin kağıt çay poşetlerindeki plastik liflerin oranı, bileşimi ve suda çözündüğü zaman yarattığı kanserojen etki tüketiciden gizlenmektedir. Tüketici satın alıp kullandığı nesnenin veya hizmetin ne denli karmaşık olduğunun farkında değildir. Varması beklenmemelidir de. Ancak bir ürün veya hizmetle ilgili bütün bileşenlerin ve olasılıkların olanca karmaşıklığıyla uzun uzadıya değerlendirilip test edilmesi ve sonuçların bütün açıklığıyla insanların erişimine açılması biçiminde ideal bir uygulama hiç olmamıştır. Çünkü bilgi akışının tek yönlülüğü henüz farkına varılıp yadırganan bir durum

olmamıştır. Yasalar üreticiyi zorlamaz. Sanayi ve ticaretin ahlakı yoktur ve üretici/satıcı yalnızca zorunlu olduğu şeyi yapar. Onu zorlayacak olan da devlettir ancak devlet de aynı tek yönlülükten payını almıştır ve bu kısır döngü düzen kökten değişmedikçe sürecektir.

Gerçekte toplumsal yaşamda kurulmaya çalışılan *panopticon* yapısı Tanrı'nın hep gören, hep bilen olma niteliğini elde etmeye çalışan zorbaların aracıdır. Tarihin akışı içinde öyle bir zaman gelecek ki insanlar Tanrı diye yeryüzünde oturan bir insanı bilecekler. O hep gören, hep bilen insanı kızdırmaktan korkacaklar ve onun dileklerine göre, ona kölelik ederek yaşayacaklar. Gerçek Tanrı'yı çoktan unutmuş olmanın doğal sonucu ahlakın bütünüyle ortadan kalkması olacak. Çünkü yeryüzü tanrısı doğruyu emretmez. Doğruluk ve iyiliği yok etmek pahasına kendisine köleliği emreder. Zorbanın tek güdülenmesi vardır, o da daha fazla egemenliktir. Zorba en çok korkakları ve ahlaksızları sever. Kölelerin ahlakı olmaz. Ahlak ve erdemlilik insan olmanın yüksek bir aşamasıdır ve ancak özgürlükle birlikte gelebilir. Özgürlük aşındıkça ahlak da aşınır. Çünkü ahlakı gerçekleştirmek yani kötüden gönüllü olarak vazgeçmek ve iyiye yönelmek için önce bilgi, yani iyiyi ve kötüyü ayırt etmek için veriye; sonra da bu özgür seçimleri uygulayabilecek bir ortama gereksinim vardır. Diktatörlükte, zorbalıkta, tiranlıkta ahlak dip yapar. Dikta Türkiye'de yerleştikçe, gözetleme düzeni yayıldıkça ahlaksızlıkta yeni ufuklar açıyoruz. Bu zorbalığa maruz kaldığımız süre uzadıkça dünyanın en ahlaksız toplumu olmaya doğru ilerliyoruz. Dünya ölçeğinde ise yuvarlanma hızı farklı olmakla birlikte yuvarlanılan yön farklı değil. Bu yazıda yazdığım gerçeklerin ve sorduğum soruların çoğu henüz hiçbir ülkede kamuya mal olmuş tartışma konuları değil.

İZLEME ALTYAPILARININ KULLANIM ÖRNEKLERİ

Tek tuşla;

- Nerede ne kadar süre kaldığınızı (telefon ve çipli kartlarla yaptığınız giriş ve geçişler, kredi kartıyla yaptığınız ödemeler),

- Ne satın aldığınızı (perakende ve hizmet zincirlerinin üye kartları ve kredi kartıyla yaptığınız ödemeler üzerinden),

- Ne satın almayı düşündüğünüzü (Reklam, broşür ve dergi sayfalarında cep telefonuna okuttuğunuz QR kodları üzerinden),

- Kime mektup ve paket yolladığınızı, kimden aldığınızı (posta ve kargo kayıtları üzerinden),

- Ne yiyip içtiğinizi (perakende ve hizmet zincirlerinin üye kartları ve kredi kartıyla yaptığınız ödemeler üzerinden),

- Kiminle ne için mahkemelik olduğunuzu (bütün polisiye ve adli kayıtların saklandığı, tek merkezden denetlenebilen bilgisayar veritabanı üzerinden),

- Telefonda kiminle, ne zaman, ne konuştuğunuzu (GSM şirketlerinin kayıt tutmalarını yasa emreder. Yasa bu kayıtları saklama sürelerinin en azını belirtir, çoğunlukla üst sınır koymaz. Bu verinin güvenliği ve imhası hakkındaki hükümler sıkı değildir),

- İnternette ne yaptığınızı (AB yasa İngiltere Almanya, ... Şimdilik bundan korunmak için vekil sunucu, VPN, kablolu bağlantı gibi önlemler gerekiyor.)

- Kime ne kadar para yolladığınızı, kimden ne kadar havale aldığınızı (Bankaların veritabanı üzerinden. Şimdilik elden para alışverişleri izlenemiyor ancak küresel sermaye oligarşisinin banknotları bütünüyle ortadan kaldırma ve cebe giren parayı da sayısal biçime kavuşturma planı gerçekleştiğinde bu da izlenebilecek)

- Bilgisayarınızda hangi dosyaların olduğunu (Şimdilik bunları sizden gönüllü olarak paylaşmanızı istiyorlar. Yeterince saf olanlarımız *cloud server, online back-up* gibi sistemlerle verilerini gönüllü olarak denetime açıyor. Sıradan kullanıcı bunu yapmasa bile bilgisayarına virüs vb. yazılımlarla dışarıdan girilerek dosyaları kopyalamak veya bir göz atmak olanaklı. Şimdilik bundan korunmak için *firewall*, VPN, kablolu bağlantı gibi önlemler gerekiyor.),

- Ne zaman hangi şikayetle hastaneye başvurduğunuzu, bütün sağlık sorunlarınızı (hasta bilgilerinin bilgisayar ağına girilmesi zorunludur. Bu zorunluluk Hipokrat yeminine de aykırıdır. Şu anda hasta bilgilerini bilgisayara giren bütün doktorlar yeminlerini bozma ahlaksızlığını işlemektedir.)

- Ne okuduğunuzu, ne bildiğinizi, hangi konularla ilgilendiğinizi (kütüphane kayıtları, bilgi edinme başvuruları, internet trafiği, kitap satın alma kayıtları üzerinden),

- Evinize kimin girip çıktığını (MOBESE, toplu taşıma ve otopark sistemleri üzerinden),

- Sokakta ne yaptığınızı (MOBESE ve yüz tanıma yazılımı üzerinden),

- Hatta bir olasılık evinizde ne yaptığınızı bile öğrenebiliyorlar veya yakında öğrenebilecekler.

Zaten pek yakında küçük yaştan başlayarak her yurttaşın parmak izi, yüzünün üç boyutlu modeli, retina dokusu, özgün ses frekans yapısı bilinecek.

Sistem bunun etrafında dolaşmanın, aşmanın yollarını da doğal olarak tıkamaya çalışıyor. Örneğin Türkiye'ye dışarıdan cep telefonu getirilmesinin engellenmesi ve kayıt dışı IMEI numaralarının işlemez yapılmasının nedeni vergi veya gümrük mevzuatı değil, izlenebilirlikten kaçışın engellenmesi idi. Elbette ortalama zekalı ve dünyaya kapalı Türk basını bundan kuşkulanmadı. Örneğin MOBESE'den korunmak için sokakta yüzünüzde maskeyle gezerseniz polis sizi durdurur, gereksiz yere eziyet eder. Oysa maskeyle gezmek suç değildir. Polisin yetkilerinin size sokakta ve karakolda eziyet etme ve istediği zaman öldürmeye kadar ilerletilmesi, *panopticon* düzeninin çalışması için yararlı ve gereklidir. Bu yetkiler Türk polisine uzun süre önce verilmiştir.

Bu yazıda yazdığım her şey zamanla tek merkezden denetlenebilir duruma gelecektir. Çaba bu yöndedir. İlginç bir biçimde seçilmişler ve bürokratlar içinde durumun ayırdında olan pek az kişi vardır. Mason vb. gizli örgütlenme biçimlerinde olduğu gibi her egemenlik çemberi kendi içindeki çemberden habersizdir. Hükümet kendi üzerindeki bir kişinin veya topluluğun planını habersiz olarak uygular. Bir şeyler bilen azınlık da çıkarlarını korumak için sessiz kalır. Zaten insanlığın en büyük trajedisi kötülük yapmak değil, kötülüğe karşı sesini çıkarmamaktır.

ÖNERİLER

- Öncelikle politik ve sivil bir hareketten bu gidişe karşı net bir tutum almasını beklemeliyiz. Şimdiye kadar bu konuda bir beklenti olmadığı için ne STK'lar, ne de partiler bu konuyu ciddiye almıştır. Şimdiye kadar sorulmamış soruları kamuya mal etmek ve tartışılmamış konuları tartışmaya açmak yapabileceğimiz en büyük hizmettir. Sözgelimi, "Kimin müşterisi olduğunu bilme hakkı", "Adil ve karşılıklı bilgi akışı" gibi kavramlar ortaya atılabilir.

- Kredi kartı kullanmayı bırakabilirsiniz. Ben bıraktım ve hiç bir zararını görmüyorum. Bankalar –şimdilik– onlarsız yapamadığımız düşmanlarımızdır. Elimizi kurtaramasak da kolumuzu, bacağımızı kurtarmayı denemeliyiz.

- Akıllı telefon kullanmayı bırakabilirsiniz. Kimseye telefonunuzu sürekli açık tutma sözü vermediğinizi sık sık hatırlamalısınız. Çok değil, yalnızca bir kuşak önce evlerde bile telefon yoktu ve kimse istediği an sesli, görüntülü ve yazılı iletişim kuramamaktan yakınmazdı. Başka bir yaşamın da olanaklı olduğunu sık sık kendinize anımsatın.

- Tuhaf güvenlik donanımları olarak örneklediklerimi üzerinde bulunduran ürünleri kullanmayın. Bunları kullanarak şirketleri ve devletleri bu yönde ilerlemeleri için özendiriyoruz ve bu süreci finanse etmiş oluyoruz.

- İnternet alışkanlığınızı değiştirin. VPN, vekil sunucu ve *firewall* kullanın. Zorunlu olmadıkça kablosuz bağlantı kullanmayın. Hem kablosuz bağlantı sağlığa da zararlıdır. Bu teknik bir konu olduğundan yurttaşa yol göstermek için STK'lara görev düşüyor. Facebook kullanmayın veya sahte isimle girin. YouTube ve Gmail gibi tek, ortak üyelik gerektiren sitelerin her birini başka üyeliklerle kullanın. Facebook, Twitter gibi "sosyal paylaşım" siteleri televizyonun kitleleri aptallaştırma yükünün bir kısmını üstlenmiş gözüküyor. Bunları kullanmayın. Gerçek paylaşım bire bir iletişimle olur. Bire bir eposta, cep mesajı veya telefon kullanın. Dostlarınız insan olduklarını hissetsinler. İnsanlarla yüz yüze görüşün. Böylece sözlerinize otosansür uygulamazsınız. Google'da giriş yapmadan arama yapın. Daha iyisi, başka arama motorlarını kullanın. Örneğin startpage.com, Google sonuçlarını sizin kimliğinizi gizleyerek karşınıza getiriyor. Chrome gibi gizlilik hakkı tanımayan tarayıcılar kullanmayın. Tarayıcıların eklentileri gezinti ve üyelik bilgilerinizi depolar ve bilmediğiniz kişilerle paylaşır. Bunlardan sakının. Kişisel veya ticari verilerinizi *cloud* sunucularda

tutmayın. Örneğin Google'ın çevrimiçi belge saklama hizmetini kullanmayın. Çevrimiçi yedekleme hizmetlerini kullanmayın.

- Parmak izi, retina tarama, yüz tanıma gibi sistemler kullanan işyerlerine girmeyin. Gerekirse uçağa da binmeyin. Pek çok uluslar arası ticari ve bürokratik gezi telekonferansla konuşarak halledilebilecek işler içindir, yani boşunadır. Uçak yolculuğunun yapay olarak ucuzlatılması bu gerçeği görmemizi engelliyor. Yıllar önce internet yokken uydu bağlantılı telekonferans için şirketler ve devletler büyük paralar harcadı. Bunlar unutuldu gitti.

- Otobüs ve tren bileti alırken veya alışverişte gerçek adınızı kullanmayın, gerçek telefon numaranızı vermeyin. Böylece reklam mesajlarından da kurtulmuş olursunuz. Olmadık yerde adınızı ve kimlik bilgilerinizi isteyenlere vermeyin. Veya sahte ad ve formüle uygun yanlış bir numara verin. Posta ve kargo gönderisi gibi durumlarda kimlik sorulmadıkça sahte ad kullanın.

- Evcil hayvanınıza çipli kimlik takmayı zorlarlarsa evcil hayvandan vazgeçebilirsiniz. Böylesi sizin ve toplum için daha iyidir.

- En önemlisi, bakış açınızı değiştirin. "Benden bu bilgileri isteyenler karşılığında ne veriyor?", "Bu bilgileri ne için kullanabilirler?", "Verdiklerim ve yaptıklarım nasıl kötüye kullanılabilir?", "Burada sahte bilgi verebilir miyim?" sorularını kendinize sormak alışkanlık olsun. İnternette, satıcıda veya sokakta "müşteri memnuniyeti ölçme" veya "anket" adı altında sorulan sorulara yanıt vermeyin. İmza kampanyalarına sahte adla katılın. Şirket ve devlet bizim sorularımıza yanıt vermez, biz neden verelim? En azından yanıtlarınız için para isteyin, ancak parayla sattıkları bilgiyi ancak parayla satın alabileceklerini bilsinler.

- Sizin öneriniz?...

Bunları yapmak istemeyebilirsiniz. Direnmek güdülenme gerektirir. Neredeyse bebeklikten başlayarak uyutulmuş ve uyuşturulmuş insanların çoğunluğa ve düzene direnmesi için güçlü bir güdülenme gerekir. Çoğu kişi bu nedenleri bulamaz ve yılar. Oysa direnmek için güzel nedenlerimiz vardır. Ailemize karşı sorumluluğumuz, onur, haysiyet, vicdan gibi herkesin bilip tanıdığı erdemler yeter. Herkesin bilip tanımadığı din de haksızlığa direnmeyi emreder. Bütün ahlak sistemleri haksızlığa direnmeyi ve özgürlüğü yüceltir. Özgürlüğün bir bedeli var. Bugün sahip olduğumuz bütün özgürlükleri baskıya ve haksızlığa direnen bir avuç insana borçluyuz. Biz direnir ve en azından bu saldırıyı yavaşlatmazsak sonraki kuşaklar ve tarih bizi lanetle anacak. Sonraki kuşaklar sahip oldukları özgürlüğü bugün direnenlere borçlu olacak.

SEÇME KAYNAKLAR:

http://en.wikipedia.org/wiki/Panopticon

Genel internet mahremiyeti;

http://www.e-siber.com/guvenlik/

Kinect'in yapabilecekleri hakkında;

http://www.slate.com/articles/technology/gaming/2012/03/kinect_research_the_amazing_disturbing_things_your_gaming_console_can_learn_about_you_.html

http://www.ubergizmo.com/2012/11/microsofts-new-patent-is-pure-privacy-invading-evil/

Cloud computing ve mahremiyet;

http://en.wikipedia.org/wiki/Cloud_computing#Privacy

Google'ın yaptıklarından küçük, küçücük bir kesit;

https://www.youtube.com/watch?v=TBNDYggyesc

Google'ın gizlilik politikası (meraklarını gizlemiyorlar);

http://www.google.com/intl/en/policies/privacy/

Güncelleme 17.06.2013:

Faşist iktidarlar gözetleme toplumunu durmaksızın geliştiriyorlar. ABD'nin internet mahremiyetini bütünüyle ortadan kaldıracak Prism projesi:

http://www.washingtonpost.com/wp-srv/special/politics/prism-collection-documents/

Türkiye'de hasta bilgilerinin tek merkezde toplanması:

http://www.hurriyet.com.tr/ekonomi/23529874.asp

"Skynet" veya Bildiğimiz Adıyla Google

Yayınlanma 19 Ara 2013

Boston Dynamics, Google'ın satın aldığı sekizinci robotik şirketi oldu:

(http://www.nytimes.com/2013/12/14/technology/google-adds-to-its-menagerie-of-robots.html?_r=0)

Robotik alanında çalışan akademisyenler buna dönüm noktası diyor. Önceki yazılarımda Google'ın yapmaya çalıştıklarına değinmiştim. Şimdi Google'ın resmen satın aldığı şirketlerin listesine bakalım:http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_mergers_and_acquisitions_by_GoogleAlınan şirketlerin çalışma konularını bir okuyun. "Used as" sütununda "Google X" yazan şirketlerin çalışma alanlarına dikkat edin. Bunun yanında satın almayıp yatırım desteği verdiği şirketlerin listesine şuradan ulaşabilirsiniz:http://en.wikipedia.org/wiki/Google_Ventures

Şimdi Google X neymiş bir bakalım:
http://www.nytimes.com/2011/11/14/technology/at-google-x-a-top-secret-lab-dreaming-up-the-future.html?
http://en.wikipedia.org/wiki/Google_X

Google'ın gizli laboratuvar kampüsü Google X'te nelerin ar-gesinin yapıldığını, hangi tasarıların konuşulduğunu Google çalışanları bile bilmiyor. Basın açıklamalarında burada geleceğe dönük uçuk projelerin araştırıldığı bilgisi veriliyor. Bu projelerden bildiğimiz bir kaçına göz atalım:

http://en.wikipedia.org/wiki/Project_Loon
"Balon Projesi". Tasarının amacı yüksekte süzülen ve kendi enerjisini üreten balonlarla kırsala internet hizmeti vermek olarak sunuluyor. Ancak asıl amacın elektronik gözetimin kentlerle sınırlı kalmayıp yeryüzündeki her toprak parçasının kamera, mikrofon ve başka yollarla gözetim altında tutulması ve aykırı unsurlar için kaçış alanları, kör noktalar bırakmamak olduğunu kestirmek güç değil.

http://en.wikipedia.org/wiki/Web_of_Things,http://en.wikipedia.org/wiki/Internet_of_Things
Türkçesi "Şeylerin Ağı" veya "Şeylerin İnterneti"; kolunuzdaki saatten tutun, kapınızdaki doğalgaz sayacına, cebinizdeki kredi kartından derinizin altındaki kimlik çipine kadar her elektronik eşyayı tek bir ağa bağlama, denetim ve egemenliği mutlaklaştırma tasarısı. Tasarı elektronik eşyayla sınırlı kalmıyor. Üzerine minik bir RFID etiket yapıştırma yoluyla kuramsal olarak yeryüzündeki her cismi içine alıyor. Tasarının ilk meyveleri mağaza raflarına girdi bile. Ayrı bir şirket, ayrı bir çıkar grubu sandığımız Microsoft'un Xbox One'ı internete sürekli bağlı kalan, evinizi sürekli izleyen ve dinleyen bir aygıt. Ve onbinler bu aygıtı evine sokup üstüne para ödemek için sıraya girdi bile. Aptalların yarattığı yıkımın bedelini tüm insanlık ödeyecek. Düşünsel sürece kuşkuculuğun girmediği her yerde kölelik ve azap başlar. Web Of Things tasarısını duyan herkes "Böyle bir şeye neden ihtiyaç var?" sorusunu sorsaydı bugün Google'ın bir arama motoru olarak kaldığı çok daha özgür bir dünyada yaşıyor olacaktık.

http://en.wikipedia.org/wiki/Google_driverless_car
Bu sürücüsüz otomobil projesinin savaş araçları yanında sivil gözetleme, casusluk ve mahremiyet ihlali için kullanılacağını kestirmek güç değil.

http://en.wikipedia.org/wiki/Artificial_neural_network
Türkçesi "Yapay Sinir Şebekesi". Öğrenen, düşünen ve karar veren bilgisayar ağları olarak özetlenebilir. (Bu ağların şimdilik başardıklarına bir örnek:http://www.nytimes.com/2012/06/26/technology/in-a-big-network-of-computers-evidence-of-machine-learning.html?pagewanted=all) İşlevleri ve kullanım alanları genel olmakla birlikte, çalışmaları yoğunlaştırıp özelleşecekleri konular arasında askeri, polisiye ve adli kullanımlar olduğunu kestiriyorum. DNA'nızın bir parçasını "suç geni" diye tanımlayarak sizi doğar doğmaz suçlu olarak etiketlemek isteyen kafa, sizi henüz işlemediğiniz suçları işleyeceğiniz yolundaki verileri bahane edip cezalandıracaktır da. Bunun için yasama ve yargı organlarını "bilimsel" olarak ikna etmeleri yetecektir. Yasama ve yargı organları bildiğimiz gibi hep adaleti üstün tutan, çok uluslu şirket lobiciliğine ve tehditlere kesinlikle boyun eğmeyen onurlu kurumlardır.

Google ve bağlı ağlar olan Android, Motorola, YouTube, Picasa, Maps vb.'nin dünya insanlarının çevresine sık örülü bir gözetleme ağı kurduğu ortada. Buna insansız kara ve hava taşıtlarını, robotları ve bir de bunların ayırt edilemeyen biçimlerini ve daha bilmediğimiz projeleri

eklediğinizde ortaya ne çıkıyor, bunu size bırakıyorum.

Bu yazıyı okuyan yüz kişiden doksanı bunları "komplo teorisi" olarak damgalayıp geçer. Zombileşmiş ve düşünmemesi için eğitilmiş bu doksan kişinin çocukları ve torunları insanlık onuru ve haysiyetten bütünüyle mahrum bırakılmış köleler olarak hayatta kalabildiklerini fark ettiklerinde "Dünya bu duruma gelene dek kimse direnmedi mi?" sorusunu soracak ve önceki kuşakları suçlayacaklar. Uyuyanları uyandırın. Google bir arama motoru değil, küresel faşizmin markasıdır.

Google'ın hemen bütün üst düzey yöneticilerinin ve Boston Dynamics'in kurucusunun aynı etnik azınlık grubunun içinde olduğunu hatırlatayım. İpucu vermeye gerek yok, anladınız siz onu…

Özgürlüğünüzü Altın Tepside Sunmayın

Yayınlanma 12 Mar 2013

Uzun süre sonra hayırdır diyeceksiniz. Ben burada çizmek istediğim resmi büyük oranda çizdiğimi, uyarımı yaptığımı düşünüyorum. Bunun ötesinde güncel konuları izleyip yorum yazmayı düşünüyordum ama okumakta ve yazmakta olduğum başka şeyler yüzünden blogu ihmal ettim. Ordu Suriye'ye girerse Rusya doğalgazı kesecek, işte o zaman çok eğleneceğim ve bir şeyler yazacağım. Veya ABD Suriye bahanesiyle Türkiye'ye asker çıkarır ve o asker de RTE'nin yapıştığı gibi yapışır kalırsa, bu kez hızlandırılmış bir iç savaş ve çöküş süreci başlayacak ve bir şeyler yazacağım. Veya İsrail ve köpeği ABD İran'a girer, petrol musluğu kapanır, benzin karnesi başlarsa yazacağım. O ana dek çürüme ve yıkılma süreci rayına oturmuş, ilerliyor, ben de bir yandan dua edip bir yandan lanetler yağdırarak öngörülerimin gerçekleşmesini izliyorum, yapacak bir şey yok.

İnsanların aptallığının yeni sınırlarını keşfeder, ufkumuzu genişletirken; egemen on binde bir, gökyüzüne uçaklarıyla zehir boşaltır, para kazanma ve harcama özgürlüğümüzü günden güne daraltırken, deri altı çip için gün sayarken, aşılarıyla çocuklarımızı, biyoteknolojileriyle yiyeceğimizi zehirler, sağlık sistemini çökertir, zehirden hastalanınca tedavi olma umutlarımızı yıkarken, yer altı ve yer üstü suyumuzu, hatta havada henüz yağmayı bekleyen bulutu litre litre gasp ederken, düşünme ve konuşma özgürlüğümüzü dört bir taraftan ablukaya alırken, yeni sivil ve savaş teknolojileriyle, sanayi atığıyla arıyı, kuşu, otu, böceği, balinayı yeryüzünden silerken, insanı bedeni ve ruhuyla alınıp satılacak bir "mal"a dönüştürürken… bazıları "neden özgürlüğümü kendi ellerimle kısıtlamıyorum ki" diye düşünüyor olmalı ki, Facebook'a üye olmak, Twitter'da aptallığını 140 harfe sığdırmaya çalışmak, 24 saat cep telefonu kullanmak, mesleki bilgilerini Linkedin'de cümle aleme ilan etmek, yaşamını ipotek ederek kredi üstüne kredi çekmek gibi işlerle meşgul oluyorlar. Sevdiğim insanlara yaptığım uyarıları burada kısaca okurlarıma yapmak istiyorum.

1) Banka

Kardeşim! Banka senin dostun değildir. Biliyorum, inanması zor ama gerçek bu. Şartları zorla, kredi alma, şartları zorla, kredi kartı kullanma, şartları zorla, bankaya müşteri olma. Birikimini fiziki karşılığı olan altın hesabında veya kiralık kasada fiziki altında tut. Vadesiz ve vadeli tüm mevduat hesapları, döviz, fon, altın fonu, hisse sendi, tahvil, bono vb. tüm yatırım araçları faize konudur. Faiz alma, aldırma, verme, verdirme, suça ortak olma. Aldığın ve verdiğin faizler çocuğuna pranga, kelepçe, başına bomba olarak geri dönecek. Kredi kartınla yaptığın alışverişlerin bilgisi sonsuza dek saklanıyor. Bilgi silahtır. Dostun olmayan insanların eline silah verme. Bankaya para kazandırma. Banka senin daha doğmamış çocuğunu sömürüyor. Artık gizleme gereği bile duymuyorlar. Bir banka açıkça diyor ki: "O kadar ***kuş*** beyinlisiniz ki, bizden ***it*** gibi kredi alacaksınız, ***eşek*** gibi çalışıp ödeyeceksiniz."

2) İnternet

Facebook'tan çık. Facebook bir şirket, amme hizmeti yapmıyor. Hani reklam da görmüyoruz. O zaman ne alıyor, ne satıyor? Seni satıyor! Senin

bilgilerini, gönüllü olarak bütün dünyaya açık ettiğin mahremini satıyor. Sahibi ve yöneticilerinin kirli bağlantıları ortada. Bunlar gizli şeyler değil. Dostlarınla eposta grupları üzerinden haberleş. Facebook ve Twitter paylaşımları yüzünden işten atılan, soruşturma geçiren, mahkemelik olanın haddi hesabı yok. Google kullanıyorsan bilgilerini paylaşmadan kullan. Google her kullanıcısının arama kaydını ve ulaşabildiği diğer bilgilerini ileride ticari ve hukuki olarak kullanılmak üzere tutuyor. Başka arama motorlarını veya Google sonuçlarını kimliğini gizleyerek getiren siteleri kullan. Chrome kullanırken eklenti yükleme, kullanıcı girişi yapma, en iyisi Chrome kullanma. Kopyası olan Yandex'i dene. Google, Twitter, Facebook... Bunların hepsi üç beş kişilik dar bir çevreden yönetiliyor ve bunlar gizli değil. Linkedin de farklı değil. Gerçek adınla işinin gücünün kaydını tutuyor. Fotoğraf paylaşım sitelerine kendi fotoğrafını koyma. Rumuz kullanmak seni korumaz. Facebook'taki fotoğraflarla diğer fotoğraflardaki yüzleri eşleştirebilen yazılımlar var. Kural neydi? "Bir olanak var ise, yeryüzünde herhangi bir anda o olanağı kötü amaçlar için kullanan en az bir kişi vardır." Her siteye gerçek adınla girme. Hatta internete VPN ile bağlan. IP adresini gizlemenin yollarını öğren. "Ben suç işlemiyorum ki?" deme. Bugün suç olmayan şey yakında suç olabilir. Ve bu olduğu zaman seni mahkum etmek için senin hakkında tutulmuş bütün kayıtlara ulaşacaklarına emin ol. Anayasa kitapçığı, Nutuk, Suç ve Ceza gibi "normal" eserler bile belli şartlarda suç delili olabiliyor.

3) Cep telefonu

Cep telefonları sadece beynini pişirip kanser yapmakla kalmaz. Cep telefonları senin bulunduğun mahalle bilgisini dünyanın her yerinde takip edilebilir kılar. Bunu bilerek kullan. Her isteyene, özellikle satıcılara, şirketlere cep numaranı verme. Bilinmeyen numaralar servislerinden numaranı çıkarttır. Seni reklam için arayanlara telefon numaranı nereden bulduklarını sor, yanıtlamadıkça onları dinlemeyeceğini söyle.

Ve genel ilke... Sana yaklaşan hiç bir ticari işletme, hiç bir politik örgüt senin iyiliğini düşünmez. Bütün yenilikler ya ticari ya da politik örgütlerden gelir. Dolayısıyla bütün yeniliklerin altında bir bit yeniği, bir kötü niyet vardır. Kuşkucu ol kardeşim! "Bunlar bana ne verecek?" deme, "Bunlar benden ne istiyor?" de. Aptal olma. Özgürlüğünü alacaklarsa da buna önce güç yetirsinler. Koyun olma! Koyunlar bile kurda kendilerini kendi istekleriyle teslim etmezler.

Güncelleme:

http://www.internetworldstats.com/stats4.htm

Bu adreste Facebook üyelerinin sayısı sıralanıyor. Excel'de hesapladım. Yarım porsiyon ülkeler Güney Kıbrıs ve Karadağ'ı saymazsanız Türkiye **%88** ile Avrupa'nın Facebook'a en çok üye olan ulusu. Türkiye'de nüfusa göre internet erişim oranının (*penetration* deniyor) düşük olduğunu da hesaba katınca, kabaca şunu söyleyebiliriz: **İnternete kapağı atan Türk, soluğu Facebook'ta alıyor.** Bu istatistik bize bir şey anlatıyor. 14 yıldır internet kullanıyorum, Türkiye'nin interneti yabancıladığını, interneti ticaret ve haberleşme için benimseyemediğini, çoğunluğun interneti hala oyuncak sandığını söyleyebilirim. Belli ki Facebook, Türk'ün imgeleminde internet kavramının büyük bir kısmını oluşturuyor. Cahilliğin, aymazlığın bu kadarını anlatmaya benim edebiyatım yetmiyor, idare edin.

Acele Kölelik

Yayınlanma 27 Mar 2012

Uykusuz yazarı Barış Uygur'dan:

"Son yıllarda bir gazeteyi elime aldığımda, eğer önceki gün Eskişehirspor maçı varsa ben de çoğunuz gibi önce spor sayfalarını okuyorum. Ama onun dışında dikkatle incelediğim sayfalar, basın ilan kurumunun gazetelere gönderdiği mahkeme ilanları. 2001 krizinden önce mesela, icra takipleri, borç davaları ağırlıktaydı. Her gazetede sayfa sayfa borcundan dolayı mahkemeye verilen insanlarla ilgili mahkeme duyuruları çıkıyordu. Bütün bu okuduklarımdan sonra da, birisi birisine kitapçık fırlattı diye ekonomik kriz çıktığını zannedenlere bir hayli şaşırmıştım.

"Bu sıralar dikkatimi çeken başka bir ilan tipi var. Ülkenin dört bir yanındaki Asliye Hukuk Mahkemeleri, Kamulaştırma Kanunu'nun 10. Maddesi gereğince ilan yayınlıyor. Belki de kimsenin okumaya değer bulmadığı bu ilanları okuduğunuzda küçük çaplı bir şok yaşıyorsunuz. Zira satır satır, sayfa sayfa, belli bir ilde ya da ilçede tarlaya, arsaya

sahip olan insanların isimleri yayınlanıyor ve bu insanların tapulu mallarının "mallarını satmaya yanaşmadıkları için" EPDK tarafından kamulaştırıldığı yazıyor.

"Kısaca özetlemeye çalışayım. Sizin, diyelim on dönüm bir tarlanız var. Burada ekiyorsunuz, biçiyorsunuz. Derken günün birinde bir enerji şirketi geliyor ve size "bu tarlayı 10 liraya sat" diyor. Siz kabul etmiyorsunuz. Atıyorum hiç satmak istemiyorsunuz ya da "manyak mısın sen kardeşim, bu tarla en az 100 lira eder" diyorsunuz. Buraya kadar her şey normal. Temelinde mülkiyet hakkının bulunduğu kapitalist bir sistemde kimse sizi mülkünüzü satmaya zorlayamaz. Ama bundan sonra ne oluyor? Artık nasıl oluyor bilmiyorum ama koskoca devlet sizin malınızı "acele kamulaştırma" kapsamına alarak sizden alıp o şirkete veriyor.

"Hayır, "acele kamulaştırma" işini de tam olarak anlayamıyorum. Benim bildiğim acele işe şeytan karışır, hele ki ticari işlemlerde "hadi, hadi çabuk çabuk yapalım" diye işi aceleye getirmeye çalışanlara dolandırıcı gözüyle bakılır.

"Ayrıca bu nasıl kapitalizm, bu nasıl serbest piyasa ekonomisidir onu da anlayamadım. Tarla adamın, satmak istiyorsa satar, istemiyorsa satmaz ya da kaç liraya istiyorsa o kadara satar. "Ama o tarlalar o kadar para etmez…" Yahu sana ne? Gözünüzü seveyim, İstinye'deki deniz bile görmeyen ABD konsolosluğu manzaralı kıytırık evler bir milyon dolar eder mi? Etmez. Ama herifçioğlu onları bir milyon dolara satıyor mu, satıyor. Elinizdeki Iphone'lar, Ipad'ler o kadar para eder mi? Etmez. E gidip Apple'a diyemiyorsunuz ama "şu fiyattan satacaksın" diye. Mesela benzin de bana ve hatta uluslararası enerji piyasasındaki rakamlara göre o kadar etmez ama çatır çatır alıyorsunuz parasını değil mi?

"Sadece enerji yüzünden değil; kentsel dönüşüm, maden arama, toplu konut projesi gibi gerekçelerle her gün onlarca vatandaşımızın malı mülkü üç otuz paraya elinden zorla alınıyor, 100 liralık evleri için ellerine 10 lira tutuşturuluyor ve bunun adına yağma demiyoruz, acelee kamulaştırma diyoruz. Kahvede çay mı söylüyorsunuz "iki çay yolla acele olsun" diye anlamadım ki? "Kusura bakma birader yeni su çektim" demeye kalkanın da malını zorla alıveriyorsunuz."

Barış Uygur'un söylemediği şu: Bu bir saldırı. Algı eşiği yüksek olanlar 2002'den sonra ivmelenen bu akışı fark etmiyorlar. Algı eşiği yüksek olanlar ancak patlayan silahların seslerini, parlak ışıkları fark edebilirler. Benim gibi algı eşiği düşük olanlar ise marjinal, paranoyak, …ist gibi hazır etiketlerle aşağılanıp göz ardı edilir. Peki, bekleyin bakalım. Zaman kimin haklı olduğunu gösterecek.

Devletin işlevi tamamen değişti. Siz uykudayken, devlet, kar güdüsüyle yönlenen kapitalist piyasayı düzenleyicilik görevini terk etti. Sazı eline aldı. Ekonomik yamyamlık üzerine kurulu bu sistemde yenilenmeyen doğal kaynak akışı artamayınca, klasik yöntemlerle katma değer üretilemiyor. Özelleştirme hacizdir, hırsızlıktır demiştim. Kelime itibariyle aksi istikameti gösteriyor gibi görünse de, kamulaştırma da bir özelleştirmedir. Kapitalizmin zirvesinin sermaye sosyalizmi olması gibi, kamulaştırma kapısı özelleştirmeye açılıyor. 1984 kara ütopyasını yaşıyoruz. Savaşın barış, barışın savaş olduğu; siyahın beyaz olduğu zaman. Henüz "üretime geçirilmemiş", "imar edilmemiş"; Türkçesi **ırzına geçilmemiş** alanlarda sıra. Akan nehre ***boşa akıyor***, ekilen tarlaya, hayvan otlatılan otlağa ***boş duruyor*** diyen bozguncular, sermayedar tanrılarının emriyle elimizde kalan son varlığın, toprağımızın peşinde. Önce fabrikalar çalındı. Sonra barajlar, yollar, limanlar, havaalanları, madenler, yer altı suları, ırmaklar… Topraklar da gittikten sonra sıra neye gelecek? *Blog*umu okuyanlar veya beyni çürümemiş olanlar sıranın kendimize, insan varlığına geleceğini biliyorlar. Sanayi devrimi sonrası ortaya çıkan üretim araçlarını besleyip büyütecek doğal varlık tamamen tükendiğinde, özel mülkiyet çağı sona ermiş olacak, devrim öncesi tarım temelli derebeylik geri dönecek. Daha acımasız, daha kanlı olarak.

Bu saldırıya direnmemekle, kendimizi savunmamakla, henüz doğmamış çocuğumuzun, torunumuzun ömür boyu kölelik sözleşmesini onlar adına imzalamış oluyoruz. Çocuğunuzun varlığı, sermaye sınıfının varlığına armağan olacak. E zaten iş bulamayacak, ***boş duracaklardı.***

Koğuş, Kalk!

Yayınlanma 30 Oca 2010

Ordunun acil durumlarda sivil hayata müdahalesini öngören Emasya protokolü CIA'nın kuklası basın tarafından darbe planı olarak sunulurken, her ülkenin ordusunun doğal felaketlerde ya da polisin gücünü aşan toplumsal olaylarda sivil müdahale yetkisi ile donanmış olduğu nedense hatırlatılmıyor. "Acil müdahale planı*" diye bir kavram vardır, sayın cahil milletvekilleri… Daha bir kaç yıl önce Avrupa'da sel ve kar yağışı felaket boyutuna ulaşınca ordunun şehirlere, kasabalara yardıma koştuğunu gördük, okuduk. 80 milyonu aptal yerine koyanların unutturmaya çalıştığı şey, İstanbul'da olması beklenen büyük depremde çıkacak kaosa kimin müdahale edeceği, can pazarını kimin durduracağı. Yarısı enkaz altında kalan polis mi, taşeronun vasıfsız işçilerinden oluşan itfaiye mi?

Bu senaryonun yazarı bizzat CIA ve/veya Pentagon'dur. Çünkü Emasya'nın oluşturduğu iddia edilen hukuk dışı durum ABD'de fiilen vardır. Federal Acil Durum Yönetim Birimi FEMA'nın ve ABD ordusunun acil durumlarda, sıkı durun, Başkan'ın yetkilerini devralma da dahil olmak üzere ülkenin bütün sistemlerine el koyma yetkisi vardır. Evet, bu yetki ABD Anayasası'na aykırıdır ve bu yasa öylece yürürlükte durmaktadır. ABD'deki fiili durum, Türkiye'de bir SS ordusu yaratma amacıyla varmış gibi gösteriliyor, darbe senaryosuna esin kaynağı oluyor. Trajik olduğu kadar ironik.

Emasya protokolü ve ordunun benzer her türlü yetkiden arındırılması; ülkede çıkmasını beklediğim iç savaş, affedilen ve dağdan indirilen PKK'nın şehirlere hakim olması, büyük İstanbul depremi ya da herhangi bir nedenle su, yiyecek, yakıt tedarik zincirlerinin kırılması(önümüzdeki yıllarda muhtemeldir) gibi durumlarda oluşacak otorite boşluğunun yeni çıkacak olan yasayla tank, top, uçak gibi ordu silahlarıyla donatılmış polis tarafından doldurulmasıyla sonuçlanacak. Daha da kötüsü, BM, NATO gibi işgal güçleri bizi "kurtarmak" amacıyla toprağımıza asker çıkarabilir. Bugünlerde ABD'nin Haiti'yi kurtardığı gibi. Kim bilir, Cumhurbaşkanlığı makamındaki zatın "*Ülkenin içini kemiren sorunların çözülmemesi halinde, kaçınılmaz olarak başka devletlerin müdahalesine açık alanlar ortaya çıkar*" sözüyle kastettiği belki de budur.

1) Polise askeri silah alınıyor. Bir sonraki adımda zaten fazla olan yetkisi genişletilecek.
2) Ordudan ihraç edilenlere silah taşıma yetkisi veriliyor.
3) 27 yıllık terör örgütü affedilip şehirlere, içimize buyur ediliyor.

Ben başlangıç için bir iç savaş okuyorum. Ara sıcak olarak belki yabancı bir ordunun işgali. Ana yemeği düşünmek bile istemiyorum.

Siz ne okuyorsunuz?

*[*http://www.gozlemgazetesi.com.tr/yazar/16841-contingency-planning.html*]*

Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı

Yayınlanma 15 Şub 2010 Uncategorized 3 Yorumlar
Etiketler:faşizm, kdgm, nsa

ABD hükümeti tarafından gerçekleştirilip "mücahit müslümanlar" tarafından yapılmış gibi gösterilen 11 Eylül saldırılarından sonra ABD'nin terörist kavramı başkalaşım geçirdi. Yenikonuş sözlüğüne göre ABD karşıtı anlamına gelen terörist ve ABD karşıtlığı anlamına gelen terörizm sözcükleri ağızlara sakız edildi. GW Bush'un defalarca tekrarladığı gibi ya ABD'nin tarafında olacaktık, ya teröristlerin. Ortası yoktu. Bu dayatmaya göre Kurtuluş Savaşımız bir terörist eylem, Atatürk, İnönü ve diğer bütün Kuvayı Milliye komutanları terörist. Türk halkı olduğu gibi terörist. Bu ABD karşıtı yazıyı yazan ben de bir teröristim.

Bu durumun ABD içindeki tezahürü de hükümet karşıtı olan herkesin terörist sayılması şeklinde oldu. 11 Eylül sonrası çıkarılan yasalara göre herhangi bir ABD vatandaşı tutuklanıp mahkemeye çıkarılmadan sorgudan ve işkenceden geçirilebilir, ömrü boyu hapsedilebilir. Son dokuz yılda ABD polisinin, FBI'ın terörist ve şüpheli tanımları da buna ayak uydurarak değişti. Artık yasal bir gösteri yapan insanlar, pankart taşıyıp slogan atanlar terör suçlamasıyla yüz yüze geliyor ve şüpheli muamelesi görüyorlar. Hatta anayasanın çiğnenmesini protesto eden, anayasal düzenin yeniden kurulmasını talep eden gruplar potansiyel terörist yuvaları ilan ediliyor. Otomobilinde anayasa kitapçığı bulunduğu

için gözaltına alınıp sorguya çekilen ABD vatandaşları var. (Nedense aklıma üzerinde Nutuk bulundurma suçundan mahkemeye sevk edilen Türk geldi.) Hükümete muhalif insanlar fişleniyor, gösteriye katılanlar filme alınıyor, telefon ve internet haberleşmesi Türkiye'de olduğu gibi izleniyor. Bu işleri organize etme görevi NSA'ya (Ulusal Güvenlik Ajansı) verildi.

Şimdi NSA'nın bir benzeri Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı(KDGM) olarak Türkiye'de kuruluyor. KDGM kuruluş yasasına göre kurumun görevleri:
Madde 6:
"a) Politika ve stratejiler belirlenmesine yönelik çalışmalar yürütmek ve bu politika ve stratejilerin uygulamasını izlemek,
b) ***Güvenlik kuruluşları*** *ve* ***istihbarat birimleri****nden gelen stratejik istihbaratı değerlendirmek ve ilgili birimlerle paylaşmak,*
c) Gerekli araştırma, analiz ve değerlendirme çalışmaları yapmak veya yaptırmak,
ç) Güvenlik kuruluşlarına ve ***ilgili kurumlar****a stratejik bilgi desteği sağlamak ve bunlar arasında koordinasyonu temin etmek,*
d) Kamuoyunu bilgilendirmek ve ***halkla iletişim****i sağlamak,*
e) Uluslararası gelişmeleri Dışişleri Bakanlığı ve ilgili kurumlarla işbirliği içinde izlemek ve değerlendirmek,
f) İnceleme ve ***denetleme*** *yapmak ya da yaptırmak."*
Madde 9/c/II:
"Toplum desteğinin sağlanmasına yönelik faaliyetleri yürütmek"
Madde 9/b/I:
"Veri, bilgi ve belgeleri toplamak, tasnif etmek, analiz ve değerlendirmeler yapmak"

Burada **koyulaştırdığım** kelimeler anlamı nereye çekerseniz oraya gidebilecek kadar muallak ifadeler. Veri toplamak kapsamına MOBESE, çipli kimlik kartları, çipli taşıtlar, kamu binalarına giriş çıkışların kaydedilmesi, özel güvenlik kameraları giriyor. Kamuoyunu bilgilendirme bahanesiyle Müsteşarlığın propaganda yapacağı, *"İlgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının* ***işbirliğini sağlamak****"* maddesiyle halka baskı yapacağı, yerine göre açıktan tehdit edeceği anlaşılıyor. Başbakanlık makamını işgal eden kişinin defalarca belli kesimleri ve grupları tehdit ettiğini, İstanbul Valisinin işaret parmağını sallaya sallaya "Bu **toplum** sınırı aşıyor! Özgürlüklerin de bir sınırı olduğu bilinmeli" diye halkı azarladığını hatırlayın. İçişleri Bakanı'nın "Bu konuda her şey yasa metnine geçirilmiyor. Biraz da çok bağlayıcı olmayalım, biraz esnek çalışalım diye..." sözü ile neyi kastettiği bellidir. Yasa müsteşarlığı yabancı çalıştırmasına da izin veriyor: "Ayrıca özel uzmanlık isteyen konularda kadro karşılığı olmaksızın tam gün veya kısmi gün veya belli bir konu veya proje bazında, konu veya projenin süresi ile sınırlı olmak koşuluyla sözleşmeli personel ve yabancı uzman çalıştırılabilir." Şurası açık ki, bu yasa ABD'deki NSA'nın, CIA'nın, Pentagon'un Türkiye'de rahat rahat çalışabileceği bir ortam hazırlıyor.

Bakanın müsteşarlığın operasyon görevi olmayacağını söylemesine rağmen 6. maddede birimin denetim yapacağı yazılı. Şimdi bu iki maddeyi alt alta koyarsak bir CIA görevlisinin, bir yabancı komutanın ya da ne idüğü belirsiz bir yabancının kamu kurumlarını denetleyeceğini anlamak zor değil. Bu yetki akla NSA'yı getiriyor. Düşünün, bir kaymakamsınız, öğretmensiniz, polis şefisiniz, Tarım İl Müdürlüğünde çalışan kendi halinde bir veterinersiniz, bir devlet hastanesinde başhekimsiniz, hatta bir savcı ya da hakimsiniz. Türkçe dahi konuşamayan, memur olmayan bir takım adamlar geliyor, kurum kimliğini gösterip sizden bilgi istiyor. Sizi sorguya çekip, hakkınızda bilgi toplayıp bir yerlere iletiyor. Hatta size işinizi nasıl yapacağınızı söylüyor. Bu, manda değilse, işgal değilse, teslim olmak değilse nedir biri izah etsin.

Yasanın kuruma örtülü bütçe oluşturmasına izin vermesi de kirli işler döneceğinin şimdiden itiraf edilmesi değilse nedir?

CIA ve bilumum yabancı istihbarat ve operasyon birimi burada yıllardır cirit atıyor, at koşturuyor. Hatta bir kaç yıl önce gazete kurdular ve kamuoyu yaratıyorlar! Yasa tasarısı metinleri hazırlıyor, birilerinin eline tutuşturup meclis gündemine getiriyorlar. Yasa tasarılarının diline bakarsanız İngilizceden çeviri olduğu belli olan kavramlar ve ifadelere rastlarsınız. Bu çeviri kavramlar son yıllarda siyasetçi ve bürokratların ağzına sakız olmuş durumda. Açılım, eylem planı, yol haritası, kırmızı çizgi... ilk akla gelenler. Yasaların hazırlanış hızına, yoğunluğuna ve derinliğine bakarsanız bunların bir çoğu mesleksiz ve iki lafı bir araya getiremeyen milletvekilleri tarafından hazırlanmış olamayacağını

düşünürsünüz. Yasa ve yönetmelik değişikliklerini en iyi ihtimalle lobiciler hazırlıyor ve vekillere servis ediyorlar. Bütün bunlar bu ülkenin sekiz yıldır dışarıdan yönetildiğine işaret eder. İşte bu dışarıdan yönetimi meşrulaştıracak, Türk halkını ABD önünde doğrudan hesap verir, bedel öder hale getirecek olan, hükümete muhalefeti, dolayısıyla ABD'ye muhalefeti ezerek yok edecek olan hamle KDGM'nin kurulmasıdır. Daha önceki yazılarımda şu tattığımız haberleşme özgürlüğün geçici olduğunu, bunların iyi günlerimiz olduğunu söylemiştim. Görünen o ki bu özgürlük benim tahminimden de kısa sürebilir.

Bu, hayatın özgürlüklerle ilgili kısmı. Mali durumu Kamu Borcu ve İthalat-Kredi-Tüketim yazılarımda özetledim. Bu verileri yan yana koyup kısa bir süre sonra günlük hayatın asıl olacağını gözünüzde canlandırmayı denediniz mi? Bunu mutlaka yapın. Hissettiğiniz kötü duyguyu doğru yere kanalize edin. Endişesini ve korkusunu doğru yere kanalize edecek insan sayısı yeterli sayıya, kritik kütleye ulaştığında ancak bu kabustan uyanabiliriz.

Vatandaşlık Bilgisi: Tehdit Nedir?

Yayınlanma 01 Mar 2010

II. Dünya Savaşı Avrupa'nın bütün ekonomik ve sosyal faaliyetini savaş odaklı olarak değiştirdi. Savaş süresince faaliyetler refah ve kalkınma amaçlı değil, savaşı kazanma amaçlı olarak yeniden düzenlendi. Kurtuluş Savaşı örneği bu durumun daha aşırı bir örneği. Uluslar birbiriyle gerekli ya da gereksiz nedenlerle savaşırken genlerimizde olan bir güdülenme ile birleşiyor ve kişisel gereksinimlerimizden kısmen vazgeçebiliyoruz. Sözgelimi iki çift çorabın birini orduya bağışlıyoruz. Bu davranışın belirginliği, derinliği, algıladığımız tehdidin boyutuyla doğru orantılı. Ne var ki birbirimizi boğazlamak için gösterdiğimiz bu refleksi insanlık olarak topyekun yok olma tehlikesi altında iken göstermiyoruz. Sanırım bunun nedeni ismi, cismi olan bir düşmanımızın olmaması. Düşmanın varlığını algılayamıyoruz, çünkü artık düşman kendi davranışlarımız. Doğa ile geçinemeyen, alış-verişini hesap edemeyen, onun sistemlerini algılayamayan bir uygarlık kurduk. Tarihe geçen veya geçmeyen, bildiğimiz ve bilmediğimiz binlerce farklı medeniyet kuruldu. Bu son medeniyet geçmiştekilerden farklı olarak bütün dünyayı kapladı. Diller, dinler, anlayışlar farklı olabilir ama bugün dünya üzerinde tek bir baskın medeniyet var. Çeşit çeşit dil konuşan, farklı hayatlar yaşayan, farklı tanrılara inanan insanların ortak noktası doğayı anlamak istememesi, onunla geçinememesi. Velhasıl, düşmanı karşımızda göremediğimiz için bir savaş durumunda başvuracağımız ve çoğunlukla saygı duyacağımız bir seferberlik haline girmiyoruz. Tabii kişisel hamlelerin bir işe yaramayacağı, haklı da olsa azınlığın çoğunluk tahakkümü altında ezileceği gibi fikirleri hepimiz taşıyoruz.

Bu duruma gelmek için az şey yapmadık. Nüfusumuzu durmadan katladık, bireyin toplum içindeki payı ve değeri azaldı. Kapitalizm ahlakını(ya da ahlaksızlığını) benimsedik, çok büyük miktarda üretim aracını, emlaki, varlığı çok küçük bir azınlığa teslim ettik. Ucu bucağı olmayan koca koca devletler, bu da yetmedi, devlet birlikleri kurduk, bireylerin, toplulukların, köylerin, kasabaların, hatta halkların bu dev otorite atında ezilmesine, yok olmasına izin verdik. Şimdi dünyanın her yerinde bir çok işi kısa sürede başarabilecek muazzam devlet ve şirket yapılanmaları var. Bu büyük güç halkları "düşmana" karşı örgütlemek yerine, tarihin bu alacakaranlığında, sömürülenleri daha da sömürebilmek için çalışıyor. İnsanlığın varlığına karşı ortak ve büyük tehdit işte bu.

Vatandaşlık Bilgisi II: Yetki Devri

Yayınlanma 02 Mar 2010

Medeniyetin sosyal alanda belirleyici özelliği olan yetki devrinin gerçekleşmesi, yozlaşması ve amacından çıkması süreci hep aynı şekilde tezahür ediyor. Yetki devri sözüyle aslında birbirinden farklı mekanizmaları tanımlamaya çalışıyorum. Bu mekanizmalar yetkinin ötesinde **gücü** de devir ya da emanet ediyor. Bu güç kaba kuvvetten tutun, askeri güce, parasal güce, iletişim gücüne kadar kullanmaya müsait her türlü aracı kapsayabilir.

En basit örnek ordunun ve devletin ortaya çıkışı. İnsanlık uzun bir süre göçebe kabileler halinde yaşadı. Tarımın yaygınlaşmasıyla yerleşik hayat, yapı, yazı ve meslekler ortaya çıktı. Daha önemlisi

mülk ve mülkiyetten gelen zenginliği koruma zorunluluğu belirdi. Bu işlev savaşmak konusunda uzmanlaşmış olan **ord**uya devredildi. Yerleşik topluluklar milletleri, ordular da karmaşıklaşarak devletleri oluşturdu. Yazının ortaya çıkışından sonraki tarih neredeyse sadece orduların ve devletlerin bu yetki devrini suiistimal edişlerinin hikayesidir. Geriye kalan kısım ise bu orduların birbiriyle savaşmasından ibaret. Fosil yakıtların kullanılmaya başlaması ve beraberinde gelen olanaklar, kalabalık insan topluluklarının arı sürüsü gibi oradan oraya hareket ettirilebileceği, köle gibi çalıştırılabileceği, ezilip yok edilebileceği kadar büyük kuvvetlerin tek elde toplanmasını sağladı. Kişi, özünde korunma işlevini ve yetkisini devrettiği sosyal mekanizma karşısında aciz ve çaresiz kaldı.

Devlet mekanizmasının ortaya çıkışına paralel olarak kapitalizm ortaya çıkmış. Kapitalizm de özünde aptal çoğunluğun kendi rızası ile dünyanın varlıklarını az sayıda kişinin elinde toplamasından başkaca bir şey değil. Çalışan sınıf dediğimiz kitle, her gün sabahtan akşama kadar hayat enerjisini bir avuç mülk sahibine karşılıksız teslim eden beyni alınmış zombilerden oluşur. Zombilerin varlıklarının hiç bir değeri yoktur ve onlara bu görevi biçen de, onların yetkilerini "sosyal sözleşme" ile devralmış olan mülk sahipleri ve politikacılardır. Zombi olmak istememenin cezası ölümdür. Her şeyin yolunda gittiği kısa bir periyot için bu ceza hafifletilmiş olabilir, ama bu periyot doğal kaynakların sonuna yaklaştığımız bu günlerde sonlanmaktadır. Zombiler olarak yaşam enerjimizin hangi gelir getirici işte sömürüleceğine, ne üretileceğine, neyi tüketeceğimize, bizi kimin yöneteceğine, kaç çocuk sahibi olabileceğimize, ne yiyeceğimize, kaç yıl yaşayabileceğimize ve hatta ne kadar mutlu olabileceğimize karar vermesi için yetkimizi devrettiğimiz bu bir avuç adam, bu yetkiyi sonuna kadar suiistimal etmekte bir beis görmemiştir, görmeyecektir.

Petro-dolar döngüsü de daha dar kapsamlı olmakla birlikte bir yetki/güç devri suiistimaline örnek sayılabilir diye düşünüyorum. Bildiğimiz gibi İkinci Dünya Savaşı'nda birbirini keserek aç biilaç kalan Avrupa'nın imdadına ABD'nin altın üzerinden ödenmek üzere verdiği borç yetişmişti. Batı dünyası bir anlamda parasal yetkileri ABD'ye devretmiş oldu. ABD Avrupa'nın borçlarını sömürerek ulaştığı gücü, para birimini petrole endeksleyerek katladı. Dünya halkları her gün sabahtan akşama kadar çalışarak ABD doları satın aldı. Satın alınan doları petrole harcadı. Dünyaya karşılıksız dolar satan ABD, resmen **hiç bir şey** karşılığında ithalat yaptı, refahına refah ekledi. Bu döngü sayesinde hiç bir şey ihraç etmeden, sadece petrol karşılığı basılan dolarla ayakta kalabilecek olan ABD elbette böyle yapmadı, üretti. Her bir dünya vatandaşının(zombinin) kafasına dayayacak kadar silah üretti. Yüzümüze yüksek sesle tekrarlanmayan acı gerçek şudur ki, çalışarak ve üreterek, kafamıza dayanacak olan silahları, dünyayı iki kere yok etmeye yetecek nükleer stoku biz kendimiz finanse ettik.

Elbette zaman önemli bir değişken. Geçen zaman daha fazla yetkinin devredilmesine, daha fazla gücün tek merkezde toplanmasına yol açıyor. Lord Acton'ın söylediği gibi mutlak güç, her zaman büyük yozlaşmayla sonuçlanır. Devredilen yetkiler -artık bunu **özgürlükler** diye de okuyabiliriz- geri dönüşü olmayacak şekilde suiistimal edilecek. Sonuna kadar. Gücün ulaştığı sınırlara kadar. Bu sınırlara ulaşıldığında, biz zombilerin "zincirlerimizden başka" kaybedecek bir şeyimiz olmayacak.

Ama Biraz da Sen Kaşındın Kardeşim...

Yayınlanma 21 Nis 2013

Suyumuzu gasp edenleri biliyorsunuz. Çok şey yazıldı. Yazıldı da, okuyan yok. Okuyanlardan duruma uyanan az. Duruma uyananlardan kendine görev çıkaran ise çok az. Henüz uyanmadıysanız buyurun:

http://www.youtube.com/watch?v=eCC8THWAH-I

http://vimeo.com/19937849

http://yabanil.net/hidroelektrik-santrallerin-psikopatolojisi/

http://www.kitapyurdu.com/kitap/default.asp?id=574716&sa=138536633

Anlaşılması gereken ancak açıkça dile getirilmeyen özü ben söyleyeyim: **Elektrik bahane, amaç suyu gasp etmek.**

HES çılgınlığının başını çektiği bu sözüm ona "kalkınma" hamlesi ile çok şükür henüz bozulmamış doğa parçalarımız var dediğimiz, çoğu Karadeniz'de

bulunan hazinelerimiz yok ediliyor. Görmek için gözü, düşünmek için beyni olan her insan evladı Karadeniz otoyolu projesinin nasıl bir yıkım olduğunu bilir. Yıkım gerçekleşti. Sahil bitti. Şimdi sıra toprakta, suda. "Atalarımızın kanlarıyla sulanmış" her karış vatan toprağının ırzına HES'lerle geçilecek, yerin altındaki ve üstündeki her damla su gasp edilecek elbette, ama bildiğiniz gibi yıkımın yoğunluğu Karadeniz'de. Bu yazıyı yazmamın nedeni de bu. Aşağıdaki tabloda AKP'nin yöre halkından aldığı oy oranları var. Belayı çağırmışlar. Ama akıllanmadılar. Sudaki Suretler'in yönetmeni Erkal Tülek köylülerin hala AKP dediğini söylüyor.

HES'lerden en çok canı yanan illerden beşinde AKP oy oranları

Seçim	Türkiye	Rize	Gümüşhane	Ordu	Giresun	Trabzon
2011	49,83	69,06	64,98	60,2	59,39	59,09
2007	46,58	53,66	60,64	55,79	51,28	56,76

AKP; DP, ANAP çizgisinden gelir, bu ikisini de bağrına basar. Bunlar aynı niyetin erleridir. Cumhuriyet devrimlerini geri almak, ulusal egemenliği oy için satmak, memlekette bağımsızlık ve insanca yaşam için, iyilik için her ne yapıldıysa, ne kazanıldıysa yakıp yıkmak, ulusun kaderini uluslararası sermayenin, yerel oligarşinin eline teslim etmek. Bunlar kapitalist bile değiller. Kapitalizmde özel mülkiyet kutsaldır. Bunlar özel mülkiyeti bile yok sayıyor, hakimleri maşa olarak kullanarak şahıs mallarını silah zoruyla alıp şirketlere veriyorlar. Bir Ortadoğu ülkesinde bütün bunları yapabilmek için elinize bir sopa alıp *"Elhamdülillah"* demeniz yetiyor. Adamın kutlu doğum konuşmasını bulun, dinleyin. "Allah" der demez alkış kıyamet. Hipnoz bu, başka bir şey değil.

Karadeniz'de uyananlar da var. Çok yakında, doğup büyüdükleri coğrafyada nasıl bir sefaletin yaşanacağını görüyorlar. Hapse girmek, işkence görmek pahasına makineleri durdurmaya çalışıyorlar. Çoğunluk hala *elhamdülillah* diyor, uyanan kardeşine küfrediyor. Umarım en kısa zamanda onlar da uyanır.

Ne yapmalı "banal"liğiyle sonlandırayım... Pasif değil, aktif olmalı. AKP'yi ve sahiplendiği paradigmaları destekleyenlere, vermedikleri bir canları kaldığını, yakında onun da isteneceğini anlatmalı. Bu adamların yoluna taş koyma fırsatı geldiğinde küçük büyük dememeli, gereği yapılmalı. Suyu gasp eden örgütlerde çalışanlar uyarılmalı, "ekmek parası" deyip yaptıklarına devam ederlerse ilişkiyi kesmeli. Partilere özelleştirmeleri geri alma programı oluşturmaları telkin edilmeli. Özelleştirme, büyük bir suçtur. Muhalif olma iddiasındaki bir parti özellikle su hırsızlığını kayıtsız şartsız geri almayı ve suçluları cezalandırmayı ana hedeflerinden bir yapmalıdır.

- Benim fabrikamı, rafinerimi, yolumu, köprümü, ormanımı, toprağımı, suyumu benden izinsiz sana kim verdi? Geri alıyorum. Hayır, SATIN almıyorum, ALIYORUM!

Kâhin Sinema

Yayınlanma 27 Nis 2010

Sayfalar dolusu yazı bir kenara, yakın gelecekteki hayatımızı gözümüzde canlandırmak için sinemaya başvuralım. Aynı zamanda eğlenmiş de oluruz. Senaristin ya da benim öngörülerim elbette kader değil. Olayın özü tehlikenin büyüğünü ayırt edebilmek, bu delirmiş medeniyetin nereye doğru gittiğini görebilmek. Kısa tavsiye listemi sunuyorum. İyi eğlenceler...

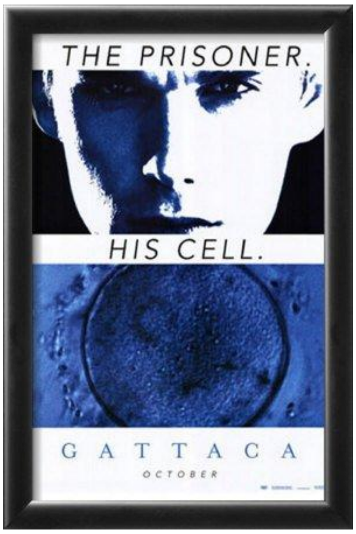
Soylent Green (1973)

Geleceği bu kadar isabetli kurgulayan film nadirdir. Tarım yasak, herkes şehirde yaşamak zorunda. Toplum elitler ve köleler olarak kesin bir şekilde ikiye ayrılmış. Fosil yakıt tükenmiş, elektrik yok. Su ve yiyecek devlet tarafından karne ile veriliyor.

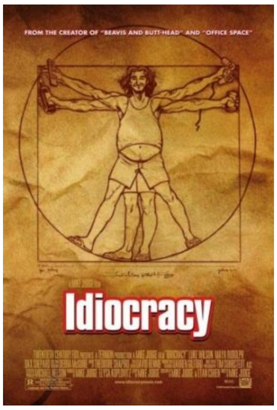
Nüfus çıldırmış, polis her bahane ile "değersiz" insanlara saldırıp katliam yapıyor. Sıradan halkın tek besin kaynağı Soylent Green'in yosundan yapıldığı söyleniyor, ama yosun değil. (yosun gerçekten de bugün besin olarak üretilip satılıyor, ne tesadüf)

Gattaca (1997)

Yakın gelecekte şirketler ve devletler çalışanlarını genetik kodlarına göre ayıklıyor ve seçiyor. Kalp hastalığı olan kahramanımızın eski bir atletin kimliğine bürünüp uzay yolculuğu rüyasını gerçekleştirmeye çalışmasını izlerken genetik mühendisliğinin ve biyoteknolojinin sayesinde yakın gelecekte bizi ne güzel(!) bir hayatın beklediğini öğrenmiş oluyoruz.

Idiocracy (2006)

Denklem basit: Aptal insanlar hızlı ürer, böylece düşük ve ortalama zeka toplumda baskın hale gelir, insan ırkı günden güne aptallaşır. Bugün ortalama sayılan edilen bir Amerikalı 2505'te dahi olarak kabul edilebilir. Sağlam teori, eğlenceli film.

1984/Nineteen Eighty-Four (1984)

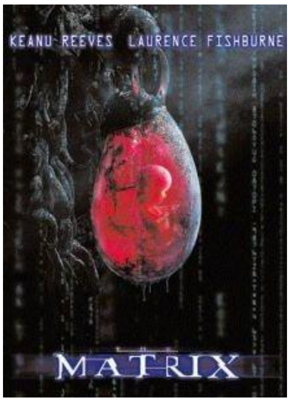
Herkesin izlemesi gereken mükemmel bir karanlık ütopya filmi. Kafanızdaki "oturmuş" kavramlar şöyle azıcık yerinden oynasın. Son kısımda, işkence tezgahında parti yöneticisiyle tutsağın arasında geçen diyalog çok önemli. Bu film/kitap kiminin sandığı gibi komünizm eleştirisi değil. "Otorite pornografisi" diye bir kavram varsa herhalde bu hikayede vücut bulduğunu söyleyebiliriz. 1984'üçoktan geride bıraktık ve Büyük Birader özgürlüğümüze giderek daha fazla tecavüz ediyor.

Metropolis (1927)

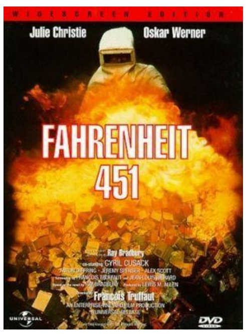
Siyah beyaz ve sessiz film zamanlarında çekilmiş, uygarlığı, sanayiyi ve üretim ilişkilerini sorgulayan vurucu bir film. Kapitalizmin gençlik yılları diyebileceğimiz zamanlarda yazılan senaryo ileriyi görüyor, üretim ve mülkiyet ilişkilerinin toplumu nasıl böldüğüne, insanı insana nasıl yabancılaştırdığına dikkat çekiyor. Zamanının çok, ama çok ötesinde.

The Matrix (1999)

Blogun tanıtım yazısında da söylediğim gibi… Çoğumuz uyuduğumuzun, bir rüyanın içinde olduğumuzun farkında değiliz. Uyananlar tıpkı Neo gibi dünyanın her bir insanın yaşam enerjisinin sömürüldüğü dev bir çalışma kampına dönüştürüldüğünü fark ediyorlar. Filmdeki simgeleri uygun olanlarıyla değiştirdiğinizde Matris'in gerçek dünyadan hiç bir farkı olmadığını göreceksiniz. Tek fark var; gerçek dünyada sömüren de, sömürülen de insan.

Fahrenheit 451 (1966)

"… Bitişik evdeki kitap, dolu bir silahtır. Yakın gitsin. Silah ateş etmesin. Adamın kafasını koparın. İyi okumuş bir adamın hedefi olmayacağını kim bilebilir ki? Ben mi? Ben böylelerini hazmedemem, bir dakika bile… Sonunda tüm

dünyada evlerin hepsi yanmaz duruma getirilince, eski amaçla itfaiyecilere gerek kalmadı. o zaman onlara yeni bir görev verildi; barışın koruyucuları olarak, resmi sansürcüler, yargıçlar, infazcılar oldular. İşte sen ve ben bunlardan biriyiz…"

Rec (2007)

Bir korku filminin listede ne işi var diyebilirsiniz. Bizi ilgilendiren kısmı korku unsuru değil. Kimseye zararı olmayan sıradan insanların hayatının herkesin gözü önünde bir çırpıda yok edilebileceğini aslında biliyoruz, ama unutuyoruz. Film bize bunu hatırlatıyor.

Punishment Park (1971)

Sıkıyönetim, OHAL, acil durum, afet yönetimi, savaş hali vb. durumlar nasıl trajedilere gebedir… Kurgu, ama gerçeğe çok yakın. Tüylerinizi ürpertecek, sorgulamadan kabullendiğimiz, doğal kabul ettiğimiz, inandığımız değerleri gözden geçirmenize vesile olabilecek tokat gibi bir film. ABD'nin hikayesi, ama bizimkinden pek de farklı değil. Üzerinden geçen zamanda, filmde kurgulanan hikayeden çok daha beterleri gerçekleşti. Kanıksadılar, kanıksadık. Nereye kadar?

Robocop (1987)

Sıradan sayılabilecek bu aksiyon filminde yakın geleceğe yönelik çok isabetli bir öngörü var. Kamu yönetimi ve asayiş çökmüş, Detroit şehrinde orman kanunu işler olmuş. Halkın neredeyse bütün ihtiyaçlarını karşılayan OCP adındaki şirket belediyeyi ve polisi de üstlenmiş. Yani kapitalizmin varacağı son nokta olan bütün dünyaya içindeki hükümetlerle birlikte tek bir şirketin sahip olması durumuna Detroit ölçeğinde erişilmiş. Gerçek hayatta da yeryüzündeki bütün şehirlerin kaderi aynı olacak. İstanbul dönüşmeye başladı bile, bilmem farkında mısınız?

Özel Mansiyon:

Devil's Advocate (1997)

Genel olarak ortalamanın çok üstüne çıkmayan bu filmde yukarıda sıraladıklarım gibi karanlık-ütopikbir hikaye anlatılmıyor, ancak filmin sonunda avukatın şeytanla yüzleştiği sahnede şeytanın söylediklerini iyi anlamak ve uygarlığın dönüştüğü şeyi göz önüne alarak üzerinde düşünmek lazım:

Avukat: Uzatma! Neden avukatlar? Neden hukuk? Şeytan: Çünkü hukuk, oğlum, bize her şeyi yaptırır. Muazzam bir sahne arkası giriş kartı. Yeni ruhban sınıfı. Dünyada avukattan fazla hukuk öğrencisi var, biliyor musun? Yayılıyoruz. Silahlar patlıyor! (Diğer avukatı göstererek) Siz ikiniz… biz, hepimiz, beraat üstüne beraat çıkartacağız. Ta ki pis kokusu cennete erişene ve oradakilerin hepsini boğana kadar.

Suçluların cezasız kalmasına odaklanan bu bakış açısını genişletmekte fayda var.
Çağdaş uygarlığın hesapsız doğal kaynak kullanımı, gücün aşırı merkezileşmesi, bit(e)meyen savaşların yanında ayırt edici diğer bir özelliği hayatı düzenleyen kuralların aşırı yoğunlaşmış olması değil mi? Uygarlığın kısa tarihi yazımda buna değinmiştim. Etrafımızda havadan sonra en çok bulunan şey yasa. Eskiden aile kurmak, barınmak, karın doyurmak, geçim sağlamak vb. herhangi bir eylemimizi en fazla bir yasaya göre düzenlemek zorundayken, bugün en küçük bir adım atmak için yüzlerce irili ufaklı düzenlemenin gereğini yerine getirmek zorundayız. Avukatların, hakimlerin bile başa çıkmakta zorlandıkları on binlerce sayfalık -ve her gün yüzlerce yenisi çıkarılan- kurallar adaletin gerçekleşmesini, suçun cezasını bulmasını, nihayetinde hayat kalitesinin artmasını ne kadar sağlıyor? Hangimiz suç makinalarının serbestçe dolaştığına, hatta pek yüksek makamlarda bulunup yasalara saygılı insanlara hükmettiğine, zulmettiğine inanmıyor? Hangimizin yakını varlığından haberinin bile olmadığı bir yasayı çiğnediği için sıkıntı yaşamadı? Hangi yeni düzenleme kitlelerin canını yakıp tepkisini çekmiyor? Ve her gün para basar gibi tedavüle yeni yasa ve kurallar çıkaran yasama makinesi bu durumu gittikçe kötüleştireceğe benziyor. Enerji ve biyoloji konularında dem vurulan şu parabolik grafikleri hatırlayın. Burada hukuk tezi yazacak değilim. Sadece çoğu zaman üzerinde durulmayan bu kaosa ve kaosun efendilerine dikkat çekmek istiyorum.

BASIN – TOPLUM MÜHENDİSLİĞİ

Düşünceyi Yönetmek

Yayınlanma 22 Mar 2014

İnsanın evrilmesinin hayvanınkinden farkı, fiziksel rekabetin değil zihinsel rekabetin öne çıkması. Fiziksel rekabet eski zamanlarda savaş, yokluk, açlık gibi zor durumlarda en güçlü bedenlere sahip olan insanları seçmiş, ama bu evrim bir noktadan sonra, yani uygarlığın kurulmasından sonra yerini zihinsel evrime bırakmış. Savaşları güçlü olan değil, zeki olup daha iyi silahları geliştiren, daha iyi taktik uygulayanlar kazanır olmuş. Zihinsel evrim sürüyor ve zihinsel rekabette önde olanlar (örneğin Batı, örneğin sermaye sınıfı) geride olanlara (örneğin III. Dünya, Türkiye, örneğin işçi sınıfı) egemen olmayı sürdürüyor. Bu egemenliği yalnızca askeri ve ekonomik olarak anlamamak gerekir. Zeki ve bilgili olanlar, aptal ve cahil olanların üzerinde her alanda tam bir egemenlik kurmak ister. Bunun için eldeki bütün araçları kullanırlar. Basın ve kitlesel iletişim araçları da bunlardan biri. Aslında kitlesel iletişim kavramında bir sorun var, çünkü televizyon, gazete, kitap ve kısmen internet gibi araçlar tek yönlü çalışıyor, yani iletişime değil, yalnızca iletime hizmet ediyor. Bu, ciltlerce kitabı doldurabilecek bir araştırma konusu. Basında dezenformasyon (bilgi çarpıtması), basın yalanları, Hollywood yalanları, televizyonun uyuşturması gibi anahtar sözcükleri aratarak bu konuda pek çok çalışmaya ulaşabilirsiniz. Elbette bu sözcüklerin İngilizcelerini de aratmanız gerekecek, çünkü ülkemizde bu konuda pek az ciddi çalışma var.

Bilgi kirliliğinin bu sayfada işlediğim genel konularla olan ilgisi ortada. Düşünmeyen, öğrenmeyen insanlar kolay yönetilir. Katılımcı olmayan, ezme ve ezilme ilişkisi üzerine kurulu olan toplumsal düzenler er geç çürür. Fosil yakıt uygarlığı bütünüyle çökecek ama bilginin ve bilenin, aklın yüceltilmeyip aşağılandığı bizimki gibi geri kalmış ülkeler bu çöküşten çok daha kötü etkilenecek. Çünkü bilgiyi ve aklı dışladığı için geri kalmış olan toplumlar sorun çözme yeteneği gelişmemiştir. Fosil yakıtların tükenmesi, ekolojik yıpranma, susuzluk, tıkanan para sistemi gibi sorunları çözecek birikim geri kalmış toplumlarda yoktur. Ne duruma geleceğimizi bilemeyiz. Ancak önce bireysel olarak kendimizi, daha sonra da toplumun geleceğini iyileştirmek istiyorsak kendimize ve yeni kuşaklara kendi adımıza düşünüp karar vermeyi, öğrenmeyi öğretmek zorundayız. Basın-yayın ve internet çöplüğündeki samanların, yani bilgi kirliliğinin içindeki iğneyi, yani gerçek bilgiyi bulmayı öğrenmek zorundayız.

İnsan, yaşamına kendi adına düşünebildiği kadar egemen olabilir. Bu yetisini yitirdiğinde onun adına karar verecek birileri mutlaka bulunur. Dahası, kalabalıklar düşünme ve karar verme iradesini yitirdiğinin farkında olmayabilir.

Totaliter (bütüncül) düzen, demokratik hak ve özgürlüklerin baskı altında tutulduğu, bütün yetkilerin bir elde veya küçük bir yönetici grubunun elinde toplandığı demokratik olmayan düzene deniyor. Bu düzen varlığının herkesçe görünmesi ve bilinmesi ile aslında bir noktaya kadar dürüst bir düzendir. Bundan daha kötüsü, bütüncüllüğün gizli olduğu, yani topluma bir demokraside yaşıyor izlenimi veren totaliter düzendir. Sandığa gidebilir, muhalif politika güdebilir, muhalif düşüncelerinizi yayabilir, toplumda yarış içinde olan farklı güç grupları olduğunu sanabilirsiniz. Ne var ki bunlar toplumun demokratik bir düzen güttüğü anlamına gelmiyor. Güç ve yetki kendini gizleyen bir tek elde toplanmış olabilir. Demokrasi ve adil toplumsal rekabet olarak algıladığımız her şey bir sahne gösterisinden öteye gitmiyor olabilir. Bu bir anlamda darbe ile seçim hilesi arasındaki farka benziyor. Darbe dürüst ve yalındır, kendini gizlemez. Herkes iktidarın halk iradesini temsil etmediğini bilir ve bu doğal bir direnç yaratır. Ancak son üç – dört seçimdir örneğini yaşadığımız ve gelecek hafta bir yenisini yaşayacağımız seçim hilesi, iktidarın halk iradesinde olduğu sanrısı yaratarak direnç oluşmasını engeller. Aradaki fark, toplumun algısını ve ardından düşünme biçimini yönetmektir.

Salt bu iş için toplum yerine düşünmeyi ve bu düşünceleri toplumlara hissettirmeden dayatmayı iş edinen adamlar ortaya çıkmıştır. Bunlara düşünce kuruluşu (think-tank) denir. Kimi zaman toplum mühendisliği de denen bu iş basın-yayın, politikacılar, sivil toplum örgütleri ve çok uluslu şirketlerce paylaşılır. Bunların işleri göze görünmez. Yani aslında yaptıkları bir takım meşru işler vardır ama bu işler görünen amaçlara hizmet etmez, gözetildiği söylenen değerleri gözetmez. Uğrunda

çalışılan amaç gücün görünmeyen bir merkezde toplanması ve bunun böyle kalmasıdır. Doğrudan doğruya baskıcı ve zorba yönetimlerde gücün merkezde tutulması için sansür, hapis, açık tehdit gibi yöntemler kullanılırken gizli totaliter düzenlerde bunun için öncelikle toplumun düşüncesini yönlendirme yöntemleri kullanılır. Toplumsal direnç gerek ilke, gerek eylem aşamasında doğrudan doğruya bastırılmaz, ancak yönlendirilir ve "güvenli" bir yatakta akması sağlanır.

Aşağıda bu yöntemlerin kısa bir listesi var. Bu tam bir liste değil. Bu yöntemlerin birbirinden ayrımı da belirgin olmayabilir. Pek çok kitap ve yayında bu yöntemlerin biri veya ikisi üzerinde durulur. Ben bunları bir bir adlandırıp özünü vermeye çalışacağım.

1) DUYGULARI KULLANMAK, AKLI DIŞLAMAK

İnsanı insan yapan mantığıdır. Bilge kişi kararını duygularıyla değil, mantığıyla verir. Duygular irade denetiminde değildir. Duygular çoğu zaman kişiyi doğruya değil, gönlüne ve zevkine hoş gelene yöneltir. Kişileri duygularını kullanarak denetim altında tutmak kolaydır. Bu durum ikili ilişkilerde de, politik ilişkilerde de belirgindir, sınanabilir, doğrulanabilir. Uygar insanın mantığı ve sağduyuyu çöpe atmaya en hevesli olduğu iki konu milliyetçilik ve dindir. Politikacılar ve sermaye oligarşisi bu ikisini kullanarak toplumları aptala çevirir, düşünmelerini engeller. Milliyetçiliğin yurtseverlikle ilgisi yoktur. Egemenler yurtseverliği baskılarken milliyetçiliği vurgularlar. Yurtseverlik özünde bir duygu değil, faydacı bir düşüncedir ve rasyonel bir tabana oturur. Bugünün koşullarında toplumsal zindeliğin gerektirdiği bir güdülenmedir. Milliyetçilik ise düşünce bile değildir. İçi boş, şiirsel söylemlerden beslenen coşkulu duygulardan öteye gitmez. Düşünmeyen ve yalnızca "hisseden" kalabalıklara ne yapacağını söylemek ve onları robotlara çevirmek kolaydır. Bunu başarmalarını sağlayan öbür araç dindir. Diğerlerini araştırmadım ama İncil ve Kuran'ın kurumsal dini tanımadığı ortadadır. Dinin kurumsallaşması onu bir baskı ve denetim aracı yapar. Hristiyan dünya bu kurumsallaşmayı yıkarak bu aracı kısmen ortadan kaldırmıştır. Müslümanlar ise daha kurumsallaşmanın zincirinden kendini kurtaramamıştır. Kuran bireysel özgürlüğü, özgür iradeyi ve aklı öne çıkarır, ama kurumsal İslam tam tersini, yeryüzü tanrılarına boyun eğmeyi dayatır. Kurumsallaşmış İslam yalnızca aklını çöpe atan aymazlara seslenir, onları emredileni yapan, "hisseden" ama düşünmeyen zombilere çevirir. Türkiye'de din veya milliyetçilik sloganlarının iktidara gelmeye yetmesi 1980 sonrası zombi yoğunluğunun gittikçe arttığının göstergesidir. Din ve milliyetçilik boyasıyla boyanan iktidarlar, adı ne olursa olsun totaliterdir. Türkiye'deki ve dünyadaki geçmiş deneyimler ve bugün yaşananlar bunu doğrular.

2) TARİHİ DEĞİŞTİRMEK

Yaşanmış tarihi değiştirmek toplumların düşünce dünyasını derinden etkiler. Çünkü soy/ulus bilinci, kültür ve uygarlık birer birikimdir. Artmakta, üzerine eklenmekte olan birikimler. Birey ve toplum bunları miras aldığında, üzerinde ilerlediği bir yol bulur. Bu yolun üzerinde ilerlemeyi sürdürmesi onun hayatta kalma şansını da, özgürlüğünü de artırır. Tarih bu noktada önemlidir. Tarih bitmiş bir süreç değildir. Yüz yıl önce olanların etkisi bugünkü yaşamımızı doğrudan etkiledi, etkilemeyi sürdürüyor. "Ben kimim, nereden geldim, neredeyim, nereye gidiyorum, dostum kim, düşmanım kim" gibi pek çok sorunun yanıtı tarihtedir. Denetim altına almak istedikleri bir toplumun tarihini silip yeniden yazmak işte bu sorulara daha önce verilen yanıtları da silmek anlamına gelir. Bu durumda diledikleri yanıtları kendileri vereceklerdir. Almanya II. Dünya Savaşı sonunda işgalcilerin denetimine girdiğinde ulusal iradesini kalıcı olarak elinden almak için tarih yeniden yazıldı. Savaşta olanlar yok sayıldı, hiç var olmamış saldırı ve soykırımlar uyduruldu. Savaşı başlatan taraf bile değiştirildi. Bu yalan II. Dünya Savaşı tarihi bugün Almanya'nın okullarında ders olarak okutuluyor. Türk ulusunun düşünce

dünyasında özgürlük ve ulusal egemenlik fikrine yöneltecek her şeyin silinmeye çalışıldığı bugünlerde sırf bu iş için, tarihi silip yeniden yazmak için Tarih Vakfı kuruldu. Vakfın yayınlarına baktığınızda bunu sezdirmeden, incelikli biçimde ve uzman tarihçi jargonu ve tavrıyla yaptıklarını görürsünüz. Ağır ağır işletilen bu dezenformasyon çabaları yasanın zorbalığıyla da destekleniyor. Pek çok Avrupa ülkesinde sözde Ermeni ve Yahudi soykırımlarını tartışmaya açmak hapisle cezalandırılır. Ayşe Hür, Taner Akçam ve benzeri naylon tarihçilerin ve faşist hükümetlerin çabalarıyla Türkiye de o noktaya doğru gidiyor. Halkı tarih bilincinden yoksun bıraktığınız zaman oligarşiye karşı ortaklaşacılığın direnç ve dayanak noktalarından birini kırmış olursunuz. Tarih unutuldukça toplumun ortak çıkar algısı aşınır.

3) SÖZCÜKLERİ, DİLİ DEĞİŞTİRMEK

Dil de tarih gibidir. Toplumların kalıtımına işlemiş, düşünce dünyalarına her rüzgar ve akıntıda sürüklenmeyecekleri bir çıpa sağlar. İnsanlar sözcüklerle düşünür. Dolayısıyla konuştuğu dil, ürettiği felsefe ve bilimin, yani kısaca düşüncenin hammaddesini oluşturur. Sözcükleri değiştirdiğinizde insanların düşünce akışını da değiştirmiş olursunuz. Türk ulusunun bugünkü dili zaten parlak durumda değil. Üzerinden 6~10 yüzyıllık Araplaşma ve Farslaşma silindiri geçmiş. Buna karşın bir temizleme ve arındırma hareketiyle Türk toplumu yeniden düşünebilir, bilim ve felsefe üretebilir duruma getirilmeye çalışılmış ve kısmen de başarılmıştır. Bugün ise Türk dili basının ve politikacıların yoğun saldırısı altında. Yeni kuşaklar Türkçe bilmiyor. Yaşı yetenler bildikleri Türkçeyi unuttu. Bu da toplumun kendi arasında anlaşamamasına, dolayısıyla düşünce üretememesine, dolayısıyla özgürlüğünü yitirmesine ve zombileşmesine neden oluyor. Basın ve politikacılar saldırıya "müdahale", göstericiye "çapulcu", mala zarar vermeye "şiddet" diyerek kişilerin düşüncesini yönlendiriyor. Bu yolla saldırgan ve mağdur, ezen ve ezilen ilişkileri yeniden tanımlanıyor. Bir zamanlar kitaplar için yapılan yasaklı sözcükler listeleri bugün internet için hazırlanıyor. Nefret suçu yasalarıyla egemenlerin yasakladığı sözcükleri sokakta bile söylemek suç oluyor. 1984 kara ütopyasında "newspeak" (yeni konuş) denen sözcükleri değiştirme biliminin derme çatma ancak bilinçli bir örneğini bugün yaşıyoruz. Romanda "newspeak" kavramına bitişik bir de "doublethink" (ikili düşün) vardır ki, durumu özetler. Kavramları kafasında yerli yerine oturtamayan kişi hakkını, dostunu, düşmanını, yararı, zararı, iyiyi, kötüyü ayırt edemez. Sözcükleri değiştirme veya değişmiş sözcükleri yerine getirmeme yöntemi kurumsal din tarafından da yoğun olarak kullanılır. "Tanrı'nın ölçülendirmesi" sözü "Takdir-i İlâhi" sözü gibi yılgınlık yaratmıyor, değil mi?

4) SUÇLULUK YARATMAK

Suçluluk duygusu kişiyi haklarından vazgeçmeye, bedel ödemeye, gereğinden fazla özverili olmaya razı eder. Bunun tarihi değiştirmekle pek çok ortak yönü var. Sözgelimi bugünlerde Türkiye tarihi değiştirilerek Türk ulusuna soykırımlar, işgaller, sistemli ayrımcılıklar yapmış, savaşlar başlatmış bir ulus olduğu düşüncesi aşılanıyor ve haklarından vazgeçmeye razı ediliyor. Bu rıza kişilerin aklında suçluluk duygusuyla korunan ve dokunulamayan bir tabu alanı yaratıyor. Bir konu tartışılırken konuyla ilgisi olsun olmasın, bu yasaklı alandan geçilerek topluma (veya bireye) yapılmak istenen haksızlığa karşı oluşabilecek direnç kırılıyor. Sözgelimi ABD basını beyaz Amerikalılara sürekli Kızılderili soykırımını ve siyahlara uygulanmış olan ayrımı ısıtıp ısıtıp sunarak toplumsal özgüveni kırmaya çalışıyor. Avrupa ülkelerinde 3. dünyadan göç alınıp alınmaması tartışmalarında bu suçluluk duygusu masaya konarak ulusal çıkara duyarlı toplum katmanlarının direnci kırılıyor. Basın ve akademisyenler öncelikle çok uluslu şirketlerin ve Batı'nın neden olduğu ekolojik yıkımın ve küresel ısınmanın faturasını herkese, sıradan insanlara keserek suçluluk duygusu yaratıyor. Adaptörü prizden çekmek, tasarruflu ampul kullanmak gibi saçma sapan ve incir çekirdeğini doldurmayacak uygulamalar bize sorumluluk duygusu kazandırmaktan çok suçluluk duygusu yerleştirmek içindir. Dikkat edin bu öneriler ABD ve Avrupa basını gibi, Greenpeace, WWF gibi genelde tek bir fikir merkezinden yönlendirilen öznelerden gelir. Nedense katliam, askeri darbe, savaş çıkarmak, terör örgütü organize etmek, endüstri atıklarını suya ve toprağa bırakmak, halk sağlığını bilerek bozmak, salgın hastalıklara neden olmak, bitki ve hayvanların soyunu tüketmek gibi sabıka dosyaları hepsi birbirinden kabarık olan çok uluslu şirketlerin yöneticileri ve onlara bu olanakları sunan

politikacılar böyle bir suçluluk duygusundan zerre pay almıyorlar.

5) KORKU YARATMAK

Bu yöntem birinci maddedeki duygulara başvurma ve aklı dışlama yöntemiyle benzerdir. Korku duygusu kişinin önceliklerini değiştirdiği için haklarından vazgeçmeye ve merakını köreltmeye yöneltir. Kayalıklardan düşmekten korkuyorsanız dağın tepesinde ne olduğunu merak etmez, tırmanıp görmeye çalışmazsınız. Burada püf noktası var olmayan kayalıkları topluma var göstermektir. Toplumun tepesindeki yöneticilerin, sermaye oligarşisinin işlerine burnunu sokan bir gazetecinin öldürülmesi, o gazetecinin susturmaya olduğu kadar, diğer meraklı gazetecilere gözdağı vermeye de yarar. Her meraklı gazeteciyi öldürtemeyeceklerini bilirler. Mp3 indiren birinin hapse atılması mp3 indiren herkesi hapse atma amacına değil, korkutarak caydırma amacına yöneliktir. Otuz yıldır Türk ulusuna her toplumsal muhalefet örneğinde 1980 öncesinin hatırlatması, anlamsız bir korku yaratarak halkı hak aramaktan vazgeçirmek içindir. Hak arayarak 1980 öncesine dönülmeyeceği açıktır. Ama bu yöntemin en anıtsal örneği 11 Eylül'dür. ABD halkı terör korkusuna kapıldı ve anayasanın tanıdığı vatandaşlık haklarından ve kişisel mahremiyetinden vazgeçmeye gönüllü oldu. Benzer bir saldırı 2005 yılında yine devlet güçlerince Londra metrosuna yapıldı ve Avrupa halkı var olmayan bir terör korkusuna teslim olarak haberleşme ve seyahat etme özgürlüklerinden caymaya koşullandırıldı. Halk, ülkenin kamera ağlarıyla örülmesine ve iletişim mahremiyetinden vazgeçmeye razı edildi. Oysa bilgilenen ve temiz düşünebilen kişiler için gerçek tehdit ile sahte tehdidi birbirinden ayırmak kolaydır. Şerit metreyle uçak kaçırmak olanaksızdır ve havaalanı güvenliğinin bavulunuzdaki şerit metreye el koyması yalnızca terör korkusunu taze tutmak içindir.
Yalnızca korku ve dehşet değil, çözülmez görünen sorunlar da yaratılabilir. Önce sorun yaratılır, sonra yılmış veya bunalmış halk ne kadar uygunsuz bile olsa tek seçenek olarak gösterilen çözüme razı edilir. Çözülebilecek iken çözülmediğini ve kronikleştiğini gözlediğiniz politik sorunlara bu gözle bakmayı deneyin. Her şey biraz daha berraklaşacak ve algıladığımız özgürlük düzeyiyle gerçek özgürlük düzeyi arasındaki fark görünür olacak.

6) ÖZGÜRLÜK YANILSAMASI YARATMAK

Derler ki, kapitalizm tüketiciye seçme özgürlüğü sunar. Demokrasi için de çok benzer şeyler söylenmesi ne rastlantı! Sermaye oligarşisinin biçimlendirdiği bir kapitalizmde (aslında şirket sosyalizmi veya bir tür faşizm) seçme özgürlüğü ancak tüketiciye sunulanlar arasındadır. Sunulanlar arasında gerçek bir türlülük ve farklılık yoktur. Şirketler sürekli birleşiyor ve yakında her sektörde bir şirket kalacak. Onlar da birleşerek bütün ürün ve hizmeti tek şirket sunar duruma gelecek. Öbür yandan gerçek demokratik muhaliflere oy vermek hakkı, bunların iktidara gelmemesi için her türlü yönlendirme sonucu etkisiz kalıyor. Muhalefeti kara çalarak gözden düşürme yöntemleri sonuç vermediğinde son ve kesin çare olarak "faşizm" suçlamasına başvuruluyor. İnsanların politik düşüncelerinin gezinebileceği bir çerçeve çiziliyor, bu çerçevenin dışı faşizm olarak tanımlanıyor ve bu sınırı geçmeye cüret edenler zor kullanarak caydırılıyor. Tarihin silinip yeniden yazılmasına karşı çıkan revizyonist tarihçiler Avrupa'nın pek çok ülkesinde hapse tıkılıyor. Suçluluk duygusu yaratmak (madde 4) ve tarih bilincini yok etmek (madde 2) için gerçekleşmemiş soykırımları yasa çıkararak gerçek yapmak, karşı gelmeyi de suç haline getirmek yaygın bir uygulama. Böyle bir düşünce özgürlüğü, tabu olan ve aynı zamanda ayıplanma, hapse atılma gibi yaptırımlarla karşılanan konulara dokunmadan söyleyebileceğiniz şeylerle sınırlı. Mayın tarlasında yürümek gibi. Üstelik mayınlı alanlar hiç durmadan genişliyor. Bu mayınlı alanlar yere ve zamana göre değişebiliyor. Bugün Türkiye'de devletçiliği ve KİT'leri savunmak veya örneğin PKK'yı kınamak alay edilmeye ve ayıplanmaya yetiyor. Eskiden bu ülkede herkes ateist olmakta özgürdü ancak Tanrı'yı yok sayanlar pek yakında toplum düşmanı ilan edilecek. Buna karşın herkes "dilediği dine inanmakta özgür" olacak. ABD'de mümkün olan en az sayıda, yani iki parti vardır, ikisi de bütünüyle aynı politikayı güder. Seçmen bir seçim yaptığını sanırken yalnızca hangi şirketin lobisinin seçimi kazanacağına karar verir. Uzun vadede şirketlerin çıkarı ortaktır, dolayısıyla hep aynı adaya oy vermiş olur. Yirminci yüzyılın başlarında, basın ve eğlence sektörünün tekelleşmeye başladığı ve görünmez elin bürokrasiyi iyiden iyiye ele geçirdiği yıllarda üçüncü partinin güçlenme olasılığı ortadan kalkmıştır. İyi yönleri de

olmakla birlikte bu yönüyle ABD'deki temsil düzeni bütün dünyada kurulmak istenen sözde demokratik düzenin bir örneği gibidir. ABD demokrasisi, "nefret suçu" kavramını da icat etmekle yetinmedi, ihraç ediyor. Özetle egemen oligarşinin, halkın kendisini tanımlamasına karşı aldığı bir önlemdir. ABD'de politik gücü, basını ve üniversiteyi elinde tutan azınlığın dini inancı, etnik kökeni veya bağlı bulundukları sosyal birliktelikler (ne rastlantı) aynıdır. Bunları deşifre etmek nefret suçu yasalarıyla yasaklanmaya çalışılıyor. Bu yöndeki yasal düzenlemeler kendi işyerinizde kimi çalıştırabileceğinize kadar karışıyor. Bu, insanları faşizmden korumak değil faşizmin kendisidir. İnsanlara sahte seçenekler sunmak ve sanal seçimler yaptırma yöntemleri aslında yaygın bilgidir ve üniversitelerde okutulur. Sözgelimi çocuk kitaplarında mızmız çocuklara "yemek yer misin?" sorusunun değil, "köfte mi, makarna mı yersin?" sorusunun sorulması öğütlenir. Bu şekilde çocuk koşullanacak ve yemek yememe seçeneği aklına gelmeyecektir.

7) SİSTEMLİ BİLGİ ÇARPITMASI (DEZENFORMASYON) YAPMAK

Bu sayılan yöntemlerin veya bunları güden güç odaklarının farkında olan kişi kuşkusuz çevresini uyarmayı düşünecektir. İşte bu kişilerin seslerini kalabalıkta boğmak, onları gözden düşürmek, sunulan bilgi ve belgeleri pek çok yalan bilgi ve belge yığını arasından ayırt edilemez duruma getirmek için görünmeyen el devreye girer. Örneğin Bilderberg örgütünü belge ve kanıtlarla anlatan meraklı bir gazeteci mi var? Onlar da kendi "meraklı gazeteci"lerini, rol yapan soytarılarını ortaya sürerler. Bunlar Bilderberg'i uzaylılara veya insanlığı gizlice yöneten kertenkele ırkına bağlar, konuyu cıvıtır, gerçeğin komplo teorisiyle, komplo teorisinin de deli saçmasıyla karışmasını sağlar. Yahudi lobisinin ABD'yi nasıl çekip çevirdiğinin, İsrail'in ABD'nin düşmanı olduğunun kanıtları mı ortaya çıktı? Soytarılar hemen devreye girerler, aynı iddiaları Yahudi düşmanlığı yaparak yinelerler. Beyni çoktan tembelleşmiş, araştırmayan, eleştirel düşünemeyen, zamanını kütüphanede veya tartışma ortamlarında değil AVM'de, televizyon ve Facebook karşısında geçiren yığınlar (madde 7) iddiaları ve gerçekleri Yahudi düşmanlığı ile ilişkilendirir (madde 6) ve bundan böyle ciddiye almaz. Egemengüç piramidini "sırrına ve gücüne erişilemez"yer altı örgütlerle ve Haziran 2013 Türkiye'sinde olduğu gibi kendiliğinden gelişen kimi toplumsal gelişmeleri komplolarla açıklamak, ezen sınıfların zihin yönetme yöntemlerinden biridir.

Türkiye'de son yıllarda pek haber kanalı açıldı. Bunların büyük bir çoğunluğunun Cemaat'e ve Parti'ye ait olduğunu çoğu kişi bilmez. Haber kanallarının çoğunluğunun aynı şeyleri söylediğini duyan kişi, yapay bir çoksesliliğin etkisi altında kalır ve farklı görünen bakış açılarının aslında aynı yerden yönetildiğini bilmeden egemenlerin istediği gibi düşünmeye başlar. Aynı durum gazeteler için de geçerli. Yıllardır Türk halkına her gün 16~32 sayfa boyunca yalan söyleyen Hürriyet, Milliyet ve Sabah gazetelerinin farkını biri söylesin bana. Ben benzerliklerini söyleyeyim. Üçü de yıllardır bu yazıda sözünü ettiğim az konuşulan gerçekleri dile getiren, kuşkucu ve özgür olmaya çağıranları sansürlüyor, sansürü aşanları da "renkli kişilik", "marjinal", "faşist", "deli" gibi etiketlerle gözden düşürmeye çalışıyor.

Kafa karışıklığı yaratmanın bir yolu da karşıt iki görüşü savunanların aynı merkezden denetlenmesini, aynı amaç için çalışmasını sağlamaktır. Kişi ve örgütler bunun ayırdında olmayabilir. Böylece bir görüşle mücadele etmek için meydana indiğinizde kendinizi önceden oluşturulmuş bir kampın içinde bulursunuz. Söyleminizin ve çağrınızın özgünlüğü önceden oluşturulmuş karşıt fikir kampları içinde boğulur. Kadına yönelik haksızlığa karşı adım attığınız anda

kendinizi feminist kampta bulursunuz. Kapitalizme karşı adım attığınız anda kendinizi sosyalist kampların birisinin içinde bulursunuz. Böylece haksızlığa karşı yükselecek olan haklı sesler gündelik, sıradan, hayatın olağan akışı içinde yerini almış "sektör"lere karışır, yankı bulmaz. Toplum mühendisleri iki taraflı oynar. İnsan kaynaklı küresel ısınmayı işleyen komplocu lobiler vardır, karşı gelen komplocu lobi de vardır. Kitle iletişiminin (veya yönlendirmesinin) bugün geldiği düzey odur ki, bir tartışmanın her iki tarafında da kamuoyunu kötüye kullanıp sömürecek beyin çobanları, toplum mühendisleri olabilir. Amaç köşeleri tutmak ve halk seçimini nasıl yaparsa yapsın gideceği yönü kendisinin değil egemen azınlığın seçmesini sağlamaktır (İngilizcede buna *controlled opposition*denir). İlginçtir, batıda bu türlü sahte muhalefet akımlarını oluşturup fikir önderliğini yapanlar hemen her zaman aynı etnik gruptan (hani şu üç bin yıldır sürülmediği ülke kalmamış olan...) çıkmaktadır. İstisnalar kuralı bozmaz.

8) DİKKAT DAĞITMAK/OYALAMAK/EĞLENDİRMEK

19. yüzyıla dek gece yaşamı ve gösteri sanatı olarak andığımız her şey ve fazlası bugün "eğlence sektörü"ne dönüşmüş durumda. Ne ilginç, en yetenekli ve en pahalı kişisel bilgisayarlar yararlı işler yapmak için değil, oyun oynamak için satılıyor. Sinema gibi tek merkezden yönetilen, para kazanmakla birlikte belli öğretileri, belli değerleri aşılamaya çalışan bir sektörün ürünleri, herkesin tüketmesi gereken ürünler olarak sunuluyor. Boş zamanın nasıl doldurulacağı sorusuna verilecek alışılmış yanıtların hemen hepsinin ortak yönü, tek bir merkezden yönlendirilen tek tip, tek renkli dev bir eğlence sektörünün bir ürününü içeriyor olması. Eğlenmeyecek, kitap mı okuyacaksınız? Dünya basın-yayın tekeli sakıncalı fikirlerin ve farklı düşünenlerin sesinin size ulaşmaması için hizmetinizde. Ancak burada olay sınırlı seçenekler değil. Fosil yakıtların ve köylünün artık üretiminin sonucunda oluşan boş vaktin yararlı, bireyi ve toplumu geliştirici uğraşlara ayrılması sağduyulu herkesin ortak niyetidir. Ancak bu niyet toplumsal aydınlanmaya hizmet edecek ve yığınları özgürleştirecektir. Bunun olmaması için boş vaktinizi önce yararsız ve gereksiz, mümkünse zihninizi meşgul eden, hatta mümkünse aptallaştırıcı uğraşlara ayırmanızı istiyorlar. Cumartesi gününü alışverişte değil kütüphanede veya kitap kulübünde geçiren, moda, müzik, sinema dergileri okumayan, cep telefonunu altı ayda bir değiştirmeyen, televizyon izlemeyen kişilere nasıl düşüneceğini söylemek çok zordur.

Bütün bu saldırılara karşı halkın silahı, duygusallığı bırakıp analitik düşünme yetisi edinmek ve bilgi edinme yollarını sonuna dek kullanmaktır.

Halk, Akıllı Ol, Küreyi Isıtma!

Yayınlanma 04 May 2013

Çöküş cephesinde yeni bir şey yok. Baktığım her yerde çürüyen, dağılmak üzere olan bir uygarlığın minik ve boşuna çırpınışlarını görüyorum. Sorunları biraz daha erteleme çabasıyla yaşama geçirilen inkarcılık... Adeta zamanın doluyor, aklını başına al diyen, bizi uyandırmaya çalışan Tanrı'ya yatağından kalkmayı engelleyen liseli gibi "beş dakika daha..." diyoruz sürekli. "Gezegenimiz yanıyor, bizden sonrası tufan" söylemi artık kişilerin esneye esneye okuyup dinlediği sıradan gerçeklerden. Yani görevimiz bunları dinlemek ve hiç bir şey yapmamak mı? Tabi ki hayır. Peki herkes ne yapmalı? İşte şeytani ayrıntı burada. Kimsenin cici kafasını yormamasını, kıçını kaldırıp elini taşın altına koymamasını, kişisel sorumluluk hissedip kendince gereğini yapmamasını fırsat bilen bazı bozguncular bu noktada ortaya çıkıyor ve bir suçluluk psikolojisi oluşturma oyunu oynuyor.

Sağda solda okuruz, "küre ısınıyor, öyleyse güneş pili kullan" benzeri mantık çarpıtmalarını. Küreyi kimin ısıttığı ayrı konu. Küreyi soğutacak çözüm de ilke olarak en az onu ısıtan sorun kadar karmaşık olmalıdır. Bunu da geçelim, küreyi neyin ısıttığına karar verme süreci de en az bu kadar karmaşık olmalıdır. Çözüm ne sorusuna ancak cilt cilt kitapla kapsamlı bir yanıt verilebilir. Ve bu yanıt da ancak bir yanıt denemesi olabilir. Ama bunu umut kırmak için değil, ciddiyete çağırmak için söylüyorum. Ancak çözümün temel mantığı ve gösterdiği yön yalındır. Ekolojiyi çökerten ahlaksızlık ise bunu azaltırsınız. Yok sanayi ise bunu azaltırsınız. Yok nüfus ise bunu azaltırsınız. Ama ahlaksızlık da, sanayi de, nüfus artışı da hemen hepimizin ucundan kıyısından yararlandığı birer olgu olabilir. Özveride bulunmadan çözüm olmaz. Peki özveriyi nasıl

paylaşacağız? Tabi ki herkes soruna yaptığı katkı oranında çözüme katkı yapmalıdır. Yani adil bir dünyada en büyük özveride bulunması gereken, bu başıbozukluktan en çok yararlanan olmalıdır. Biz bunlara kısaca "zengin" veya "egemen sınıf" diyoruz. İyi de, hangi tarih kitabında yazar ki egemenler kendi iradeleriyle özveride bulunsunlar, egemenliklerinden kısmen de olsa vazgeçmiş olsun? Hayır, bu işler devrimle olur, sopayla olur.

Dipnot olarak küreyi ısıtanın insan olduğunu gösteren en küçük bir kanıt olmadığını eklemeliyim. Önceki yazılarımda "insan kaynaklı ekolojik çöküş"ü "insan kaynaklı küresel ısınma" olarak sunmanın amacından söz etmiştim. Bu, derebeylerinin azalan fosil yakıt arzı gerçeğine yeşil bir kılıf geçirip serflere sunma çabasından başka bir şey değildir. Anahtar sözcük suçluluk psikolojisidir. Emekçi, mülksüz, az tüketen sınıf küreyi kendinin ısıttığını sanacak ki önüne konacak yaptırımlara razı olsun, paşa paşa benzin kuyruğuna girsin (bulursa), elektriğe, suya maliyetinin on katı para ödesin (kesilmezse), mutant kanserojen yiyecekleri yalamadan yutsun (bulursa), sesini çıkarmasın, arıza yapmasın. Bu yazıyı yazmanın nedeni bu niyet. Tesadüfen önüme çıktı. Bir kaç ay önce bir avuç ukala (Arapçada çok akıllılar anlamına gelir, âkil gibi...), egemenlerin ağzından bir bildiri yayınlamış. "Hükümet sana söylüyorum, halk sen anla" tarzında. Neymiş? İklim Değişikliği Tehdidine Karşı İstanbul Manifestosu'ymuş. Buyrun okuyun: http://ipc.sabanciuniv.edu/wp-content/uploads/2013/03/130321-Manifesto1.pdf

Gezegen elden gidiyormuş, "genç İstanbullular rahatsız"mış. Ülkenizin de elden gittiğinin farkında değilsiniz, belli ki. Veya ülkeyi hiç sahiplenmediyseniz zaten elinizde değildir, elden giden bir şey yoktur. Doğru ya, siz elinde gezegeni tıtanların ağzından konuşuyorsunuz. Sahiplenme deyince, buyrun isimlere bakalım: http://ipc.sabanciuniv.edu/new/iklim-degisiklig-tehdidine-karsi-istanbul-manifestosu/

Ömer Madra: Soros'un hizmetçisi. **Adalet Ağaoğlu, Yaşar Kemal**: Çoktan ülkeyi sahiplenmediğini bildiğimiz isimler. **Rakel Dink**: Hepimiz Ermeniyiz kontenjanından katılıyor olmalı. Bir suçluluk duygusu yaratma projesinden ötekine... Gayet olağan. **Tarkan, Sezen Aksu, Harun Tekin**: Bunlar hangi toplumun önde geleniyse, biz o toplumdan değiliz. **TEMA**: Kredi kartı satarak ilkim değişikliği ve erozyonla mücadele eden STK. Hastasını acı çekmesin diye vuran doktoru anımsatıyor bana. Yıllar önce kendilerine bağış yapmışlığım da vardır, haram zıkkım olsun. Ben yanlış yaptım siz yapmayın. Günahınızı vermeyin. **Greenpeace**: Bu topluluk açıkçası Keriz Feneri'ne benziyor. Yani içinde gerçekten iyi niyetli, neredeyse kahraman denebilecek gönüllüleri de barındırıyor. Ama özellikle yurt dışındaki merkez onların emeğini ve enerjisini kitlesel tepkiyi kanalize edip kontrol altında tutmak, egemen grupların politik projelerine yarar sağlamak için kullanıyor. Bu başlı başına bir yazı konusu aslında. İnternette GP ve WWF'yi eleştiren ve ciddi suçlamalarda bulunan pek çok yazı var. Bunların yöneticilerinin *dolgun* maaşlar aldığını, örgütlerin hükümetlerle işbirliğine girip politik çıkarlara hizmet ettiğini söylemekle yetineyim. **İnsan Hakları Derneği:** Belli bir kısım insanın haklarının derneği. Herkes eşit ama bazıları daha eşit. Başından beri ülkeyi sahiplenmediklerini biliyoruz.
KAOS GL: Adını duyduğumuz yerde tabanları yağlayıp kaçmamız gerekiyor. Hükümetle çabaları ortak: Yıkım. Yıkım ülkeyi değil, hiç bir şeyi sahiplenmez. Sahiplenmek sevgiyle ilgilidir, nefretle değil.

İstanbul Politikalar Merkezi bir **Stiftung Mercator** girişimiymiş. Stiftung Mercator, Soros'la birlikte çalışan bir vakıf.

(Örnek:http://ineteconomics.org/sites/inet.civicactions.net/files/INET-press-release-mercator-4-8-2010.pdf)

Bildirinin ilk paragrafını bir okuyalım. *"İklim değişiyor. Her yerde ve elbette Türkiye'de de: Batı'da ve Doğu'da kavurucu orman yangınları, Karadeniz'de ve Akdeniz'de âni seller, Güneydoğu'da sinsi kuraklık, tüm ülkede azalan yeraltı suları... Bunların hiçbiri birer rastlantı ya da "münferit vaka" değil. İklim değişiyor ve bu, ekmeğimizden suyumuza hayatımızın her yönünü, her ânını derinlemesine etkiliyor."*
Türkiye'deki orman yangınlarını, selleri, kuraklığı iklim değişikliğiyle ilgilendiren bilimsel bir bulgu yok. Çok yakında Doğu ve Güneydoğu artık bu ülkenin toprağı olmaktan çıkacak. Ne kadar umursayabiliriz ki? Bir tabak yemeğin üzerine zehir

serpiştirirseniz o yemek hepten zehir olur. Doğrulara yanlış karıştırırsanız artık onun bütününe *yalan* denir.

"Doğanın amansızca yağmalanması yüzünden Mezopotamya'da, Avrupa'da, Orta Amerika'da birçok kadim uygarlık yeryüzünden silinip süpürüldü. Eğer şimdi harekete geçmez, doğaya bakışımızı değiştirmezsek, bizim de çocuklarımıza bırakacağımız bir uygarlık olmayacak. Onlara kazanmaları neredeyse imkânsız bir var olma mücadelesi, mutlak bir çaresizlik bırakacağız. Evrensel ahlâk ilkelerini ayaklar altına almış, kısa vadeli çıkarlarımızı hayatlarının önüne geçirmiş olacağız."
Hele şu evrensel ahlak ilkelerini bir yazın da öğrenelim. Önüne gelen evrensel bir ahlaktan söz eder ama hala nedir bunlar bilmiyorum. Güçlünün ahlakı olmasın? Uygarlıkların doğal yıkım nedeniyle çöktüğü bilgisi doğru, ama bunlar bölgesel örnekler. Evet bu kez yıkım bütün dünyayı kapsıyor, ama her bölgenin bir kendini kurtarma planı da olması gerekiyor. Faydacı düşünüp önce bölgesel, kısa ve uzun vadeli çözüm önerileri getirmek gerekmiyor mu? Öyle ya! Bu bildiri çözüm önermiyor. Yalnızca kamuoyu yaratıyor. Ne için? Suçluluk duygusu oluşturmak ve yurttaşın, çalışan sınıfın elinden alınacak haklara bahane yaratmak için. Tıpkı akarsuları gasp etmek için sözde elektrik açığının bahane edildiği gibi. Hele bir çözümleri tartışalım? Yok, egemenlerin hükümet eliyle masaya koyduğu "çözüm"leri tartışmak isteyip muhalif olanlar "doğa düşmanı" olacak. Tıpkı şimdi Kürt sorununa çözüm diye önümüze konan şeyi tartışan veya karşı çıkanların barış sürecini baltalamakla, ırkçı, faşist olmakla suçlandığı gibi. Biz bu filmi çok izledik. Unutmayın, 1984'ü geride bıraktık, artık savaşın barış, cehaletin güç, siyahın beyaz olduğu zamanlardayız.

Genetiği İyileştirilmiş İnsana Giriş

Yayınlanma 01 Mar 2014

G-Force adlı çocuk filminde ana karakterler genetiği değiştirilmiş ve laboratuvarda üretilmiş hamsterlerdir. Hiç bir Hollywood filmi yalnızca para kazanmak için üretilmez, içinde propagandalarla, ahlaki telkinlerle birlikte bir tür toplum mühendisliği takım çantasını barındırır. Konu çok derin, bu yazıda yalnızca işin bir parçasından, çocukları **insanın genetik mühendisliğine ısındırma** çabasından söz edeceğim.

Genetiği değiştirilmiş insan fikri bir süredir popüler kültür ürünlerinde gittikçe artan yoğunlukta işleniyor. Çocuk kitaplarında ve çizgi filmlerde genetiği değiştirilmiş, laboratuvarda yaratılmış üstün yetenekleri olan insan örnekleri bol. Anne baba gözetiminden uzakta, televizyonun, Batılı çocuk yayınları tekelinin, çocuklara yönelik eğlence sektörü tekelinin ve bunların yıkıcılığından habersiz kreş bakıcılarının büyüttüğü çocuk, yaşam ve doğa hakkında bolca yalanı o körpe beynine yerleştiriyor. Yeni kuşak bizim kuşağımızdan farklı olarak daha doğar doğmaz zombileştirme işlemine maruz bırakılıyor. Bu insanlığından çıkarma işlemi duygusal yönlendirmenin yanısıra gerçekdışı şeyleri benimsetmeyi içeriyor. Zombi yaşken eğilir. Genetik mühendisliğinin yararları olarak özetlenebilecek bu propaganda yalnızca yetişkinleri değil çocukları da hedefliyor. X-Men çizgi roman ve filmleri, Dark Angel dizisi, Resident Evil filmleri, Halo ve Metal Gear oyunları, G-Force, Lilo and Stitch filmleri ahlaki olarak tarafsız gibi görünüp aslında insan genetik mühendisliğini öven, çocuklara yönelik ürünlerden birkaçı. Bu öykülerde genetiği *iyileştirilmiş* kahramanlar hep üstün yeteneklere sahiptir, insanın bir "üst" modelidir.

Genetik insan mühendisliği konusunda, tıpkı genetiği değiştirilmiş tarım ürünleri konusunda

olduğu gibi müthiş bir bilgi kirliliği var. Cilt cilt kitap, makale ve belgeselin hangisinin doğru bilgi verdiğini bilebilmek için ciddi bir okuma yapmak gerekiyor. Ancak ben herkesin bilmesi ve dikkatini toplaması gereken olayını özünü vereceğim:

Pek yakında sahip olacağı çocuğun genetik özelliklerine karar verebilme fikri insanlara çekici gelecek. İnsanlar çocuklarının veya başka insanların genlerini seçecek. Ancak genlerin işlevlerinin bilindiği büyük bir yalandır. İnsan genlerinin sayısı bile bilinmemektedir. Dolayısıyla bilimin adını kullanarak toplumu cahil bırakmak için çalışan dergilerde ve hafta sonu eklerinde gördüğünüz "suç geni buludu", "X hastalığı geni bulundu" vb. başlıklı makaleler bilgi kirliliğidir. İnsanların sahip olacakları çocuğun genetiğini seçmeye kalkması gibi körlemesine yapılan seçimlerin bedeli bir kaç kuşak sonra hastalık veya ani ölümlerle (veya kimbilir neyle?) ödenecektir. Bunun yanı sıra arızalı "ürün"lerin nasıl imha edileceği tartışması büyük bir ahlaki çöküş getirecektir.

Genetiği değiştirilmiş tek hücreli, bitki ve hayvanlarda olduğu gibi sıra insana geldiğinde müthiş bir dezenformasyon kampanyası başlayacak. ODTÜ, Sabancı gibi anlı şanlı üniversiteler bugün GD tarım ürünlerini övdükleri gibi genetik insan mühendisliğini övecekler.

Bu işin arkasında olanların ulaşmaya çalıştıkları hedefin insanları genlerine göre doğar doğmaz sınıflandırabilmenin yolunu açmak olduğunu düşünüyorum. Yani bu kalabalıkları köleleştirmenin, adalet arayışının önüne geçebilmenin bir aygıtı olarak kullanılacak. Öyle ya, bir kere doğa adil davranmıyorsa kimi kime şikayet edeceksiniz? Gattaca filminde olduğu gibi bütünüyle uydurma bilimsel verilerle suç genleri, beceriksizlik, aptallık vb. genleri, kimsenin nasıl yapıldığını bilmediği karmaşık bir takım laboratuvar testleriyle (Türkçesi el çabukluğu) saptanacak ve egemenler kurtulmak ve toplumdan dışlamak istedikleri kişi, aile, hatta ulusları savunmasız bırakabileceklerdir.

Yaratılıştaki "eksik" ve "yanlış"ları insanın düzeltmesi gerektiği fikri yeni değil. Ben bu yazıyı yazarken çok okumuş ancak doğasından kopmuş ve zihni kararmış kimi bilim adamı laboratuvarda genetiği değiştirilmiş hayvanlar üretmeye çalışıyor. Mısır ve soya benzeri genetiği değiştirilmiş yaratıkları icat eden de aynı sakat kafaydı. Aynı kafa yapısının bir benzerini –belki bu kadar yıkıcı olmasa da– tarım ilaçlarını üretenlerde gördük.

İnsanlar olarak ekosistemde olup biten yaşam işlevlerinin çok az bir bölümünü biliyoruz. Genetik alanı bir istisna değil. DNA sarmallarının nasıl oluştuğu, hücre bölünmesinde sarmalların nasıl çoklandığı gibi pek çok sorunun yanıtı bilinmiyor. Buna karşın son elli yılda basın-yayın tarafından yaratılan, bilimin ve teknolojinin adeta bir tanrı gibi herşeye gücünün yetebileceği izlenimi cahil kitlelerde bir bilim tapıcılığı oluşturdu. Üreme ve bebek oluşumu süreci hala büyük ölçüde gizlerle dolu. Anne ve babanın genlerinin katışımı, çoğalma ve doğal seçilim süreçlerinin oluşturduğu kaos, insanların biliş düzeyini çok çok aştığı belli olan bir gücün denetiminde. Buna ister Tanrı deyin, ister evrim deyin, evren deyin, doğa ana deyin... sonuç değişmiyor. Bu süreçler hakkında insanın bilgisi ve denetimi çok çok az. Kibirin aptallıkla doğru orantılı olduğunu söylemek yanlış olmaz. Kibirli bir bilim adamı veya yalancı bir ticari girişimci çıkıp daha sayısını bile bilmediği insan genlerini tanımladığını, işlevlerine göre ayırdığını söyler. Bir genin keşfedilen işlevinin tek işlevi olduğunu öne sürer. Oysa gerçekte bir genin kaç işlevi olduğu bilinmemektedir ve birden çok işlevi olduğu konusunda ciddi kuşkular vardır. Bunu bilmeyen, bilmek de istemeyen kibirli yığınlar kendilerine sunulanı sorgulamadan alacaklar, bunu kendilerine hak görecek ve kutsal çocuklarının genlerine karar verecekler. Tasarım ürünü, arızalı, genlerine göre sınıflara ayrılmış insanlar yeryüzünü dolduracak. "Genetik çöküş" mü diyelim?

Şunu akılda tutmakta yarar var: Bir avuç bozguncu, kalabalıkların rızası ve yardımı olmadan bir şeyleri çökertmeye güç yetiremez.

Gizli Özneler ve Öznesiz Cümleler

Yayınlanma 17 Ara 2010

Bugün farklı bir konudan bahsedeceğim. Dil ve zihinsel faaliyet arasında bir korelasyon olduğu çeşitli çalışmalarda ortaya konmuş bir gerçek. Farklı disiplinlerdeki pek çok çalışma iletişimin, zihinsel faaliyetlerin niteliği ve niceliği üzerindeki etkisini kanıtlamış. Diğer bireylerle ve dış dünyayla olan söz ve yazı tabanlı iletişimimiz, özellikle soyut kavramları ele alışımız üzerinde, dolayısıyla fikir ve duygularımız üzerinde fazlasıyla etkili. Öznelerin üzerinde durmamın başlıca nedeni bu. Herhangi bir sözlü ve yazılı önerme tek başına sizin fikirlerinizi değiştirmenizi sağlamaz. Ancak tekrarlanma sıklığı ve inandırıcılık gibi, birbiriyle çarptığınızda "telkin" elde ettiğiniz parametreler var. Örneğin reklam sektörü başlı başına bu ikisinin üzerine kuruludur ve amacı bizim gerçekte var olmayan şeylere inanmamızı sağlamaktır. Sıklık parametresi karşımıza en çok basında çıkıyor. Her akşam televizyonda aynı haberler, sözlerinin biraz daha inandırıcı olmasını isteyen resmi ve temiz giyimli kişiler tarafından tekrarlanıyor. Bu sözler size haberi okuyanın sözleri değil. Metin yazarlarını genelde hiç görmeyiz. Doğuştan gelen alışkanlıklarımız ve doğamız bize sözlerin ağzı hareket eden şahıstan geldiğini söyler, ama burada durum farklıdır. Basın ve bilgi taşıyan diğer alanlarda dilbilgisine ve içeriğe dikkat edin. Tam bir özne soykırımı yaşanıyor. Cümleler devrilirken kavramlar birbirine karışıyor, gerçekler ve yalanlar kasıtlı olarak çorba yapılıyor, içine atılan kaynağı belirsiz sahte bir ahlak da tuz biber niyetine bize yutturuluyor. Tabi ki burada basın eleştirisi yapacak değilim. Öznelere yoğunlaşıyorum.

Haberler öznesiz cümlelerle dolu. Haberlerin kaynağı belirsiz, çoğu kez ajans, muhabir adı zikredilmiyor. Sayısız kez tekrar edilen ve istediğiniz kalıba girip istediğiniz amaca hizmet eden süper elastik bir devlet kavramıdır gidiyor. Bu devlet kişiliğinin iradesinin kaynağı bilinmiyor. Haberi veren kavramı işine geldiği gibi şekillendiriyor. Tarih dersi kitaplarında da durum farklı değil. Ders kitaplarında bilimsel makalelerde olduğu gibi bir kaynakçaya, dipnot bloğuna rastlanmıyor. Resmi tarih bu yönüyle bilimsel bir yayından çok ünlülerin dedikodu dergisine benziyor.

Tepemizde melek misali dönüp duran bir sürü belirsiz özne var. Bu özneler bize eğitim, basın, kitaplar ve sosyal iletişim yollarıyla dayatılıyor. Küçük yaştan itibaren soyut kişiliklerin oluşturduğu bir panteona inanmaya alıştırılıyoruz. Devlet nedir, gelenek kimdir, atalarımız bizimle konuşur mu, Medeniyet Teyze'nin yüzünü neden göremeyiz? Sen hayatında hiç insanoğlu gördün mü? Bir de başımıza doğa çıktı… Kim, ne bunlar, üzerinde hiç düşünmüyoruz. Oysa bu içi boşaltılmış ya da ölü doğmuş kavramlar dünyayı ve hayatı algılayışımızı şekillendiriyor. Soyut kişiliklerin sayısı her gün artıyor. Zihin dünyamızın bu kadar çok soyut kişilikle baş edecek güçte olduğuna inanmıyorum. Benim önerim, her zaman olduğu gibi basitleştirmek. Gizli özneleri bulup çıkarmak, belirsiz özneleri odaklayıp alan daraltmak, mümkünse nokta atışı yapmak. Bu mümkün değilse haber kaynağını özneyi bilmeyen ya da saklayan olarak özne koltuğuna oturtmak her zaman mümkün. İlk aşama yapıldı, edildi gibi edilgen yüklemleri yaptı, etti şeklinde etken hale getirmek. Geldi, oldu, çıktı, düzenlendi, yıkıldı gibi geçişsiz fiilleri getirdi, yaptı, çıkardı, düzenledi, yıktı gibi geçişli karşılıklarıyla değiştirmek de bizi hedefe götürür. Cümleleri geçişli yüklemlerle kurduğumuz zaman eylemleri gerçekleştirecek bir özne bulmak zorunda kalırız. Dilbilgisi dersi gibi oldu ama sizi ikna edip kullanmak isteyenlerin de dile son derece hakim olduğunu unutmayın. Sözle saldırana karşı söz kalkanınız, bir ön eleme süzgeciniz olsun.

Bu ne olduğu belli olmayan soyut kavramlardan en çok kullanılanları, yani anlamını en çok yitirmişleri sıralayayım:

Gelenek:

Gelenekler kendi başlarına bir varlık, bir irade olmuşlar. Şu şöyle yapılır, doğrusu budur, bu bize böyle yapılır gibi telkinleri bir ömür boyu binlerce kez duyuyor ve sorgulamıyoruz. Bir süre sonra geleneklerde aslında var olan amaç-mantık ilişkisini kaybedip, onları dogmatik olarak kabul ediyoruz. Gelenek olarak sınıflandırılabilecek davranışlara karşı olan zaafımız ve telkine açık bu duruşumuz kültürel asimilasyona da zemin hazırlıyor. Dünyanın en zengin ve özgün kültürlerinden biri olan Japonya 50 yıl içinde Amerikan kültürünün dümen suyuna girdi.

Doğa:

Son yılların popüler kişiliği. Kendi başına, insandan bağımsız bir varlık. Tanrıya inanmakta tereddüt edenlerin favori sözcüğü. Bilime ve sanayiye tapanların var olma nedenleri, dizginlenmesi gereken yabani at. Tipik ilahiyatçıya göre Allah'ın insana harcayıp bitirmesi için verdiği nimet. Doğa dendiğinde bu kavramlardan hangisini anlayacağız? İnsanın doğaya dahil olmadığını, evreni biz ve biz olmayanlar diye ikiye bölmemiz gerektiğini kim söyledi? Bunun ilkel çağlar mitolojisinden ne farkı var?

Milli irade:

Düşünün, bir apartman dolusu insan bir araya gelip fikir birliğine varamıyor, ortak irade örneği gösteremiyor, nerede kaldı milyonlarca insan... Milyonlarca farklı fikir adına tek (ya da 500) kişinin karar vermesi, ne yaptığını bile bilmeyen insanların bir takım kağıtları sandıklara atması sonucu o kişilerin değişmesi, her bir yasa maddesi üzerinde kişi sayısı kadar farklı görüş olabiliyorken cilt cilt yasanın fabrikasyon bir hızla tedavüle çıkması ne kadar gerçekçi? Benim bugüne kadar fikrimi soran olmadı, ya sizin?

İnsanoğlu:

Halen hayatta olan 7 000 000 000 (yazıyla yedi milyar) ve yaşamış, ölmüş 200 milyardan fazla farklı özneyi teke indiren, atom bombası gücündeki kişileştirme. Öznelerin en sahtesi. Bu kadar çok kişi adına konuşmaya cüret etmek bile büyük iş. Herhangi iki insan birbirinden farklı iken bu kadar çok insanın amacı, başarısı, şansı, inancı, fikri adına hüküm vermek nasıl mümkün olabiliyor? Bu kadar büyük bir kalabalığın yanında, kitle iletişim aracı denen, aslında kitle telkin aracı olan medyalarda sesi çıkan, mesajına maruz kaldığımız bir avuç insanın esamisi okunur mu? Bundan bin yıl önce bile nasıl yaşandığını tam olarak bilemiyoruz, milyon yıl önce yaşamış insanlar hakkında "mağara adamının doğayla mücadelesi" diye atıp tutmak ne haddimize? Hakim ideoloji ve saldırgan kültürün farklılıkları yok etmek için sık sık kullandığı bir kelime bu. Bazılarımızın zoruna gidiyor ama tüm insanlar aynı amaç peşinde koşmadı, koşmuyor. Bütün farklılıkları tek bir kişilikte eritip yok ederek adeta türümüzün çöp adamdan bir karikatürünü yapıyoruz. Böylece çöp adama istediğimizi yaptırmakta özgür oluyoruz. Bu da bizi çöp adamın tanrısı yapıyor. Tanrı, bir belirsiz özne daha.

Tanrı:

Kişi sayısı kadar farklı din var. Nasıl oluyorsa kimsenin tanrısı bir diğerininkiyle aynı fikirde değil! En iyisi onları kendimize saklayalım.

Öznesiz, sahte özneli, gizli özneli cümlelere örnekler:

"İşten atılmış"

Doğru/özneli ifade: Patronu onu işten atmış.(patron)

"Hapse girmiş"

Doğru/özneli ifade: Polis ve hakim onu hapse sokmuş.(polis ve hakim)

"Kanserin nedeni bilinmiyor"

Doğru/özneli ifade: Doktorlar kanserin nedenini bilmiyorlar.(doktor)

"Teknoloji işimi kolaylaştırıyor"

Doğru/özneli ifade: Teknolojiyi kullananlar beni bunun işimi kolaylaştırdığına inandırıyor ve paramı alıyor.(teknolojiyi kullanan)

"İnsan doğayla mücadele ediyor"

Doğru/özneli ifade: Ben benden başka herzeyle mücadele ediyorum, sizin de ettiğinizi düşünmenizi istiyorum.(ben)

"LED televizyonlar daha iyi görüntü verir"

Doğru/özneli ifade: Üreticileri, LED televizyonların daha iyi görüntü verdiğini iddia ediyorlar.(üretici)

"Et fiyatları yükseldi"

Doğru/özneli ifade: Hükümet ve et lobisi et fiyatlarının yükselmesini istedi.(hükümet ve oligarşi)

"Enflasyon arttı"

Doğru/özneli ifade: Hükümet ve TCMB enflasyonun artmasına karar verdi.(TCMB ve hükümet)

"Ankara'da otobüse zam yapıldı"

Doğru/özneli ifade: Gökçek otobüse zam yaptı.(Gökçek)

"Geleneğe göre altınlar geline aittir"

Doğru/özneli ifade: Altınların kızımızda kalması işimize geliyor, çünkü oğlunuzun evlenmek için vereceği tavizler var.(bana göre)

"Anayasa değişti"

Doğru/özneli ifade: X parti hükümeti/X cuntası anayasayı değiştirdi.(hükümet)

"X yasası çıktı"

Doğru/özneli ifade: Y partisi hükümeti X yasasını çıkardı.(hükümet)

"Türkiye 2052 olimpiyatlarına aday oldu"

Doğru/özneli ifade: Bir takım torpilli bürokrat ve politikacı kimsenin fikrini sormadan komiteye adaylık başvurusunda bulundu.(bürokrat ve politikacı)

"Trafik canavarı 3 can daha aldı"

Doğru/özneli ifade: Araba kullanmayı bilmeyen sürücü 3 kişiyi öldürdü.(araba kullanmayı bilmeyen sürücü)

"Bu, demokrasinin gereğidir"

Doğru/özneli ifade: Bu benim çıkarımın gereğidir ve ben buna dokunulmaz bir kılıf hazırlıyorum.(benim çıkarım)

"Bu hırsızlığı engelleyecek teknoloji mevcut değil"

Doğru/özneli ifade: Yetersizim, suçu makineye atıyorum.(ben)

"Şimdi her şey var"

Doğru/özneli ifade: Şimdi her malı ithal eden bir ithalatçı var.(ithalatçı)

"Hazine borçlanmaya devam edecek"

Doğru/özneli ifade: Sizin paranızdan sorumlu olan muhasebeci sizi borçlandırmaya devam edecek.(siz)

"Piyasa beklenti içinde"

Doğru/özneli ifade: Bir avuç zengin beklenti içinde.(bir avuç zengin)

"Ekonomi bu uygulamadan zarar görür."

Doğru/özneli ifade: Patronlar bu uygulamadan zarar görür.(patron)

"Yeni iş alanları yaratılacak"

Doğru/özneli ifade: Sermayedarlar için yeni para kazanma olanakları yaratılacak.(sermayedar)

"Vergini ver, ülke kazansın"

Doğru/özneli ifade: Vergini ver, hükümet de alsın onu zengine versin, zengin kazansın.(zengin)

"İnsanlar eşittir"

Doğru/özneli ifade: Benim seçtiğim uluslar, sınıflar ve zümreler daha eşittir.(ben/biz)

"İnsanlar …hakkına sahiptir"

Doğru/özneli ifade: Bilimsel gerçekler umurumda değil, çoğunluk öyle uygun görüyorsa onaylamak işime gelir.(ben)

"İsrail'i tanıyan ikinci ülkeyiz"

Doğru/özneli ifade: X hükümeti dünyada İsrail'i tanıyan ikinci hükümet oldu.(hükümet)

"11 Eylül'ün sırları henüz açığa çıkmadı"

Doğru/özneli ifade: 11 Eylül'ün gerçeklerini öğrenmenizi istemediğimiz için saklıyoruz.(biz)

"Bunlar aşırı ideolojiler"

Doğru/özneli ifade: Kulağıma yabancı ve ürkütücü gelen her yeni fikri elimin tersiyle itip fikir sahibini susturarak kafamı kuma gömüyor, vicdanımı rahatlatıyorum.(benimkinden farklı fikirler)

Biz Kahin Miyiz?

Yayınlanma 09 Ağu 2011

Donanımhaber'de 2008'den beri yazdığımız Dünya Petrol Krizi başlığındaki arkadaşlarımızdan ihg70'in Yılmaz Özdil tadındaki son mesajını aynen kopyalıyorum. Başımıza gelenler, geleceklerin teminatıdır diyelim. Sıkı tutunalım, düşmeyelim.

Zaman hızlı akıp geçiyor.olaylar peş peşe baş döndürücü bir hızda gelişiyor.
Bu konu başlığında bir kaç yıl gerisine gidip okuyun, neler yazmışız, neler oluyor şimdi?
biz kahin miyiz?

Kendi kendimize yazmadık bunları tabi.
Okuduk, araştırdık, kendi alanında en yetkin saygın bilim adamlarından öğrendik.
Herkesi uyardılar, olabildiğince seslerini duyurmaya çalıştılar.
Bizde buradan bu kanalı açtık.

Son bir haftadır gazeteleri okuyorum, yorumlara bakıyorum.
hala krizden bahsediyorlar.
hala bunun sıradan bir ekonomik kriz olduğunu düşünüyorlar. Sıradan, bildiğimiz kapitalizmin aksayan yanları.
Eskiden de olurdu böyle şeyler diyorlar, nasıl olsa toparlanılacak bir süre sonra.
Tekrar büyümeler başlayacak, ekonomiler rayına girecek. Borsa coşacak, bol kazançlı günlerimize geri döneceğiz.
Mutlu, refah dolu günlere geri döneceğiz diyorlar.resesyondur bu, gelir geçer.
Düzelir düzelir.
-
Öbür yanda bu kadar insan yırtınıyor, bağırıyor.
Kimse duymuyor.
Bunun bir kriz değil ÇÖKÜŞ olduğunu söylüyorlar.
Yine de de anlatamıyorlar.
Uçurumdan hemen önceki hafif eğim bile allak bullak etmeye yetti.
Ya ayaklarının altındaki toprak bir anda biterse ne olacak?

"Yarın öbür gün bilim bir çaresini bulur, yepyeni bilmediğimiz bir enerji kaynağı bulunur" iyimserliği ve umursamazlığını taşıyanlar, fantastik hayaller kuranlar.
Fantezi ile yaşayanlar fantastik bir sona razı olmak zorundadırlar. Onları bir sürpriz bekliyor!
Devalüasyon şimdiden %40'a yaklaştı.
Ekonomi silkelenmeye başladı.
Fantastik gelecek bekleyeneler, üretim patlaması bekleyenler,
kendini işsiz olarak kapı önünde bulması an meselesi
Bütün hayatının birikimini gökdelenlerdeki apartman dairesine bağlayanlar.
araba ev kredileri ile boynuna ilmik ilmik urgan dolayanlar.

İşsiz kalacaksın!
Parasız kalacaksın!
Kredilerle sahip olduğun, daha yıllarca borcunu ödeyeceğin arabanı, evini satmak aklına gelecek ilk şey olacak.
O da alıcı bulabilirsen! Herkes senin gibi işsiz çulsuz olmaya başlayınca kime satacaksın?
Satacak bir keriz bulabilirsen eline geçecek para da kalan borcunun ancak küçük bir kısmını kapatacak.
Zengin olma hayalleri ile sahip olduklarını borsa denen Casino'ya yatıranlar hala kazanma umuduyla yaşıyorlar.
Bekleyin, olursunuz!

***

Yorumları okuyorum gazetelerde.
Yeni bir düzen kurulduğunda ekonomistlere, finansçılara muhakkak fizik öğretilmeli.
Fizik dünyadan kopuk, termodinamikten bihaber kurulan bu ekonomilerin, piyasaların, düzenin niçin sapır sapır döküldüğünü belki anlayabilirler.
Üretmeye, büyümeye çalışan her ülkenin gidip gidip niçin enerji duvarına tosladığını ve dağıldığını anlayabilirler biraz.

***

İthalatımız patlamış.
Enerji ithal ediyoruz sürekli.
Bahsettiğim sadece petrol-doğalgaz değil.
Elinize aldığınız cep telefonundan kıçınızı koyduğunuz arabaya kadar hepsi enerjidir.
Birisi bunları üretmek için enerji harcamış. Sizin ödediğiniz para da bu harcanan enerjinin bedeli + kar'dır.
Sürekli enerji ithal ediyoruz.
Para bulduğunuz sürece sorun yok.
Ya bulamazsak?

İşte bu hafta yaşanan bu çalkantının sebebi budur.
Bazıları para bulamayacağımızı fark etti.
Paraya saldırıyorlar
Sebebini bilmese de paranın kuruyacağını fark ettiler.

Buranın sürekli yazanları, okuyanları bunun sebebini biliyor.

***

Benim tavsiyem varsa bir varlığınız, gerekli tedbirleri alın.
Yoksa yapacak bir şey yok.olabildiğince tadını çıkarın bazı şeylere hala ulaşabiliyorken.

Bundan 2 yıl önce alelacele kredi borcunu kapattıktan sonra evimi satıp altın almıştım (2012'nin son aylarına kadar ödemesi vardı, 72 ay!)
2 yıldır kirada oturuyorum. Kiradayım ama daha iyi bir evde.
Şimdi aynı evden 2 tane alabiliyorum üstüne bir de acil durumlarda sığınacağım 4×4 var. Verdiğim kiraya rağmen!

Hiç bir kredi, borç vs.ye bulaşmadım.
Gerektiğinde kullanmak için 1 tane haricinde tüm kredi kartlarını iptal ettirmiştim.
Hiç bir lüzumsuz, ihtiyacım olmayan harcamaya girmedim.
Saçma sapan elektronik zımbırtılara para yatırmadım.
Bu satırları yazdığım PC'yi 2004 yılında almıştım.
RAM *upgrade*i ve bozulan 2 *mouse* dışında tek bir masraf yapmadım
Kıçında çulu olmayan adam 6 ayda bir telefon değiştirirken hala 4 yıldır aynı telefonu kullanıyorum.
Kırılıp-dökülmedikçe, kullanılmaz hala gelmedikçe hiç bir eşyayı yenilemiyorum.
6 yıldır aynı ufak dizel arabayı kullanıyorum.
Eski kafam olsaydı çoktan satıp yeni model pahalı sedanlardan birini almıştım.

Şimdi beni bağlayan, pranga olacak ne bir ev ne bir borç ne de başka bir şey var.
Kriz çıkacak param pul olacak, varlığımı kaybedeceğim derdi yok.
"İşsiz kalırsam ne yaparım, nasıl bu borcu öderim, nasıl eve ekmek getiririm" korkusu yok.
Hayat bana ve aileme nerede güvenli ve konforlu bir yaşam sunacaksa, bugün karar versem, yarın oraya gidebilecek durumdayım.
Bu ülkede veya dünyanın başka bir köşesinde.
Arkamda bıraktığım için üzüleceğim, ağlayacağım beni engelleyen hiçbir şey yok.
Gözlerimin açılmasında katkısı olan burada yazan, yurtdışında yazan herkese teşekkür ederim.

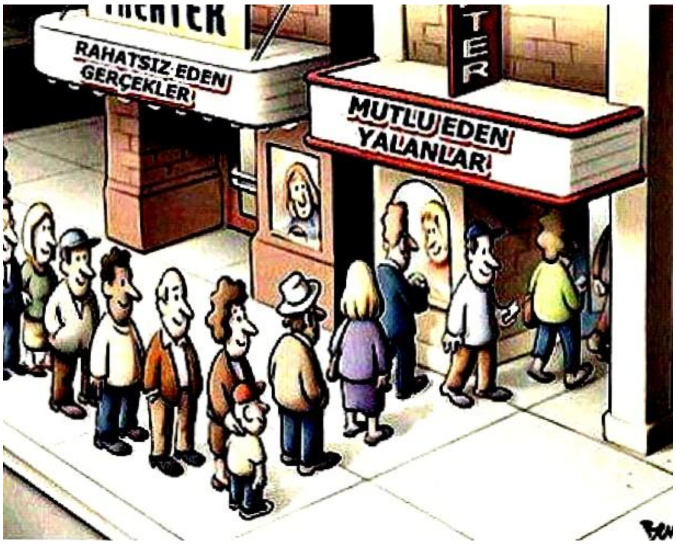
Hakkımda

Hepimiz bir amaç için yaşarız. Bizi hayvandan ayıran budur. Kimi gerçeğin peşinde, kimi zevkin peşinde koşar. Gerçeği bilmek için yaşayanlardansanız bu günlüğü takip edin. Önümüzdeki yıllarda hayatta kalanlarımız insanlık tarihinde eşi görülmemiş değişimlere tanık olacaklar. Lütfen okuyun, araştırın, öğrenin. Ben size çıplak, rahatsız edici gerçeği, kırmızı hapı sunuyorum. Mavi hapı alıp uykunuza kaldığınız yerden devam edebilirsiniz. Uyandığınızda çok geç olabilir. Kırmızı hapı seçtiyseniz bilmek istiyorum. Birilerinin benimle birlikte olduğunu bilmek istiyorum. Birbirimize hiç olmadığı kadar ihtiyacımız var.

Kırık bağlantıları bildirirseniz memnun olurum.

İletişim: nlty2001@gmail.com

Youtube kanalı: *youtube.com/user/buyukcokus*

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

Blogda şöyle bir üzerinden geçilen konularda derinlemesine bilgi sahibi olmak isteyenler için önerebileceğim kaynakların kısa bir listesi aşağıdadır. Blogun mantığı burada da geçerli. Burada ancak çok okunması, mesajının duyulması ve iyi anlaşılması gereken ancak iyi tanınmayan kaynakları bulacaksınız. Her konudan bir iki kaynağı taramadan dünyanın sağlıklı bir biçimde tanımlanabileceğini düşünmüyorum. Blogdaki dağınık ve odaklanmamış görüntü burada da var. Ancak herkes her şeyi bilmek zorunda değil. Bu liste, konulardan herhangi birinde derinleşmek isteyenler için bir mütevazi bir atlama tahtası veya her şeyi bilmek isteyenler için bir başlangıç noktası olabilir. Geleceğini belirleyebilen bir toplumun bireylerinin uzmanlığa değil, örüntü algısına gereksinimi vardır. Bu en genel anlamıyla insanların güdülenmelerini ve sistemlerin çıktılarını, yani yaşamın grafiklerinin henüz çizilmemiş bölümlerini kestirebilmektir. Bu kaynakların okuyucuyu bu bakışa bir adım daha yaklaştırması umulur. Bu liste hareketli, ekleme ve çıkarma önerilerine açık,güncellenen bir liste. Çünkü bilgi mutlak değildir.

Hiçbir kaynak %100 güvenilir değildir. Yukarıda *Basın – Toplum Mühendisliği* bölümünde yüzeysel olarak değindiğim gibi, hiçbir kaynağa böyle bir beklentiyle yaklaşmak doğru değil. Bu yapıtlar insanlığın büyük resmini, dünü, bugünü, yarını, yani gerçeğin olabildiğince büyük bir parçasını –ideal olarak bütününü– görebilmek için birer veridir. Büyük resme yaklaştığımız oranda özgürleştirici, yapıcı ve iyileştirici olabiliriz. Eleştirel okuma yapıp neyin doğru, neyin yanlış, neyin belirsiz olduğuna kendiniz karar veriniz. Eleştirel düşünme ve okuma öğrenilebilen şeylerdir. Konuyla ilgili kaynaklardan yararlanınız. Bağlantılar güncelliğini yitirebilir. Ulaşamadığınız kaynaklar için çekinmeden yardım isteyebilirsiniz.

M: makale K: kitap Ç: çizgi roman V: belgesel video S: internet sitesi E: İngilizce T: Türkçe

"Özgür olmadığı halde özgür olduğunu sanandan daha iyi bir köle olmaz." Goethe

I. TEMEL KONULAR, FİZİKSEL DÜNYA

PARA –FAİZ – BANKA		
Dünyayı ve Onun Yüzde Beşini İstiyorum *relfe.com/plus_5_turkish.html*	M	T
Bankalar KRS'yle Nasıl Para Yaratıyor? *youtube.com/watch?v=NJqYeNW3KJs*	V	T
Bankacılık Sistemi ve Dünyayı köleleştirmek için 10 ipucu! *youtube.com/watch?v=0jG_JXa-sCY*	V	T
Borç Olarak Para (Money As Debt) *youtube.com/watch?v=UDd4BrmLunw*	V	T
Paranın Efendileri (The Money Masters) –Patrick S. Carmack *youtube.com/watch?v=lxr3_BGF-_g*	V	T
Borca dayalı para sistemi – Gültekin Çetiner *drcetiner.org/kategori/bdps-krs-zulmu*	M	T
Borca dayalı para sistemi – Mete Gündoğan (*metegundogan.com*)	K	T
Bir Ekonomik Tetikçinin İtirafları / Confessions of An Economic Hitman - John Perkins	K	T
FED Comics *newyorkfed.org/publications/result.cfm?comics=1*	Ç	E
Capitalist Conspiracy: An Inside View Of International Banking *youtube.com/watch?v=zW-bnmv4jvs*	V	E
The Creature from Jekyll Island – Edward Griffin *youtube.com/watch?v=Dba9OYoQatU*	V,K	E
NÜFUS		
Makaleler – Albert Bartlett *albartlett.org/articles/articles_by_al_bartlett.html*	M	E
ENERJİ – EKOLOJİ		
Ortak Kaynakların Paylaşımı Trajedisi – Garrett Hardin	M	T
The Most Important Video You'll Ever See – Albert Bartlett *youtube.com/watch?v=umFnrvcS6AQ*	V	E
What Went Wrong – Dennis Frith	K	E
Eating Fossil Fuels – Dale Allen Pfieffer	K	E
What A Way To Go: Life at the end of Empire *youtube.com/watch?v=h2em1x2j9-0*	V	E
Ecotech Myths – Low Tech Magazine *lowtechmagazine.com/ecotech-myths.html*	M	E
Rüzgar Türbini Sendromu – Nina Pierpont özet: *windturbinesyndrome.com/img/Turkish-final.pdf*	M	T
Makaleler – Jay Hanson *dieoff.org*	M	E
Makaleler - Jean Marc Jancovici *manicore.com*	M	E

UYGARLIK		
The Collapse of Complex Societies – Joseph Tainter Sunum: youtube.com/watch?v=GoRo9YzyuCI Özet 2: cassandralegacy.blogspot.com/2011/03/tainters-law-where-is-physics.html Özet 2: societalmetabolism.org/aes2010/Proceeds/DIGITAL%20PROCEEDINGS_files/PAPERS/Invited_Joe_Tainter_Presentation.pdf	K V M M	E E E E
Sanayi Toplumu ve Geleceği – Ted Kaczynski yabanil.net/sanayi-toplumu-ve-gelecegi/	M	T
Endgame, Volume I: The Problem Of Civilization – Derrick Jensen Özet: endgamethebook.org/Excerpts/turkish-premises.doc	K M	E T
Dünya Yanarken: İnkar Etmek İçin Yapabileceğiniz 50 Şey – Derrick Jensen	K	T
Against Civilization – John Zerzan	K	E
İlerlemenin Kısa Tarihi – Ronald Wright yabanil.net/?p=192	K	T

II. KOMPLOLAR

GİZLİ ÖRGÜTLER – YENİ DÜNYA DÜZENİ – TOPLUM MÜHENDİSLİĞİ – FAŞİZM		
Yarı Tanrılar İmparatorluğu – Cumhur Erdin	K	T
İşgal Örgütleri: CIA, NATO, AB – Erol Bilbilik	K	T
Dünyayı Yöneten Gizli Örgütler– Erol Bilbilik	K	T
Derin Dünya Devletinin Adamları – Erol Bilbilik	K	T
Sahte Domuz Gribi, Gıdalar Üstün Irk Yaratma Dünya Nüfus Azaltımı Projeleri – William Engdahl	K	T
Rothschild Para İmparatorluğu – George Armstrong	K	T
The Rothschild Dynasty – Dr.John Coleman archive.org/details/TheRothschildDynasty	K	E
Final Warning: A History Of The New World Order – David Allen Rivera ethosworld.com/library/FINAL-WARNING-A-History-of-the-New-World-Order-(2004).pdf Sunum: youtube.com/watch?v=f8QPQqcnVoc	K V	E E
The Illuminati (I: New World Order, II: The Antichrist Conspiracy, III: Murdered by The Monarchs)	V	E
Wall Street and The Rise of Hitler – Anthony Sutton	K	E
Wall Street and the Bolshevik Revolution – Anthony Sutton archive.org	K	E
Orwell Rolls In His Grave youtube.com/watch?v=g_lYGyIaK80	V	E
Welcome to the Machine: Science, Surveillance, and the Culture of Control – Derrick Jensen	K	E
By Way of Deception – Victor Ostrovsky archive.org/details/ByWayOfDeception	K	E
The Rockefeller File – Gary Allen archive.org/details/TheRockefellerFile	K	E
Fool Me Once – Ian R Crane (sunum) youtube.com/watch?v=UH5Q09-etHo	V	E
None Dare Call It Conspiracy – Gary Allen archive.org	K	E
Tragedy And Hope – Carroll Quigley carrollquigley.net/pdf/Tragedy_and_Hope.pdf	K	E
Fool Me Once – Ian R Crane (sunum) youtube.com/watch?v=UH5Q09-etHo	V	E
My Awakening – David Duke archive.org	K	E
İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI – YAHUDİ SOYKIRIMI YALANI		
Holocaust Revisionism in One Easy Lesson - Birdman Bryant thebirdman.org	M	E
A Journal of Satire Tales of the Holohoax archive.org	Ç	E
The Fate of Jews in German Hands - J. S. A. Hayward vho.org/aaargh/fran/livres8/hay.pdf	K	E
The Six Million Swindle - Prof. Austin J. App, Ph.D. vho.org/aaargh/fran/livres9/APP6million.pdf	K	E
One Third Of The Holocaust holocausthandbooks.com/index.php?page_id=1001	V	E
Debunking The Genocide Myth - Paul Rassinier	K	E
Myth Of The Six Million - David Hoggan	K	E
Auschwitz The Final Count - Michael Collins Piper	K	E
Carlo Mattogno – bütün kitapları	K	E
Apocalypse 1945: The Destruction Of Dresden – David Irving	K	E
Gruesome Harvest: The Costly Attempt To Exterminate The People Of Germany– Ralph Keeling	K	E
Diğer Kayıplar /Other Losses:Other Losses: An Investigation into the Mass Deaths of German Prisoners at the Hands of the French and Americans after World War II– James Bacque	K	T
SAĞLIK – AŞI KOMPLOSU		
Marketing of Madness: Are We All Insane? youtube.com/watch?v=uFkivsEy3CI	V	E
Dr.Mary's Monkey – Edward T.Haslam	K	E
Murder by Injection – Eustace Mullins archive.org	K	E

Monopoly Medicine – Mike Adams *youtube.com/watch?v=x7oJBhQSGaM*	V	E
A World Without Cancer – Edward Griffin *youtube.com/watch?v=QeYMduufa-E*	K	E
İNSAN KAYNAKLI KÜRESEL ISINMA KOMPLOSU		
The Great Global Warming Blunder – Roy Spencer	K	E
Global Warming or Global Governance *youtube.com/watch?v=_u81qXOYfKg*	V	E
The Story of Cap and Trade *youtube.com/watch?v=pA6FSy6EKrM*	V	E
RFID, ELEKTRONİK KİMLİK, ÇİP ve GÖZETLEME KOMPLOSU		
RFID by Katherine Albrecht (sunum) Özet: *http://www.katherinealbrecht.com/pdfs/K_Albrecht_Scientific_American_RFID.pdf*	V M	E E
Zeitgeist (II. bölüm) *youtube.com/watch?v=BRkyY23mgVc*	V	T
11 EYLÜL		
9/11 Synthetic Terrorism – Webster Tarpley	K	E
The New Pearl Harbour – David Ray Griffin*sandiego.indymedia.org/media/2006/10/119637.pdf*	K	E
Painful Deceptions – Eric Hufschmidt*youtube.com/watch?v=ohWhvRBjbko*	V	E
911research.wtc7.net arşivi	M	E
SU KOMPLOSU		
Flow, For The Love of Water *archive.org/details/ForTheLoveOfWaterflow-2008*	V	E
Blue Gold, World Water Wars *youtube.com/watch?v=B1a3tjqQiBI*	V	E
ENDÜSTRİYEL KALKINMA YALANI		
The Story Of Stuff (Eşyaların hikayesi) *youtube.com/watch?v=kzoh6VA4I-o*	V	T
Slow Poisoning Of India	V	E
Manufactured Landscapes	V	E
Addicted To Plastic *youtube.com/watch?v=tZnw-d_Axy8*	V	E
GIDA –TARIM - GDO KOMPLOSU		
Seeds of Destruction / Ölüm Tohumları – William Engdahl	K	T
Türk Tarımının Bilinçli Yok Edilişi – Serpil Özkaynak	K	T
Tarım, Bolluk İçinde Yoksulluk – Başer Kafaoğlu	K	T
Deccal Tabakta – Kemal Özer	K	T
GMO Trilogy DVD *tv.naturalnews.com/v.asp?v=76CBF9CBAD2BCED7FE5259CEE27F2C6D* *veya* *gmwatch.org/gm-videosb/28-gm-food-safety/12170-jeffrey-smiths-trilogy-on-gm-food-safety*	V	E
The World According To Monsanto – Marie-Monique Robin *gmwatch.org/gm-videosb/6-must-see-videos/11673-the-world-according-to-monsanto*	V	E
Sweet Misery: A Poisoned World (Aspartam) *youtube.com/watch?v=owtF2nt2VX4*	V	E
A Silent Forest *gmwatch.org/gm-videosb/6-must-see-videos/12127-a-silent-forest*	V	E
Patent For A Pig *gmwatch.org/gm-videosb/34-gm-animals/11722-patent-for-a-pig*	V	E
Paraguay's Painful Harvest *tv.naturalnews.com/v.asp?v=3912CE4E4956C36B74549AE0E1CEDA43*	V	E
DİN KOMPLOSU		
Dil ve Din – Cengiz Özakıncı	K	T
Kuran Çevirisi	K	T
Judaism Discovered – Michael A. Hoffman *downloads.umu.nu*	K	E

III. TÜRKİYE TARİHİ

Cumhuriyet Tarihi Yalanları II – Sinan Meydan	K	T
İblisin Kıblesi – Cengiz Özakıncı	K	T
Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türkiye'nin Borç Prangası– Hüseyin Perviz Pur	K	T
Kusursuz Enerji (!) Planı: İnanılmaz Bir Melanetin Anatomisi – Mazlum Çoruh	K	T

IV. ELEŞTİREL DÜŞÜNME ve ELEŞTİREL OKUMA EĞİTİMİ

Safsata Kılavuzu – *safsatakilavuzu.com*	M	T
Straight and Crooked Thinking – Robert Thouless *divinetruth.com/HTML/download-othergen.htm*	K	E
Critical Thinking *youtube.com/watch?v=6OLPL5p0fMg*	V	E
Eleştirel Medya Okuryazarlığı – Abdurrahman Şahin	K	T
25 Ways To Suppress Truth, Rules of Disinformation – Michael Sweeney *whale.to/m/disin.html*	M	E